

povestea lui ali baba și a celor patruzeci de hoți

o mie și una de nopți

(12)

Cartea celor

o mie şi una de nopţi

(12)
(Nopţile 845 – 894)

Traducere de Haralambie Grămescu

Ilustraţia copertei: Anca Vasilescu

Editura Minerva
Bucureşti, 1975

Iar Şeherezada povesti:

NOUĂZECI ŞI NOUĂ DE CAPETE RETEZATE

Se povesteşte – ci numai Allah poate să osebească ceea ce este aievea de ceea ce este neaievea, şi să le despărţească fără de greş! – că a fost odată, în vechimea vremilor, într-un oraş de printre oraşele rumilor cei de demult, un rege de mare fală şi de o vrednicie vestită; stăpân peste domnii şi peste împărăţii, peste tării şi peste oşti. Şi regele acela avea, mai scump decât toate comorile sale, un fiu tinerel care era desăvârşit de frumos. Şi flăcăul acela, feciorul regelui, nu era numai frumos cu desăvârşire, ci mai era dăruit şi cu o deşteptăciune ce minuna pământul. Şi, mai încolo, istorisirea aceasta nu are să fie decât adeverirea acelei deşteptăciuni de-a mirare şi a acelei frumuseţi a beizadelei.

Şi, spre a-i pune la încercare aceste însuşiri, Allah Cel-preaînalt făcu vremile să ia o întorsătură rea asupra zilelor regelui şi reginei, tatăl şi mama flăcăului. Şi, din rege şi regină cum erau, în vârful puterii şi al bogăţiilor, se pomeniră, într-o zi, în palatul lor pustiu, mai săraci şi mai ticăloşiţi decât cerşetorii de pe drumurile caliciei. Întrucât nimica nu îi este mai lesne Celui-preaînalt decât

a face să se năruiască domniile cele mai întemeiate şi a aduce să sălăşluiască în palate fiarele de pradă şi păsările, de noapte...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute patruzeci şi cincea noapte

Urmă:

...şi mai ticăloşiţi decât cerşetorii de pe drumurile caliciei. Întrucât nimica nu îi este mai lesne Celui-preaînalt decât a face să se năruiască domniile cele mai întemeiate şi a duce să sălăşluiască în palate fiarele de pradă şi păsările de noapte.

Or, faţă cu întorsătura aceea aprigă a vremilor şi cu lovitura aceea neaşteptată a soartei, flăcăul îşi simţi inima cum se căleşte ca un oţel înroşit pus în apă, şi luă asupra-şi să-i îmbărbăteze pe părinţii lui şi să-i scoată din starea în care se aflau. Şi îi spuse regelui cel sărăcit:

— O, părintele meu, spune-mi, pe Allah! ai binevoi să-ţi pleci auzul înspre copilul tău care ar vrea să-ţi vorbească?

Iar regele, ridicând capul, răspunse:

— O, fiul meu, tu eşti dăruit cu harul înţelepciunii, vorbeşte şi avem să ne supunem!

Iar flăcăul spuse:

— Scoală-te, o, doamne al meu, şi haide să ne ducem în nişte pământuri unde să nu ni se ştie nici măcar de nume. Căci la ce bun să te tângui dinaintea a ce nu se mai poate îndrepta, câtă vreme încă mai suntem stăpâni pe vremea de faţă? În altă parte avem să găsim o viaţă nouă şi bucurii proaspete!

Iar bătrânul rege răspunse:

— O, copile minunat al meu, cuminte şi plin de cuviinţă, sfatul tău este un îndemn venit de la Dascălul înţelepciunii. Şi grija pentru lucrul acesta să fie asupra lui Allah şi asupra ta!

Atunci băiatul se sculă şi, după ce pregăti toate de drum, îi luă pe tatăl şi pe mama sa de mână şi ieşi cu ei pe calea ursitei. Şi călătoriră prin câmpii şi prin pustietăţi, şi nu se opriră din mers până ce nu ajunseră dinaintea unei cetăţi mari şi bine zidite. Şi flăcăul îi lăsă pe tatăl şi pe mama sa la umbra zidurilor şi intră singur în cetatea aceea. Şi trecătorii pe care îi întrebă îi spuseră că oraşul acela era cetatea de scaun a unui sultan drept şi mărinimos, care era fala regilor şi a sultanilor. Atunci el îşi întocmi un gând şi o socotinţă, şi se întoarse numaidecât la părinţii săi bătrâni şi le spuse:

— Am de gând să vă vând sultanului din cetatea aceasta, care este un sultan mare. Voi ce ziceţi, o, părinţii mei?

Iar ei răspunseră:

— O, copile al nostru, tu ştii mai bine decât noi ce se cade şi ce nu se cade, întrucât Cel-preaînalt ţi-a pus duioşia în inimă şi toată înţelepciunea în minte. Iar noi nu putem decât să te ascultăm cu linişte şi cu încredere, punându-ne nădejdea în Allah şi în tine, copilul nostru. Şi tot ce ai să socoteşti tu că e bine, noi avem să primim!

Şi flăcăul îi luă iarăşi de mână pe părinţii săi cei bătrâni şi porni cu ei înspre palatul sultanului. Şi îi lăsă în curtea palatului, şi ceru să fie dus în sala împărătească, spre a vorbi cu măria sa. Şi, întrucât avea o înfăţişare aleasă şi frumoasă, fu numaidecât dus în sala de primire. Şi se închină dinaintea sultanului care, uitându-se la el, văzu fără putinţă de tăgadă că era fiu de stăpân al pământurilor, şi îi zise:

— Ce dor ai, o, flăcău de lumină?

Iar băiatul, după ce mai sărută o dată pământul dinaintea regelui, răspunse:

— O, stăpâne al meu, am cu mine un prins, cucernic şi temător de Allah, o pildă de cinste şi de neprihană; şi mai am şi o prinsă, plăcută la fire şi dulce la purtări, şi gingaşă la vorbă, şi plină de toate însuşirile bune căpătate de o roabă. Şi amândoi au cunoscut zile mai

bune, iar acuma se află prigoniţi de soartă. Pentru aceea, vreau să-i vând înălţimii tale, ca să fie slujitori la picioarele tale şi robi la porunca ta, precum tustrei suntem bunurile vii ale tale.

Când auzi din gura băiatului vorbele acestea spuse cu un glas mult dulce, regele grăi:

— O, flăcău fără de pereche, care ai venit la noi poate din ceruri, dat fiind că cei doi prinşi de care îmi spui sunt bunuri ale tale, nu pot decât să-mi placă. Du-te degrabă să mi-i aduci, ca să-i văd şi să ţi-i cumpăr!

Iar băiatul se întoarse la regele cel sărman, care era tatăl său, şi la regina cea sărmană, care era maica sa, şi luându-i pe amândoi de mână, pe când ei se supuneau, îi duse dinaintea regelui.

Şi regele, de la întâia privire pe care o aruncă asupra tatălui şi asupra mamei flăcăului, se minună până peste marginile minunării şi spuse:

— Dacă aceştia doi sunt robi, atunci cum or fi regii?

Şi îi întrebă:

— Şi sunteţi amândoi robii şi averea acestui flăcău frumos?

Iar ei răspunseră:

— Suntem cu adevărat robii şi averea lui, după toate datinile, o, rege al vremilor!

Atunci regele se întoarse înspre flăcăiaş şi îi spuse:

— Hotărăşte tu pentru mine preţul care ţi se cuvine din vânzarea acestor doi prinşi care nu-şi au perechea în saraiurile regilor.

Iar tânărul spuse:

— O, stăpâne al meu, nu se află comoară care să mă despăgubească de pierderea acestor doi prinşi. Pentru aceea, nu ţi i-aş da nici de-ar fi plătiţi cu greutatea lor în aur şi în argint; ci i-aş lăsa în mâinile tale, ca pe un zălog, până la ziua pe care ar hotărî-o ursita. Şi nu vreau să-ţi cer, ca preţ pentru zălogirea aceasta vremelnică, decât un lucru care să fie tot atâta de scump în felul său pe cât sunt ei amândoi printre făpturile lui Allah. Ţi-aş cere,

aşadar, pentru zălogirea prinsului meu, un cal care să fie cel mai frumos din grajdurile tale, cu şea, cu frâu, şi cu tot tacâmul lui; şi ţi-aş cere, pentru zălogirea prinsei, un rând de haine aşa cum poartă fiii de regi. Şi cu învoiala ca, în ziua când am să-ţi dau îndărăt calul şi hainele, tu să mi-i dai îndărăt pe cei doi prinşi, care au să fie o binecuvântare pentru tine şi pentru împărăţia ta.

Iar sultanul răspunse:

— Să fie după dorinţa ta!

Şi, pe clipă pe dată, porunci să fie scos din grajduri calul cel mai frumos care a nechezat vreodată sub ochiul soarelui, un roib ca focul, cu nările tremurând, cu ochii mari şi rotunzi, care sforăia şi bătea pământul cu copita, gata de goană şi de zbor. Şi porunci împăratul să se scoată din vistierie şi să i se dea flăcăului, care se îmbrăcă pe loc cu ele, hainele cele mai frumoase cu care s-a îmbrăcat vreodată vreun călăreţ la vreo întrecere de viteji. Şi călăreţul cel proaspăt se dovedi atâta de frumos încât regele strigă:

— Dacă vrei să rămâi la mine, o, voinicule, am să te copăr cu binefaceri!

Iar flăcăul spuse:

— Allah să-ţi sporească zilele pe care le mai ai, o, rege al vremilor! Ci orânda mea nu se află aici. Şi trebuie să mă duc s-o caut acolo unde mă aşteaptă.

Şi, după ce grăi astfel, îşi luă rămas-bun de la părinţi, se temeni dinaintea regelui şi plecă în goana mare pe roibul său. Şi străbătu câmpii şi pustietăţi, ape mari şi văi adânci, şi nu se opri din mers decât când ajunse dinaintea unei alte cetăţi, mai mare şi mai bine zidită decât cea dintâi.

Or, de cum intră în oraşul acela, un murmur ciudat se stârni la trecerea lui, şi nişte strigăte de uimire şi de milă îi însoţeau fiecare pas. Şi îi auzea pe unii cum spuneau: „Păcat de tinereţile lui! Oare pentru ce va fi venind un călăreţ atâta de frumos să se dea fără de pricină primejdiei morţii?” Iar alţii spuneau: „Are să fie al o

sutălea! Acesta-i cel mai frumos dintre toţi! Acesta-i fiu de rege!” Iar alţii spuneau: „Un tinerel atâta de fraged nu are să poată izbândi acolo unde atâţia învăţaţi au dat greş!” Iar murmurul şi strigătele de mirare nu făceau decât să crească, pe măsură ce flăcăul înainta pe uliţele oraşului. Şi înghesuiala dimprejurul şi de dinaintea lui ajunse până la urmă atâta de mare încât nu mai putea să-şi facă roibul să păşească decât cu primejdia de a călca vreun târgoveţ. Şi, tare nedumerit, se văzu nevoit să oprească şi să-i întrebe pe cei care îi închideau drumul:

— Pentru ce, o, oameni buni, îl opriţi pe un străin şi calul lui să meargă să se odihnească de ostenelile lor? Şi pentru ce atâta de într-un glas nu vroiţi să-mi îngăduiţi găzduire?

Atunci din mijlocul mulţimii ieşi un moşneag care se apropie de flăcău, luă calul de frâu şi spuse:

— O, flăcău frumos, mântui-te-ar de năpastă Allah! Că nimenea nu poate să ocolească ursita, întrucât ursita ne e legată de gât, asta niciun om cu minte n-ar putea s-o tăgăduiască vreodată; dacă în toiul unei tinereţi în floare, câte unul se apucă fără de socotinţă să se repeadă în braţele morţii, iacătă o treabă ce ţine de sminteală. Noi toţi, aşadară, ne rugăm ţie fierbinte, iar eu mă rog în numele tuturor târgoveţilor de aici, o, preafalnice străine, să faci cale întoarsă şi să nu-ţi duci aşa sufletul la o pieire fără de scăpare!

Iar băiatul răspunse:

— O, preacinstite şeic, nu am intrat nicidecum în cetatea aceasta cu gândul să mor! Care este, aşadar, ciudata belea ce pare a mă paşte, şi care este primejdia acelei morţi pe care o am de înfruntat?

Iar bătrânul răspunse:

— De este adevărat, precum ne arată vorbele tale, că nu ştii nimic despre năpasta ce te aşteaptă dacă ai să mergi mai departe pe drumul acesta, păi atunci hai să-ţi arăt cumu-i necazul!

Şi, în tăcerea mulţimii, spuse:

— O, fecior de rege, o, flăcău preafrumos fără de seamăn pe lume, află că fata regelui nostru este o domniţă care, nu încape îndoială, este fata cea mai frumoasă dintre toate fetele din vremile acestea. Or, fata a hotărât să nu se mărite decât cu acela ce are să răspundă în chip mulţumitor la toate întrebările pe care i le pune ea; ci, în schimb, cu învoiala ca moartea să fie osânda aceluia ce nu are să ştie a-i ghici gândul ori are să lase a trece vreo întrebare fără a răspunde la ea cu vorbele de cuviinţă. Şi, până acuma, a şi dus la tăiere, în felul acesta, capetele a nouăzeci şi nouă de flăcăi, toţi feciori de regi, de emiri ori de oameni de seamă, printre care se aflau unii ce erau dăscăliţi în toate laturile învăţăturilor omeneşti. Şi fata aceasta a regelui nostru şade ziua în vârful unui turn ce stăpâneşte peste oraş şi de acolo de sus pune ea întrebările către acei tineri ce se înfăţişează să le dezlege. Aşa că iacătă-te prevestit! Şi Allah fie cu tine! aibi milă de tinereţile tale şi nu pregeta să te întorci la tatăl tău şi la maica ta, care te au drag, ca nu care cumva domniţa să audă zvonindu-se despre sosirea ta şi să poruncească să fii dus dinaintea ei. Şi Allah ferească-te de toată răutatea, o, flăcăule frumos!

Când auzi vorbele moşneagului, tânărul beizadea răspunse:

— Chiar la domniţa aceasta mă aşteaptă ursita mea. O, voi toţi, arătaţi-mi drumul!

Atunci, din toată mulţimea aceea se revărsă un potop de oftaturi şi de gemete, de bocete şi de văicăreli. Iar împrejurul flăcăului se ridicară nişte strigăte ce spuneau: „Se duce la moarte! la moarte! E al o sutălea! al o sutălea!” Şi tot puhoiul de lume se porni pe urma lui. Şi mergea însoţit de un potop de inşi, care îşi închiseseră prăvăliile şi îşi lăsaseră baltă îndeletnicirile, ca să se ia după el. Şi, în felul acesta, călca înainte pe drumul ce ducea la orânda sa.

Şi ajunse în curând dinaintea turnului, şi o zări pe terasa acelui turn pe domniţa ce şedea în jeţul ei,

împodobită cu purpura împărătească şi împresurată de roabele ei cele tinere, îmbrăcate în purpură ca şi ea. Şi nu se întrezărea din chipul domniţei, acoperit şi el cu un iaşmac roşu, decât două gemme întunecate, care erau ochii ei, asemeni cu două lacuri negre luminate de dinăuntru. Şi, de jur împrejurul terasei, dedesubtul domniţei, spânzurate la rând unul după altul, se bălăngăneau nouăzeci şi nouă de capete retezate.

Atunci tânărul beizadea îşi opri calul la oarecare depărtare de la turn, în aşa fel ca s-o vadă pe domniţă şi să fie şi el văzut de ea, să audă şi să fie auzit. Şi, la priveliştea aceea, toată zarva mulţimii se stinse. Şi, în mijlocul acelei tăceri, glasul domniţei se auzi rostind:

— Întrucât tu eşti cel de al o sutălea, o, neînfricatule flăcău, pesemne că, fără de îndoială, eşti gata să răspunzi la întrebările mele?

Şi flăcăul, stând falnic pe calul său, răspunse:

— Sunt gata, o, domniţă!

Şi tăcerea se făcu şi mai deplină, iar domniţa grăi:

— Atunci spune-mi, de început, fără a şovăi, o, flăcăule, după ce ai să-ţi arunci ochii asupra mea şi asupra celor care mă înconjoară, cu ce mă asemui eu şi cu ce se asemuie ele, stând aici în vârful turnului!

Şi tânărul, după ce îşi aruncă ochii asupra domniţei şi asupra celor care o înconjurau, răspunse fără a şovăi:

— O, domniţă, tu te asemui cu o idoliţă, iar cele care te înconjoară se asemuie cu slujitoarele idoliţei. Iar tu te mai asemui şi cu soarele, iar tinerele care te înconjoară se asemuie razelor soarelui. Şi, tot aşa, tu te asemui cu luna, iar aceste tinere cu stelele care slujesc de alai lunii. Şi te mai asemuiesc, într-un sfârşit, cu luna nissanului, care este luna florilor; iar pe toate aceste tinere le asemuiesc cu florile pe care le învie cu adierea sa luna nissanului.

Când auzi răspunsul acesta, pe care mulţimea îl primi cu un murmur de minunare, domniţa se arătă mulţumită şi spuse:

— Ai strălucit, o, tinere, iar răspunsul tău cel dintâi nu-ţi

aduce moartea. Ci, întrucât ai ştiut să dezlegi întrebarea mea dintâi, asemuindu-ne, pe mine şi pe aceste fete, mai întâi cu o idoliţă şi cu slujitoarele idoliţei, pe urmă cu soarele şi razele soarelui, pe urmă cu luna şi cu stelele ce alcătuiesc alaiul lunii, şi, la sfârşit, cu luna nissanului şi cu florile ce răsar în luna nissanului, nu am să-ţi pun vreo întrebare nici prea încurcată, nici prea greu de dezlegat. Şi am să te întreb mai întâi să-mi spui ce înseamnă de fapt cuvintele acestea: „Dă-i miresei Apusului pe fiul regelui Răsăritului, şi din ei se va naşte un copil ce va fi sultanul chipurilor frumoase”.

Iar flăcăul, fără a şovăi o clipă, răspunse:

— O, domniţă, cuvintele acestea închid toată taina pietrei filosofale, şi vor să zică misticeşte că: „Pune să se îmbie cu umezeala ce vine din Apus pământul cel adamic neprihănit care vine din Răsărit, şi din această amestecare se va zămisli mercuriul filozoficesc, care-i atotputernic în fire şi care va zămisli soarele, şi va zămisli aurul, care-i fiul soarelui, şi luna, şi argintul, care-i fiul lunei, şi care va schimba pietrele în diamante..

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute patruzeci şi şasea noapte

Urmă:

„... va zămisli soarele, şi va zămisli aurul, care-i fiul soarelui, şi luna, şi argintul, care-i fiul lunei, şi care va schimba pietrele în diamante.”

Şi, auzind răspunsul acesta, domniţa făcu un semn de adeverire şi spuse:

— Întrucât, o, tinere, ai ştiut să lămureşti tâlcul ascuns al împerecherii fiului Răsăritului cu fiica Apusului, ai scăpat şi de data aceasta de moartea spânzurată deasupra capului tău. Da ai putea să-mi spui acuma pe ce se întemeiază virtuţile talismanelor?

Şi flăcăul, de pe calul său, răspunse:

— O, domniţă, talismanele îşi datoresc însuşirile cele minunate şi puterile cele năzdrăvane literelor ce le alcătuiesc, căci literele au legătură cu duhurile, şi nu se află nicio literă în limbă care să nu fie sub ocârmuirea unui duh. Iar dacă mă întrebi ce-i aceea un duh, îţi voi spune că este o sclipire ori o revărsare a virtuţilor atotputinţei şi însuşirilor Celui-preaînalt. Iar duhurile ce lăbăduiesc în lumea cugetului le diriguiesc pe cele care sălăşluiesc în lumea cerurilor; iar duhurile care locuiesc în lumea cerurilor le diriguiesc pe cele din lumea de sub lună. Şi literele alcătuiesc cuvinte, iar cuvintele izvodesc oracolele; şi numai duhurile înfăţişate de litere şi îngemănate în oracolele scrise pe talismane săvârşesc minunile care îi uimesc pe oamenii de rând, însă nu-i tulbură deloc pe cei înţelepţi, care cunosc bine puterea cuvintelor şi ştiu că totdeauna cuvintele vor dirigui lumea şi că totdeauna cuvintele scrise sau rostite pot să răstoarne regii şi să le spulbere împărăţiile!

Iar când auzi răspunsul acesta, pe care mulţimea îl întâmpină cu strigăte de bucurie şi de minunare, domniţa spuse:

— Ai, strălucit, o, tinere, lămurindu-mi puterea cuvintelor şi a vorbelor care diriguie lumea şi sunt mai puternice decât toţi regii. Ci nu ştiu dacă ai să poţi răspunde şi la întrebarea pe care iacăt-o! Vei şti tu, aşadar, să-mi spui care sunt cei doi vrăjmaşi veşnici?

Iar flăcăul, de pe calul său, răspunse:

— O, domniţă, nu am să spun că acei doi vrăjmaşi veşnici sunt cerul şi pământul, întrucât depărtarea care îi desparte nu este vreun răspăs adevărat, dat fiind că depărtarea aceasta şi răspăsul acesta, ce se par a fi nişte genuni, pot să fie umplute într-o clipită, iar cerul poate să se împreune cu pământul în mai puţin de-o clipire de ochi: întrucât, spre a se făptui această împreunare, nu este trebuinţă nici de oşti de ginni ori de făpturi omeneşti, nici de potop de aripi, ci numai de un lucru care este mai

tare decât toate puterile ginnilor şi ale omenirii, şi care-i mai uşor şi mai dăruit cu virtute decât aripile vulturului ori ale porumbelului, iar acesta-i rugăciunea! Şi nu am să-ţi spun, o, domniţă, că acei din vrăjmaşi veşnici sunt noaptea şi ziua, dat fiind că dimineaţa le împreună, iar înserarea le desparte, rând pe rând. Şi nu am să-ţi spun că acei doi vrăjmaşi veşnici sunt soarele şi luna, întrucât ele luminează pământul şi sunt legate prin aceleaşi binefaceri. Şi nu am să-ţi spun că acei doi vrăjmaşi veşnici sunt sufletul şi trupul, întrucât dacă noi îl cunoaştem pe unul, nu ştim nimic despre celălalt, şi nu poţi să-ţi dai o părere despre ceea ce nu cunoşti! Dar îţi mărturisesc, o, domniţă, că acei doi vrăjmaşi veşnici sunt moartea şi viaţa, întrucât amândouă sunt la fel de rele, şi una ca şi cealaltă, devreme ce se slujesc de făptura zămislită ca de o jucărie, se înfruntă fără de răgaz pe seama acestei jucării şi, până la urmă, jucăria ajunge să fie jertfa cea adevărată a jocului lor, pe când ele nu fac decât să sporească şi să înflorească. Într-adevăr, iată-i pe cei doi vrăjmaşi veşnici, vrăjmaşi ai lor înşişi şi vrăjmaşi ai făpturilor.

Când auzi răspunsul acesta al flăcăului, toată mulţimea strigă într-un singur glas:

— Laudă aceluia carele te-a dăruit cu atâta deşteptăciune şi care ţi-a împodobit mintea cu atâta judecată şi ştiinţă!

Iar domniţa, stând în turn în mijlocul tinerelor ei, îmbrăcate ca şi ea în purpură împărătească, spuse:

— Ai strălucit, o, tinere, în răspunsul tău despre cei doi vrăjmaşi ai lor înşişi şi vrăjmaşi ai făpturilor. Ci eu nu sunt încredinţată că acum ai să mai răspunzi şi la întrebarea pe care am să ţi-o pun. Poţi tu, aşadar, să-mi spui care este arborele cu douăsprezece ramuri, purtând pe fiecare ramură câte doi ciorchini, unul alcătuit din treizeci de poame albe, iar celălalt din treizeci de poame negre?

Şi flăcăul răspunse, fără a şovăi:

— Întrebarea aceasta, o, domniţă, poate să fie

dezlegată şi de un copil. Întrucât arborele acela nu este decât anul, care are douăsprezece luni, alcătuite fiecare din două părţi, cei doi ciorchini; căci fiecare ciorchine poartă treizeci de nopţi, care sunt cele treizeci de poame negre, şi treizeci de zile, care sunt cele treizeci de poame albe!

Şi răspunsul acesta, primit cu minunare, ca şi cele de dinainte, o făcu pe domniţă să spună:

— Ai strălucit, o, tinere. Ci socoţi tu că ai mai putea să-mi spui şi care este pământul ce n-a văzut soarele decât o dată?

El răspunse:

— Este fundul Mării Roşii, când cu trecerea fiilor lui Israel, sub poruncile lui Moise – cu el fie rugăciunea şi pacea!

Ea spuse:

— Da, de bună seamă! Ci poţi să-mi spui cine a născocit toaca?

El răspunse:

— Cel care a născocit toaca nu-i altul decât Noe, când se afla pe avlia arcei sale!

Ea spuse:

— Da! Ci ai putea să-mi spui care este fapta nelegiuită pe care o săvârşeşti şi nu o săvârşeşti?

El răspunse:

— Este rugăciunea de om beat!

Ea întrebă:

— Da care este locul de pe pământ cel mai aproape de cer? Este un munte ori o câmpie?

Ei răspunse:

— Este Kaaba cea sfântă, de la Mecca!

Ea spuse:

— Ai strălucit! Da poţi să-mi dezvăluieşti care este lucrul cel amar care se cade să fie ţinut ascuns?

El răspunse:

— Este sărăcia, o, domniţă! Întrucât, măcar că sunt tânăr, eu am şi gustat sărăcia, şi, măcar că sunt fiu de

rege, i-am cunoscut amărăciunea. Şi am găsit că este mai amară decât smirna şi decât pelinul! Şi se cuvine s-o ascunzi de orice ochi, întrucât şi prietenii şi vecinii şi-ar râde cei dintâi de tine, iar văicărelile nu ar aduce decât silă.

Ea spuse:

— Ai vorbit cu dreptate şi după gândul meu. Da poţi să-mi spui care este lucrul cel mai de preţ, după sănătate?

El răspunse:

— Este prietenia, când este dulce. Ci, pentru a găsi prietenul în stare să fie şi dulce, trebuie mai întâi să-l încerci şi pe urmă să-l alegi. Iar odată ce ţi-ai ales un asemenea prieten de inimă, nu trebuie să te mai desparţi de el niciodată: căci pe cel de-al doilea nu l-ai ţine mult. Pentru aceea, înainte de a-l alege, trebuie să-l cercetezi bine, ca să vezi dacă este înţelept ori nevolnic la minte; căci mai degrabă se face albă o cioară, decât să ajungă un nevolnic la minte să priceapă înţelepciunea; căci vorbele celui înţelept, chiar dacă ne lovesc ca băţul, sunt mai de dorit decât laudele şi florile nerodului: întrucât înţeleptul nu lasă să-i scape din gură vreo vorbă până ce nu şi-a cercetat inima.

Ea întrebă:

— Şi care este pomul cel mai anevoie de altoit?

Iar flăcăul răspunse, fără a şovăi:

— Este firea cea rea! Se povesteşte că un pom fusese sădit pe malul unor ape într-un pământ prielnic; iar el nu da roade. Şi stăpânul lui, după ce a risipit cu el toate îngrijirile, fără a dobândi nici rodul cel mai mărunt, a vrut să-l taie; atunci pomul i-a spus: „Mută-mă în alt loc, şi am să dau roade!" Iar stăpânul lui i-a zis: „Eşti aici pe malul apelor, şi n-ai rodit nimic. Cum ai să fii rodnic dacă am să te mut în altă parte?" Şi l-a tăiat!

Iar tânărul se opri o clipă, şi spuse:

— Se povesteşte, tot aşa, că într-o zi un lup a fost dat la şcoală, ca să înveţe a citi. Şi dascălul, ca să-l înveţe părţile de vorbire, îi spunea: „Alef, ba, ta..."; iar lupul

răspundea: „Oaie, ied, miel...”, pentru că numai astea erau în cugetul şi în firea lui. Şi se mai povesteşte, tot aşa, că un om a vrut să-l deprindă pe un măgar să trăiască în curăţenie; şi a vrut să-l dedea cu gustul lucrurilor alese; şi l-a băgat pe măgar într-un hammam, unde i s-a făcut o baie, şi a fost parfumat, şi a fost dus într-o sală falnică, şi a fost pus să şadă pe un chilim scump. Şi iacătă că măgarul a făcut toate necuviinţele pe care poate să le facă un măgar slobod într-o pajişte, de la vuvăiturile cele mai nesimţite până la ticăloşiile cele mai deşănţate. După care a răsturnat pe chilim, cu capul, căţuia de aramă care era plină cu cenuşă, şi a început să se tăvălească în cenuşă, cu toate patru picioarele în sus şi cu urechile pe spate, frecându-şi spinarea şi năclăindu-se după plac. Iar stăpânu-său le-a spus robilor care dedeseră fuga să-l pedepsească: „Lăsaţi-l să se tăvălească, pe urmă luaţi-l şi daţi-i drumul în oborul lui. Căci nu aveţi să puteţi a-i schimba firea.” Şi se mai povesteşte, într-un sfârşit, că i s-a spus într-o zi unei pisici: „Stăpâneşte-te să mai furi, şi avem să-ţi facem un gherdan de aur şi, în fiecare zi, avem să-ţi dăm să mănânci ficat, şi bojogi, şi rărunchi, şi oscioare de pui, şi şoricei”. Iar pisica a răspuns cinstit: „Furtişagul a fost meseria tatălui meu şi a bunicului meu, cum vreţi voi să mă las de el, ca să vă fac cheful?”

Şi-aşa...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute patruzeci şi şaptea noapte

Urmă:

„...Furtişagul a fost meseria tatălui meu şi a bunicului meu, cum vreţi voi să mă las de el, ca să vă fac cheful?” Şi-aşa!

Iar tânărul crăişor, după ce vovbi astfel despre

năravurile şi despre firea omului, spuse:

— O, domniţă, nu mai am nimica de adăugat!

Atunci, din mijlocul mulţimii strânse sub turn, un val de strigăte de minunare se ridică spre cer. Iar domniţa spuse:

— Hotărât, o, tinere, ai biruit. Ci întrebările nu s-au isprăvit, şi trebuie, pentru ca învoiala să fie îndeplinită, să te cercetez până la ceasul rugăciunii de seară!

Iar flăcăul spuse:

— O, domniţă, poţi să-mi pui încă toate întrebările câte ţi s-ar părea de nedezlegat şi, cu ajutorul Celui-preaînalt, am să le dezleg. Pentru aceea mă rog ţie să nu-ţi osteneşti glasul întrebându-mă în felul acesta, ci îngăduie-mi să-ţi spun că, fără de nicio îndoială, este mai de dorit să-ţi pun şi eu o întrebare. Iar dacă ai să răspunzi, să mi se taie capul, precum a fost tăiat şi celor de dinaintea mea; ci, dacă nu ai să răspunzi, căsătoria noastră să fie săvârşită fără de zăbavă!

Iar domniţa spuse:

— Pune întrebarea, întrucât primesc învoiala!

Şi flăcăul întrebă:

— Poţi tu să-mi spui, o, domniţă, cum se face că eu, robul tău, stând aici călare pe calul acesta de soi, pot să fiu totodată călare pe chiar tatăl meu, şi cum se poate ca, fiind cu totul în bătaia tuturor ochilor, să fiu ascuns în hainele maicii mele?

Iar domniţa cugetă vreme de un ceas, şi nu izbuti să găsească niciun răspuns. Şi zise:

— Lămureşte asta chiar tu!

Atunci flăcăul, dinaintea întregului norod adunat, istorisi domniţei toată povestea lui, de la început până la sfârşit, fără a uita niciun amănunt. Ci nu are niciun rost s-o mai spunem o dată. Şi adăugă:

— Şi iacătă cum, schimbându-l pe tatăl meu, regele, pentru calul acesta, şi pe mama mea, regina, pentru hainele acestea, mă aflu călare pe chiar părintele meu şi stau ascuns în hainele mamei mele!

Şi-atâta!

Şi iacă-aşa flăcăul, fiul regelui sărac şi al reginei sărace, ajunse soţul domniţei cea cu întrebări de dezlegat. Şi iacă-aşa, ajungând rege la moartea tatălui soţiei sale, putu să dea calul şi straiele îndărăt aceluia care i le împrumutase, regele din cetatea aceea, şi să-i aducă lângă sine şi pe tătâne-său şi pe mumână-sa, ca să trăiască laolaltă cu ei şi cu soţia sa, peste marginile plăcerilor şi ale huzururilor. Şi-aceasta-i povestea flăcăului care spunea vorbe iscusite sub cele nouăzeci şi nouă de căpăţâni retezate. Ci Allah este mai ştiutor!

Iar Şeherezada, după ce istorisi aşa povestea aceasta, tăcu. Şi regele Şahriar spuse:

— Îmi plac, Şeherezada, vorbele acelui flăcău Ci-i multă vreme de când nu mi-ai mai povestit snoave din cele scurte şi zemoase, şi tare mi-e teamă să nu ţi se fi isprăvit sacul, în privinţa aceasta.

Iar Şeherezada răspunse repede:

— Snoavele cele scurte sunt cele pe care le ştiu cel mai bine, o, preafericitule rege. Şi, de altminteri, nu vreau să zăbovesc a-ţi face dovada!

Şi numaidecât Şeherezada spuse:

TICĂLOŞIA SOŢIILOR

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că a fost odată, trăitor la curtea unui oarecare rege, un oarecare ins care era măscărici de meseria lui şi neînsurat ca stare. Or, într-o bună zi, regele stăpânul său îi spuse:

— O, taică al înţelepciunii, eşti burlac, şi chiar că vreau să te văd însurat.

Iar măscăriciul răspunse:

— O, rege al vremilor, pe viaţa ta! izbăveşte-mă de fericirea asta! Că eu sunt om burlac, şi mult mă tem de partea cu pricina. Zău, chiar aşa, mult mă tem să nu dau peste vreo stricată şi înşelătoare, ori peste vreo dezmăţată de soi rău, şi-atunci ce mă fac? Fie-ţi milă, o, rege al vremilor, nu mă sili să ajung prea fericit, în pofida metehnelor şi a nevolniciei mele.

Iar regele, la vorbele acestea, se puse pe-un râs de căzu pe spate. Şi spuse:

— Ba nu! chiar astăzi trebuie să te însori!

Şi soitariul făcu o mutră spăşită, lăsă capu-n jos, îşi încrucişă mâinile pe piept şi răspunse oftând:

— TAlieb! Bun şi-aşa! E bine!

Atunci regele porunci să fie chemat vizirul său cel mare şi îi spuse:

— Trebuie să se găsească, pentru credinciosul nostru slujitor de colea, o soţie care să fie frumoasă şi fără de cusur ca purtare, şi plină de cuviinţă şi de sfioşenie.

Iar vizirul răspunse cu ascultare şi cu supunere, şi plecă pe dată să caute o slujnică bătrână de la sarai, şi îi dete

poruncă să rostuiască numaidecât pentru măscăriciul sultanului o soţie care să îndeplinească însuşirile spuse mai înainte. Iar bătrâna nu se aflã luată pe nepregătite; şi se ridică pe clipă pe dată şi-i rostui de soţie măscăriciului o tinerică, aşa şi-aşa. Şi se sărbători cununia chiar în ziua aceea. Iar regele fu mulţumit şi nu pregetă să-l copere pe soitariul său cu daruri şi cu hatâruri, cu prilejul nunţii.

Or, măscăriciul trăi în tihnă cu nevastă-sa vreme de o jumătate de an, ori poate că şapte luni. După care păţi ceea ce păţi, căci nimenea nu scapă de scrisa lui.

Într-adevăr, femeia cu care regele îl însurase avusese răgaz destul ca să-şi ia, pentru plăcerea sa, patru bărbaţi peste soţul ei, taman patru, şi de patru feluri. Iar cel dintâi dintre aceşti drăguţi de ibovnici era de meseria lui plăcintar; iar cel de-al doilea era zarzavagiu; iar cel de al treilea era măcelar de carne de oaie; iar cel de al patrulea era mai de soi, întrucât era baş-clarinet în meterhaneaua sultanului, şi şeic al isnafului clarinetiştilor, un ins de vază.

Şi, dar, într-o zi, soitariul, biv-holteiul, proaspătul taică al coarnelor, fiind chemat dis-de-dimineaţă la rege, îşi lăsă nevasta în pat şi dete zor să plece la palat. Şi se brodi că în dimineaţa aceea plăcintarul se simţi chefos de împreunare şi, prilejuindu-se de plecarea soţului, veni să bată la uşa tinerelei neveste. Iar ea îi deschise şi-i spuse:

— Ai venit astăzi mai de dimineaţă ca de obicei.

Iar el îi răspunse:

— Hei, uailah, ai dreptate! Da în dimineaţa aceasta, după ce îmi pregătii aluatul spre a-mi întocmi tăvile mele cu plăcinte, şi după ce-l bătui şi-l întinsei şi-l făcui foi, şi stam gata să-l umplu cu fistic şi cu migdale, băgai de seamă că era un ceas cam prea timpuriu şi că muşteriii încă nu erau pe cale de-a veni. Atunci zisei în sine-mi: „O, Cutare, ia scoală-te şi scutură-te de făina de pe haine, şi du-te în dimineaţa aceasta proaspătă la Cutărică, şi petrece-ţi cu ea, întrucât e femeie petrecăreaţă”.

Şi codana răspunse:

— Bine te-ai gândit, pe Allah!

Şi, într-o clipită, se dovedi faţă de el ca un aluat sub întinzător, iar el faţă de ea ca o umplutură într-o plăcintă. Şi nici nu-şi isprăviră ei bine treaba, că şi auziră nişte bătăi în uşă. Iar plăcintarul o întrebă pe femeie:

— Au cine-ar putea să fie?

Şi ea răspunse:

— Habar n-am. Ci, până una alta, fugi de te ascunde la umblătoare.

Şi plăcintarul, spre mai deplină pază, zori să se ducă şi să se încuie acolo unde îi spusese femeia.

Iar femeia deschise uşa şi-l văzu dinainte-i pe cel de al doilea mândruţ al ei, zarzavagiul, care îi aducea o chită de legume trufanda în dar. Şi ea îi spuse:

— E cam devreme, şi ceasul acesta nu-i ceasul tău.

Iar el îi spuse:

— Pe Allah! ai dreptate. Ci, pe când mă întorceam în dimineaţa aceasta de la zarzavageria mea, îmi zisei în mine: „O, Cutare, ceasul este într-adevăr prea devreme pentru suk, şi ai face mai bine să te duci să-i dai chita aceasta de zarzavat proaspăt Cutăricăi, care are să-ţi bucure inima, întrucât e femeie tare dulce”.

Şi femeia spuse:

— Atunci fii binevenit!

Şi îi bucură inima, iar el îi dete ce-i plăcea ei mai mult; un castravete falnic şi un praz de preţ. Şi nici nu sfârşiseră bine treaba cu zarzavaturile, că şi auziră nişte bătăi în uşă; iar el întrebă:

— Cine-i?

Şi ea răspunse:

— Nu ştiu, da tu du-te repede, până una alta, şi ascunde-te la umblători.

Iar el zori să se ducă şi să se încuie acolo înlăuntru. Şi găsi locul prins de către plăcintar, şi îi spuse:

— Cine eşti? Şi ce faci aici?

Iar celălalt răspunse:

— Sunt ceea ce eşti, şi fac ceea ce vii să faci şi tu.

Şi se rânduiră unul lângă celălalt, zarzavagiul ţinând pe umăr chita de legume pe care codana îl povăţuise s-o ia cu el ca să nu i se dea în vileag venirea în casă.

Or, estimp, tânăra nevestică se duse să deschidă uşa. Şi iacătă-l dinainte-i pe cel de-al treilea drăguţ al ei, măcelarul, care venea aducându-i în dar o blană frumoasă de berbec, cu lâna creaţă şi cu coarnele nedate jos. Iar ea îi spuse:

— Cam devreme! cam devreme!

Iar el răspunse:

— Ei, da, pe Allah! tocmai înjunghiasem oile de vânzare şi le atârnasem în cinghire în prăvălie, când îmi zisei: „O, Cutare, sukurile încă-s pustii şi-ai face mai bine să te duci să-i dai în dar Cutăricăi blana aceasta împodobită cu coarnele ei, din care să-şi facă un preşuleţ moale. Şi, cum Cutărica este plină de dulceaţă, are să-ţi facă dimineaţa aceasta mai albă ca de obicei.”

Şi ea răspunse:

— Intră, atunci!

Şi se arătă faţă de el mai dulce decât coada unui berbec de-al gras, iar el îi dete ceea ce dă unei oi berbecul. Şi nu apucară ei să sfârşească de luat şi de dat, că şi auziră nişte bătăi în uşă. Iar ea îi spuse:

— Haide, şi repede! ia-ţi blana cu coarne şi du-te de te ascunde la umblători!

Iar el făcu ce-i spuse ea. Şi găsi umblătorile prinse de plăcintar şi de zarzavagiu; şi le aruncă acestora salamalekul, iar ei îi răspunseră la salamalek; şi îi întrebă:

— Pentru care pricină vă aflaţi aici?

Iar ei răspunseră:

— Pentru pricina pentru care te afli şi tu!

El atunci se rândui lângă ei, la umblători.

Estimp, femeia, ducându-se să deschidă, îl văzu dinainte-i pe cel de-al patrulea iubit al ei, căpetenia clarineţilor din meterhaneaua sultanului. Şi îl pofti să intre, spunându-i:

— Chiar că vii la un ceas mai de vreme ca de obicei, în dimineaţa aceasta.

Şi el răspunse:

— Pe Allah! ai dreptate. Ci, în dimineaţa aceasta, plecând de-acasă ca să mă duc să-i dăscălesc pe cântăreţii sultanului, băgai de seamă că era un ceas cam prea de dimineaţă, şi zisei în sine-mi: „O, Cutare, bine ai face să te duci şi să aştepţi ceasul de dăscăleală la Cutărică, femeie dulce, şi care are să te facă să petreci cele mai plăcute clipe”.

Iar ea răspunse:

— Socoteala-i minunată.

Şi cântară la clarinet; şi nu sfârşiră ei încă bine cel dintâi cântec, că şi auziră nişte bătăi zorite în uşă. Şi baş-clarinetul o întrebă pe drăguţa sa:

— Cine-i?

Ea răspunse:

— Singur Allah este atoateştiitor, da poate c-o fi bărbatu-meu. Şi bine-ai face să dai fuga şi să te incui, cu clarinetul tău, la umblători.

Iar el zori să se supună, şi-i găsi la locul cu pricina pe plăcintar, pe zarzavagiu şi pe măcelar. Şi le zise:

— Pacea fie cu voi, o, tovarăşilor! Ce faceţi, rânduiţi aşa în locul acesta osebit?

Iar ei răspunseră:

— Şi cu tine să fie pacea şi milele lui Allah, şi binecuvântările lui! Facem aici ceea ce ai venit să faci şi tu!

Şi se rândui şi el, ca al patrulea, lângă ei.

Şi-aşadar, cel de-al cincilea care bătuse la uşă era chiar măscăriciul sultanului, soţul codanei. Şi se ţinea cu mâinile de burtă şi spunea:

— Izgonit fie Cel-rău, pârdalnicul! Dă-mi degrabă o fiertură de anison şi de fonicel, o, nevastă! Îmi fierbe pântecele! îmi fierbe pântecele! Şi nu mi-a îngăduit să stau mai mult cu sultanul, şi-am venit să mă culc! Dă-mi o fiertură de anison şi de fonicel, o, nevastă!

Şi dete fuga drept la umblători, fără a băga de seamă spaima neveste-si, şi, deschizând uşa, îi văzu pe cei patru inşi stând pe vine şi rânduiţi frumos pe scânduri, deasupra haznalei, unul dinaintea celuilalt...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute patruzeci şi opta noapte

Urmă:

...Şi dete fuga drept la umblători, fără a băga de seamă spaima neveste-si, şi, deschizând uşa, îi văzu pe cei patru inşi stând pe vine şi rânduiţi frumos pe scânduri, deasupra haznalei, unul dinaintea celuilalt.

La priveliştea aceea, măscăriciul sultanului nu mai avu nicio îndoială în ce priveşte ocara lui. Ci, întrucât era plin de chibzuinţă şi de isteciune, îşi zise: „Dacă mă arăt gata să-i pedepsesc cumva, au să mă omoare fără de izbavă. Încât, cel mai bine-i să fac pe prostul.” Şi, cugetând aşa, se aruncă în genunchi la uşa umblătoarei, şi strigă la cei patru ipochimeni ghemuiţi pe vine:

— O, preasfinţilor trimişi de Allah, vă cunosc! Tu, cel plin de pete de lepră albă, şi pe care ochii nepricepuţi ai neştiutorilor te-ar lua de plăcintar, tu, fără de nicio îndoială, eşti sfântul patriarh Iov cel bubos, cel lepros, cel coperit de pecingini! Iar tu, o, preasfinte carele ţii pe umăr legătura aceea minunată de legume, tu, fără îndoială, eşti Khizir cel mare, ocrotitorul livezilor şi al grădinilor de zarzavat, cel carele îmbracă pomii în cununa lor verde, carele face să curgă apele repezi, carele aşterne covorul cel verde peste câmpi, şi carele, înveşmântat în mantia-i verde, îngemănează, în fiecare seară, vopselile uşoare cu care se zugrăvesc văzduhurile amurgului! Iar tu, o, vajnicule viteaz carele porţi pe umeri blana aceea de leu, şi pe cap cele două coarne de berbec, tu, fără de nicio îndoială, eşti Iskandar slăvitul, cel cu

două coarne! Iar tu, într-un sfârşit, preafericite îngere ce ţii în dreapta-ţi clarineta aceea falnică, tu, fără de nicio îndoială, eşti îngerul judecăţii de apoi!

La cuvântarea aceasta a măscăriciului sultanului, cei patru pezevenghi se ciupiră unul pe altul de fund şi îşi spuseră şuşotind între ei, în vreme ce soitariul săruta întruna pământul, îngenuncheat la oarecare depărtare: „Avem noroc! Şi, întrucât chiar ne socoteşte nişte preasfinţi, hai să-l întărim în credinţa lui. Căci pentru noi aceasta-i singura uşă de scăpare.” Şi se ridicară pe dată şi spuseră:

— Ei, da, pe Allah! nu greşeşti, o Cutare! Suntem chiar aceia pe care i-ai numit. Şi am venit la tine, intrând prin umblătoare, întrucât acesta-i singurul loc al casei ce se află sub cerul slobod.

Şi măscăriciul, tot plecat, le spuse:

— O, preacuvioşilor şi preafalnicilor, Iov cel lepros, Khizir taică al anotimpurilor, Iskandar cel cu două coame, şi tu, sol vestitor al judecăţii, de vreme ce-mi faceţi osebita cinste de a fi venit la mine, îngăduiţi-mi să rostesc o dorinţă dinaintea voastră!

Iar ei răspunseră:

— Rosteşte! rosteşte!

El spuse:

— Faceţi-mi hatârul de a merge cu mine la palatul sultanului acestei cetăţi, care îmi este stăpân, pentru ca să vă înfăţişez lui şi pentru ca, pe urmă, să-mi rămână îndatorat şi să mă aibă întru nazârurile sale!

Iar ei răspunseră, măcar că şovăind destul:

— Îţi facem hatârul acesta!

Atunci soitariul îi duse dinaintea sultanului şi spuse:

— O, stăpâne doamne al meu, îngăduieşte robului tău să ţi-i înfăţişeze pe aceşti patru sfinţi aci de faţă! Acesta dintâi, carele-i făinit tot, este stăpânul nostru Iov cel lepros; iar acestălaltul, carele poartă în spinare legătura aceasta de legume, este stăpânul nostru Khizir, străjerul izvoarelor, părintele verdeţii; iar cestălaltul, carele poartă

pe umeri blana ceea de jivină ce-l împodobeşte cu două coarne, este regele cel mare şi viteaz Iskandar cei cu două coarne; şi-acesta din urmă, cel carele ţine în mână o clarinetă, este stăpânul nostru Israfil, vestitorul judecăţii de apoi.

Şi adăugă, în vreme ce sultanul era până peste poate de uluit:

— O, doamne sultane al meu, datoresc cinstea cea mare a venirii în casa mea a acestor preasfinte obraze preacucerniciei nevestei mele, aceea pe care cu mărinimie mi-ai hărăzit-o. Că i-am găsit ciuciţi frumuşel, unul în spatele celuilalt, la umblătorile de la haremul din casa mea; şi ciucitul cel dintâi era proorocul Iov – cu el fie rugăciunea şi pacea! – iar ciucitul de la urmă era îngerul Israfil – cu el fie pacea şi milele Celui-preaînalt!

Auzind vorbele acestea ale măscăriciului său, sultanul se uită cu luare-aminte la cele patru obraze cu pricina; şi deodată fu cuprins de un râs cu sughiţuri, atâta de năprasnic că începu să se zgâlţâie şi să se hurduce şi să-şi zvârle picioarele în sus, prăbuşindu-se pe spate. După care strigă:

— Aşadar, o, vicleanule, vrei să mă faci să mor de râs? Ori te pomeneşti că te-ai smintit?

Iar măscăriciul spuse:

— Pe Allah, o, doamne al meu, ceea ce ţi-am povestit este ceea ce am văzut, şi tot ce am văzut aceea ţi-am povestit!

Iar regele, râzând, strigă:

— Păi tu nu vezi că ăsta pe care-l numeşti profetul Khizir nu-i decât un zarzavagiu, şi că ăstălaltul pe care-l numeşti profetul Iov nu-i decât un plăcintar, şi că acela pe care îi numeşti Israfil nu-i decât baş-clarinetul meu, căpetenia metarhanalei mele?

Iar soitariul zise:

— Pe Allah, o, doamne al meu, ceea ce ţi-am povestit este ceea ce am văzut, şi tot ceea ce am văzut aceea ţi-am povestit!

Regele înţelese atunci toată întinderea pacostei măscăriciului său; şi se întură înspre cei patru ibovnici ai soţiei dezmăţate şi le zise:

— O, fii dintr-o liotă de încornoraţi, povestiţi-mi adevărul în treaba aceasta, ori pun să vi se taie boaşele!

Şi cei patru, tremurând, îi povestiră regelui ce era adevărat şi ce nu era adevărat, fără a minţi, aşa de tare se speriaseră să nu fie văduviţi de moştenirea ce le-o lăsase tătânii lor. Iar regele, uluit, strigă:

— Prăpădire-ar Allah hăul cel ticălos şi tagma deşănţatelor şi-a viclenelor!

Şi se întură înspre măscăriciul său şi îi spuse:

— Îţi dau despărţenia de soţia ta, o, taică al înţelepciunii, ca să fii iar becher.

Şi îl îmbrăcă într-un caftan falnic. Pe urmă, se întoarse înspre cei patru tovarăşi şi le zise:

— În ce vă priveşte, nelegiuirea voastră este atâta de mare încât n-aveţi cum scăpa de osânda ce vă aşteaptă!

Şi-i făcu semn gâdelui să vină aproape, şi-i zise:

— Taie-le boaşele, ca să fie hadâmbi în slujba slujitorului nostru cel credincios, acest preacinstit holtei!

Atunci, cel dintâi dintre liuboveţii cei culpaşi, acela care era plăcintar, şi nicidecum Iov cel lepros, înaintă şi sărută pământul dinaintea regelui, şi grăi:

— O, preamăritule rege, o, tu cel mai strălucit dintre sultani, dacă am să-ţi istorisesc o poveste mai năstruşnică decât povestea noastră cu nevasta de mai înainte a acestui preacinstit burlac, ai să-mi dai iertare în ce priveşte fuduliile mele?

Iar regele se întoarse înspre măscăriciul său şi îl întrebă prin semne ce zice de întrebarea plăcintarului. Iar soitariul făcând „da” din cap, regele spuse plăcintarului:

— Da, de bună seamă! O, plăcintăriile, dacă îmi istoriseşti povestea cu pricina, şi dacă am s-o găsesc osebită ori minunată, am să-ţi dau iertarea pentru ceea ce ştii!

Şi plăcintarul spuse:

Povestea istorisită de plăcintar

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că a fost odată o femeie care era din feleşugul ei o stricată de pomină şi o soaţă a păcatului. Şi era măritată – aşa vrusese ursitoarea – cu un preacinstit kaiem-makam, zabetul oraşului în numele sultanului. Şi acest preacinstit dregător habar nu avea – aşa vrusese ursitoarea – de răutatea femeilor şi de vicleniile lor, da nu avea habar deloc, deloc. Şi, pe deasupra, era multă vreme de când nu mai putea să facă nimic cu soţia sa cea pojarnică, da nimic, nimic. Încât femeia îşi găsea singură iertarea pentru dezmăţurile şi pentru chiolhanurile ei, zicându-şi: „Îmi iau şi eu pâinea de unde o găsesc, şi carnea de unde atârnă”.

Or, cel pe care îl îndrăgea cel mai osebit dintre cei ce ardeau pentru ea, era un tânăr saiz, un grăjdar al soţului ei kaiem-makamul. Ci, întrucât de-o bună bucată de vreme soţul se aşternuse pe neplecat de acasă, întâlnirile celor doi ibovnici ajunseseră mai rare şi mai anevoioase. Or, muierea nu zăbovi mult până ce să găsească o pricină spre-a avea mai multă slobozie, şi îi spuse atunci soţului ei:

— O, stăpâne al meu, află că vecina mamei mele a murit, şi aş vrea, cumu-i cădenia şi datorinţa de bună megieşie, să mă duc să stau cele trei zile de jale în casa mamei mele.

Şi kaiem-makamul răspunse:

— Răscumpănească Allah moartea aceasta sporindu-ţi ţie zilele! Poţi să te duci la mama ta şi să stai acolo cele trei zile ale jalei.

Ci ea zise:

— Da, o, stăpâne al meu, eu sunt femeie tânără şi sfioasă, şi tare mi-e frică să umblu singură pe uliţi, spre a mă duce la casa maică-mi, care-i departe!

Şi kaiem-makamul zise:

— Da de ce să te duci singură? Au n-avem noi în casă un saiz plin de osârdie şi de bunăvoinţă, care să te însoţească la nişte drumuri cumu-i acesta? Trimite după el şi spune-i să pună pentru tine plocadul cel roşu pe măgar şi să te însoţească, mergând cu tine şi ţinând dârlogii măgarului. Şi povăţuieşte-l să nu aţâţe măgarul fie cu vorba, fie cu strămurarea, ca nu care cumva să înceapă a zvârli din picioare şi să te trântească!

Iar ea răspunse:

— Da, o, stăpâne al meu, ci cheamă-l chiar tu ca să-i dai poveţele acestea. Că eu nu sunt în stare.

Şi preacinstitul kaiem-makam trimise după saiz, care era hăndrălău voinic, şi îi dete sfaturile. Iar flăcăul, dacă auzi vorbele acelea ale stăpânului său, fu mulţumit cu asupra de măsură.

Şi-aşa, o ajută pe stăpână-sa, nevasta kaiem-makamului, să încalece pe măgar, în şaua ce fusese coperită cu un plocad roşu, şi plecă împreună cu ea. Ci, în loc să se ducă la casa maică-si, pentru înmormântarea cu pricina, cei doi dezmăţaţi se duseră la o grădină pe care o ştiau ei, luându-şi merinde pentru gură şi nişte vinuri de soi. Şi-acolo, la umbră şi răcoare, se simţiră în largul lor. [...]

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute patruzeci şi noua noapte

Urmă:

Şi trei zile, din zori în seară, fără tihnă, nici odihnă, lăsară apa să învârtească roata la moară, să sfârâie fusul flăcăului iară, să sugă mielul la mă-sa mioară, să doarmă pruncul în copaia uşoară, să se ia în braţe gemenii-amândoi, menghina să strângă de priboi, cămila să-şi salte gâtul bârzoi, vrăbiuţa să-l ciugulească pe vrăbioi,

păsărelul să ciripească sprinţar în cuibul lui ca de jar, porumbelul guşa să şi-o ghiftuiască, iepuraşul otava să-şi pască, viţelul să rumege pe săturate, iedul să zburde cât poate, pielea pe piele să ardă, până ce tătânele bătăliilor la toartă, fără de ofuri deşarte, îşi puse fluierul deoparte.

Iar în dimineaţa celei de-a patra zile saizul îi spuse codanei, soţia kaiem-makamului:

— Cele trei zile de învoire s-au scurs. Să ne sculăm şi să plecăm acasă la soţul tău.

Ci ea răspunse:

— Ba nu! Când ai trei zile învoire, asta-i ca să iei altele trei! Da ce! nici n-am avut răgazul trebuitor ca să ne bucurăm cu adevărat, eu pe deplin de tine, şi tu pe deplin de mine. În ce îl priveşte pe nevolnicul ăla de codoş, lasă-l să mucegăiască singur singurel acasă, el să-şi fie soţ şi tot el plapumă, ghemuit în sine, ca un câine, cu coada strânsă între picioare.

Aşa zise ea din gură, şi aşa făcură. Şi mai petrecură amândoi alte trei zile, dezmăţându-se şi împreunându-se, până dincolo de marginile drăgosteniilor şi ale desfătărilor. Şi, în dimineaţa celei de-a şaptea zile, se întoarseră acasă la kaiem-makam, pe care îl găsiră stând tare îngrijorat, dinainte-i cu o arăpoaică bătrână care-i povestea ceva. Şi amărâtul de boşmondit, care nici gând s-o bănuiască pe vicleană de vreo stricăciune, o primi cu bucurie şi cu drag, şi îi zise:

— Binecuvântat fie Allah, carele te aduce îndărăt cu bine şi teafără! Pentru ce ai zăbovit atâta, o fiică a socrului meu? Ne-ai pricinuit mare spaimă!

Iar ea răspunse:

— O, stăpâne al meu, mi l-au dat în seamă, la răposată, pe copilul rămas singur, ca să-l potolesc şi să-l deprind fără sânul mamei. Şi-aşa că grijile date pruncului acela m-au ţinut acolo până acuma.

Şi kaiem-makamul zise:

— Pricina-i limpede, şi se cade să te cred, şi sunt tare bucuros că te văd acasă iară.

Şi-aceasta-i povestirea mea toată, o, rege plin de slavă luminată!

După ce ascultă povestirea aceasta a plăcintarului, regele se puse pe-un râs de căzu pe jos. Ci măscăriciul strigă:

— Beleaua kaiem-makamului nu este atâta de mare ca a mea! Iar povestea aceasta nu este atâta de nepilduită cumu-i a mea!

Atunci regele se întoarse înspre plăcintar, şi îi spuse:

— Întrucât aşa judecă păgubitul, nu pot, o, desfrânatule, să-ţi dăruiesc iertarea decât numai de-o fudulie.

Şi soitariul, care biruia şi care îşi plătea în felul acesta necazul, spuse ca învăţătură de minte:

— Asta-i osândă, aşadar, pentru fiece curvar care fără de habar se repede într-un cuibar, ca un pleşcar, pe-o găină haină, o paţachină care-i şi-aşa şi-aşa, pân-o răzghină.

Pe urmă adăugă:

— O, rege al vremilor, ci iartă-l şi de ouşorul celălalt!

Şi, atunci, ieşi în faţă cel de al doilea dezmăţat, zarzavagiul; şi sărută pământul dinaintea sultanului, şi spuse:

— O, măria ta, tu, cel mai mărinimos dintre toţi regii, ierta-mă-vei oare de ce ştii, dacă vei fi minunat de povestea mea?

Iar regele se întoarse înspre măscărici, care îşi dete cu un semn învoirea. Şi regele îi spuse zarzavagiului:

— Dacă-i minunată, îţi voi da ceea ce îmi ceri!

Atunci zarzavagiul, care fusese luat drept Khizir, prorocul cel verde, spuse:

Povestea istorisită de zarzavagiu

O, rege al vremilor, cică a fost odată un om care era astronom de meseria lui, şi care ştia să citească pe chipuri şi să ghicească gândurile pe trăsăturile feţei. Şi astronomul acela avea o nevastă care era de o frumuseţe osebită şi de o vrajă aparte. Şi nevasta aceea sta pururea pe urma lui să-şi laude virtuţile şi să se fălească pretutindenea cu harurile ei, spunând: „O, bărbate, nu se mai află nicăierea printre suratele mele vreuna care să se asemuie cu mine ca neprihană, ca simţire curată şi ca sfiiciune”. Şi astronomul, care era un mare priceput la obraze, nu se îndoia de vorbele ei, atâta dulceaţă şi nevinovăţie revărsa chipul femeii, într-adevăr. Şi îşi zicea: „Uallahi, nu este bărbat pe lume care să aibă o soţie ce să se asemuie cu soţia mea, paharul acesta al tuturor virtuţilor”. Şi peste tot pe unde se ducea preamărea harurile soţiei sale, şi îi cânta laude, şi se minuna de purtarea şi de sfiala ei, pe când sfiala cea adevărată, pentru el, s-ar fi căzut să fie a nu vorbi niciodată despre haremul său dinaintea unor bărbaţi străini. Ci învăţaţii, o, doamne al meu, şi astronomii mai cu seamă, nu fac niciodată cum face toată lumea. Pentru aceea păţaniile care li se întâmplă lor nu sunt păţanii ca la toată lumea.

Şi-aşa, într-o zi, pe când după năravul lui lăuda virtuţile neveste-si, dinaintea unei liote de bărbaţi străini; se ridică un ins care îi zise:

— Nu eşti decât un mincinos, bre, Cutare!

Iar astronomul se îngălbeni de tot la chip şi, cu un glas clocotind de mânie, întrebă:

— Şi care-i dovada minciunii mele?

Acela spuse:

— Eşti un mincinos, ori mai degrabă un prostănac, întrucât nevastă-ta nu e decât o dezmăţată!

Când auzi atare ocară năpraznică, astronomul se repezi la omul acela, să-l sugrume şi să-i bea sângele. Cei de faţă însă îi despărţiră şi îi spuseră astronomului:

— Dacă omul acesta nu-şi dovedeşte spusele, ţi-l dăm pe mână să-i bei sângele.

Iar ocărâtorul spuse:

— Bre, omule, ia te du şi dă-i de ştire neveste-ti preacinstita, că pleci de-acasă pe patru zile. Şi ia-ţi rămas-bun de la ea, şi ieşi din casă, şi ascunde-te în vreun loc de unde să poţi vedea tot fără ca tu să fii văzut. Şi-ai să vezi ce-ai să vezi. Uassalam!

Iar cei de faţă spuseră:

— Aşa, pe Allah! cercetează-i în felul acesta vorbele. Şi, dacă nu-s adevărate, să-i bei sângele.

Atunci astronomul, cu barba tremurând de mânie şi de tulburare, se duse la preacinstita de nevastă-sa şi îi spuse:

— O, femeie, ia scoală-te şi pregăteşte-mi nişte merinde pentru un drum pe care îl am de bătut, şi care o să mă facă să lipsesc de-acasă vreme de patru ori poate şi de şase zile.

Iar soţia strigă:

— O, stăpâne al meu, au tu vrei să-mi umpli sufletul de mâhnire şi să mă faci să pier de dor? Pentru ce nu mă iei mai degrabă cu tine, să călătoresc cu tine, şi să te slujesc, şi să te îngrijesc pe drum, dacă ai să fii ostenit ori necăjit? Şi pentru ce să mă laşi aici singură cu durerea cea sfâşietoare a lipsei tale?

Iar astronomul, auzind asemenea vorbe, îşi zise: „Pe Allah! soţia mea nu-şi are perechea printre alesele din neamul muieresc”. Şi îi răspunse neveste-si:

— O, lumină a ochiului, să nu te mâhneşti din pricina acestei lipse, care nu are să dureze decât patru zile, cel mult şase. Şi nu te gândi decât cum să te îngrijeşti şi cum să te simţi cât mai bine.

Iar soţia începu să plângă şi să se văicărească spunând:

— Of, greu îmi mai e! of, tare amărâtă mai sunt, şi părăsită, şi neiubită!

Iar astronomul se strădui pe cât putea s-o aline, spunându-i:

— Potoleşte-ţi sufletul şi însenină-ţi ochii. Am să-ţi

aduc, când m-oi întoarce, nişte daruri frumoase de sosire acasă!

Şi, lăsând-o în plânsetele mâhnirii, leşinată în braţele arăpoaicelor, plecă în calea lui.

Ci, peste două ceasuri, se întoarse îndărăt şi intră binişor pe portiţa de la grădină, şi se duse de se piti într-un loc pe care-l ştia şi de unde putea să vadă tot din casă fără ca el să fie văzut...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute cincizecea noapte

Urmă:

...şi intră binişor pe portiţa de la grădină, şi se duse de se piti într-un loc pe care-l ştia şi de unde putea să vadă tot din casă fără ca el să fie văzut.

Şi nu trecu bine un ceas de vreme de când sta în ascunzătoarea lui, când iacătă! Văzu că intră în casă un om pe care îl cunoscu numaidecât a fi neguţătorul de trestie de zahăr ce şedea peste drum de casa lui. Şi avea în mână o trestie de zahăr frumoasă. Şi o văzu, tot atunci, pe nevastă-sa cum vine înaintea lui, legănându-se, şi cum îi spune râzând:

— Asta-i tot ce-mi aduci ca trestie de zahăr, o, taică al trestiilor de zahăr?

Şi omul spuse:

— O, stăpâna mea, trestia de zahăr pe care o vezi nu este nimica pe lângă aceea pe care nu o vezi.

Pe urmă adăugă:

— Bun, da unde-i soţul tău, astronomul?

Ea zise:

— Rupe-i-ar Allah picioarele şi mâinile! S-a dus într-o călătorie de patru zile, ori poate că de şase! De-ar da Cel-de-sus să-l îngroape vreo năruire de minaret!

Şi se porniră amândoi pe râs laolaltă [...] Şi el o

cuprinse în braţe, şi ea îl cuprinse pe el... Pe urmă o lăsă şi se duse în calea lui.

Şi-aşa! Iar astronomul vedea şi auzea. Şi iacătă că peste un răstimp văzu cum intră în casă alt bărbat, pe care îl cunoscu a fi neguţătorul de păsări din mahala. Şi puicana îi ieşi înainte, mişcându-şi şoldurile, şi îi zise:

— Salamaleikum, o, taică al păsărilor, ce-mi aduci astăzi?

El răspunse:

— Un cocoşel, o, stăpână a mea, un cocoşel...

Şi tot aşa! Iar astronomul vedea şi auzea. Şi iacătă că peste un răstimp veni un ins pe care îl cunoscu numaidecât a fi starostele măgărarilor din mahala. Iar mânza se şi repezi în calea sa, şi îl cuprinse în braţe tot aşa, zicând, iar:

— Ce-i aduci astăzi în dar mânzei tale de jar, o, taică de măgărari?

El spuse aşa:

— O banană, o, stăpână a mea, o banană în dar!...

Şi-aşa! Ci, până a înfuleca la banană, o, doamne al meu, astronomul nerod, care văzu tot şi auzi tot, dete un ţipăt de gheaţă, şi se prăbuşi din pod în bot, trup fără viaţă! Şi-acea puicană, care era mai lăcomoasă la banană decât la trestia de zahăr, ori la cocoşelul bun de tocană, după vremea cerută de lege se grăbi să se lege, măritându-se, de voia sa, cu baş-măgărarul din mahala.

Şi asta-i tot ce-am avut eu de povestit, o, rege al meu preamărit!

Iar regele, auzind povestea aceasta a zarzavagiului, se înfioră de plăcere şi se cutremură de mulţumire. Şi îi spuse măscăriciului său:

— Povestea aceasta, o, taică al înţelepciunii, este cu mult mai amarnică decât povestea ta. Şi suntem datori să-i dăm acestui zarzavagiu iertăciune de fuduliile sale.

Şi îi zise poznaşului:

— Şi-acuma dă-te îndărăt!

Iar neguţătorul se trase în rând cu tovarăşii săi, şi ieşi înainte cel de-al treilea pezevenghi, care era măcelarul de carne de oaie. Şi ceru şi el hatârul, la fel; iar sultanul, în nepărtinirea sa, nu putu să nu i-l dea, da tot cu aceeaşi învoială.

Atunci măcelarul, care fusese Iskandar cel cu două coarne, spuse:

Povestea istorisită de măcelar

Era la Cairo un om, şi omul acela avea o nevastă vestită pentru drăgălăşenia ei, pentru firea-i bună, pentru voioşia-i din sânge, pentru supunerea-i şi teama faţă de Cel-de-sus. Şi avea în casă o pereche de gâşte dolofane şi grele, de o grăsime minunată; şi tot aşa avea, da în afundul vicleniei şi al casei sale, un iubit după care era topită de tot.

Şi-aşa, într-o bună zi, ibovnicul acela veni la ea pe ascuns, şi văzu dinaintea ei cele două gâşte minunate; şi deodată i se aprinse pofta de ele; şi îi zise femeii:

— O, Cutare, tare-ar mai trebui să ne găteşti gâştele acestea două şi să ni le umpli în chipul cel mai straşnic, ca să ne putem bucura gâtlejul cu ele. Întrucât sufletul meu arde astăzi de dor de carne de gâscă.

Iar ea răspunse:

— Asta chiar că e lesne; iar a-ţi mulţumi poftele este plăcerea mea. Şi, pe viaţa ta, o, Cutare, am să tai cele două gâşte şi am să le gătesc; şi-am să ţi le dau pe amândouă; iar tu ai să le iei şi ai să le duci acasă la tine, şi să le mănânci cu deplină plăcere şi cu bucurie în inima ta. Şi astfel parpalecul ăsta al pacostei, soţul meu, nu are să le ştie nici gustul, nici mireasma.

El întrebă:

— Da cum ai să faci?

Ea răspunse:

— Am să-i prăjesc o coţcărie în felul meu, de s-o ţină minte, şi am să-ţi pun cele două gâşte dinainte; întrucât nimenea nu-i atâta de drag şi haihui ca tine, o lumină a ochilor mei! Şi-aşa cum spusei, ticălosul acela fără de spor nu are să ştie nici gustul gâştelor, nici mireasma lor.

Şi numaidecât se şi luară pe după gât. Şi, cu gândul la gâştele cele grăsui, flăcăul plecă-n calea lui. Şi-atât.

Ci, în ceea ce o priveşte pe muieruşcă, apoi ea, pe la asfinţit de soare, când omu-său se întoarse acasă de la muncă, îi zise:

— Chiar, bre, omule, cum de poţi tu să năzuieşti la numele de bărbat, când eşti atâta de lipsit de acea virtute care îi face pe bărbaţi să fie cu adevărat vrednici de numele de bărbat, virtutea dărniciei? Au poftit-ai tu vreodată pe cineva în casa ta, şi spusu-mi-ai tu vreodată, în vreo zi: „O, nevastă, am astăzi un oaspete în casă?” Şi zisu-ţi-ai tu vreodată înde sinea ta: „Dacă am să trăiesc tot aşa, în cărpănoşenia aceasta, până la urmă are să înceapă lumea să spună că sunt un nevolnic care habar nu are de căile ospeţiei”.

Şi bărbatul răspunse:

— O, nevastă, nimica nu este mai lesne de îndreptat decât zăbava aceasta! Şi mâine – inşallah! – am să-ţi cumpăr nişte carne de miel şi nişte orez; iar tu să găteşti ceva minunat pentru prânz ori pentru cină, cum vrei tu, ca să pot să poftesc la masă pe careva dintre prietenii mei buni.

Şi ea zise:

— Nu, pe Allah, bre, omule. În loc de carnea aceea, mai degrabă mi-ar plăcea să-mi cumperi nişte haşiş de gătit, ca să pot să fac o umplutură de care să mă folosesc ca să umplu cele două gâşte ale noastre, după ce ai să mi le tai. Iar eu am să le coc la cuptor. Căci nimica nu este mai gustos decât gâştele umplute şi rumenite, şi nimica nu poate mai bine decât gâştele să lumineze obrazul unei gazde dinaintea oaspetelui său.

Iar el răspunse:

— Pe capul şi pe ochii mei! Aşa să fie!

Şi-aşa că, a doua zi de cu zori, omul tăie gâtul la amândouă gâştele şi plecă să cumpere un ratl de haşiş pentru carne şi un ratl de orez, şi o uncie de piper şi de alte mirodenii. Şi le aduse pe toate acasă, şi-i spuse neveste-si:

— Cată să ai gâştele rumenite gata de prânz, întrucât la ceasul acela am să vin cu oaspeţii mei.

Şi plecă în calea lui.

Ea atunci se sculă, curăţă gâştele de pene şi de fulgi, şi le netezi, şi le umplu cu o umplutură minunat întocmită cu haşiş pentru carne, cu orez, şi cu migdale, şi cu stafide, şi cu boabe de pehin, şi cu mirodii alese, şi veghe lângă foc până ce friptura fu întocmai cum se cere. Şi o trimise pe arăpoaica ei să-l cheme pe flăcău, mândruţul, care veni pe fugă. Şi ea îl înfurci, şi el o înfurci, şi, după ce se îndulciră şi se mulţumiră unul pe altul, îi dete cele două gâşte gustoase, cu tot ce era în ele şi pe lângă ele. Iar el le luă şi se duse în calea lui. Şi-atâta cu el, pe totdeauna...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute cincizeci şi una noapte

Urmă:

...după ce se îndulciră şi se mulţumiră unul pe altul, îi dete cele două gâşte gustoase, cu tot ce era în ele şi pe lângă ele. Iar el le luă şi se duse în calea lui. Şi-atâta cu el, pe totdeauna.

Estimp, soţul puiandrei nu lipsi a veni punct la ceas. Şi sosi acasă la prânz, însoţit de un prieten, şi bătu la uşă. Iar muierea se ridică şi se duse să le deschidă, şi îi pofti să intre, şi îi primi cu bucurie. Pe urmă, îl luă deoparte pe bărbatu-său şi îi zise:

— Noi am tăiat amândouă gâştele, pe amândouă

deodată, şi tu nu aduci cu tine decât un om? Păi patru musafiri ar mai putea să vină ca să cinstească bucătăria mea. Hai, ieşi şi du-te de mai caută vreo doi prieteni de-ai tăi, ori chiar trei, ca să mănânce gâştele.

Şi bărbatul, cuminte, plecă să facă aşa cum i se poruncise.

Atunci, muierea se duse la oaspete şi, cu faţa întoarsă, intră în vorbă cu el şi îi spuse cu glas tremurat de tulburare:

— Of, vai de tine! Eşti pierdut fără de scăpare! Pe Allah! tu pesemne că nu ai nici copii, nici casă, de te-ai aruncat aşa, cu capu-n jos, într-o moarte neîndoielnică!

Iar oaspetele, auzind asemenea vorbe, simţi cum îl năpădeşte spaima şi cum îi intră până în adâncurile inimii. Şi întrebă:

— Au ce este, o, femeie de treabă? Şi care-i năpasta cea cumplită care mă paşte în casa ta?

Iar ea răspunse:

— Pe Allah! nu pot să ţin taina! Află, dar, că soţul meu are a se plânge rău de purtarea ta faţă de el, şi nu te-a adus aici decât cu gândul de a te văduvi de fudulii şi de a te face să ajungi în starea de hadâmb scopit. Şi, pe urmă, de-i muri ori de-i trăi, amar şi vai de tine cât ai fi!

Şi adăugă:

— Soţul meu s-a dus să găsească doi prieteni care să-l ajute să te jugănească!

Dacă auzi mărturisirea aceasta pe care i-o făcu nevasta, oaspetele se sculă pe clipă pe dată, ieşi în uliţa curând şi îşi slobozi picioarele în vânt.

Şi, tot atunci, intră şi soţul, însoţit de doi prieteni, de data aceasta. Iar afurisita de nevastă îl întâmpină, strigând:

— O, ce năpastă! o, ce năpastă! gâştele! gâştele! vai, ah!

Iar el întrebă:

— Pe Allah! ce-i nevastă? ce fel de năpastă?

Ea iar:

— Of, ce amar! Uf, ce belea! vai de viaţa mea! Gâştele! gâştele s-au dus! Ah!

El întrebă:

— Hei, ce-i cu gâştele! Pe Allah! of, moară neferecată, mai vezi-ţi de beregată şi spune-mi odată ce jale-i cu gâştele tale! Ce prăpăd! Dă să le văd! dă să le văd!

Ea iară:

— Păi, vezi-le, dară! uite-le-afară! uite-le-afară! oaspetele tău, deodată, le-a înşfăcat ca pe-o pradă şi-a fugit pe fereastră grămadă!

Şi mai spuse:

— Ce fuse, se duse! Acuma, na, ospătează, ospătează!

La aceste vorbe ale soţiei sale, omul ieşi în uliţă degrabă şi îl văzu pe oaspetele lui dintâi cum scăpăra din călcâi, cu tunica în dinţi. Şi strigă după el:

— Pe Allah: stai niţel! stai niţel! întoarce-te, nu fi nerod, că n-am să-ţi răpesc tot! Pe Allah mă jur, bre, fârtate! întoarce-te, că nu-ţi iau decât jumătate!

Ca asta, o, măria ta, el vroia să zică aşa: că nu-i ia decât o gâscă, şi că pe cealaltă are să i-o dea. Dar celălalt fugea, fugea...

Şi-asta mi-e întreaga istorisire, o, rege plin de strălucire.

Iar regele, după ce ascultă povestirea aceasta a măcelarului, era să se prăpădească de râs.

Şi, după ce insul se trase îndărăt între tovarăşii săi, ieşi înainte cel de-al patrulea ipochimen, care se rugă de sultan să-i îngăduie şi lui acelaşi hatâr, cu aceeaşi învoială. Şi, după ce sultanul îi dete îngăduinţa, cel de al patrulea ticălos, care era căpetenia de clarineţi, chiar acela ce fusese luat drept îngerul Israfil, spuse:

Povestea istorisită de baş-clarinet

Se povesteşte că trăia într-un oraş dintre oraşele Egiptului un om destul de vârstnic şi care avea un fiu băieţandru, un mafler leneş şi viclean, care de dimineaţa până seara nu se gândea decât cum să pună în lucrare moştenirea pe care o avea de la tătâne-său. Iar omul acela vârstnic, tatăl hăndrălăului, avea în casa lui, în pofida vârstei sale înaintate, o soţie de cincisprezece ani, care era frumoasă fără de cusur. Şi flăcăul nu mai contenea să se tot învârtească primprejurul soţiei tatălui său, cu gândul de a o învăţa adevărata tărie a fierului, şi osebirea dintre acesta şi ceara cea moale. Iar bătrânul, care ştia că fecioru-său era o pramatie de soiul cel mai rău, nu ştia cum să facă spre a o pune pe tânăra sa nevastă la adăpost de înghesuielile lui. Şi, până la urmă, găsi de cuviinţă că mijlocul de fereală cel mai neîndoielnic era, pentru el, să-şi mai ia o nevastă pe lângă cea dintâi, în aşa fel ca, având două soţii una lângă cealaltă, să poată să se păzească una pe alta, şi să le facă să se apere laolaltă de coţcăriile fiului său. Şi găsi o soţie, încă şi mai frumoasă şi mai tânără decât cea dintâi. Şi trăia cu amândouă, pe rând.

Or, copilandrul cel pişicher, pricepând tertipul tătâne-său, îşi zise: „Hei, pe Allah! voi avea un tain îndoit acuma”. Ci îi era tare anevoie să-şi împlinească dorul; întrucât taică-său, ori de câte ori era nevoit să plece de-acasă, îşi făcuse obiceiul să le spună celor două soţii ale sale: „Păziţi-vă cu grijă de cercările lui fiu-meu, hăndrălăul acela. Întrucât e o puşlama fără de pereche, care îmi tulbură zilele şi care m-a silit până acum să mă despart de trei soţii, până la voi. Fiţi cu grijă! fiţi cu grijă!” Iar cele două copilandre răspundeau: „Uallahi, dacă vreodată s-ar ispiti, fie şi cu cel mai mărunt semn asupra noastră, ori dacă ne-ar zice vreo vorbă cât de cât nepotrivită, avem să-l plesnim peste ochi cu papucii!” Iar bătrânul stăruia, spunând: „Fiţi cu grijă! Fiţi cu grijă!” Şi ele răspundeau: „Suntem cu grijă! Suntem cu grijă!”

Iar pramatia îşi zicea: „Pe Allah, avem să vedem noi

dacă au să mă plesnească peste ochi cu papucii! avem să vedem noi!”

Or, într-o zi, isprăvindu-se zahereaua de grâu din casă, bătrânul îi spuse lui fiu-său:

— Hai la târgul de grâu, să cumpărăm vreo doi saci.

Şi plecară amândoi, tatăl mergând înaintea fiului său.

Iar cele două neveste, spre a-i privi cum se duc, se suiră pe terasa casei.

Or, pe drum, bătrânul băgă de seamă că nu-şi luase papucile, pe care la drum avea năravul să le ţină în mână sau să şi le agaţe pe umeri. Şi îi spuse lui fiu-său:

— Întoarce-te degrabă acasă de mi le adu.

Şi pişicherul se întoarse într-un suflet acasă şi, când le văzu pe cele două puiandre, soţiile tatălui său, stând pe terasa casei, le strigă de jos;

— M-a trimis taică-meu la voi cu o treabă!

Ele întrebară:

— Cu ce treabă?

El spuse:

— Mi-a poruncit să mă întorc aici şi să vin sus la voi să vă sărut cât mi-o plăcea, pe amândouă!

Şi ele răspunseră:

— Ce tot latri tu acolo, câine ce eşti! Pe Allah! tatăl tău n-a putut să te trimită cu o treabă ca aceasta; şi minţi, o, pramatie de soiul cel mai rău, o, poamă-rea ce eşti!

El spuse:

— Uallahi, nu mint deloc!

Şi adăugă:

— Şi am să vă dovedesc că nu mint!

Şi strigă cât îl ţinea gura înspre taică-său, care era departe:

— Bre, taică! bre, taică! numai pe una, ori chiar pe amândouă? numai pe una, ori chiar pe amândouă?

Iar bătrânul răspunse, cât îl ţinea gura:

— Pe amândouă, o, dezmăţatule, pe amândouă deodată. Şi Allah să te bată!

Or, o, doamne sultane al meu, bătrânul vroia să-i spună

la fiu-său să-i aducă amândouă papucile, şi nu să le drăgostească pe amândouă nevestele.

Când auziră răspunsul acela al soţului lor, cele două copile îşi ziseră una alteia:

— Flăcăul n-a minţit! Să-l lăsăm, dar, să facă cu noi ceea ce i-a poruncit taică-său să facă.

Şi-aşa, o, doamne sultane al meu, isteţul de derbedeu, cu şiretlicul vorbelor aceste despre ghete, putu să suie la cele două neveste, şi să se bucure de ele pe îndelete. După care îi duse lui tătâne-său cele două ghete. Iar cele două fete, de-atunci, nu se mai săturau să se sărute cu sete, spunându-i: „Hai, băiete! Hai, băiete!” Iar ochiul; bătrânului nimica nu vedea, că e cam orbete.

Şi-aceasta mi-e întreaga povestire, o, rege plin de strălucire!

După ce auzi povestirea aceasta a baş-clarinetului său, regele fu cuprins de o voioşie până peste poate, şi îi dărui iertarea deplină pe care o cerea pentru fuduliile lui. Pe urmă îi dete afară pe cei patru dezmăţaţi, spunându-le:

— Sărutaţi mai întâi mâna preacinstitului meu slujitor, pe care l-aţi înşelat, şi cereţi-i iertăciune!

Iar ei răspunseră cu ascultare şi cu supunere, şi se împăcară cu măscăriciul, şi trăiră, de-atunci, cu el în cele mai bune legături. Şi el la fel.

— Ci, urmă Şeherezada, povestea ticăloşiei soţiilor, o, prea-fericitule rege, este atâta de lungă încât mai bine-i acuma să-ţi povestesc *Povestea lui Ali Baba şi a celor patruzeci de hoţi.*

Şi Şeherezada spuse regelui:

POVESTEA LUI ALI BABA ŞI A CELOR PATRUZECI DE HOŢI

Am auzit, o, preafericitule rege, că au fost odată, în anii de demult foarte şi în zilele trecutului care s-a dus, într-un oraş dintre cele oraşe ale ţării persieneşti, doi fraţi; şi pe unul îl chema Kassim, iar pe celălalt Ali Baba. Preamărit să fie Acela dinaintea căruia se şterg toate numele şi răsnumele şi renumele, şi carele vede sufletele întru goliciunea lor şi gândurile până în adâncuri, Cel-preaînalt, stăpânul ursitelor! Amin!

Şi-apoi! Când tatăl lui Kassim şi al lui Ali Baba, care era un biet ins tare de rând, îşi dete sufletul întru mila Domnului său, cei doi fraţi îşi împărţiră cu deplină dreptate partea cea puţină ce le pica de moştenire; ci nu mult zăboviră până ce să toace tot ce dobândiră din amărâta aceea prea subţire de moştenire, şi-aşa că se pomeniră, de la o zi la alta, fără de pâine şi fără de niciun fel de fărâmitură de pus în gură, şi cu nasul alungit, şi cu chipul smerit. Şi iacătă ce vasăzică să fii la o vârstă mai tinerică, şi să nu pui preţ pe sfaturile celor înţelepţi, la o adică!

Ci nu peste mult, cel mai vârstnic, care era Kassim, dacă se văzu gata să se topească de foame în chiar pielea lui, se apucă să-şi rostuiască o chiverniseală mai spornică. Şi, cum era dibaci şi plin de isteciune, nu zăbovi mult până ce să dea de o codoaşă – izgonit fie Cel-rău! – care, după ce îi puse la încercare harurile de călăreţ şi

vredniciile de cocoş osârdnic şi volnicia de hăndrălău, îl însură cu o puicană bine gospodărită, bine rostuită şi bine zidită, şi care era o bucăţică bună întru totul. Binecuvântat fie Cel-atoatele-împărţitorul! Şi dobândi în felul acesta, pe lângă bucuria unei neveste, şi o prăvălie bine chibzuită în inima sukului neguţătorilor. Întrucât asta era ursita scrisă pe fruntea lui, încă de la născare. Şi-aşa cu el!

Cât despre cel de-al doilea, care era Ali Baba, iacătă! Cum din firea lui era lipsit de patimi şi cu doruri cuminţi, mulţumindu-se cu puţin şi neavând ochiul lacom, începu să ducă o viaţă de sărăcie şi de trudă. Ci, cu toate astea, se pricepu să trăiască atâta de drămuit, datorită învăţăturilor trase din necazurile cele aprige, încât izbuti să pună deoparte ceva bănişori, pe care îi folosi cu înţelepciune, cumpărându-şi un măgar, pe urmă încă un măgar, pe urmă şi al treilea măgar. Şi începu să-i ia în fiecare zi cu el la pădure, şi să-i încarce cu lemne şi cu crengi, pe care până aci era nevoit să le care el în spinare.

Or, ajungând astfel stăpân pe cei trei măgari, Ali Baba dobândi atâta preţuire la oamenii din tagma lui, toţi tăietori de lemne săraci, încât unul dintre ei se simţi prea cinstit să i-o dea pe fiică-sa de soţie. Iar măgarii lui Ali Baba fură scrişi în senet, dinaintea cadiului şi a martorilor, drept toată zestrea şi toată lăsata fetei, care, altminteri, nu aducea în casa soţului nicio tearfă, nici nimic de soiul acesta, dat fiind că era fată de oameni săraci. Ci sărăcia, ca şi bogăţia, nu durează decât o vreme, pe când Allah preaslăvitul este viu în veci.

Şi Ali Baba, din mila cerului, avu de la soţia lui, fata de tăietori de lemne, nişte copii ca nişte lune, care îl preamăreau pe Zămislitorul lor. Şi trăia cumpătat şi cinstit, cu toţi ai lui, din ce agonisea de pe urma vânzării în cetate a lemnelor şi a vreascurilor lui, necerându-i Ziditorului său nimic mai mult peste fericirea aceea cuminte şi tihnită.

Or, într-o bună zi, pe când Ali Baba era prins cu tăiatul lemnelor într-un hăţiş neatins de buză de secure, şi pe când cei trei măgari ai lui, în aşteptarea poverii obişnuite, huzureau păscând şi vântuindu-se prin preajmă, paşii ursitei se auziră deodată tropotind pentru Ali Baba în pădure. Ci lui Ali Baba nu avea de unde să-i dea prin gând că soarta sa îşi urma drumul de ani şi ani!

Dintru-ntâi, fu ca un vuiet surd în depărtare, şi care se apropia repede spre a răzbate limpede la urechea lipită de pământ, ca o goană de copite multe şi tot mai grele. Iar Ali Baba, om paşnic şi nedornic de belele şi de încurcături, se simţi tare speriat ştiindu-se singur-singurel, cu cei trei măgari ai lui drept toată tovărăşia, în sihăstria aceea. Şi chibzuiala lui îl povăţui să se caţere fără de zăbavă în vârful unui copac mare şi gros ce se înălţa pe dunga unui colnic de unde stăpânea peste toată pădurea. Şi, cocoţat acolo şi ascuns printre crengi, putu să cerceteze cam ce ispravă putea să fie.

Or, bine făcu!

Întrucât, de cum ajunse în vârf, zări numaidecât o ceată de haidamaci înarmaţi înfricoşător, ce veneau în goana mare înspre locul unde se afla el. Şi, după chipul lor smoliu, după ochii de aramă lucie şi după bărbile despicate crunt peste mijloc în două aripi de corb prădalnic, nu mai avu niciun fel de îndoială că n-ar fi nişte hoţi cumpliţi, tâlhari de drumul mare, de soiul cel mai ticălos.

Judecată în care Ali Baba nu greşea deloc.

Iar când ajunseră chiar lângă colnicul de piatră pe care Ali Baba sta cocoţat, nevăzut, da el văzând tot, descălecară la un semn al căpeteniei lor, un ins cât un munte, scoaseră dârlogii din gura cailor, trecură la fiecare bidiviu pe după gât câte o traistă de nutreţ plină cu ovăz, care fusese purtată pe crucea şalelor, în spatele şeii, şi îi legară cu funia de pomii de prinprejur. După care dezlegară desagii de la şea şi îi aburcară în spinare. Şi, întrucât desagii aceia erau prea grei, tâlharii mergeau

gheboşaţi sub povara lor.

Şi toţi trecură în şir pe sub Ali Baba, care lesne putu să-i numere şi să vadă că erau în număr de patruzeci: niciunul mai mult, niciunul mai puţin...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind, şi sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute cincizeci şi doua noapte

Urmă:

...Şi toţi trecură în şir pe sub Ali Baba, care lesne putu să-i numere şi să vadă că erau în număr de patruzeci: niciunul mai mult, niciunul mai puţin.

Şi ajunseră, încărcaţi aşa, la poalele unei stânci mari ce se afla la temelia dâmbului, unde se opriră rânduindu-se frumos. Iar căpetenia lor, care se afla în fruntea rândului, îşi lăsă o clipită jos pe pământ desagii cei grei, stătu drept, cât era de lung, dinaintea stâncii şi, cu glas tunător, strigând vreunui om ori vreunui lucru de nevăzut pentru orice ochi, grăi:

— Susam, deschide-te!

Şi pe dată stânca se şi deschise larg.

Atunci căpetenia haraminilor se dete oleacă mai la o parte, spre a-i lăsa mai întâi pe oamenii lui să treacă înainte-i. Şi, când toţi intrară, îşi luă iarăşi în spinare desagii şi intră şi el după ei.

Pe urmă răcni, cu un glas de poruncă fără de cârtire:

— Susam, închide-te!

Şi stânca se închise la loc, pecetluindu-se de parcă niciodată vraja tâlharului n-ar fi despicat-o cu puterea vorbelor cele năzdrăvăneşti.

La priveliştea aceea, Ali Baba se minună mult în cugetul său şi îşi zise: „Cu priceperea lor la vrăjitorie, măcar de nu mi-ar dibui ascunzătoarea, să-mi mestece lungimea cu lăţimea!” Şi se păzi ca nu care cumva să se clintească vreun pic, în ciuda îngrijorării ce-l frământa

pentru măgarii lui care zburdau slobozi prin tufărişuri.

Iar cei patruzeci de hoţi, după o şedere cam îndelungată în peştera în care Ali Baba îi văzuse afundându-se, deteră oarecare semn de întoarcere, printr-un vuiet subpământean asemeni unui tunet depărtat. Şi stânca, într-un sfârşit, se deschise iar şi-i lăsă pe cei patruzeci să iasă afară, cu bulibaşa lor în frunte şi ţinând în mâini desăgile goale. Şi fiecare se duse la calul său, îi puse frâul şi sări călare, după ce îi legă desagii la oblânc. Iar căpetenia se întoarse atunci înspre deschizătura peşterii şi rosti cu glas tare vraja:

— Susam, inchide-te!

Şi cele două jumătăţi de stâncă veniră la loc şi se alipiră fără niciun fel de urmă a despărţirii. Şi toţi, cu chipurile lor de catran şi cu bărbile lor de tâlhari, luară drumul îndărăt pe unde veniseră. Şi-atâta cu ei.

Ci, în ceea ce îl priveşte pe Ali Baba, chibzuinţă ce-i fusese parte hărăzită din darurile lui Allah îl îndemnă să mai zăbovească în ascunzătoarea sa, în pofida îndemnului ce-l îmboldea să se ducă să-şi caute măgarii. Intrucât îşi zise: „Tâlharii aceştia amarnici s-ar putea ca, de-or fi uitat ceva în peşteră, să se întoarcă îndărăt pe nepusă masă şi să dea peste mine. Şi-atunci, ya Ali Baba, ai să vezi tu cât face ca un amărât de drac ca tine să se pună în drumul unor voinici preaputernici!” Aşa că, după ce ehibzui astfel, Ali Baba se mulţumi să-i urmeze cu ochiul pe călăreţii cei înfricoşători, până ce-i pierdu din vedere. Şi numai după o bună bucată de vreme de când ei pieriseră şi de când toată pădurea intrase iarăşi într-o tăcere liniştitoare, se hotărî şi el, într-un sfârşit, să se dea jos din pom, şi şi-atunci cu o sumedenie de griji şi tot răsucindu-se ba la dreapta, ba la stânga, pe măsură ce cobora de pe o creangă mai de sus pe o creangă mai de jos.

Iar când ajunse pe pământ, Ali Baba se îndreptă înspre stânca aceea, da binişor, binişor şi numai în vârful picioarelor, ţinându-şi răsuflarea. Şi tare ar fi vrut mai

întâi să se ducă să-şi caute măgarii şi să se linişească în privinţa lor, dat fiind că aceştia erau toată averea lui şi toată pâinea copiilor săi. Ci un imbold nemaiîncercat până atunci i se aprinsese în inimă la tot ce văzuse şi la tot ce auzise din vârful copacului. Şi-apoi, îl mâna neabătut ursita lui înspre întâmpâarea aceea.

Or, când ajunse dinaintea stâncii, Ali Baba o cercetă de sus până jos şi o văzu netedă şi fără de nicio crăpătură în care să fi putut să strecori baremi un ac. Şi îşi zise: „Ci chiar aci au intrat cei patruzeci, şi cu chiar ochii mei i-am văzut când au pierit înăuntru! Ya Allah! Ce pişicherlâc! Şi cine ştie ce-or fi intrat să facă în hruba asta, poprită cu tot soiul de talismanuri despre care eu habar nu am!” Pe urmă cugetă: „Pe Allah! da eu ţin minte limpede vraja cu care se deschide şi vraja cu care se închide! Ce-ar fi de le-aş încerca oleacă, numai ca să văd dacă din gura mea au puterea pe care o au din gura tâlharului acela înfricoşător şi uriaş!”

Şi, uitându-şi de toate sfiiciunile de până aci, şi mânat de glasul ursitei lui, Ali Baba, tăietorul de lemne, se întoarse înspre stâncă şi rosti:

— Susam, deschide-te!

Şi, măcar că cele trei vorbe fuseseră rostite cu un glas cam îndoielnic, stânca se despică şi se deschise larg. Şi Ali Baba, într-o înfricoşare până peste poate, tare ar mai fi vrut să dea dosul la toate celea şi să-şi sloboadă picioarele în vânt; ci puterea ursitei lui îl ţintui dinaintea deschizăturii şi îl sili să se uite înăuntru. Şi, în loc de-a vedea acolo vreo gropniţă de neguri şi de grozăvii, rămase peste măsură de uluit văzând cum se aşterne dinainte-i o hrubă largă, ce da de-a dreptul într-o sală mare, cu bolta cioplită în acea stâncă şi luminată bogat prin deschizăturile subţiri tăiate în tavan. Aşa că se hotărî să pună un picior dinaintea altuia şi să intre în locul acela care, la cea dintâi privire, nu avea anume nimic înfricoşător. Rosti aşadar vorbele mântuitoare: „În numele lui Allah, multîndurătorul şi multiertătorul!” care izbutiră

să-l întărească, şi intră fără a tremura prea de tot în sala aceea boltită. Şi, de cum ajunse înlăuntru, văzu cele două jumătăţi ale stâncii cum se împreună la loc fără de nicio zarvă şi închizând cu totul intrarea; lucru care nu lipsi a-l îngrijora, oricum, dat fiind că statornicia în cutezanţă nu era tocmai partea lui cea mai tare. Da chibzui că are să poată mai pe urmă, cu ajutorul vorbelor cele magiceşti, să facă a se deschide dinainte-i toate porţile. Şi-atunci se lăsă dus să vadă în linişte deplină cele ce i se înfăţişau înaintea ochilor.

Şi văzu, peste tot de-a lungul zidurilor, stivuite până la boltă, grămezi-grămezi de mărfuri scumpe, şi viguri de mătăsării şi de atlazuri, şi saci cu merinde pentru gură, şi lăzi mari pline ochi cu gologani de argint, şi altele pline cu drugi de argint, şi altele pline cu dinari de aur şi cu drugi de aur, puse în şir. Şi, întrucât toate lăzile acelea şi toţi sacii nu fuseseră îndeajuns spre a cuprinde toate bogăţiile adunate acolo, podeaua era şi ea plină cu mormane de aur, de giuvaieruri şi de argintării, de nici nu mai ştiau picioarele unde să calce ca să nu lovească vreo năstrăpată ori să nu se împiedice în vreo grămadă de dinari ca focul. Şi Ali Baba, care în viaţa lui nu văzuse culoarea aurului, ba nici măcar mireasma nu i-o ştia, se minuna de toate acestea până peste marginile minunării. Şi dacă văzu acele comori grămădite acolo, în şiruri la întâmplare, şi acele belşuguri fără de număr, de până şi cu cel mai mic dintre ele s-ar fi putut împodobi palatul unui rege, îşi zise că trebuie să fie nu ani ci veacuri de când peştera aceea slujea şi de tainiţă şi de adăpost la neamuri din neamuri de hoţi, fii de hoţi, coborâtori din prădătorii de la Babilon.

Când se mai dezmetici oleacă din buimăceala lui, Ali Baba îşi zise: „Pe Allah, ya Ali Baba, iacătă că soarta ta ia un chip luminat şi te mută de lângă măgarii tăi şi de lângă lemnele tale în mijlocul unui noian de aur cum n-au mai văzut decât regele Soleiman şi Iskandar cel cu două coarne! Şi afli deodată vorbele cele vrăjitoreşti, şi te

slujeşti de puterile lor, şi faci să ţi se deschidă porţile de piatră şi peşterile cele de poveste, o, binecuvântatule tăietor de lemne! Asta-i o mare milă a atoateîmpărţitorului, carele te face în felul acesta stăpân peste comorile adunate din tâlhăriile neamurilor de hoţi şi de haramini. Şi, dacă s-a întâmplat aşa, asta-i anume pentru ca să poţi să fii de-aci înainte, cu toţi ai tăi, la adăpost de nevoie, ca să slujească la o treabă bună aurul furtişagurilor şi al jafurilor!”

Şi, punându-şi sufletul în tihnă cu judecata aceasta, Ali Baba cel sărman se aplecă înspre un sac cu bucate, îl goli de ce se afla în el şi îl umplu apoi numai cu dinari de aur şi cu alţi bani de aur bătut, fără să se atingă de argint şi de alte lucruri de preţ. Şi aburcă sacul pe umeri şi îl duse la capătul hrubei. Pe urmă, se întoarse în sala cea boltită şi umplu la fel încă un sac, şi încă un sac, şi mulţi alţi saci, atâţia cât socoti el că putea să care, fără a-i beteji pe cei trei măgari ai lui. Şi, când sfârşi, se întoarse înspre intrarea peşterii şi zise:

— Susam, deschide-te!

Şi tot atunci cele două laturi ale intrării de stâncă se traseră larg la o parte, iar Ali Baba dete fuga să-şi caute măgarii şi să-i aducă la gura peşterii. Şi îi încărca cu sacii pe care avu grijă să-i ascundă dibaci, punând deasupra lor o grămadă de crengi. Şi, după ce isprăvi treaba aceasta, rosti vorbele pentru închiderea stâncii, iar cele două jumătăţi de piatră se alipiră numaidecât.

Atunci Ali Baba îşi mână din urmă măgarii încărcaţi cu aur, îndemnându-i cu un glas plin de cinstire, şi nu coperindu-i cu blestemele şi cu sudalmele tunătoare cu care îi firitisea de obicei, când îşi trăgănau picioarele, întrucât, dacă Ali Baba, ca toţi mânătorii de măgari, îşi împodobea asinii cu sudalme ca: „o, credinţa zebbului tătâne-tău!”, ori „parascovenia soră-ti!”, ori „fecior de gurlangiu!”, ori „marfă de pezevenghi”, de bună seamă că nu o făcea nicidecum spre a-i batjocori; întrucât îi erau tot atât de dragi ca şi copiii lui, ci o făcea numai spre a-i

îndemna să fie cuminţi. Ci, de data aceasta, simţi că nu putea, cu tot temeiul, să-i împodobească cu asemenea blagosloveli, de vreme ce cărau în spinare mai mult aur decât se afla în haznaua sultanului. Şi, fără a-i boscorodi în vreun chip, luă cu ei calea înspre cetate...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute cincizeci şi treia noapte

Urmă:

...Ci, de data aceasta, simţi că nu putea, cu tot temeiul, să-i împodobească cu asemenea blagosloveli, de vreme ce cărau în spinare mai mult aur decât se afla în haznaua sultanului. Şi, fără a-i boscorodi în vreun chip, luă cu ei calea înspre cetate.

Or, când ajunse dinaintea casei lui, găsi poarta încuiată pe dinlăuntru cu zăvorul cel mare de lemn şi îşi zise: „Ce-ar fi să încerc asupra ei puterea vrăjii?” Şi rosti: „Susam, deschide-te!” Şi numaidecât poarta, desfăcându-se din răzlogul ei, se deschise larg. Iar Ali Baba, fără a-şi vesti în niciun fel venirea, intră cu măgarii în bătătura cea mică a casei sale. Şi spuse, întorcându-se către poartă: „Susam, închide-te!” Şi poarta, răsucindu-se în ţâţâni, se prinse fără niciun zgomot în zăvor. Şi, în felul acesta, Ali Baba se încredinţă că de aci înainte era stăpân pe o taină fără de asemuire, dăruită cu o putere vrăjită, a cărui dobândire nu-i ceruse alt preţ decât spaima cea trecătoare datorată mai degrabă chipurilor crunte ale celor patruzeci.

Când nevasta lui Ali Baba văzu măgarii în curte şi pe Ali Baba trudindu-se să-i despovăreze, dete fuga bătându-şi palmele una de alta şi strigă:

— O, bărbate, cum ai făcut de-ai deschis poarta, pe care chiar eu am încuiat-o cu zăvorul? Numele lui Allah fie asupra noastră a tuturora! Şi ce aduci, în ziua aceasta binecuvântată, în sacii aceştia mari şi aşa de grei, pe care

nu i-am mai văzut în casa noastră?

Iar Ali Baba, fără a răspunde la întrebarea dintâi, spuse:

— Sacii aceştia ne vin de la Allah, bre, femeie. Ci hai de mă ajută să-i car în casă, şi nu mă tot bârâi cu întrebări despre porţi şi despre zăvoare.

Iar soţia lui Ali Baba, înfrângându-şi nedumerirea, se duse să-l ajute a aburca sacii în spinare şi a-i căra, unul câte unul, înlăuntrul casei. Şi, cum îi tot pipăia de fiecare dată, simţi că în ei se aflau bani, şi gândi că banii aceia or fi fiind niscaiva bani vechi de aramă sau ceva asemenea. Şi descoperirea aceasta, măcar că tare neîntreagă şi cu mult alături de adevăr, îi aruncă sufletul într-o mare îngrijorare. Şi, până la urmă, îi intră în cap că bărbatu-său trebuie să se fi înhăitat cu niscaiva hoţi ori cu alţi inşi de soiul acesta, altminteri cum să priceapă ea de unde veneau atâţia saci plini cu bani? Încât, după ce toţi sacii fură căraţi în casă, femeia nu mai putu să se stăpânească şi, izbucnind deodată, începu să se bată peste obraji cu amândouă mâinile şi să-şi sfâşie hainele, strigând:

— O, păcatele noastre! O, pieire fără de mântuire a copiilor noştri! O, ştreangul ne paşte!

Când auzi ţipetele şi văicărelile nevesti-si, Ali Baba fu cuprins de o supărare până peste poate şi răcni la ea:

— Ştreangu-n ochiul tău, o, alimănito! Ce te-a apucat de cucuveşti aşa a cobie? Şi ce ai, de vrei să tragi asupra capetelor noastre osânda hoţilor?

Ea spuse:

— Năpasta are să intre în casă odată cu sacii aceştia de bani, o, fiu al socrului meu. Pe viaţa mea şi a ta, repedete de-i pune îndărăt pe spinarea măgarilor şi du-i departe de aci. Întrucât inima mea nu mai are tihnă de când îi ştie în casa noastră!

El răspunse:

— Bătu-le-ar Allah pe muierile cele fără de minte! Văd bine, o, fiică a socrului meu, că ţi se năzăreşte cum că aş fi furat sacii aceştia! He, he, schimbă-ţi socoata şi înseninează-ţi ochii, întrucât ne vin de la Cel-

atoateîmpărţitorul, carele m-a mânat să-mi găsesc norocul astăzi în pădure. Şi am să-ţi şi povestesc cum a fost cu norocul acesta, da nu până n-am să golesc sacii, ca să-ţi arăt ce se află în ei.

Şi Ali Baba, luând sacii de un capăt, îi goli unul câte unul pe rogojină. Şi valurile de aur curseră zuruind şi revărsând potoape de flăcări în odaia cea amărită a tăietorului de lemne. Şi Ali Baba, mândru că o vedea pe nevastă-sa năucă de priveliştea aceea, se aşeză pe grămada de aur, îşi strânse picioarele sub el şi zise:

— Acuma ian ascultă-mă, o, femeie!

Şi îi tărăşi toată întâmplarea de la început până la sfârşit, fără a sări niciun amănunt. Ci nu ar fi de niciun folos s-o mai spunem o dată.

După ce nevasta lui Ali Baba auzi istorisirea întâmplării, simţi în inima ei cum spaima face loc unei bucurii mari, şi se dezdănui şi se însenină şi zise:

— O, zi de lapte, o, zi de albeaţă! Mărire lui Allah, cel carele a făcut să intre în casa noastră averile agonisite de cei patruzeci de tâlhari de drumul mare, şi carele în felul acesta a întors înspre legiuire ceea ce fusese nelegiuire. El este Atoatedătătorul şi Atoateîmpărţitorul!

Şi se duse pe clipă pe dată de şezu jos pe vine dinaintea grămezii de aur, şi se pregătea să înceapă a număra unul câte unul dinarii cei fără de număr. Ci Ali Baba începu să râdă şi îi spuse:

— Ce faci acolo, o, sărmana de tine? Cum de socoţi că ai putea să numeri toată grămada aceasta? Mai degrabă ridică-te şi hai de-mi ajută să sap o groapă în cuhnie, ca să ascund cât mai repede tot aurul şi să-i piară urmele. Că altminteri ne primejduim rău să tragem asupra noastră lăcomia vecinilor şi a vătafilor de la agie!

Ci soţia lui Ali Baba, care în toate cele îndrăgea buna rânduială şi care ţinea morţiş să-şi dea seama cât mai limpede despre grămada de bogăţie ce le intra în casă în ziua aceea binecuvântată, răspunse:

— Nu, hotărât, nu vreau să preget a socoti aurul

acesta. Că nu pot să-l las să intre în groapă până ce nu-l cântăresc ori nu-l măsor. Pentru aceea mă rog ţie, o, fiu al socrului meu, dă-mi răgaz să mă duc să caut vreo dimirlie pe la megieşi. Şi am să-l măsor, în vreme ce tu ai să sapi groapa. Şi, în felul acesta, avem să putem cu bună chiverniseală să cheltuim ce este de trebuinţă şi să ştim ce rămâne de prisosinţă pentru copiii noştri!

Iar Ali Baba, măcar că socoteala aceea i se părea cu totul de prisos, nu vroi să se împotrivească nevesti-si într-o împrejurare atâta de plină de bucurie pentru ei toţi, şi îi spuse:

— Fie! Da du-te şi întoarce-te repede, şi mai ales ia bine seama să nu dezvăluieşti taina noastră ori să scapi vreo vorbă cumva!

Şi-aşa că nevasta lui Ali Baba plecă să caute dimirlia cu pricina, şi gândi că drumul cel mai scurt ar fi să se ducă să ceară una de la Kassim, fratele lui Ali Baba, care avea casa nu departe de acolo. Şi intră la nevasta lui Kassim, bogătana şi plina de îngâmfare, cea care niciodată n-ar fi catadicsit să poftească la vreo masă nici pe sărăcanul de Ali Baba şi nici pe soţia lui, dat fiind că aceştia nu aveau nici avere, nici sprijinitori, şi cea care niciodată n-ar fi trimis niciun strop de dulce copiilor lui Ali Baba, pe la vreo sărbătoare ori vreun praznic, nici măcar nu le-ar fi cumpărat vreun pumn de năut, aşa cum le cumpără cei bogaţi copiilor de oameni săraci. Şi, după salamalekurile de datină, o rugă să-i împrumute o dimirlie pentru olecuţă de vreme.

Când auzi vorba dimirlie, nevasta lui Kassim fu până peste poate de uimită, întrucât pe Ali Baba şi pe soţia lui îi ştia tare săraci, şi nu putea să priceapă la ce treabă le-ar fi folosind acea măsurătoare de care îndeobşte nu se slujesc decât cei stăpâni pe hambare mari de grâne, pe când ceilalţi se mulţumesc să-şi cumpere seminţele pentru o zi sau pentru o săptămână de la sămânţar. Încât, măcar că, fără de nicio îndoială, în alte împrejurări nu i-ar fi dat nimic, sub cine ştie ce pricină, de data aceasta se

simţi prea arsă de zavistie spre a lăsa să-i scape prilejul de a-şi mulţumi sufletul. Şi-aşa că îi spuse:

— Sporească-şi Allah bunurile asupra capetelor voastre, o, mamă a lui Ahmad! Vrei o dimirlie mare sau una mai mică?

Ea răspunse:

— Mai degrabă mică, o, stăpâna mea!

Şi soţia lui Kassim se duse să aducă măsura cerută.

Or, nu degeaba femeia aceea fusese dobândită din vânzarea la codoşlâc – nu le-ar mai milui Allah pe poamele de soiul acesta, şi prăpădi-le-ar pe toate viclenele! – căci, vrând cu orice preţ să afle ce fel de grăunţe avea să măsoare ruda ei cea săracă, se sluji de un tertip dintre cele de care plodurile astea de lele au pururea între degetele lor. Aşa că dete fuga de luă nişte seu, şi cu el mânji frumuşel fundul măsurii, pe dedesubt, pe partea pe care se pune jos o măsură ca aceea. Pe urmă, se întoarse la cumnată-sa, cerându-şi iertăciune că o făcuse să cam aştepte, şi îi dete dimirlia. Iar soţia lui Ali Baba se topi în mulţumiri, şi îndemnă să se întoarcă acasă.

Şi, dintru început, puse măsura în mijlocul grămezii de aur. Şi începu s-o umplă şi apoi s-o deşerte oleacă mai încolo, trăgând pe perete, cu un tăciune, câte o dungă neagră de fiecare dată când o golea. Şi tocmai când îşi isprăvea treaba, veni şi Ali Baba, care la rându-i sfârşise de săpat groapa în cuhnie. Şi nevastă-sa îi arătă pe perete dungile de cărbune, nemaiputând de bucurie, şi îi lăsă în samă grija de-a îngropa tot aurul, iar ea plecă degrabă să ducă măsura îndărăt soţiei cele nerăbdătoare a lui Kassim. Şi nu ştia, săraca de ea, că un dinar de aur se lipise pe fundul măsurii, datorită seului vicleniei.

Îi dete, aşadar, dimirlia îndărăt rudei cele bogate, vânduta la codoşlâc, şi îi mulţumi îndelung şi îi spuse:

— Am vrut să mă ţin de vorbă, o, stăpână a mea, pentru ca nici altă dată bunăvoia ta să nu se istovească faţă de mine.

Şi plecă în calea ei. Şi-atâta cu soţia lui Ali Baba!

Ci soţia lui Kassim, vicleana, nu aştepta decât să dea dosul cumnată-sa, ca să şi întoarcă dimirlia şi să se uite pe fundul ei. Şi rămase peste măsură de buimăcită când văzu un ban de aur lipit de seu, în loc de vreun bob de linte, de orz sau de ovăz. Şi ca de şofran i se făcu pielea feţei, şi de smoală tare neagră culoarea ochilor. Şi împietrită de zavistie şi de pizmă mistuitoare i se făcu inima. Şi strigă: „Prăpădul peste casa lor! Da de când au amărâţii ăştia atâta aur de să-l cântărească şi să-l măsoare?” Şi, în mânia de nespus în care se afla, nu mai putu să aştepte ca soţul ei să se întoarcă de la prăvălie, ci îşi trimise slujnica să-l cheme în graba mare. Şi, de îndată ce Kassim, cu sufletul la gură, trecu pragul casei, muierea îl şi întâmpină cu nişte ţipete sugrumate, de parcă l-ar fi prins tocmai când da să se mursăcească cu vreun tinerel.

Pe urmă, fără a-i da răgaz să priceapă ce e cu el în furtuna aceea, îi vârî sub nas dinarul cu pricina şi răcni:

— Îl vezi! Na, ăsta nu-i decât ce-a scăpat de la nevolnicii aceia! A, tu te crezi bogat, şi te fuduleşti în fiecare *zi* că ai prăvălie şi muşterii, pe când frate-tău nu are decât trei măgari drept toată partea lui pe lume! Schimbă-ţi gândul, o, şeicule! Întrucât Ali Baba, vreascagiul ăla, maţe-goale ăla, nimicura nimicului ăla, nu se mulţumeşte să-şi socotească aurul ca tine: el îl măsoară! Pe Allah: îl măsoară cum îşi măsoară grăunţarul grăunţele!

Şi, într-un potop de vorbe, de ţipete şi de vaicăre, îi povesti toată tărăşenia şi îl lămuri de ce tertip se slujise ca să afle taina cea uluitoare a bogăţiei lui Ali Baba. Şi adăugă:

— Da asta nu e tot, o, şeicule! Tu acuma se cade să afli izvorul averii amărâtului de frate-tău, prefăcutul ăla afurisit care face pe săracul şi care prefiră banii cu dârmoanele şi cu pumnii!

Auzind vorbele soţiei sale, Kassim nu se mai îndoi de adevărul bogăţiei lui frate-său. Şi, departe de a se simţi

bucuros să-l ştie pe fiul tătâne-său şi al mumâne-sa la adăpost de aci înainte de orice nevoie, şi să se voioşească de norocul aceluia, fu cuprins de o pizmă otrăvită şi simţi cum crapă fierea...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute cincizeci şi patra noapte

Urmă:

...Fu cuprins de o pizmă otrăvită şi simţi cum crapă fierea-n el de ciudă. Şi se ridică pe clipă pe dată şi dete fuga la frate-său să vadă cu chiar ochii lui ceea ce avea de văzut.

Şi îl găsi pe Ali Baba, care încă mai ţinea cazmaua în mână, isprăvind de ascuns aurul. Şi, luându-l repede, fără a-i spune salamalekul de cuviinţă şi fără a-i zice nici pe numele cel mare, nici pe numele cel mic, şi nici purtându-se faţă de el ca faţă de un frate, întrucât de când se însurase cu poama cea îmbelşugată a codoşlâcului îşi uitase de această rudenie apropiată, îi spuse:

— A, care va să zică-aşa, o, taică al măgarilor, faci pe ascunsul şi pe tainicul cu noi! Bine, ţine-te mai departe de sărăcia şi de ticăloşia ta prefăcute, şi arată-te calic dinaintea oamenilor, ca să-ţi măsori aurul în cuibarul tău de păduchi şi de ploşniţe aşa cum îşi măsoară grăunţarul grăunţele.

Când auzi vorbele acestea, Ali Baba rămase până peste măsură de tulburat şi de buimac, nu că era zgârcit ori afurisit, ci din pricină că se temea de răutatea şi de lăcomia ochiului lui frate-său şi al soţiei lui frate-său, şi răspunse:

— Allah fie cu tine! habar nu am unde baţi. Mai degrabă dă zor de dumireşte-mă, şi nu am să mă dovedesc lipsit nici de inimă deschisă faţă de tine, nici de simţăminte bune, măcar că de ani şi ani ai uitat legătura

de sânge dintre noi şi îţi întorci faţa de la mine şi de la copiii mei!

Atunci repezitul de Kassim zise:

— Nu e vorba de toate astea, Ali Baba! E vorba numai să nu te prefaci faţă de mine că habar n-ai de nimic, întrucât cunosc ce vrei tu să-mi ţii ascuns!

Şi, arătându-i dinarul de aur încă uns de seu, îi spuse uitându-se la el ponciş:

— Câte dimirlii de dinari asemenea cu ăsta ai în hambarul tău, o, vicleanule? Şi de unde ai furat tu atâta aur, ia spune, o, ruşine a neamului nostru?

Pe urmă, în puţine vorbe, îi dezvălui cum unsese nevastă-sa cu seu fundul dimirliei pe care le-o împrumutase, şi cum banul acela de aur se brodise să se lipească acolo.

Dacă auzi vorbele fratelui său, Ali Baba pricepu că greşeala fusese săvârşită şi că nu mai avea cum să fie îndreptată. Încât, fără a lăsa să i se mai depene un şir lung de întrebări, şi fără a-i da fratelui său nici cel mai mărunt semn de uimire ori de supărare că se pomenea răzvedit, spuse:

— Allah e darnic, o, fratele meu! El ne trimite darurile sale până chiar a le dori noi! Preamărit fie el!

Şi îi povesti, cu toate amănuntele, întâmplarea din pădure, da fără a-i dezvălui vorbele de vrajă. Şi adăugă:

— Noi, o, fratele meu, suntem fraţi de un tată şi de o mamă. Drept care, tot ce este al meu este şi al tău, şi, dacă îmi faci hatârul de-a primi, aş vrea să-ţi dăruiesc jumătate din aurul pe care l-am adus din peşteră!

Ci câinosul de Kassim, a cărui lăcomie era pe măsura ticăloşiei sale, răspunse:

— De bună seamă! e bine că aud asta. Ci vreau să ştiu şi cum aş putea să intru chiar eu în stâncă, dacă mi-ar veni chef. Şi mai cu seamă nu te sfătuiesc să mă înşeli în privinţa aceasta, altminteri mă duc pe dată să te pârăsc la cadiu ca părtaş cu hoţii. Şi n-ai putea decât să pierzi dintr-o împerechere ca asta!

Atunci bunul Ali Baba, gândindu-se la soarta soţiei şi a copiilor lui, dacă ar fi fost pârât, şi mai cu seamă îndemnat de firea lui cea împăciuitoare decât de frica de ameninţările unui frate cu inima amarnică, îi dezvălui cele trei vorbe ale vrăjii, atât pentru deschiderea porţilor cât şi pentru închiderea lor. Iar Kassim, fără să-i spună măcar o vorbă de mulţumire, îl părăsi pe dată, hotărât să se ducă şi să pună gabja singur pe toată comoara din peşteră.

Aşa că, a doua zi, până-n zori, plecă la pădure, mânând de dindărăt zece catâri încărcaţi cu nişte lăzi mari pe care avea de gând să le umplă cu agoniseala celei dintâi cercetări a lui. De altminteri, hotărâse că, de îndată ce are să-şi dea bine seama de zahereaua şi de bogăţiile strânse în tainiţă, are să mai facă un drum cu un număr şi mai mare de catâri, ba chiar, de-o trebui, cu un şir întreg de cămile. Şi urmă, în toate privinţele, arătările lui Ali Baba, care împinsese bunătatea până la a se propune de călăuză, da care se văzuse aprig alungat de cele două perechi de ochi sfredelitori ai lui Kassim şi ai soţiei sale, dobânda codoşlâcului.

Şi ajunse în curând la poalele stâncii, pe care o cunoscu dintre toate stâncile celelalte după înfăţişarea ei lucie şi după vârful ei încununat cu un copac mare. Şi îşi ridică amindouă mâinile înspre stâncă şi rosti: „Susam, deschide-te!” Şi stânca se şi despică dintr-o dată pe mijloc. Iar Kassim, care îşi legase catârii de copaci, intră în peşteră, şi deschizătura se astupă la loc, în urma rostirii de închidere. Or, habar nu avea el ce îl aştepta acolo!

Şi, dintru-ntâi, fu o uluire, la vederea atâtor bogăţii grămădite, a atâtor movili de aur şi a atâtor giuvaieruri. Şi îl năpădi şi mai straşnic gândul de a fi el singur stăpân peste vistieria aceea de basm. Şi văzu bine că i-ar trebui, ca să care toate, nu doar o caravană de cămile, ci toate cămilele laolaltă câte drumeţesc de la marginile Chitaiului până la hotarele Iranului. Şi îşi zise că de data următoare are să aibă grijă de toate cele de trebuinţă spre a întocmi

de-a devăratelea o năvală de pradă, mulţumindu-se de data aceasta să umplă cu aur bătut toţi sacii pe care putea să-i care cei zece catâri ai lui. Şi, isprăvind treaba aceasta, se întoarse la hruba ce ducea înspre stânca de închidere, şi strigă: „Orz, deschide-te!”

Căci hăbăucul de Kassim, cu mintea pe de-a-ntregul prinsă de vederea acelei comori, uitase de tot vorba pe care trebuia s-o rostească. Şi fu aşa spre pieirea lui cea fără de izbavă. Spuse, aşadar, în mai multe rânduri: „Orz, deschide-te! Orzule, deschide-te!” Ci stânca rămânea închisă. Atunci zise: „Ovăz, deschide-te!” Şi stânca nici nu se clinti. Atunci zise: „Bobule, deschide-te!” Ci nicio crăpătură nu se ivi. Iar Kassim începu a-şi pierde răbdarea, şi strigă dintr-un răsuflet: „Secară, deschide-te! – Meiule, deschide-te! – Năutule, deschide-te! – Mălai, deschide-te! – Hrişcă, deschide-te! – Grâu, deschide-te! – Măzărică, deschide-te!”

Ci poarta de piatră rămase închisă. Şi Kassim, peste măsură de înfricoşat când pricepu că rămânea încuiat acolo din pricină că uitase vraja, se apucă să înşiruie dinaintea stâncii neclintite toate numele de grâu şi de felurite soiuri de seminţe pe care mâna Atoatesămănătorului le-a aruncat pe faţa câmpurilor, în pruncia lumii. Ci piatra rămânea nemişcată. Căci nevrednicul de frate al lui Ali Baba nu uitase, dintre toate seminţele, decât numai o sămânţă, şi chiar pe aceea de care erau legate puterile cele vrăjite, susamul cel năzdrăvănesc.

Or, mai devreme sau mai târziu, şi adesea mai devreme decât mai târziu, aşa orbeşte soarta ţinerea de minte a celor răi, îi văduveşte de orice lumină şi le ia văzul şi auzul, din porunca Celui fără de margini puternic. Că Profetul – asupra-i fie binecuvântările şi cel mai de seamă salamalek! – a spus, vorbind despre cei răi: „Allah le va lua îndărăt darul luminii sale şi are să-i lase să bâjbâie prin bezne. Şi-atunci, orbi, surzi şi muţi, nu au să mai poată găsi calea îndărăt!” Iar altădată Trimisul – aibă-

l Allah întru milele sale cele mai de sus! – a spus despre aceia: „Inimile şi urechile lor au fost pecetluite.pe veci cu pecetea lui Allah, iar ochii lor au fost acoperiţi cu o basma. Lor le este menit un chin înfricoşător!”

Aşadar, când ticălosul de Kassim, care deloc nu se aştepta la acea întâmplare năprasnică, văzu că nu mai stăpânea vraja cea preaputernică, se porni să-şi stoarcă minţile în toate chipurile spre-a o găsi, da cu totul degeaba, întrucât ţinerea lui de minte se izbăvise pe veci de numele cel magicesc. Atunci, pradă spaimei şi mâniei, lăsă acolo sacii plini cu aur şi se apucă să străbată peştera în toate părţile, căutând vreo ieşire. Ci nu da peste tot decât de pereţii de piatră lucie ai deznădejdii. Şi, ca o fiară turbată ori ca o cămilă în călduri, spumega de o spumă de bale de venin şi de sânge, şi îşi muşca mâinile de deznădejde. Da asta nu fu nicidecum toată osânda lui: întrucât îi mai rămânea şi să moară! Ceea ce nu avea să zăbovească mult...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute cincizeci şi cincea noapte

Urmă:

...spumega de o spumă de bale de venin şi de sânge, şi îşi muşca mâinile de deznădejde. Da asta nu fu nicidecum toată osânda lui: întrucât îi mai rămânea şi să moară! Ceea ce nu avea să zăbovească mult!

Într-adevăr, pe la ceasul prânzului, cei patruzeci de hoţi se întoarseră la peşteră, după obiceiul lor de fiecare zi. Şi iacătă că văzură cei zece catâri legaţi de copaci şi încărcaţi cu lăzi mari. Şi numaidecât, la un semn al căpeteniei lor, îşi traseră crânceni săbiile din teaeă şi îşi repeziră caii în goana mare spre intrarea în peşteră. Şi descălecară şi începură să dea roată de jur împrejurul stâncii, ca să-l dibăcească pe insul ce putea să aibă acei

catâri. Ci, cum căutările lor nu duceau la nimic, harambaşa se hotărî să intre în peşteră. Ridică, aşadar, sabia înspre poarta cea nevăzută, rostind vraja, şi stânca se şi despărţi în două jumătăţi care lunecară fiecare înspre latura ei.

Or, Kassim cel închis, dacă auzise caii şi strigătele de mirare şi de mânie ale cârjaliiilor, nu se mai îndoi de pieirea lui fără de scăpare. Ci, întrucât îi era scump sufletul, vru să încerce a se izbăvi. Şi se ghemui într-un colt, gata să se repeadă afară din cea dintâi clipită. Încât, de îndată ce cuvânţul „susam” fu rostit şi el îl auzi, blestemându-şi scurta-i ţinere de minte, şi de cum văzu că se crapă deschizătura, sări afară ca un berbec, cu capu-n jos, şi atâta de vajnic şi cu atâta de puţină socotinţă, că-l izbi pe chiar căpetenia celor patruzeci, care căzu cât era de lung la pământ. Ci, în căderea lui, amarnicul acela cât un munte îl târî şi pe Kassim după el, şi îi înfipse o mână în gură şi alta în pântece. Şi, tot atunci, ceilalţi tâlhari, sărind în ajutor, înşfăcară tot ce putură să înşface din prădătorul, din spărgătorul de Kassim, şi tăiară cu săbiile tot ce înşfăcară. Şi-aşa, în mai puţin de-o clipeală de ochi, Kassim fu despicat de picioare, de mâini, de cap şi de trunchi, şi îşi dete sufletul până a apuca să se mărturisească. Întrueât aşa îi fusese lui scris. Şi-atâta cu el!

În ce-i priveşte pe hoţi, apoi aceştia, de îndată ce îşi şterseră de sânge săbiile, intrară în peştera lor şi găsiră, rânduiţi lângă ieşire, sacii chivernisiţi de Kassim. Şi se grăbiră să-i golească acolo de unde fuseseră umpluţi, şi nu-şi deteră seama de ceea ce lipsea fiind luat de către Ali Baba. Pe urmă şezură jos roată ca să ţină sfat şi chibzuiră îndelung asupra întâmplării. Da, în neştiinţa în care se aflau că fuseseră pândiţi de Ali Baba, nu izbutiră să ajungă a pricepe cum de putuse cineva să intre la ei, şi se lehămetiră să mai cugete la un *ce* care nu avea niciun *ce.* Şi aşa că, după ce îşi descurcară pleanurile cele proaspete şi înfulecară oleacă, socotiră mai bine să iasă

din peşteră şi să încalece iar spre a se duce să bată drumurile şi să jupoaie caravanele. Întrucât erau oameni trudnici, care nu prea îndrăgeau vorba lungă şi taclalele. Ci avem să-i mai găsim, atunci când are să vină vremea.

Or, în ceea ce priveşte urmarea tuturor acestora, iacătă. Şi, mai întâi, soţia lui Kassim! A, blestemata aceea, care fusese pricina morţii soţului ei, cel care, de altminteri, îşi binemerita sfârşitul! Întrucât viclenia acelei muieri, care născocise tertipul cu seul cel lipicios, fusese nodul de început al căsăpirii de la sfârşit. Încât, neîndoindu-se că omul ei are să vină degrabă îndărăt acasă, pregătise un ospăţ anume spre a-l sărbători. Ci, dacă văzu că se lasă noaptea şi că nu se iveşte nici Kassim, nici umbră de Kassim, nici mireasmă de Kassim, fu până peste poate de speriată, nu că l-ar fi îndrăgit cumva peste măsură, ci că îi era de trebuinţă pentru viaţa şi pentru lăcomia ei. Încât, atunci când îngrijorarea îi ajunse până peste margini, se hotărî să se ducă la Ali Baba, ea cea care până atunci nu vroise a catadicsi vreodată să-i calce pragul casei. Plodul de lele! Intră cu un obraz întors şi îi zise lui Ali Baba:

— Salamalekul fie asupra-ţi, o, frate de seamă al soţului meu! Fraţii sunt îndatoraţi faţă de fraţii lor, şi prietenii faţă de prieteni. Or, vin să te rog să mă linişteşti asupra soartei fratelui tău, care s-a dus, precum ştii, la pădure, şi care, măcar că noaptea e târzie, nu s-a mai întors. Allah fie cu tine, o, chip al binecuvântării, du-te de vezi ce-a păţit în pădurea aceea!

Şi Ali Baba, care era dăruit cu un suflet răzvedit de milos, împărtăşi spaima soţiei lui Kassim şi îi spuse:

— Depărteze Allah năpastele de la capul soţului tău, sora mea! Of, de-ar fi binevoit Kassim să asculte de sfatul meu frăţesc, m-ar fi luat cu el să-i fiu călăuz!

Da nu te îngrija peste măsură de zăbava lui; întrucât, fără de îndoială, o fi socotit că, spre a nu trage asupra-şi luarea aminte a trecătorilor, să nu se întoarcă în cetate decât târziu în noapte!

Or, o treabă ca aceea părea cu putinţă, măcar că, de-adevăratelea, Kassim nu mai era Kassim, ci şase ciozvârte de Kassim: două mâini, două picioare, un trunchi şi un cap – pe care hoţii le aşezaseră chiar în lăuntrul bolţii, pe după uşa de piatră, ca să înspaime cu vederea lor şi să alunge cu duhoarea lor pe oricine ar mai fi avut cutezanţa să calce pragul cel oprit.

Aşa că Ali Baba o linişti cât putu pe soţia fratelui său, şi îi arătă că orice căutare nu ar fi dus la nimic la vremea aceea de noapte neagră. Şi o pofti cu toată dragostea să-şi petreacă noaptea în tovărăşia lor. Iar soţia lui Ali Baba o culcă în chiar patul ei, pe când Ali Baba o încredinţa că de cum or da zorii are să plece la pădure.

Şi, într-adevăr, la întâia sclipire de zori, preabunul Ali Baba se şi afla în bătătura casei, lângă cei trei măgari ai lui. Şi plecă fără de zăbavă cu ei, după ce o îndemnase pe nevastă-sa s-o îngrijească şi să n-o lase cumnată-sa să ducă lipsă de nimic.

Or, când ajunse la stâncă, Ali Baba trebui să-şi mărturisească, nevăzând nicăieri catârii lui Kassim, că pesemne o năpastă s-o fi petrecut, mai cu seamă că nici prin pădure nu zărise nimica. Iar îngrijorarea lui nu avu decât să sporească atunci când văzu pământul, la poalele stâncii, pătat de sânge. Încât, nu fără o mare tulburare, rosti cele trei vorbe magiceşti ale deschiderii, şi intră în peşteră.

Iar priveliştea celor şase bucăţi de Kassim îi înfricoşă privirile şi îi cutremură genunchii. Şi era mai-mai să cadă pierit la pământ. Ci simţămintele pe care le avea pentru fratele său îl ajutară să-şi biruiască tulburarea, şi nu pregetă să facă tot ce-i sta în putere spre a se strădui să-şi îndeplinească datorinţele cele de pe urmă faţă de el, care oricum fusese musulman, şi fusese feciorul aceluiaşi tată şi al aceleiaşi mume. Şi luă degrabă din peşteră doi saci mari în care puse cele şase ciozvârte din fratele său, trunchiul într-unul, iar capul cu amândouă manile şi cu amândouă picioarele într-altul. Şi încărcă sacii aceia pe

unul dintre măgari, coperindu-i bine cu crengi tăiate şi cu lăstăriş. Pe urmă îşi zise că, dacă tot se afla acolo, nu era rău să se folosească de prilej spre a mai înşfăca vreo doi saci cu aur, ca să nu-şi lase măgarii să se întoarcă acasă cu samarul gol. Şi-aşa că puse pe ceilalţi doi măgari nişte saci plini cu aur, cu nişte crengi şi cu nişte frunze deasupra, ca şi întâia oară. Şi, după ce porunci porţii de piatră să se închidă la loc, luă calea îndărăt înspre cetate, plângând în sufletul său sfârşitul cel jalnic al lui frătâne-său.

Or, de cum ajunse în bătătura casei sale, Ali Baba o strigă ca să-l ajute la descărcatul măgarilor pe roaba sa Morgana. Or, Morgana era o copilă pe care Ali Baba şi soţia lui o culeseseră încă de pe când era mică şi o crescuseră cu tot atâta grijă şi cu tot atâta dragoste, ca şi când ar fi fost părinţi ai ei buni. Iar fetiţa crescuse în casa lor, ajutând-o pe maica ei cea de suflet la gospodărie şi făcând treabă cât zece inşi. Şi mai era şi drăgălaşă, dulce, îndemânatică, destoinică şi spornică la tot felul de născociri cu care se puteau dovedi treburile cele mai anevoioase şi cu care se puteau birui lucrurile cele mai amarnice.

Şi, de cum coborî, dintru-întâi sărută mâna tatălui ei de suflet şi îi ură bunvenit, cum avea obiceiul să facă de fiecare dată când el se întorcea acasă. Şi Ali Baba îi spuse:

— O, Morgana, fata mea, astăzi să-ţi văd eu iscusinţa, credinţa şi tăcerea.

Şi îi istorisi sfârşitul cel negru al lui frate-său, şi adăugă:

— Iar acuma se află acolea, în şase bucăţi, aşezat pe cel de-al treilea măgar. Şi în vreme ce eu am să sui să-i duc vestea cea întunecată necăjitei lui de văduve, tu să cugeţi cum am face să-l îngropăm ca şi cum ar fi murit de moarte bună, fără ca să poată careva să dibăcească adevărul adevărat!

Iar copila răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi Ali Baba, lăsând-o să cugete la năpastă, sui la văduva lui Kassim.

Or, faţa lui Ali Baba aşa era de schimbată că, de cum îl văzu, soţia lui Kassim se şi porni pe nişte urlete năprasnice. Şi se gătea să-şi zgârie obrajii, să-şi smulgă părul şi să-şi sfâşie hainele. Ci Ali Baba ştiu să-i istorisească întâmplarea cu atâta gingăşie încât izbuti să abată ţipetele şi bocetele ce-ar fi stârnit vecinii şi ar fi iscat tulburare în toată mahalaua. Şi, până a-i da răgaz să se dumirească de se cădea ori ba să nu urle, adăugă:

— Allah e darnic, şi mi-a hărăzit bogăţie până peste trebuinţele mele. Dacă, dar, în năpasta cea fără de leac care te-a lovit, mai poate să te aline ceva, iată-mă-s gata să împreun bunurile pe care Allah mi le-a trimis cu bunurile tale, şi să te aduc de aci înainte în casa mea, ca să-mi fii cea de-a doua soţie. Şi ai să găseşti astfel în mama copiilor mei o soră iubitoare şi grijulie. Şi avem să trăim laolaltă în linişte deplină, vorbind despre virtuţile răposatului!

Şi, după ce rosti acestea, Ali Baba tăcu, aşteptând răspunsul. Iar Allah lumină în clipita aceea inima acelei văduve dobândite odinioară la codoşlâc, şi o scutură de toate zavistiile ei. Întrucât el este cel atotputernic! Iar muierea pricepu bunătatea lui Ali Baba şi mărinimia lui, şi primi să-i fie cea de-a doua soţie. Şi chiar că, în urma acelui măritiş cu omul acela binecuvântat, ajunse şi ea femeie de treabă. Şi-aşa cu ea!

Iar Ali Baba, care izbutise pe calea aceasta să curme ţipetele cele sfâşietoare şi darea în vileag a tainei, o lăsă pe soţia lui cea nouă în seama soţiei de dinainte, şi coborî s-o caute pe tânăra Morgana.

Or, o găsi tocmai când se întorcea dintr-un drum făcut în cetate. Întrucât Morgana nu-şi pierduse vremea degeaba, ci ticluise un gând întreg de urmat, în împrejurarea aceea grea. Într-adevăr, fata dedese fuga la dugheana neguţătorului de leacuri ce se afla peste drum, şi ceruse un anume soi de teriac, bun la zvиduirea bolilor

cele ucigătoare. Iar neguţătorul îi dedese din teriacul acela, pe banii pe care i-i arătase, da nu fără a o fi întrebat mai întâi cine este bolnav în casa stăpânului ei. Iar Morgana îi răspunsese suspinând:

— O, păcatele noastre! fratele stăpânului meu Ali Baba a fost lovit de dambla şi l-au adus la noi ca să fie îngrijit mai bine. Da nimenea nu pricepe nimic din boala lui! Stă înţepenit, cu faţa de şofran; nu vorbeşte, nu vede şi nu aude! Deie Allah, o, şeicule, să-l scoată teriacul acesta din starea aceea...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute cincizeci şi şasea noapte

Urmă:

...nimenea nu pricepe nimic din boala lui! Stă înţepenit, cu faţa de şofran; nu vorbeşte, nu vede şi nu aude! Deie Allah, o, şeicule, să-l scoată teriacul acesta din starea aceea rea!

Şi-acuma aducea teriacul cu pricina, de care Kassim nu mai putea să se slujească, şi tocmai venea să-l caute pe stăpânul ei Ali Baba. Şi, în câteva vorbe, îi împărtăşi ceea ce socotea să facă. Iar el îi încuviinţă gândul şi îi mărturisi toată minunarea pe care o simţea faţă de ticluiala ei.

Într-adevăr, a doua zi, vrednica Morgana se duse iar la neguţătorul de leacuri şi, cu faţa scăldată în lacrimi, şi cu multe suspine şi sughiţuri, îi ceru un anume lictar, ce nu se dă de obicei decât celor pe moarte fără de nădejde. Şi plecă, spunând:

— Vai de noi! dacă nici leacul acesta nu face nimic, s-a dus!

Şi avu grijă, totodată, să spună la toată lumea din mahala despre închipuita stare fără de izbavă a lui Kassim, fratele lui Ali Baba. Încât, a doua zi, în zori, când oamenii din mahala fură sculaţi deodată de nişte ţipete

sfâşietoare şi jalnice, nu se îndoiră că ţipetele acelea n-ar fi fost scoase de soţia lui Kassim, de soţia fratelui lui Kassim, de tânăra Morgana şi de toate femeile rubedenii, spre a vesti moartea lui Kassim.

Or, estimp, Morgana îşi vedea mai departe de treaba ei.

Într-adevăr, îşi zisese: „Fata mea, nu-i destul să faci a fi luată o moarte năprasnică drept o moarte firească, ci-i vorba să abaţi o primejdie mai mare! Şi-anume să nu laşi oamenii să vadă cum că răposatul e ciopârţit în şase bucăţi! Altminterea ulciorul nu are să rămână fără de ţăcnitură!”

Şi, fără a zăbovi, dete fuga la un papucar bătrân din mahala, care nu o cunoştea, şi, după ce îi ură salamaleikum, îi puse în mână un dinar de aur şi îi spuse:

— O, şeicule Mustafa, mâna ta ni-i de trebuinţă astăzi!

Iar bătrânul cârpaci, care era un moşnegel plin de viaţă şi de voioşie, răspunse:

— O, zi binecuvântată de lumina venirii tale, o, chip de lună! Grăieşte, o, stăpână a mea, iar eu am să-ţi răspund pe capul şi pe ochii mei!

Şi Morgana spuse:

— O, moşule Mustafa, ridică-te dar şi hai cu mine. Ci, mai întâi, dacă binevoieşti, ia tot ce este de trebuinţă pentru cusutul pielii!

Iar după ce moşneagul făcu ceea ce i se ceruse, fata luă o basma şi i-o legă deodată peste ochi, spunându-i:

— Fără de asta nu se poate! Fără de asta nu se poate face nimic!

Ci el strigă, spunând:

— Du-te, tu, fată! Pentru un dinar, mă faci să mă lepăd de credinţa părinţilor mei, ori să făptuiesc cine ştie ce ticăloşie sau cine ştie ce nelegiuire năprasnică?

Ci ea îi spuse:

— Alungat fie Cel viclean, o, şeicule! Cugetul tău să stea pe pace! Nu-ţi fie frică de una ca asta, întrucât nu e vorba decât de o treabă de cusătură!

Şi, spunând acestea, îi mai strecură un ban de aur în palmă, care îl făcu s-o urmeze.

Şi Morgana îl luă de mână şi îl duse, legat la ochi, în pivniţa casei lui Ali Baba. Şi acolo îi scoase legătura şi, arătându-i trupul răposatului, pe care îl alcătuise iar, punând cele şase bucăţi pe fiecare la locul lor, îi spuse:

— Vezi acum că anume spre a te pune să coşi laolaltă cele şase bucăţi de colea mi-am luat osteneala de a te aduce de mână!

Şi cum şeicul se da îndărăt înfricoşat, isteaţa de Morgana îi strecură în mână alt ban de aur, şi îi mai făgădui unul, dacă treaba va fi făcută repede. Fapt ce-l înduplecă pe papucar să se aştearnă pe treabă. Şi, când bătrânul isprăvi, Morgana îl legă iarăşi la ochi şi, după ce îi dete răsplata făgăduită, îl scoase din pivniţă şi îl duse îndărăt până la uşa prăvăliei lui, unde îl lăsă, după ce îi desfăcu vederea. Iar fata zori îndărăt, acasă, întorcând capul din când în când ca să vadă de se ţine după ea cavaful.

Şi, de cum ajunse, ridică trupul cel încherbărat al lui Kassim, îl înmiresmă cu tămâie şi îl stropi cu mirodenii şi, ajutată de Ali Baba, îl puse în giulgiu. După care, pentru ca oamenii care aduceau năsălia poruncită să nu poată dibăci nimic, se duse să ia chiar ea năsălia aceea, şi o plăti gras. Apoi, tot ajutată de Ali Baba, puse în raclă trupul şi coperi totul cu şalurile şi cu pânzeturile cumpărate anume.

Estimp, imamul şi ceilalţi slujitori de la geamie sosiră iar patru dintre vecinii strânşi acolo încărcară năsălia pe umeri. Iar imamul porni în fruntea alaiului, urmat de cititorii din *Coran.* Iar Morgana mergea în urma purtătorilor plângând întruna, scoţând ţipete jalnice, bătându-se amarnic în piept şi smulgându-şi părul, pe când Ali Baba încheia şirul, însoţit de vecinii ce se desprindeau pe rând de lângă el spre a-i schimba din vreme în vreme şi a uşura pe ceilalţi purtători ai raclei; şi tot aşa până ce ajunseră la mecet, pe când în casa lui Ali

Baba muierile adunate pentru suljba mortului îşi îngemănau bocetele şi umpleau toată mahalaua cu ţipete înfricoşate. Şi, în felul acesta, adevărul acelei morţi rămase cu grijă la adăpost de orice dare în vileag, fără ca nimeni să poată avea nici cea mai mică bănuială despre întâmplarea cea neagră. Şi-atâta cu toate astea!

Cât despre cei patruzeci de hoţi, din pricina celor şase ciozvârte de Kassim părăsite în peşteră se feriseră vreme de o lună să mai dea pe la ascunzătoarea lor; iar când se întoarseră în peşteră, rămaseră până peste măsură de uluiţi că nu mai găsiră nici bucăţile de Kassim, nici hoitul lui Kassim, nici nimic care, mai de aproape ori mai de departe, să aducă a aşa ceva. Şi, de data aceasta, cugetară temeinic la împrejurare, iar căpetenia celor patruzeci zise:

— O, bărbaţilor, am fost dibuiţi, nu mai încape îndoială! Iar taina noastră a fost aflată. Da dacă nu ne străduim degrabă să găsim leacul, toate bogăţiile noastre, pe care noi şi străbunii noştri le-am strâns cu atâtea cazne şi trude, au să ne fie în curând ridicate de părtaşul hoţului pedepsit de noi. Aşa că numaidecât, fără a pierde vremea, după ce l-am făcut pe unul să piară, trebuie să-l facem şi pe celălalt să piară. Odată hotărât, nu este decât numai o cale de-a ajunge la ţintă, şi anume: unul, şi curajos şi dibaci totodată, să se ducă în cetate străvestit în derviş venetic, să se slujească de toată iscusinţa lui şi să afle ce este cu acela pe care l-am tăiat noi în şase bucăţi, şi să dibăcească în ce casă locuia insul acela. Da toate cercetările acestea trebuie să se facă cu cea mai mare fereală, întrucât o vorbă mai mult ar putea să strice treaba şi să ne piardă fără de izbavă. Încât socot că acela care s-ar împovăra cu sarcina aceasta se cade a se lega să se supună osândei cu moartea, dacă are să dea dovadă de uşurătate în îndeplinirea soliei lui!

Şi numaidecit unul dintre haramini strigă:

— Mă leg eu pentru isprava aceasta, şi primesc învoielile!

Iar bulibaşa şi soţii îl firitiseră şi îl coperiră cu laude. Şi el plecă străvestit în derviş.

Or, intră în cetate, şi toate prăvăliile erau încă închise, din pricina ceasului prea de cu zori, afară de prăvălia şeicului Mustafa, cârpaciul. Iar şeicul Mustafa, cu sula în mână, lucra de zor să închipuiască un papuc din piele şofrănie. Şi ridică ochii şi îl zări pe dervişul ce se uita la el minunându-se cum lucrează, şi care se grăbi să-i ureze salamaleikum. Iar şeicul Mustafa îi răspunse la salamalek, şi dervişul se mărturisi minunat că-l vedea, la vârsta lui, cu nişte ochi atâta de buni şi cu nişte degete atâta de îndemânatice. Iar bătrânul, tare măgulit, se umflă în guşă şi răspunse:

— Pe Allah, o, dervişule, încă mai pot să bag aţa în ac de la întâia încercare, ba pot şi să cos în afundul unei pivniţe fără de lumină şase ciortane de mort!

Iar dervişul-tâlhar, auzind vorbele acelea, era cât pe-aci să se topească de bucurie, şi îşi binecuvântă ursitoarea care îl purtase pe drumul cel mai scurt la ţelul dorit. Încât nu lăsă să-i scape prilejul şi, prefăcându-se uimit, strigă:

— O, chip al binecuvântării, şase ciortane de mort? ce vrei să zici cu vorbele acestea? Au nu carecumva din întâmplare o fi obiceiul în ţara aceasta să se taie morţii în şase bucăţi, care pe urmă să fie cusute la loc? Şi oare se face aşa spre a vedea ce este înlăuntru?

Iar şeicul Mustafa, la cuvintele acestea, zâmbi a râde şi răspunse:

— Nu, pe Allah, nu este asemenea obicei pe aici. Da ştiu eu ce ştiu, iar ce ştiu eu nimeni nu are să ştie! Am pentru aceasta mai multe pricini, care de care mai întemeiate! Şi-apoi limba mea-i cam scurtă în dimineaţa aceasta şi nu prea vrea să dea ascultare zbegurilor ţinerii mele de minte!

Iar dervişul-tâlhar începu să râdă la rându-i, atât din pricina chipului în care şeicul papucar rostise parimiile acestea, cât şi ca să se facă plăcut moşneagului. Pe urmă, făcându-se că-i strânge mâna, îi strecură în palmă

un galben şi adăugă:

— O, fiu de oameni meşteri la vorbă, o, moşule al meu, ferească-mă Allah să mă bag unde nu mă priveşte. Da dacă, în rostul meu de om străin, şi dornic să cunoască toate, aş vrea să-ţi grăiesc, apoi aceasta ar fi de a-mi face hatârul să-mi spui unde se află casa în pivniţa în care se aflau cele şase hartane ale mortului pe care l-ai cârpit.

Iar bătrânul cârpaci răspunse:

— Da cum aş putea, o, frunte de derviş, de vreme ce nici eu nu ştiu care-i casa aceea? Află, într-adevăr, că am mers până acolo legat la ochi, dus de o copilandră vrăjitoare, care a făcut ca lucrurile să se petreacă cu o iuţeală fără de pereche. Dreptu-i însă, fiule, că, dacă aş fi iar legat la ochi, poate că aş izbuti să dibuiesc casa, călăuzindu-mă după anumite băgări de seamă pe care le-am făcut mergând şi pipăind toate lucrurile din drumul meu. Întrucât pesemne că ştii, o, învăţatule derviş, că omul vede şi cu degetele tot atâta de bine ca şi cu ochii, mai cu seamă dacă nu are pielea aspră ca spinarea de crocodil.” Şi, în ce mă priveşte, am printre muşteriii cărora le încalţ cinstitele picioare câţiva orbi mai limpede văzători, datorită ochiului pe care îl au în vârf la fiecare deget, decât afurisitul de bărbier care mă rade pe cap în fiece vinere tăindu-mi pielea amarnic, lua-l-ar Allah...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute cincizeci şi şaptea noapte

Urmă:

...am printre muşteriii cărora le încalţ cinstitele picioare câţiva orbi mai limpede văzători, datorită ochiului pe care îl au în vârf la fiecare deget, decât afurisitul de bărbier care mă rade pe cap în fiece vinere, tăindu-mi pielea amarnic, lua-l-ar Allah!

Iar dervişul-tâlhar strigă:

— Binecuvântat să fie sânul care te-a alăptat, şi deie Allah să mai poţi încă multă vreme să bagi firul în ac şi să încalţi preacinstitele picioare, o, şeic de bunăvestire! Hotărât, nu doresc decât să mă supun călăuzelii tale, ca să încerci a da de casa în pivniţa la care se petrec nişte lucruri atâta de minunătoare!

Atunci şeicul Mustafa se hotărî să se ridice, iar dervişul îl legă la ochi şi îl duse de mână în uliţă, pe urmă merse pe lângă el, când călăuzindu-l, când lăsându-se călăuzit, pe pipăitelea, până chiar la casa lui Ali Baba. Iar şeicul Mustafa zise:

— Aici este, hotărât, şi nu altundeva. Cunosc casa după duhoarea de balegă de măgar pe care o revarsă, şi după piatra asta de colea, de care mi-am zdrelit piciorul întâia dată!

Şi hoţul, peste măsură de bucuros, se repezi, până a nu-i dezlega năframa papucarului, să facă un semn pe poarta casei, cu o bucată de tibişir pe care o avea la el. Pe urmă îl desfăcu la ochi pe călăuzul său, îl răsplăti cu încă un galben, şi se despărţi de el, după ce îi mulţumi şi îi făgădui că nu are să cumpere papuci decât numai de la el, câte zile o mai trăi. Şi luă grabnic drumul îndărăt înspre pădure, spre a se duce să dea ştire căpeteniei celor patruzeci despre cele ce aflase. Ci nu ştia că da fuga drept spre a-şi vedea capul cum îi zboară de pe umeri, aşa cum are să se arate mai încolo.

Într-adevăr, când destoinica de Morgana ieşi să se ducă după nişte cumpărături, zări pe poartă, la întoarcerea ei de la suk, semnul cel alb pe care dervişul-hoţ îl făcuse acolo. Şi îl cercetă cu luare-aminte, şi cugetă în sufletul ei grijuliu: „Semnul acesta nu s-a făcut singur pe poarta aceasta. Iar mâna care l-a făcut nu poate să fie decât o mână vrăjmaşă. Aşa că se cade a abate vrăjile, încurcând isprava”. Şi dete fuga să caute o bucată de tibişir, şi făcu câte un semn aidoma, în acelaşi loc, pe porţile de la toate casele de pe uliţă, atât pe dreapta cât şi pe stânga. Şi ori de câte ori făcea un semn, rostea în minte, ca înspre

făptuitorul semnului dintâi: „Cinci degete ale mele în ochiul tău stâng, şi celelalte cinci în ochiul tău drept!” Întrucât ştia că nu se află vrajă mai tare spre a abate puterile cele nevăzute, spre a te feri de farmece şi spre a face să cadă îndărăt pe capul descântătorului năpastele puse la cale şi gata de a se înfăptui.

Încât, a doua zi, când haraminii îndrumaţi de fârtatele lor intrară doi câte doi în cetate, spre a năvăli în casa însemnată cu tibişir, rămaseră peste măsură de miraţi şi de nedumeriţi băgând de seamă că toate porţile caselor din mahala purtau acelaşi semn, aidoma. Şi deteră zor, la un semn al harambaşei lor, să se întoarcă la peştera din pădure, spre a nu stârni luarea-aminte a trecătorilor. Şi când se văzură iarăşi laolaltă, îl târâră în mijlocul roatei alcătuite de ceata lor pe hoţul-călăuz, care se dovedise atâta de uşuratic, îl osândiră la moarte şi, pe dată, la semnul dat de căpetenia lor, îi retezară capul.

Or, cum pedeapsa hotărâtă pentru făptuitorul cel dintâi al acestei isprăvi ajunsese mai grabnică decât oricând, un alt hoţ se mărturisi gata să plece în iscoadă. Şi dorinţa fiindu-i primită de către căpetenie, se duse în cetate, luă legătura cu şeicul Mustafa, îl puse să-l îndrume până dinaintea casei prepuse a fi casa cu cele şase hartane cusute, şi făcu un semn roşu pe poartă, într-un loc mai ascuns. Pe urmă se întoarse la peşteră. Ci el nu ştia că un cap însemnat cu săritura cea neagră nu poate să facă decât săritura aceea şi nu alta.

Într-adevăr, când hoţii, călăuziţi de fârtatele lor, ajunseră pe uliţa lui Ali Baba, găsiră toate porţile cetluite cu semnul cel roşu, chiar în acelaşi loc. Întrucât iscusita de Morgana, presimţind ea ceva, se dovedise tot atâta de grijulie ca şi întâia dată. Şi, la întoarcerea în peşteră, călăuzul trebui să îndure, în ceea ce priveşte căpăţâna lui, aceeaşi soartă ca şi cel de dinaintea sa. Ci aceasta nu ajută cu nimic la a-i lumina pe hoţi cumu-i treaba, şi nu sluji decât ca să împuţineze ceata cu doi dintre haidamacii ei cei mai neînfricaţi.

Încât, după ce cugetă asupra întâmplărilor o bună bucată de vreme, bulibaşa ridică fruntea şi îşi zise: „De-acuma încolo n-am să mă mai bizui decât pe mine!” Şi plecă singur la cetate.

Or, el nu făcu precum făcuseră ceilalţi. Întrucât, după ce şeicul Mustafa îi arătă casa lui Ali Baba, nu-şi mai pierdu vremea să însemneze poarta cu vreo cridă – roşie, ori albă, ori albastră – ci se uită cu luare aminte spre a-şi întipări bine în minte aşezarea ei, dat fiind că pe dinafară era aidoma la înfăţişare cu toate casele vecine. Şi, odată cercetarea aceea isprăvită, se întoarse în pădure, îi adună pe cei treizeci şi şapte de hoţi rămaşi în viaţă şi le spuse:

— Făptaşul pagubei care ne-a fost pricinuită este dibuit, întrucât acuma îi cunosc bine casa. Şi, pe Allah! pedeapsa lui are să fie o pedeapsă amarnică. Iar voi, flăcăii mei, aduceţi-mi degrabă aici treizeci şi opt de chiupuri mari de pământ ars, smălţuite pe dinlăuntru, cu gâtul larg şi cu pântecele gros. Iar aceste treizeci şi opt de chiupuri să fie goale, afară numai de una, pe care s-o umpleţi cu ulei de măsline. Şi aveţi grijă să fie toate fără de nicio plesnitură. Şi întoarceţi-vă fără de zăbavă.

Iar hoţii, deprinşi a îndeplini fără de cârtire poruncile căpeteniei lor, răspunseră că ascultă şi că se supun, şi deteră fuga să rostuiască, din sukul de oale, cele treizeci şi opt de chiupuri cu pricina, şi să le aducă bulibaşei, puse în cumpănă două câte două pe caii lor.

Atunci harambaşa le spuse haraminilor săi:

— Puneţi-vă hainele şi intraţi fiecare în câte un chiup, nepăstrând asupră-vă decât armele, turbanul şi papucii!

Iar cei treizeci şi şapte de hoţi, fără a scoate o vorbă, se cocoţară doi câte doi pe spinarea cailor care purtau chiupurile. Şi cum fiecare cal ducea câte două chiupuri, unul pe dreapta şi altul pe stânga, fiecare hoţ se lăsă să alunece în câte un chiup, în care pieri cu totul. Şi se pomeniră în felul acesta făcuţi grămadă, cu picioarele înghesuite sub ei şi cu genunchii la gură, în chiupuri, ca în cea de-a douăzecea zi nişte puişori de găină în ouăle lor.

Şi, încăpuiţi aşa, ţineau un iatagan într-o mână şi o bâtă în mâna cealaltă, cu papucii chitiţi frumos sub fundurile lor. Iar cel de-al treizeci şi şaptelea hoţ făcea la fel pe partea cealaltă şi în cumpănă faţă de chiupul cel umplut cu ulei.

După ce hoţii sfârşiră de a se aşeza în chiupuri, într-un chip cât mai puţin stânjenitor, căpetenia veni de-i cercetă unul după altul şi astupă gura chiupurilor cu nişte foi de palmier, aşa fel ca să nu se vadă ce se află în ele, da totodată să îngăduie oamenilor să răsufle în voie. Şi, pentru ca niciun fel de bănuială să nu se poată isca în mintea trecătorilor asupra celor ce se aflau în oluri, luă ulei din chiupul cel plin şi unse frumuşel cu el pereţii de dinafară ai chiupurilor cele noi. Şi când treaba fu rostuită astfel, căpetenia hoţilor se străvesti în haine de neguţător de ulei şi, mânând înspre cetate caii ce purtau o marfă închipuită, se făcu frunte a acelei caravane.

Or, Allah îi meni bună pace şi ajunse fără de necazuri, pe înserate, chiar dinaintea casei lui Ali Baba. Şi, parcă toate anevoinţele s-ar fi dezlegat de la sine, nu avu nicio bătaie de cap spre a-şi împlini scopul ce-l aducea, de a bate la poartă, întrucât Ali Baba însuşi sta jos pe prag, revenindu-se în tihnă înainte de rugăciunea de seară...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute cincizeci şi opta noapte

Urmă:

...nu avu nicio bătaie de cap spre a-şi împlini scopul ce-l aducea, de a bate la poartă, întrucât Ali Baba însuşi sta jos pe prag, revenindu-se în tihnă înainte de rugăciunea de seară. Iar căpetenia hoţilor se repezi să oprească şirul de cai, veni dinainte lui Ali Baba şi îi spuse, după salamalekuri şi după urături:

— O, stăpâne al meu, robul tău este neguţător de ulei,

şi nu ştie unde să se ducă să mâneze în noaptea aceasta, într-o cetate în care nu cunoaşte pe nimeni. Nădăjduieşte, dar, de la mărinimia ta, că, în numele lui Allah, ai să-i îngădui găzduire până mâine dimineaţă, lui şi vitelor lui, în bătătura casei tale!

Dacă auzi rugămintea aceea, Ali Baba îşi aduse aminte de când era şi el om sărac şi când îndura nemila, şi inima i se înmuie pe dată. Şi, departe de a-l cunoaşte pe căpetenia hoţilor pe care odinioară în pădure îl văzuse şi îl auzise, se ridică în cinstea lui şi îi răspunse:

— O, neguţătorule de ulei, fratele meu, fie-ţi casa mea odihnitoare şi deie Allah să-ţi găseşti aici tihnă şi neamuri. Fii binevenit!

Şi, spunând aceasta, îl luă de mână şi îl aduse, cu caii lui, în curte. Şi chemă pe Morgana şi pe încă un rob şi le dete poruncă să-l ajute pe oaspetele de la Allah să descarce chiupurile şi să dea de mâncare vitelor. Iar când chiupurile fură orânduite frumos în fundul curţii, şi caii legaţi de-a lungul zidului, fiecare la gât cu câte un sac plin de orz şi de ovăz, Ali Baba, tot plin de bunătate şi de voioşie, îl luă iarăşi pe oaspete de mână şi îl duse în casă, unde îl pofti să stea la locul de cinste, şi şezu şi el alături, spre a mânca de cină. Şi, după ce amândoi mâncară şi băură şi deteră mulţumire lui Allah pentru milele lui, Ali Baba nu vroi să-şi stânjenească oaspetele, ci se sculă spunându-i:

— O, stăpâne al meu, casa mea este casa ta, iar ceea ce se află în casă este al tău.

Or, pe când el da să plece, neguţătorul de ulei, care era căpetenia hoţilor, îl opri spunându-i:

— Allah fie asupra-ţi, o, gazdă a mea, arată-mi locul din preacinstita-ţi casă unde îmi este îngăduit să dau tihnă lăuntrurilor mele şi să-mi uşurez udul.

Şi Ali Baba, arătându-i umblătoarea aşezată tocmai în colţul bătăturii, chiar lângă locul unde erau înşiruite chiupurile, răspunse:

— Acolo este!

Şi grăbi să se depărteze, spre a nu stânjeni treburile mistuirii ale neguţătorului de ulei.

Şi, într-adevăr, căpetenia hoţilor nu pregetă să facă ceea ce avea de făcut. Ci, când sfârşi, se duse la chiupuri şi se aplecă peste fiecare spunând:

— Hei, tu, Cutare, de îndată ce ai să auzi chiupul în care te afli răsunând de piatra pe care am s-o arunc din locul unde sălăşluiesc, să nu zăboveşti a ieşi şi a da fuga la mine!

Şi, după ce le dete astfel oamenilor săi poruncă de ce trebuiau să facă, se întoarse în casă. Iar Morgana, care îl aştepta cu un felinar în mână în uşa bucătăriei, îl duse la odaia ce-i fusese pregătită şi-l lăsă singur. Iar el se grăbi, ca să fie bine odihnit atunci când aveau să-şi pună în faptă isprava, să se întindă pe pat unde socotea să doarmă până la miezul nopţii. Şi nu zăbovi mult până ce să forăie ca o căldare de spălătoreasă.

Şi-atunci se întâmplă ceea ce era dat să se întâmple.

Într-adevăr, pe când Morgana se afla în bucătăria ei spălând de zor tăvile de bucate şi crătiţile, deodată lampa, din lipsă de ulei, se stinse. Or, tocmai că zehereaua de ulei din casă se isprăvise, şi Morgana, care uitase să târguiască alta în ziua aceea, se amărî rău de necazul acela şi îl strigă pe Abdallah, robul cel proaspăt al lui Ali Baba, şi-i spuse şi lui supărarea şi încurcătura ei. Ci Abdallah, izbucnind în râs, îi spuse:

— Pe Allah! o, Morgana, sora mea, cum de poţi să spui că ne lipseşte uleiul din casă, câtă vreme în curte se află, chiar acuma, rânduite lângă zid, treizeci şi opt de chiupuri pline cu ulei de măsline care, judecând după mireasma olurilor în care se află, trebuie să fie de soiul cel mai ales. A, sora mea, ochiul meu nu o mai zăreşte în seara aceasta pe Morgana cea iscusită, şi cea destoinică, şi cea plină de născociri!

Pe urmă adăugă:

— Mă duc îndărăt să mă culc, sora mea, ca să mă scol dimineaţă de cu zori, să-l însoţesc la hammam pe

stăpânul nostru Ali Baba!

Şi o lăsă, spre a se duce, nu departe de odaia neguţătorului de ulei, să sforăie ca un buhai de baltă.

Atunci Morgana, oleacă tulburată de vorbele lui Abdallah, luă vasul pentru ulei şi se duse în curte, ca să-l umplă de la unul dintre chiupuri. Şi se duse la cel dintâi chiup, îl destupă şi cufundă vasul pe gura deschisă. Şi – o, vârtejire de lăuntruri, o, bulbucare de ochi, o, beregată precurmată! – vasul, în loc să intre în ulei, se lovi cu putere de ceva tare. Şi acel ceva îl zgâlţâi; şi ieşi o voce care zise:

— Pe Âllah! piatra pe care a aruncat-o bulibaşa este pe puţin un pietroi! Haidem, acuma-i clipa!

Şi scoase capul, şi dete să iasă din chiup.

Şi-aşa! Or, ce făptură omenească, dacă-ar da de o fiinţă vie într-un chiup, în loc de-a da de ulei, nu şi-ar închipui că vede cum i-a şi venit ceasul cel de pe urmă al ursitoarei? Aşa şi tânăra Morgana, speriată rău în cea dintâi clipă, nu se putu opri să nu cugete: „M-am dus! Şi toată lumea din casă s-a dus fără de izbavă!” Ci iacătă că deodată năprăsnicia tulburării îi întoarse la loc toată iscusinţa şi toată judecata. Şi, în loc de-a se apuca să scoată niscaiva ţipete înfricoşate şi să facă zarvă, ea se plecă peste gura chiupului şi spuse:

— Nu, nu, voinicule! Stăpânul tău doarme încă! Aşteaptă să se scoale!

Încât Morgana, mintoasă cum era, pricepuse totul. Şi, spre a se încredinţa de năprăsnicia împrejurării, vroi să cerceteze toate chiupurile, măcar că încercarea nu era fără de primejdie; şi se duse la fiecare, pipăi capul care se şi iţea numaidecât ce astupătoarea era ridicată, şi spuse fiecărui cap:

— Răbdare, şi pe curând!

Şi, în felul acesta, numără treizeci şi şapte de capete de hoţi bărboşi, şi văzu că numai cel de al treizeci şi optulea chiup era plin cu ulei. Atunci îşi umplu în toată liniştea vasul şi dete fuga să aprindă lampa, spre a se

întoarce repede să-şi pună în faptă gândul cel mântuitor pe care primejdia apropiată îl şi închipuise în mintea ei.

Aşadar, odată în curte, aprinse un foc mare sub cazanul ce slujea la spălatul rufelor şi, cu ajutorul vasului, umplu cazanul, golind în el tot uleiul din chiup. Şi, cum focul ardea tare, uleiul nu zăbovi a începe să fiarbă.

Atunci Morgana umplu găleata cea mare de la grajd cu uleiul acela clocotind, se duse la unul dintre chiupuri, săltă capacul şi, dintr-o singură aruncătură, vărsă uleiul cel mistuitor pe capul care se iţea. Iar tâlharul acelui cap fu opărit pe veci, şi îşi înghiţi moartea cu un horcăit ce nu mai ieşi.

Iar Morgana, cu o mână netremurată, îi făcu să îndure aceeaşi soartă pe toţi cei închişi în chiupuri, care muriră înăbuşiţi şi fierţi, întrucât niciun om, de-ar fi el închis şi într-un chiup cu şapte pereţi, nu ar putea să scape de ursita atârnată la gâtul lui.

Or, sfârşindu-şi isprava, Morgana stinse focul de sub cazan, astupă la loc chiupurile cu capacele din aţe de palmier, şi se întoarse în bucătărie unde, suflând în lampă, rămase în negură, hotărâtă să vegheze la urmarea acelei tărăşenii. Şi, stând în felul acesta la pândă, nu avu de aşteptat vreme multă.

Într-adevăr, pe la nămiez de noapte, neguţătorul de ulei se deşteptă şi se duse de-şi lipi capul de fereastra ce da înspre curte; şi, dacă nu văzu nicio lumină în nicio parte, şi dacă nu auzi niciun zgomot, socoti că toată casa trebuie să fie cufundată în somn. Atunci, întocmai precum le spusese oamenilor lui, luă nişte pietricele pe care le avea la el şi le zvârli una câte una înspre chiupuri. Şi, cum avea ochiul ager şi mâna dibace, îşi atinse ţinta de fiecare dată: ceea ce pricepu după sunetul scos de chiup la lovitura cu piatra. Pe urmă aşteptă, neîndoindu-se că are să-i vadă ţâşnind din chiupuri pe haidamacii lui cu armele în vânt. Ci nimica nu se clinti. Atunci, închipuindu-şi că adormiseră în chiupurile lor, aruncă iarăşi cu pietre; ci niciun cap nu se ivi şi nicio mişcare nu se stârni. Şi

bulibaşa hoţilor fu până peste fire de mâniat pe oamenii lui, pe care îi socotea cufundaţi în somn; şi coborî înspre ei, gândind: „Puii de câine! nu sunt buni de nimic!” Şi se repezi înspre chiupuri; ci numai spre a se da îndărăt, aşa de înfricoşător era duhnetul de ulei clocotit şi de carne arsă ce se revărsa din ele. Da se apropie iarăşi şi, pipăind cu mâna, simţi pereţii chiupurilor fierbinţi ca ai unui cuptor. Atunci strânse de pe jos un mănunchi de paie, îl aprinse şi se uită în chiupuri. Şi îşi văzu oamenii, unul după altul, opăriţi şi fumegând, cu trupurile fără de suflet.

Când îi văzu aşa, bulibaşa hoţilor, pricepând de ce moarte cruntă pieriseră cei treizeci şi şapte de soţi ai lui, făcu o săritură de-a mirările până pe coama zidului curţii, se prăvăli în uliţă şi îşi slobozi picioarele în vânt. Şi zbură şi se afundă în noapte, mâncând sub paşii lui pământul...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute cincizeci şi noua noapte

Urmă:

...pricepând de ce moarte cruntă pieriseră cei treizeci şi şapte de soţi ai lui, făcu o săritură de-a mirările până pe coama zidului curţii, se prăvăli în uliţă şi îşi slobozi picioarele în vânt. Şi zbură şi se afundă în noapte, mâncând sub paşii lui pământul. Şi, când ajunse în peşteră, se cufundă în negrele cugetări la ceea ce îi mai rămânea de făcut de-aci înainte spre a plăti tot ce avea de plătit. Şi, până una alta, atâta cu el!

Estimp Morgana, care izbăvise casa stăpânului ei, precum şi vieţile ce sălăşluiau acolo, de îndată ce-şi dete seama că toată primejdia fusese abătută odată cu fuga neguţătorului cel calp de ulei, aşteptă cuminte să se lumineze de ziuă, spre a se duce să-l trezească pe stăpânu-său Ali Baba. Şi, de îndată ce acesta se îmbrăcă, socotind că nu fusese deşteptat atâta de devreme decât

ca să meargă la hammam, Morgana îl duse dinaintea chiupurilor şi îi spuse:

— O, stăpâne al meu, ia saltă un capac şi uită-te!

Şi Ali Baba. După ce se uită, rămase până peste fire de speriat şi de înmărmurit. Iar Morgana nu pregetă să-i povestească toate câte se petrecuseră, de la început până la sfârşit, fără a sări nimica. Ci nu este de nicio trebuinţă s-o mai spunem şi noi o dată. Şi îi istorisi şi povestea cu semnele cele albe şi cu cele roşii de pe porţi, despre care nu socotise de cuviinţă să-l învedereze dintru-ntâi. Ci nici povestea aceasta nu este de vreo trebuinţă s-o mai înşirăm încă o dată.

După ce Ali Baba auzi istorisirea roabei sale Morgana, începu să plângă de tulburare şi, strângând-o cu drag pe copilă la piept, îi zise:

— O, copilă a binecuvântării, fericit fie pântecele care te-a purtat! Hotărât, pâinea pe care ai mâncat-o în casa noastră n-a fost mistuită de nerecunoştinţă. Tu eşti fata mea şi eşti fata mamei copiilor mei. Iar de-acuma înainte tu ai să fii capul casei mele şi cel mai mare dintre copiii mei!

Şi îi spuse tot aşa mai departe vorbe drăgăstoase, şi mult îi mulţumi pentru bărbăţia, pentru mintoşenia şi pentru credinţa ei faţă de casa lui.

După care, Ali Baba, ajutat de Morgana şi de robul Abdallah, purcese la băgarea în pământ a hoţilor, pe care se hotărî, după chibzuinţă, a-i face să piară săpându-le o groapă mare în grădină şi îngropându-i acolo de-a valma, fără de nicio slujbă, spre a nu trezi luarea-aminte a megieşilor. Şi iacă-aşa sfârşi de-a se descotorosi de prăsila aceea blestemată. Bine-a făcut!

Şi multe zile se petrecură în casa lui Ali Baba, în vâlvoră de bucurii şi de firitiseli. Şi nu se mai saturau să-şi tot povestească amănuntele acelei întâmplări de-a mirărilea, mulţumind lui Allah pentru mântuirea lor şi prefirând toate tălmăcirile pe care ea le stârnea. Iar Morgana era mai răsfăţată ca niciodată; iar Ali Baba,

laolaltă cu cele două soţii ale lui şi cu copiii săi nu mai pridideau să-şi dovedească recunoştinţa şi dragostea faţă de ea.

Or, într-o zi, fiul cel mai mare al lui Ali Baba, care ocârmuia daravelile de vânzare şi de cumpărare în prăvălia de odinioară a lui Kassim, îi spuse tatălui său, când se întoarse din suk:

— O, părintele meu, nu ştiu cum să fac să-i întorc vecinului meu, neguţătorul Hussein, toate cinstirile cu care nu mai conteneşte să mă copleşească, de la proaspăta lui aşezare în sukul nostru. Iacătă a cincea oară când primesc, fără a-l răsplăti cu nimica, să ospătez la el masa de prânz. Or, tare aş vrea, o, taică, să-l cinstesc şi eu măcar o dată, spre a-l despăgubi, cu belşugul ospăţului de această singură dată, pentru toate cheltuielile ce le-a făcut în cinstea mea. Întrucât socot că gândeşti ca şi mine că nu ar fi deloc cuviincios să zăbovesc mai mult a-i întoarce politeţurile pe care le-a dovedit faţă de mine!

Iar Ali Baba răspunse:

— De bună seamă, o, fiul meu, aceasta este cea mai aleasă dintre datorii. Şi s-ar fi căzut să-mi aduci aminte de ea mai degrabă! Or, tocmai iacătă că mâine este vineri, zi de odihnă, iar tu ai să te prilejuieşti de aceasta spre a-l pofti pe hagg Hussein, vecinul tău, să vină să împartă cu noi pâinea şi sarea cinei. Şi, dacă are să caute vreun tertip spre a nu primi, tu să nu pregeţi a stărui şi a-l aduce în casa noastră, unde nădăjduiesc că are să găsească un ospăţ nu tocmai nevrednic de mărinimia lui.

Şi chiar că a doua zi fiul lui Ali Baba, după rugăciune, îl pofti pe hagg Hussein, neguţătorul cel proaspăt aşezat în suk, să-l însoţească la o preumblare plăcută. Şi călăuzi preumblarea aceea în tovărăşia vecinului său chiar înspre partea de mahala unde se afla casa lor. Iar Ali Baba, care îi aştepta în prag, le ieşi înainte, cu chipul zâmbitor, şi, după salamalekurile şi urările cuvenite şi de-o parte şi de alta, îi mărturisi lui hagg Hussein mulţumită sa pentru

filotimia arătată fiului său, şi îl pofti, cu multă stăruinţă, să intre să se hodinească în casa lor şi să împartă cu el şi cu fiul său masa de seară. Şi adăugă:

— Ştiu bine că, orice-aş face, nu am să pot răsplăti bunătăţile tale faţă de fiul meu. Da, într-un sfârşit, nădăjduim că ai să primeşti pâinea şi sarea găzduirii noastre!

Ci hagg Hussein răspunse:

— Pe Allah, o, stăpâne al meu, găzduirea ta este de bună seamă o găzduire aleasă, da cum aş putea eu s-o primesc atunci când, încă de multă vreme, m-am legat cu jurământ să nu mă ating vreodată de mâncăruri gătite cu sare, şi să nu gust vreodată din această mirodie?

Iar Ali Baba răspunse:

— Nu este nimic, o, hagg binecuvântat, nu am decât a spune o vorbă la bucătărie şi bucatele au să fie gătite fără sare şi fără nimica asemenea!

Şi-atâta stărui pe lângă neguţător, până ce îl sili să intre în casă. Şi numaidecât dete fuga s-o prevestească pe Morgana să nu carecumva să pună sare în mâncăruri, şi să gătească anume în seara aceea toate bucatele şi toate umpluturile şi toate aluaturile fără ajutorul acelei mirodii de rând. Iar Morgana, până peste poate de mirată de greaţa oaspetelui faţă de sare, nu ştiu pe ce seamă să pună un gust atâta de ciudat şi începu să cugete la o asemenea treabă. Da nu uită s-o înştiinţeze pe bucătăreasa arăpoaică să se supună poruncii şoade a stăpânului lor Ali Baba.

Iar când bucatele fură gata, Morgana le puse pe tăvi şi îl ajută pe robul Abdallah să le care în sala de ospeţe. Şi, cum din firea ei era tare iscodelnică, nu pregetă să repeadă vreo două aruncături de ochi, din când în când, înspre oaspetele care nu avea pe plac sarea. Şi când masa se sfârşi, Morgana plecă spre a-l lăsa pe stăpânul Ali Baba să tăifuiască în tihnă cu musafirul său poftit.

Da, la vreme de un ceas, fetişcana se ivi iarăşi la intrarea în sală. Şi, spre marea nedumerire a lui Ali Baba,

era îmbrăcată ca o dănţuitoare, cu fruntea înghirlăndată cu ţechini de aur, cu gâtul împodobit cu o salbă de boabe de chilimbar galben, cu mijlocul strâns într-o centură de zale de aur, şi cu brăţări de clopoţei de aur la încheieturile mâinilor şi la gleznele picioarelor. Iar la centură îi atârna, după obiceiul dănţuitoarelor de meserie, jungherul cel cu mâner de jad şi cu lama lungă, încovoiată şi ascuţită, care slujeşte la preluminat mişcările danţului. Iar ochii ei de gazelă îndrăgostită, cei atâta de mari din firea lor şi atâta de adânci de strălucire, erau alungiţi vârtos cu kohl negru până la tâmple, la fel ca şi sprâncenele-i întinse ca un arc al năpraznelor. Şi, împodobită şi dichisită aşa, înaintă în paşi bătuţi, dreaptă întru totul şi cu sânii în vânt. Şi, pe urma ei, intră robul cel tânăr Abdallah, ţinând în mâna stângă, la înălţimea chipului, o dairea cu geamparalele scânteietoare, pe care le zdrăngănea pe paşii danţului, da uşor de tot, în aşa fel numai cât să însemneze paşii tovarăşei sale. Şi când ajunse dinaintea stăpânului ei, Morgana se plecă gingaş şi, fără a-i da răgaz să se dezmeticească din uluiala în care îl cufundase intrarea aceea neaşteptată, se întoarse înspre tânărul Abdallah şi îi făcu un semn uşor din sprâncene. Şi deodată bătaia dairalei se înteţi într-un pas spornic, iar Morgana, lunecând ca o pasăre, începu danţul.

Şi dănţui toţi paşii neostenită, şi prelumină toate chipurile, cum n-a izbutit vreodată, în saraiurile nici unui rege, vreo dănţuitoare de meserie. Şi dănţui cum poate numai dinaintea lui Saul cel negru de jale o fi dănţuit David păstorul.

Şi dănţui danţul şalurilor, danţul năframelor şi danţul ciomagului. Şi dănţui danţurile evreicelor, şi pe cele ale grecoaicelor, şi pe cele ale etiopiencelor, şi pe cele ale persiencelor, şi pe cele ale beduinelor, cu o uşurătate atâta de minunată încât, hotărât! numai Balkis, regina cea îndrăgostită de Soleiman, o fi mai putut să dănţuiască la fel.

Şi, după ce dănţui toate astea, şi când inima stăpânului ei, şi inima fiului stăpânului ei, şi inima neguţătorului, musafirul stăpânului ei, se ţintuiră de paşii ei, iar ochii se lipiră de mlădirea trupului ei, atunci începu danţul cel unduios al jungherului. Într-adevăr, trăgând deodată arma daurită din teaca-i de argint, şi tremurând toată de gingăşie şi de foc, în vuietul tot mai spornic al dairalei, se repezi, cu jungherul ameninţător, răsucită, mlădie, pătimaşă, aprinsă şi sălbatică, cu ochii fulgerând şi purtată de nişte aripi ce nu se vedeau. Iar ameninţarea armei se întindea când înspre un vrăjmaş nevăzut din văzduh, şi când se întorcea cu vârful înspre sânii cei frumoşi ai copilandrei împătimite. Iar cei de faţă scoteau în acele clipe un ţipăt lung de spaimă, atâta de aproape părea inima dănţuitoarei de vârful ucigaş. Pe urmă, încet, încet, tremurul dairalei se făcu tot mai domol, iar bătaia ei scăzu şi se topi până la tăcerea deplină a pielei cea răsunătoare. Şi Morgana, cu pieptul săltând ca un val de mare, se opri din danţ.

Şi se întoarse înspre robul Abdallah, care, la un alt semn din sprâncene, îi aruncă, de la locul lui, daireaua. Iar ea o prinse din zbor şi, răsturnând-o, se sluji de ea ca de un taleraş de lemn spre a se duce s-o întindă dinaintea celor trei privitori şi să le ceară, după datina almeelor şi a dănţuitoarelor, mărinimia lor. Iar Ali Baba, care, măcar că nemulţumit oleacă de fapta neaşteptată a slujnicei sale, se lăsase cucerit de atâta vrajă şi de atâta măiestrie, aruncă un dinar de aur în dairea. Iar Morgana îl mulţumi cu o temenea adâncă şi cu un zâmbet, şi întinse daireaua înspre fiul lui Ali Baba, care fu mai puţin darnic decât tătâne-său.

Atunci, ţinând mereu daireaua în mâna stângă, o înfăţişă oaspetelui care nu avea pe plac sarea. Şi hagg Hussein îşi scoase punga şi se pregăti să scotocească în ea după vreun gologan, spre a-i dărui acelei dănţuitoare atâta de vrednice de dorit; când deodată Morgana, care se dase doi paşi îndărăt, sări înainte ca o pisică sălbatică

şi-i înfipse în inimă, până la straja plăselelor, jungherul repezit cu mâna dreaptă. Şi hagg Hussein, cu ochii dintr-o dată cufundaţi în găvanele lor, căscă gura şi-apoi o închise, de-abia mai scoţând o jumătate de suspin; pe urmă se nărui pe chilim, cu capu-naintea picioarelor şi cu trupul fără de suflare.

Iar Ali Baba şi fecioru-său, peste măsură de spăimintaţi şi de mâniaţi, se repeziră la Morgana care, măcar că tremurând de tulburare, ştergea pe şalu-i de mătase jungherul însângerat. Şi, întrucât ei o socoteau cuprinsă de zăticneală şi de nebunie şi o înşfăcaseră de mână spre a-i smulge jungherul, ea le spuse cu glas liniştit:

— O, stăpânii mei, mărire lui Allah cel carele a îndrumat mâna slabă a unei copile să vă răzbune de căpetenia vrăjmaşilor voştri! Ia vedeţi dacă mortul acesta nu este neguţătorul de ulei, însuşi bulibaşa haraminilor, cu chiar ochii lui, insul ce nu vroia să guste sfânta sare a găzduirii!

Şi, grăind astfel, despuie de mantie trupul de pe jos, şi lăsă să se vadă, de sub barba cea lungă şi de sub străvesteala cu care se învăluise anume, pe vrăjmaşul ce le jurase nimicirea.

Şi dacă Ali Baba cunoscu în felul acesta, în trupul fără de viaţă al lui hagg Hussein, pe neguţătorul de ulei, stâpânul chiupurilor şi căpetenia deliilor, pricepu că, pentru a doua oară, nu-şi datora izbăvirea lui şi a tuturor alor lui decât credinţei pline de grijă şi vitejiei tinerei Morgana. Şi o strânse la piept, şi o sărută între amândoi ochii, şi îi zise, cu lacrimi în glas:

— O, Morgana, fata mea, vrei tu, spre a-mi duce fericirea până peste marginile ei, să intri pe totdeauna în neamul meu, măritându-te cu fiul meu, flăcăul acesta frumos de colea?

Iar Morgana sărută mâna lui Ali Baba şi răspunse:

— Pe capul şi pe ochii mei!

Şi nunta Morganei cu feciorul lui Ali Baba fu cetluită fără zăbavă, dinaintea cadiului şi a martorilor, în toiul petrecerilor şi al veseliei. Iar trupul căpeteniei hoţilor fu

îngropat tainic în groapa ce slujise de mormânt şi soţilor lui de mai înainte – fie el blestemat!

Şi, după însurătoarea lui fecioru-său...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute şaizecea noapte

Urmă:

...Şi, după însurătoarea lui fecioru-său, Ali Baba, care prinsese la minte grija, şi care urma de-acuma numai poveţele Morganei, şi asculta cu luare-aminte toate îndemnurile ei, se feri o bucată de vreme de a mai trece pe la peşteră, de frică să nu dea acolo peste cei doi hoţi de-a căror soartă habar nu avea, şi care în fapt, precum ştii, o, preafericitule rege, fuseseră hăciuiţi din porunca bulibaşei lor. Şi numai când trecu anul, şi când se simţi întru totul liniştit în privinţa aceasta, se hotărî a se duce, în tovărăşia fiului său şi a iscusitei Morgana, să mai vadă peştera. Iar Morgana, care lua seama la toate câte întâlneau pe drum, când ajunseră la stâncă văzu că tufărişurile şi buruienile astupau pe de-a-ntregul poteceaua ce-i da ocol, şi, pe de altă parte, că pe pământ nu se afla nicio urmă de pas omenesc şi nicio călcătură de cal. Şi înţelese că nimeni nu mai trecuse pe acolo de multă vreme. Şi îi spuse lui Ali Baba:

— O, taică al meu, nu este nimic împotrivă. Putem să intrăm, fără a avea de înfruntat nicio primejdie acolo înlăuntru!

Atunci Ali Baba, ridicând mâna înspre uşa de piatră, rosti vraja, zicând: „Susam, deschide-te!” Şi, întocmai ca odinioară, uşa, supunându-se la cele trei vorbe, şi ca mişcată de nişte slujitori nevăzuţi, se deschise din chiar stânca ei şi lăsă trecere slobodă lui Ali Baba, lui fiu-său şi tinerei Morgana. Şi Ali Baba luă aminte că într-adevăr nimic nu se schimbase de când fusese cea din urmă dată

în tainiţă, şi se simţi tare mândru să arate Morganei şi soţului ei bogăţiile de basm peste care ajungea acuma vistier.

Şi, după ce cercetară toate din peşteră, umplură cu aur şi cu nestemate cei trei saci mari pe care îi aduseseră, şi se întoarseră acasă, după ce fu rostită vraja de închidere. Şi, de-atunci înainte, trăiră în tihnă şi în huzururi, folosindu-se cu chibzuinţă şi cu săbuinţă de bogăţiile ce li le hărăzise Atoatedătătorul, carele singur el este mare şi darnic. Şi-aşa Ali Baba, tăietorul de lemne care nu avusese decât trei măgari drept toată averea, ajunse, datorită ursitei sale şi binecuvântării lui Allah, omul cel mai bogat şi cel mai slăvit din cetatea lui de baştină. Or, slavă Aceluia carele dăruieşte fără a se zgârci umiliţilor pământului.

— Şi iacătă, o, preafericitule rege, urmă Şeherezada, tot ce ştiu despre întâmplarea lui Ali Baba şi a celor patruzeci de hoţi. Ci Allah este mai ştiutor!

Iar regele Şahriar zise:

— De bună seamă, Şeherezada, întâmplarea aceasta este o întâmplare uluitoare! Iar tânăra Morgana nu-şi are seamăn printre femeile de-acuma. Iar eu ştiu bine asta, eu care am fost nevoit să poruncesc a se tăia capetele tuturor stricatelor din saraiul meu.

Şi Şeherezada, dacă-l văzu pe rege că-şi şi încruntase sprânceana la acea amintire, şi că se stârnise amarnic la acele lucruri trecute, dete zor să înceapă o altă poveste, spunând:

ÎNTÂLNIRILE LUI AL-RAŞID PE PODUL BAGDADULUI

Mi s-a povestit, o, rege al vremilor, o, cunună de pe capul meu, că emirul Harun Al-Raşid, califul – aibă-i Allah întru milostiile sale! – ieşise într-o bună zi din palatul lui, în tovărăşia vizirului Giafar şi a spătarului Massrur, amândoi străvestiţi, ca şi califul, în neguţători de vază din cetate. Şi tocmai ajunsese cu ei la podul de piatră ce leagă cele două maluri ale Tigrului, când văzu, stând jos la pământ, cu picioarele strânse sub sine, chiar la intrarea pe pod, un orb de o vârstă tare bătrână, care cerea de pomană întru Allah de la cei ce treceau pe calea milelor. Iar califul se opri din preumblarea sa dinaintea caliciului cel bătrân şi puse un dinar de aur în palma pe care o întinsese acela. Iar cerşetorul, când califul dete să-şi urmeze drumul, îl prinse de mână repezit şi îi spuse:

— O, darnicule făcător de bine, întoarcă-ţi Allah fapta aceasta a sufletului tău milos cu cele mai alese dintre binecuvântările sale. Ci mă rog ţie fierbinte, până a nu pleca, să nu carecumva a mă lipsi de mila pe care ţi-o mai cer. Ridică-ţi mâna şi trage-mi un pumn ori o palmă peste ureche.

Şi, grăind aşa, lăsă mâna pe care o ţinea, pentru ca străinul să poată să-i tragă palma cerută. Ci, de teamă ca acela să nu plece mai departe fără a-i împlini ruga, avu grijă să-l apuce de pulpana cea lungă a mantiei.

Dacă văzu şi dacă auzi una ca aceea, califul rămase

tare nedumerit şi îi spuse orbului:

— O, moşule, ferească-mă Allah să mă supun stăruinţei tale. Întrucât aceia care face o pomană întru Allah nu se cade să-i spulbere cumva frumuseţea, umilindu-l pe cel ce s-a bucurat de pomana aceea. Iar fapta urâtă la care mă îndemni să te supun este un lucru nevrednic de un drept-credincios.

Şi, grăind astfel, califul făcu o smucitură, spre a-l sili pe orb să-i dea drumul. Ci îşi făcuse socoteala fără a ţine seama de luarea-aminte a orbului, care, ghicind mişcarea califului, făcu la rându-i o smucitură cu mult mai hotărâtă, ca să nu-l scape. Şi îi zise:

— O, darnicule stăpâne al meu, iartă sâcâiala şi neobrăzarea purtării mele. Şi lasă-mă să te rog iarăşi fierbinte a-mi da palma aceea peste ureche. Altminteri, mai bine să-ţi iei pomana îndărăt. Căci nu pot s-o primesc decât numai cu învoiala aceasta, ca să nu ajung călcător de jurământ dinaintea lui Allah şi să nu mă abat de la legământul pe care l-am făcut dinaintea feţei Aceluia carele te vede şi mă vede.

Pe urmă adăugă:

— Dacă tu ai şti, o, doamne al meu, pricina jurământului meu, nu ai şovăi să-mi dai dreptate.

Iar califul îşi zise: „Nu este mântuire decât întru Allah cel atotputernic faţă de sâcâielile acestui moşneag orb!” Şi, cum nu voia să stea prea lungă vreme sub ochii miraţi ai trecătorilor, se grăbi să îndeplinească lucrul ce i-l cerea orbul, care, de cum căpătă palma, îi şi dete drumul, mulţumindu-i şi ridicând amândouă mâinile înspre cer ca să cheme asupra capului califului toate binecuvântările.

Şi Al-Raşid, slobozit astfel, se îndepărtă cu cei doi tovarăşi ai săi şi îi zise lui Giafar:

— Pe Allah! povestea acestui orb trebuie să fie o poveste de-a mirărilea, iar păţania lui o păţanie tare ciudată! Încât dar, întoarce-te la el şi spune-i că vii din partea emirului drept-credincioşilor spre a-i porunci să se afle mâine la palat, la ceasul rugăciunii de după-amiază.

Iar Giafar se întoarse la orb şi îi spuse porunca stăpânului său.

Pe urmă veni iarăşi la calif. Şi nici nu făcuseră ei bine câţiva paşi, că şi zăriră pe partea stângă a podului, stând aproape peste drum de orb, un alt cerşetor, beteag de amândouă picioarele şi cu gura ruptă. Iar Massrur, spătarul, la un semn al stăpânului său, se duse la ologul de cele două picioare şi cu gura strâmbă, şi îi dete pomana ce fusese scrisă la norocul lui, pentru ziua aceea. Şi omul săltă capul şi începu să râdă, spunând:

— Hei, uallah! în toată viaţa mea de dascăl de şcoală nu am câştigat atâta cât mi-e dat acuma să primesc din mâna dărniciei tale, o, stăpâne al meu!

Iar Al-Raşid, care auzise răspunsul, se întoarse înspre Giafar şi îi zise:

— Pe viaţa capului meu! dacă acesta-i dascăl de şcoală şi dacă a scăpătat de-a ajuns să cerşească pe drumuri, de bună seamă că povestea lui trebuie să fie o poveste grozavă. Du-te degrabă şi porunceşte-i să se afle mâine, la ceasul orbului, la poarta palatului meu.

Şi porunca fu îndeplinită. Şi îşi urmară preumblarea mai departe. Ci nici nu apucară ei să se depărteze bine de olog, că îl şi auziră cum chema cu strigăte mari binecuvântările asupra capului unui şeic ce se apropiase de el. Şi se uitară într-acolo, spre a vedea ce treabă putea să fie. Şi văzură că şeicul, tulburat cu totul, încerca să se ferească de binecuvântările şi de laudele ce-i erau aduse. Şi pricepură, din vorbele ologului, că pomana pe care şeicul tocmai i-o dăruise era încă şi mai mare decât cea a lui Massrur, şi-atâta cât bietul om nu mai primise niciodată una asemenea. Iar Harun îi mărturisi lui Giafar mirarea sa de a vedea un om de rând dând dovadă de o lărgime de mână mai mare decât chiar a lui, şi adăugă:

— Mi-ar plăcea să-l cunosc pe şeicul acesta şi să cercetez pricina filotimiei lui. Du-te, dar, o, Giafar, şi spune-i să se înfăţişeze dinaintea noastră, în după-amiaza de mâine, la ceasul orbului şi al ologului.

Şi porunca fu îndeplinită.

Şi se găteau să-şi urmeze drumul, când văzură înaintând pe pod un alai falnic, cum nu pot să desfăşoare de obicei decât regii şi sultanii. Iar în fruntea alaiului mergeau nişte pristavi călări, care strigau:

— Faceţi loc stăpânului nostru, soţul fiicei preaputernicului rege al Chitaiului, şi al fiicei preaputernicului rege al Sindului şi al Indului!

Iar în fruntea alaiului, pe un cal ce-şi vădea soiul în felul cum se rotea în două picioare, strălucea un emir poate că fiu de rege, cu o înfăţişare plină de lumină şi de măreţie. Iar numaidecât în urma lui veneau doi seizi ce purtau de un căpăstru de mătase albastră o cămilă înfotăzată minunat şi încărcată cu un palanchin în care şedeau, una de-a dreapta şi alta de-a stânga, sub un polog de atlaz roşu şi cu faţa acoperită cu un iaşmac de mătasă nărâmzie, cele două tinere domniţe, soţiile călăreţului. Iar alaiul se încheia cu o ceată de cântăreţi ce cântau din alăutele lor cu înfăţişări nemaivăzute nişte cântece indieneşti şi chinezeşti.

Iar Harun, minunat şi nedumerit totodată, le spuse soţilor săi:

— Iacătă un străin de mare vază, cum arareori se ivesc în cetatea mea de scaun. Şi, măcar că până acuma am primit pe regii şi pe prinţii şi pe emirii cei mai falnici de pe pământ, şi multe căpetenii de-ale necredincioşilor de peste mări, iar cei din ţara frâncilor şi cei din părţile de la capătul apusului mi-au trimis soli şi crainici, niciunul dintre toţi câţi i-am văzut nu se puteau asemui cu acesta ca strălucire şi ca frumuseţe.

Pe urmă se întoarse înspre Massrur, spătarul său, şi îi spuse:

— Du-te de sârg, o, Massrur, şi ţine-te după alaiul acesta, ca să vezi ceea ce este de văzut şi să te întorci să mă lămureşti fără de zăbavă, la palat, după ce vei fi avut grijă să-l pofteşti pe străinul acela falnic să se înfăţişeze mâine dinaintea mea, la ceasul orbului, al ologului şi al

şeicului cel filotim.

Şi, după ce Massrur plecă să împlinească porunca, emirul drept-credincioşilor şi Giafar trecură într-un sfârşit podul. Da nici nu ajunseră ei bine la capătul lui, că şi zăriră, în mijlocul meidanului ce li se deschidea dinainte, şi care slujea ca loc de întreceri la aruncarea cu suliţa şi la călărie, o mare strânsură de oameni ce se uitau la un tânăr călare pe o iapă albă şi frumoasă, pe care o mâna în goana mare de colo până colo, chinuind-o cu lovituri năprasnice de bici şi de pinteni, fără de răgaz, şi în aşa fel că iapa era toată numai o spumă şi un sânge, iar picioarele şi tot trupu-i erau cuprinse de tremur.

La priveliştea aceea, califul, care avea dragi caii şi nu îndura să fie chinuiţi, fu până peste măsură de supărat şi îi întrebă pe cei ce priveau:

— Pentru ce se poartă tânărul acela într-un chip atâta de crunt faţă de iapa aceea frumoasă şi supusă?

Iar ei răspunseră:

— Nu ştim, şi numai Allah ştie! Da în fiecare zi, tot la ceasul acesta, îl vedem pe tânăr cum vine cu iapa lui, iar noi stăm şi ne uităm la tot frământul acesta neomenesc!

Şi adăugară:

— La urma urmei, este stăpân legiuit pe iapa lui şi poate să se poarte cu ea cum îi place.

Iar Harun se întoarse înspre Giafar şi îi spuse:

— Las pe seama ta, o, Giafar, să afli de la tânărul acesta pricina ce-l îndeamnă să-şi chinuiască aşa iapa. Şi dacă n-o vrea să ţi-o dezvăluiască, să-i spui cine eşti şi să-i porunceşti să se înfăţişeze dinaintea mea, la ceasul orbului, al ologului, al şeicului cel filotim şi al călăreţului cel străin.

Şi Giafar răspunse că aude şi că se supune, iar califul îl lăsă pe median şi se întoarse singur la palat, în ziua aceea…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute şaizeci şi una noapte

Urmă:

...Giafar răspunse că aude şi că se supune, iar califul îl lăsă la meidan şi se întoarse singur la palat, în ziua aceea.

Or, a doua zi, după rugăciunea de la amiază, califul intră în divanul de taină, iar vizirul cel mare Giafar aduse numaidecât dinaintea sa pe cei cinci inşi pe care îi întâlniseră în ajun pe podul de la Bagdad, şi anume pe orbul care cerea să fie pălmuit, pe ologul dascăl de şcoală, pe şeicul cel filotim, pe călăreţul de neam mare pe urma căruia se cântau cântece indieneşti şi chinezeşti, şi pe flăcăul stăpân al iepei bălane. Şi, după ce tuscinci se temeniră dinaintea scaunului împărătesc şi sărutară pământul cum se cuvine, califul le făcu semn cu capul să se ridice, iar Giafar îi rândui frumos, unul lângă altul, pe chilim, la picioarele jeţului.

Atunci Al-Raşid se întoarse dintru-ntâi înspre tânărul stăpân al iepei celei albe şi îi spuse:

— O, tinere care te-ai arătat ieri atâta de neomenos faţă de mândreţea aceea de iapă bălană, cea atâta de supusă, pe care călăreai, poţi să-mi spui, ca să ştiu şi eu, pricina ce-ţi îndemna sufletul să se poarte într-un chip aşa de crunt faţă de o vită fără grai, care nu poate să răspundă la sudalme cu sudalme şi la lovituri cu lovituri? Şi să nu-mi spui că te purtai aşa ca s-o înveţi cu ascultarea ori ca s-o domoleşti. Întrucât şi eu în viaţa mea am domolit şi am învăţat cu frâul o sumedenie de armăsari şi de iepe, da niciodată nu am avut trebuinţă să chinuiesc, aşa cum făceai tu, făpturile pe care le struneam. Şi să nu-mi spui că îţi hărţuiai aşa iapa ca să-i veseleşti pe privitori; întrucât nu numai că priveliştea aceea neomenească nu-i veselea deloc, ci îi supăra, şi m-a supărat şi pe mine odată cu ei. Şi nu mult a lipsit, pe

Allah! să nu mă dau în vileag şi să te pedepsesc după cum ţi se cuvenea, şi să pun capăt unei privelişti atâta de amarnice. Vorbeşte, dar, fără a minţi şi fără a-mi ascunde întru nimic pricina purtării tale: întrucât aceasta-i singura cale ce-ţi rămâne ca să scapi de mânia mea şi să-mi intri în voie. Ba chiar sunt gata, dacă istorisirea ta are să mă mulţumească şi dacă vorbele tale au să-ţi acopere purtarea, sunt gata să te iert şi să uit tot ceea ce am văzut supărător în felul tău de a te purta.

Când auzi vorbele califului tânărul stăpân al iepei albe se făcu galben de tot la chip şi lăsă capu-n jos păstrând tăcerea, vădit în prada unei tare mari încurcături şi a unei mâhniri fără de margini. Şi, întrucât rămânea aşa mai departe, stând neclintit, fără a izbuti să rostească un cuvânt, pe când lacrimile îi şiroiau din ochi şi i se prelingeau pe piept, califul schimbă glasul faţă de el şi, mai nedumerit ca oricând, îi spuse cu grai dulce:

— O, tinere, uită că eşti de faţă cu emirul drept-credincioşilor şi vorbeşte aici în deplină slobozenie, ca şi cum ai fi între prietenii tăi, căci văd bine că povestea ta trebuie să fie o poveste destul de ciudată, iar pricina purtării tale o pricină şi ea destul de ciudată. Iar eu mă juruiesc pe harurile strămoşilor mei cei falnici că nu ţi se va face niciun rău.

Şi, la rându-i, Giafar începu să-i facă tânărului, cu capul şi cu ochii, nişte semne vădite de îmbărbătare, care vroiau să spună limpede: „Vorbeşte cu toată încrederea. Şi nu-ţi fie spaimă de nimic.”

Atunci flăcăul începu să-şi dobândească iarăşi răsuflarea pierdută şi, ridicând capul, mai sărută o dată pământul între mâinile califului şi spuse:

Povestea tânărului stăpân al iepei bălane

Află, o, emire al drept-credincioşilor, că sunt om de

vază în mahalaua mea, unde mi se spune Sidi Neman. Iar povestea care-i povestea mea şi pe care, la porunca ta, am să ţi-o povestesc, este o taină a credinţei musulmane. Şi, de-ar fi scrisă cu acele pe colţul dinlăuntru al ochiului, ar sluji de învăţătură oricui ar citi-o cu suflet luător-aminte.

Şi tânărul tăcu o clipă, spre a-şi strânge în gând toate amintirile, şi urmă:

Când taică-meu a murit, mi-a lăsat de moştenire ceea ce îmi scrisese Allah. Şi am văzut că milele lui Allah asupra capului meu erau mai multe şi mai alese decât şi-ar fi râvnit vreodată sufletul meu. Şi am mai văzut, pe deasupra, că dintr-o zi până în a doua zi, m-am pomenit a fi omul cel mai bogat şi cel mai de vază din mahalaua mea. Ci viaţa mea cea nouă, departe de a mă face mândru şi îngâmfat, nu făcu decât să sporească în mine gusturile mele tare statornicite după tihnă şi singurătate. Şi trăii mai departe burlăceşte, firitisindu-mă în toate dimineţile de la Allah că nu am nicio grijă de casă şi nicio belea, pe cap. Iar în fiecare seară îmi ziceam: „Ya Sidi Neman, ce măsurată şi ce liniştită-i viaţa ta! Şi ce plăcută-i burlăcia!”

Ci, într-o bună zi, o, doamne al meu, mă deşteptai cu un jind năprâsnic şi de neînţeles, de a-mi schimba numaidecât viaţa. Şi jindul acela intră în sufletul meu sub chip de însurătoare. Şi mă ridicai pe clipă pe data, măcinat de frământul lăuntric al inimii mele şi zicându-mi: „Au nu ţi-i ruşine ţie, ya Sidi Neman, să trăieşti aşa, singur în casa aceasta, ca un şacal în vizuina lui, fără de niciun suflet dulce alături de tine, fără de un trup pururea proaspăt de femeie spre a-ţi răcori ochii, şi fără de nicio simţire caldă, care să te facă să pricepi că trăieşti cu adevărat din suflarea Ziditorului tău? Au tu aştepţi, spre a degusta nurii fetişcanelor noastre, ca anii să te facă neputincios şi bun de-a binelea numai la a vrea fără de-a

putea?”

La aceste gânduri întru totul fireşti, ce mi se înfăţişau pentru întâia oară în minte, nu mai pregetai a urma îndemnurile sufletului – dat fiind că sufletul este lucru sfânt şi că toate dorurile lui cată a fi împlinite. Ci, întrucât nu cunoşteam nicio femeie peţitoreasă care să-mi poată găsi o soţie printre fiicele oamenilor de seamă din mahalaua mea, ori printre cele ale neguţătorilor cei bogaţi din suk, şi cum de altminteri eram tare hotărât să mă însor numai pe văzutele, adică dându-mi seama cu chiar ochii mei de nurii şi de însuşirile soţiei mele, şi neurmând datina care cere să nu ştii obrazul celei cu care te însori decât numai după ce senetul a fost scris şi după sărbătorirea nunţii, mă hotărâi să-mi aleg soţia numai dintre roabele cele frumoase care se vând şi se cumpără la mezat. Şi ieşii numaidecât din casa mea şi mă îndreptai înspre sukul de robi, zicându-mi: „Ya Sidi Neman, chibzuiala ta este minunată, de a-ţi lua o soţie dintre copilandrele roabe în loc de-a căuta o legătură cu fetele de neamuri alese, întrucât aşa scapi de multe supărări şi de multe belele, nu numai ferindu-te de-a avea în cârcă neamurile cele noi ale soţiei tale, iar asupra pântecelui tău privirile pururea poncişe ale mamei soţiei tale, de bună seamă vreo bătrână otrăvită, iar pe umerii tăi povara fraţilor, mari şi mici, ai soţiei tale, şi a rudelor, bătrâne şi tinere, ale soţiei tale, şi a legăturilor sâcâitoare şi grele cu socrul tău, tatăl soţiei tale, ba încă ai să depărtezi de la tine şi cicălelile ce-ar urma din partea unei fete de oameni cu stare, ce nu are să pregete, cu orice prilej, să te facă să simţi că ea este de viţă aleasă, şi că nu ai asupra ei niciun drept şi nicio putere, şi că nu ai faţă de ea decât datorinţe, şi că i se cuvin din parte-ţi toate cinstirile şi toate slujbele. Şi-atunci chiar că ai să tot poţi să plângi după viaţa ta de burlac şi să-ţi muşti degetele până la sânge. Pe când, dacă ai să-ţi alegi tu însuţi o soţie, cercetată de ochii tăi şi de degetele tale, şi care să fie fără de neamuri şi numai ea cu frumuseţea ei, îţi

limpezeşti rosturile, ocoleşti încurcăturile şi ai toate foloasele căsniciei fără a avea şi neplăcerile ei!” Şi nutrit astfel, în dimineaţa aceea, cu asemenea gânduri, o, emire al drept-credincioşilor, ajunsei în sukul de roabe, spre a-mi alege o soţie plăcută cu care să trăiesc. În dulceţile de toate soiurile, dragostea împărtăşită şi binecuvântările ei. Căci, dat fiind că din firea mea mă ştiam în stare de duioşii, râvneam din toate puterile mele să găsesc în copila ce aveam s-o aleg însuşirile sufletului şi ale trupului care să-mi îngăduiască a revărsa asupra-i dobânzile agonisite de o duioşie din care încă nu cheltuisem nici măcar o bucăţică pe nicio făptură vie.

Or, ziua aceea era tocmai zi de târg, şi tocmai fusese adusă la Bagdad o marfă proaspătă de fete din Circasia, din Ionia, din Insulele cele de mai la Miazănoapte, din Etiopia, din Iran, din Korasan, din Arabia, din ţările romilor, de pe ţărmul anadolian. De la Serendib, de la Ind şi de la Chitai. Iar când ajunsei în mijlocul târgului, misiţii şi telalii şi orânduiseră aparte feluritele mărfuri, spre a înlătura tulburările ce le-ar fi pricinuit amestecul atâtor neamuri osebite. Şi în fiecare dintre cete, fiecare fată era aşezată bine la vedere, în aşa chip ca să poată fi cercetată pe toate feţele, şi ca fiecare vânzare să fie încheiată cât mai cinstit şi mai fără înşelăciune.

Şi vru ursita – că nimenea nu poate să scape de ursita lui! – ca paşii mei cei dintâi să se îndrepte de la sine înspre ceata de fetişcane venite din Insulele de la Miazănoapte.

Şi, de altminteri, paşii nu mi s-ar fi îndreptat nicidecum de la sine înspre partea aceea decât numai că înspre partea aceea ochii mei se şi îndreptaseră numaidecât. Întrucât ceata aceea se ridica asupra cetelor mai întunecate din preajmă prin strălucirea ei şi printr-o prăvălire de plete grele, galbene ca aurul, peste nişte trupuri de o albeaţă de argint neprihănit. Iar fetişcanele în picioare care alcătuiau ceata aceea semănau tare ciudat între ele, aşa cum nişte surori seamănă cu surorile lor

atunci când sunt dintr-un tată şi dintr-o mamă. Şi toate aveau nişte ochi albaştri ca peruzeaua iranică atunci când este încă rouă de piatră...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute şaizeci şi doua noapte

Urmă:

...peruzeaua iranică atunci când este încă rouă de piatră. Iar eu, o, doamne al meu, care în viaţa mea nu mai avusesem prilejul să văd nişte puiandre de o frumuseţe atâta de ciudată, eram uluit şi îmi simţeam sufletul cum zbura din piept înspre priveliştea aceea tulburătoare. Şi, peste răstimp de un ceas, neputând ajunge să-mi opresc alegerea la vreuna dintre ele, atâta de aidoma de frumoase erau, o luai de mână pe aceea ce mi se păru a fi cea mai tânără şi o cumpărai repede, fără a mă târgui ori zgârci. Întrucât harurile o împodobeau pe de-a-ntregul, şi era ca argintul într-o zăcătoare şi ca migdala descoperită, peste măsură de albă şi de luminoasă, cu pletele ei de mătasă galbenă, cu ochii-i cei nemărginiţi şi vrăjitori, albaştri sub genele întunecate şi încovoiate ca nişte lame de iatagane, şi adăpostind o privire de o dulceaţă ca apele mării. Şi, la vederea ei, îmi adusei aminte stihurile acestea ale poetului:

O, tu, al cărei chip nepământesc
Scăldat în chihlimbaruri de lumină
E precum trandafirul chinezesc;

Şi-a cărei gură mică pare plină
De soarele pe care-l întocmesc
Ai romaniţei bumbi dintr-o grădină,

Cu două şiruri aidoma croite

Din pietre ca de grindină sclipind;
O, tu, cu ochii-agate adumbrite

Sub dulci petale moi de hiacint,
Lungi ca şi faraoanele vestite
Din vremile de vrăji şi de alint;

O, strălucito! dacă potrivire
Ţi-aş căuta cu cele mai frumoase
Şi câte-ar fi pe drept a le-ndrăgire,

Greşeală-ar fi, căci tu, printre crăiase,
Frumoasă eşti fără de-asemuire;
Căci numai zbenghiul tău, cel cu prinoase

De frumuseţi, pe care-l ocroteşte
Gropiţa de la colţul gurii tale,
Doar el de-ar fi, şi-ndată-nnebuneşte,

Tot omul, când te-ar întâlni pe cale,
S-ar clătina de-un vis fără nădejde;
De n-ar fi decât coapsa ta agale,

Ori pulpa numai, dreaptă şi prelungă,
Ca dintr-un lemn ceresc parcă bătută,
Atâta numai dacă-ar fi, şi-ajungă

Pentru ca să se simtă întrecută
Şi luntrea ce străbate râu-n dungă,
Prin volbura cu care e-nvăscută;

De n-ar fi decât mijlocul subţire
Ce-ţi poartă-al strălucirilor gherdan,
Şi-ar fi destul să-şi piardă rost şi fire,

De pizmă, ramul arborelui ban;
Iar mersul tău doar, ca o unduire

De navă pe al mărilor arman

Când trece-n zări mânată de piraţi,
Atât de-ar fi, şi-ar fi cu prisosinţă
Să vezi cum cad de-a valma seceraţi

Toţi cei meniţi să-şi piardă biata fiinţă
Loviţi de ochii tăi, şi vătămaţi!

O luai aşadar pe copila cea luminoasă de mână şi, după ce îi acoperii goliciunea cu mantia mea, o dusei acasă la mine. Şi îmi plăcu pentru dulceaţa, pentru tăcerea şi pentru sfiiciunea ei. Şi simţii cât de tare mă ispitea cu frumuseţea ei străină, cu albeaţa ei, cu pletele ei ca aurul topit, şi cu ochii albaştri pururea plecaţi care, din sfială, fără de nicio îndoială, îi ocoleau mereu pe ai mei. Şi, cum ea nu vorbea deloc limba noastră, iar eu nu o vorbeam deloc pe a ei, mă ferii s-o ostenesc cu întrebări ce aveau să rămână fără de răspuns. Şi îi mulţumii Atoatedătătorului care adusese în casa mea o femeie care cu numai înfăţişarea ei şi era o bucurie.

Ci, chiar din seara intrării ei în casa mea, nu putui să nu bag de seamă cât de ciudate îi erau purtările. Căci, de cum se lăsă noaptea, ochii ei albaştri se făcură mai întunecaţi, iar privirile lor, din înecate în dulceaţa în care se aflau la vremea zilei, străluceau acuma ca de un foc lăuntric. Şi fu cuprinsă ca de un soi de răpire ce i se vădi pe trăsăturile feţei, printr-o albiciune încă şi mai mare şi printr-un tremur uşor al buzelor. Şi, din vreme în vreme, se uita înspre uşă, de parcă ar fi avut poftă să iasă să ia aer. Ci, întrucât ceasul de noapte târzie nu era deloc prielnic unei preumblări, şi cum de altminteri era vremea să ne luăm masa de seară, eu şezui jos şi o poftii să şadă lângă mine.

Şi, aşteptând să ne fie aduse bucatele, vrusei sa mă folosesc de şederea noastră singuri alături spre a o face să priceapă întrucât venirea ei îmi era o binecuvântare şi

ce simţăminte dulci încolţeau în inima mea la vederea ei. Şi o mângâiam încetişor şi încercam s-o dezmierd şi să-i îmbunez sufletul străin. Şi îi luai mâna binişor şi o dusei la buzele şi la inima mea. Şi, cu o grijă de parcă aş fi atins vreo ţesătură grozav de veche gata să se destrame la cea mai lină atingere, îmi trecui uşurel degetele peste mătasea ispititoare a părului ei. Iar ceea ce simţii la atingerea aceea, o, doamne al meu, nu am să mai uit. În loc de-a simţi căldura părului viu, fu ca şi cum şuviţele cele galbene din cosiţele ei ar fi fost trase din vreun metal îngheţat, ori ca şi cum mâna mea, pe părul acela, ar fi trecut peste o mătasă muiată în zăpadă topită. Şi îmi năzări că o fi din naştere ţesută pe de-a-ntregul numai din fire de zarafir.

Şi gândeam în cugetul meu la atotputerea cea nemărginită a Stăpânului tuturor făpturilor, carele dăruieşte fecioarelor de sub cerurile noastre plete negre şi calde ca aburul nopţii, iar fruntea fetelor albe ale Miazănoaptei o încunună cu această cunună de flacără îngheţată.

Şi nu putui, o, doamne al meu, să mă opresc de-a fi tulburat de o tulburare amestecată cu uluire şi cu plăcere totodată, ştiindu-mă soţul unei făpturi atâta de rare şi atâta de osebite de femeile de prin părţile noastre. Ba chiar avui simţământul că ea nu-i nici de sângele meu, nici de obârşia mea de rând. Şi nu fusei departe de-a o înzestra deodată cu nişte haruri de dincolo de fire şi cu nişte puteri tainice. Şi mă uitam la ea cu minunare şi cu năucire.

Ci în curând intrară robii aducând pe capetele lor tablalele pe care le aşezau pline cu bucate dinaintea noastră. Şi băgai de seamă că numaidecât, la vederea bucatelor acelea, stânjeneala soţiei mele spori, şi că roşeaţa şi gălbeneala treceau rând pe rând peste obrajii ei de atlaz bătut, pe când ochii-i, aţintind lucrurile fără a le vedea, se făceau tot mai mari.

Iar eu, punând toate acestea pe sfioşenia şi pe

neştiinţa ei despre obiceiurile noastre, vrusei s-o încurajez a se atinge de bucatele aduse, şi începui cu o tavă de orez copt în unt, din care începui să mănânc, aşa cum făcem noi de obicei, slujindu-mă de degete.

Ci vederea acestui lucru, în loc de-a stârni în sufletul soţiei mele pofta de mâncare, se vede că i-o fi pricinuit, fără de îndoială, un simţământ cumva neplăcut, de nu chiar şi silă. Şi, departe de-a urma pilda mea, întoarse capul şi se uita împrejur ca parcă spre a căuta ceva. Pe urmă, după un răstimp lung de şovăire, văzând că privirea mea o ruga să se înfrupte din bucate, îşi scoase de la sân o cutiuţă mică, cioplită dintr-un os de copil, şi luă din ea un beţişor tare subţire făcut din iarbă de pir, semănând cu beţişoarele acelea de care ne slujim noi spre a ne curăţa în urechi. Şi, ţinând cu gingăşie între două degete beţişorul acela ascuţit, începu să înţepe cu el încetişor orezul şi să-l ducă încă şi mai încet, şi bob cu bob, la buze. Şi, între fiecare dintre acele înghiţituri mărunţele, lăsa să se scurgă o bucată de vreme destul de lungă. Aşa că eu îmi isprăvisem demult masa, pe când ea, în felul acela, încă nu luase mai mult de vreo douăsprezece boabe de orez., şi numai atâta vroi să mănânce în seara aceea. Iar eu nu vrusei să-i sporesc cumva stânjeneala ori s-o înfricoşez, stăruind spre-a o face să mai ia şi din alte bucate.

Iar cele ce vedeam nu făcură decât să mă întărească în credinţa că soţia mea cea străină era o fiinţă osebită de băştinaşii de prin părţile noastre. Şi gândeam în sine-mi: „Cum să nu fie osebită de femeile de aici, copilandra aceasta care nu are trebuinţă spre a se hrăni decât de tainul unei păsăruici? Şi, dacă-i aşa în ce priveşte nevoile trupului ei, ce trebuie să fie în ce-i priveşte nevoile sufletului?” Şi hotărâi să mă dăruiesc întru totul străduinţei de a-i pricepe sufletul ce mi se părea de nepătruns.

Şi îmi închipuii, în seara aceea, spre a încerca să-mi dau însumi o lămurire vrednică de crezare a felului ei de a

se purta, că nu avea deprinderea să mănânce cu bărbaţii, încă mai puţin cu un soţ, de faţă cu care o fi fost poate învăţată că trebuie să se poarte cu sfială. Şi îmi zisei: „Da, chiar asta-i! A împins prea departe sfiala, pentru că este neînvăţată şi neştiutoare. Ori poate că s-o fi săturat! Ori, mai degrabă, dacă nu s-a săturat, aşteaptă să mănânce singură şi în tihnă.”

Şi numaidecât mă ridicai, o luai de mână cu griji nemărginite şi o dusei în odaia ce pusesem să i se pregătească. Şi acolo o lăsai singură, ca să fie slobodă să se poarte cum i-o plăcea. Şi plecai binişor.

Şi, în noaptea aceea, nu vrusei nicidecum, de teamă să n-o supăr ori să-i par sâcâitor, să intru în odaia soţiei mele, cum fac îndeobşte bărbaţii în noaptea nunţii; ci, dimpotrivă, gândind că aşa, cu gingăşia mea, am să câştig hatârurile soţiei mele, şi că îi dovedesc astfel că bărbaţii de prin părţile noastre sunt departe de-a fi nişte necioplişi şi nişte oameni lipsiţi de bună-creştere, şi că ştiu, atunci când se cuvine, să se arate gingaşi şi cuviincioşi. Ci, pe viaţa ta, o, emire al drept-credincioşilor! deloc nu m-a ocolit pofta în noaptea aceea de a intra la soţia mea cea albicioasă, copilandra, fiica celor de la miazănoapte, care era dulce vederii mele şi care ştiuse să-mi vrăjească inima cu vraja ei ciudată şi cu taina în care se învăluia.

Ci plăcerea mea era prea de preţ spre a se lăsa întinată, siluind lucrurile, şi nu puteam decât să câştig pregătind ogorul şi lăsând fructul să-şi piardă acreala şi să ajungă la pârga lui deplină, în răcoarea prielnică. Ci tot îmi petrecui noaptea aceea în nesomn, gândind la frumuseţea bălaie a copilei străine ce-mi înmiresma casa, şi al cărei trup scăldat în ape sfinţite mi se părea mirositor ca o caisă culeasă pe rouă, şi pufos ca ea, şi ispititor ca ea...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute şaizeci şi treia noapte

Urmă:

...îmi petrecui noaptea aceea în nesomn, gândind la frumuseţea bălaie a copilei străine ce-mi înmiresma casa, şi al cărei trup scăldat în ape sfinţite mi se părea mirositor ca o caisă culeasă pe rouă, şi pufoasă ca ea, şi ispititor ca ea.

Iar a doua zi, când ne strânserăm la masă, o întâmpinai cu un chip zâmbitor şi plecându-mă dinainte-i cum văzusem eu odată că se făcea dinaintea emirilor de la soare-apune veniţi la noi ori trimişi din partea regilor frâncilor. Şi o poftii să şadă lângă mine, dinaintea tablalelor cu bucate, printre care, ca şi în ajun, se afla şi o tavă cu orez fiert în unt, cu nişte boabe ce străluceau minunat de coapte, şi înmiresmate cu scorţişoară. Ci soţia mea se purtă întocmai ca şi în ajun, neatingându-se decât numai de tava cu orez, ocolind toate bucatele celelalte, şi pigulind boabele una câte una cu beţişorul acela de curăţat urechile, încetişor, spre a şi le duce la gură.

Iar eu, încă şi mai nedumerit decât în ajun de felul acela de a mânca, gândeam: „Pe Allah! au unde-o fi putut să înveţe a mânca orezul în felul acesta? Poate că la părinţii ei, în ţara ei. Ori poate că o fi făcând aşa pentru că n-o fi prea mâncăcioasă? Ori poate că vrea să ţină socoteala câte boabe de orez a mâncat, ca să nu mănânce o dată mai mult şi altădată mai puţin? Da dacă face aşa cu gândul de a nu face risipă şi ca să mă înveţe a fi cumpătat, şi să-mi arate a nu fi risipitor, pe Allah! se înşală, întrucât nu avem a ne teme de nimic în privinţa aceasta, că nu dinspre partea aceasta am putea să ducem lipsă vreodată, intrucât avem, slavă Atoateîmpărţitoralui, cu ce să trăim într-un mare belşug şi fără a ne lipsi nici de cele de trebuinţă, nici de cele de prisosinţă.”

Ci soţia mea, fie că pricepu gândurile şi nedumerirea mea, fie că ba, nu conteni cumva să mănânce tot în felul acela de neînţeles. Ba chiar, de parcă ar fi vrut să-mi facă în ciudă, nu mai piguli boabele de orez decât de ici de colo, iar apoi, fără a-mi spune nici măcar o vorbă şi fără a se uita la mine, chiar îşi şterse beţişorul şi îl puse în cutiuţa de os. Şi-atâta tot o văzui făcând în dimineaţa aceea. Iar seara, la cină, fu aidoma; de altminteri la fel ca şi a doua zi, şi ca de toate dăţile când ne aşezam dinaintea mesei întinse spre a mânca împreună.

Dacă văzui că nu era cu putinţă ca o femeie să poată trăi cu mâncarea cea puţină pe care vedeam că o mănâncă, nu mai avusei nicio îndoială că dedesubt n-ar fi vreo taină încă şi mai ciudată decât chiar înfăţişarea soţiei mele. Şi gândul acesta mă făcu să iau hotărârea de-a mai avea oleacă de răbdare, în nădejdea că, cu vremea, are să se deprindă a trăi cu mine, precum jinduia sufletul meu. Ci nu zăbovii a pricepe că nădejdea mea era zadarnică şi că trebuia a mă hotărî să aflu, fie ce-o fi, taina acelui fel de viaţă atâta de osebit de al nostru. Or, prilejul se ivi singur, când nici nu-l aşteptam.

Într-adevăr, după cincisprezece zile de răbdare şi de cuviinţă din partea mea, mă hotărâi să încerc a intra în odaia de nuntă, pentru întâia oară. Şi-aşa că într-o noapte, când o credeam pe soţia mea adormită de mult, mă îndreptai încet-încetişor înspre iatacul în care locuia, pe latura casei dimpotrivă laturei mele, şi ajunsei la uşa odăii sale, înăbuşindu-mi paşii, de teamă să n-o tulbur din somn. Căci nu vroiam s-o trezesc prea repede, ca să pot s-o privesc în voie adormită, închipuindu-mi-o, cu pleoapele ei închise şi cu lungile-i gene încovoiate, frumoasă ca huriile cerului.

Şi iacătă că, ajungând la uşa aceea; auzii înlăuntru paşii soţiei mele. Şi, cum nu puteam pricepe rostul ce-o ţinea încă trează la ceasul acela târziu de noapte, mă împinse ispita să mă ghemuiesc pe după perdeaua de la uşă spre a încerca să văd cam ce treabă putea să fie.

Şi, în curând, uşa se deschise, iar soţia mea se ivi în prag, îmbrăcată în hainele ei de mers în cetate, şi lunecând pe lespezile de marmură fără a face niciun pic de zgomot.

Şi mă uitai la ea, cum trecea pe dinaintea mea în negură, iar de buimăcire mi se stregheţă sângele în inimă. Faţa ei toată, în toiul beznei, se arăta luminată de doi tăciuni aprinşi care erau ochii ei, asemeni ochilor de tigru ce ard, zice-se, în negură şi luminează calea de urmat pentru omor şi pentru pradă. Şi era asemeni acelor chipuri ale spaimei pe care ni le trimit ginnii cei răi în somn, când vor să ne prevestească năpastele pe care le urzesc împptriva noastră. Da şi ea însăşi mi se şi părea o gennie din soiul cel mai crunt, cu faţa-i ca de ceară, cu ochii-i vărsând flăcări, şi cu păru-i galben ce i se zburlise pe cap înfricoşător!

Iar eu, o, doamne al meu, îmi simţeam fălcile cum se strâng de să se spargă, şi limba cum mi se usucă în gură, şi răsuflarea cum mi se curmă. Şi-apoi, chiar de-aş fi fost în stare să mă mişc, tot m-aş fi ferit cu mare grijă să nu dau niciun pic de semn despre şederea mea după perdea, în locul acela ce nu era al meu. Aşteptai, aşadar, până ce ea se depărtă, spre a mă ridica din ascunzişul meu, dobândindu-mi iarăşi răsuflarea pierdută. Şi mă îndreptai înspre fereastra ce da înspre curtea casei, şi mă uitai printre giurgiuvele.

Şi, printr-o fereastră ce se deschidea asupra curţii, avusei vremea s-o zăresc cum deschidea poarta dinspre uliţă şi cum ieşea, abia atingând pământul cu picioarele ei desculţe.

Şi o lăsai să se depărteze oleacă, şi detei fuga la poarta pe care o lăsase întredeschisă, şi o urmării din departe, ţinându-mi încălţările în mână.

Iar noaptea era luminată de luna în scădere, şi cerul tot se deşternea măreţ ca în toate nopţile, cu licărirea luminilor lui. Şi, în ciuda tulburării mele, îmi înălţai sufletul înspre Stăpânul tuturor făpturilor şi îmi zisei în minte: „O,

Doamne Dumnezeule al slavei şi al adevărului, fii-mi martor că m-am purtat cuviincios şi chibzuit faţă de soţia mea, fiica aceasta de străini, măcar că nu ştiu nimica despre ea, şi măcar că ea ar putea să se tragă din vreun neam de necredincioşi ce prihănesc faţa ta, Doamne! Şi nu ştiu ce vrea acuma să facă, în noaptea aceasta, sub lumina drept-veghetoare a cerului tău. Şi că eu, nici de aproape, nici pe departe, nu sunt părtaş al faptelor ei. Întrucât mă lepăd de ele dintru început, dacă ele sunt împotriva Legii tale şi a învăţăturii Trimisului tău – asupra-i fie pacea şi rugăciunea!”

Şi, potolindu-mi în felul acesta căinţele, nu mai pregetai să pornesc după soţia mea, oriunde s-ar fi dus.

Şi iacăt-o că străbătu toate uliţele cetăţii, călăuzindu-se cu o pricepere vădită, de parcă s-ar fi născut printre noi şi de parcă ar fi crescut prin mahalalele noastre. Iar eu o urmam din departe, după vălurirea părului ei, care flutura în urmă-i înfricoşător prin noapte. Şi ajunse la casele cele mai de la margine, şi trecu porţile cetăţii, şi ieşi în câmpurile pustii ce slujesc de sute de ani ca sălaş morţilor. Şi lăsă în urma ei cimitirul dintâi, cu mormintele lui cele nemăsurat de vechi, şi zori înspre mecetul unde se îngroapă morţii de-acuma în fiece zi. Iar eu gândeam: „De bună seamă, pesemne c-o fi având aici vreo prietenă ori vreo soră moartă, dintre cele ce au venit cu ea din ţările străine. Şi vrea să-şi îndeplinească faţă de ea datorinţele, la vreme de noapte, din pricina singurătăţii şi a liniştii.” Ci îmi adusei deodată aminte de faţa ei cumplită şi de ochii ei aprinşi, şi iarăşi sângele mi se învolbură înspre inimă.

Şi iacătă că dintre morminte se ridică o umbră pe care nu puteam s-o ghicesc ce-o fi, şi care veni în întâmpinarea soţiei mele. Iar după grozăvenia înfăţişării ei şi după capu-i de hienă prădalnică, cunoscui în umbra aceea de cimitire o gulă.

Şi căzui la pământ, pe după un mormânt, cu picioarele muiate sub mine şi tremurând. Şi putui astfel, datorită

acelei împrejurări, cu toată uluiala înfricoşată în care mă aflam, să văd gula, care nu mă vedea, cum se apropie de soţia mea şi cum o ia de mână, spre a o duce înspre marginea unei gropi. Şi şezură jos amândouă, una în faţa celeilalte, pe marginea acelei gropi. Iar gula se plecă înspre pământ şi se ridică apoi ţinând în mâini ceva rotund pe care i-l dete în tăcere soţiei mele. Şi cunoscui în lucrul acela o căpăţână de om tăiată de curând de la vreun trup fără de viaţă. Şi soţia mea, dând un ţipăt de fiară lacomă, îşi înfipse dinţii în carnea aceea moartă şi începu să ronţăie din ea amarnic.

Eu atunci, o, doamne al meu, la priveliştea aceea, simţii cum cerul se năruie din toate temeliile lui peste capul meu. Şi pesemne că, în înfricoşarea mea, oi fi scos vreun ţipăt de spaimă ce m-o fi dat în vileag. Întrucât o văzui deodată pe soţia mea în picioare pe mormântul ce mă adăpostea. Şi se uita la mine cu nişte ochi de tigroaică flămândă când stă gata să sară pe prada ei. Şi nu mai avusei nicio îndoială asupra pieririi mele fără de scăpare. Şi, până a avea vreme să fac vreo mişcare cât de cât spre a mă apăra, ori spre a rosti niscaiva rugăciuni care să mă apere de năpaste, o şi văzui cum îşi întinde mâinile deasupra mea şi cum strigă într-o limbă necunoscută, cu nişte sunete asemenea răgetelor ce se aud în pustiuri...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind, şi sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute şaizeci şi patra noapte

Urmă:

...îşi întinde mâinile deasupra mea şi cum strigă într-o limbă necunoscută, cu nişte sunete asemenea răgetelor ce se aud în pustiuri.

Şi numai ce vărsă ea grohăiturile acelea diavoleşti, că dintr-o dată mă şi pomenii preschimbat în câine. Iar soţia

mea se repezi la mine, urmată de gula cea înfricoşătoare. Şi amândouă mă potopiră cu lovituri de picior atâta de năprasnice că nici nu ştiu cum de n-am rămas mort pe loc. Ci primejdia de moarte în care mă aflam şi dragostea de viaţă a sufletului îmi deteră puterea şi inima de-a sări pe cele patru picioare ale mele şi de-a o lua la fugă, cu coada răsucită sub pântece, urmat cu aceeaşi năprăsnicie de soţia mea şi de gulă. Şi numai când mă izgoniră mult departe de cimitir, conteniră şi ele de-a mă mai bate şi de-a mă mai fugări, pe când eu urlam jalnic de durere şi mă dam peste cap la fiecare zece paşi. Şi detei zor să intru pe porţile cetăţii, ca un câine pierdut şi ca vai de el.

Iar a doua zi, după o noapte petrecută rătăcind şchiop prin cetate şi ocolind câinii din mahala, care îl fugăreau pe veneticul de mine, îmi veni în gând, spre a scăpa de încolţelile lor crâncene, să mă adăpostesc sub vreun acoperiş. Şi mă aruncai iute în cea dintâi prăvălie ce fusese deschisă la ceasul acela de dimineaţă. Şi mă dusei de mă ghemuii într-un ungher, unde mă pitii de vederea lor.

Or, acolo era dugheana unui vânzător de căpăţâni şi de picioare de oaie. Iar gazda mea îmi luă mai întâi apărarea faţă de urmăritorii mei, care vroiau să intre după mine până înlăuntrul dughenii. Iar măcelarul izbuti să-i pună pe fugă şi să-i risipească; ci numai spre a se întoarce la mine, cu gândul vădit de-a mă îndemna să-mi iau tălpăşiţa. Şi chiar că văzui bine că nu aveam de ce să mă bizui cumva pe adăpostul şi pe ocrotirea la care nădăjduisem. Căci măcelarul era un ins dintre aceia peste fire de creduli şi amarnic de habotnic, care socotesc câinii ca pe nişte dihănii spurcate, şi nu găsesc destulă apă şi destul săpun spre a-şi spăla hainele atunci când, din întâmplare, vreun câine i-a atins în treacăt. Veni aşadar înspre mine şi mă îmboldi prin semne şi cu graiul să-mi iau tălpăşiţa cât mai iute din dugheana lui. Ci eu mă rostogolii pe jos şi începui să mă învârtesc roată, gemând cu glas jalnic şi uitându-mă la el în sus cu nişte ochi care

cereau milă. Atunci el, înduioşat oarecum, lăsă bâta cu care mă ameninţa şi, cum ţinea morţiş să-şi izbăvească dugheana de făptura mea, luă una dintre hălcile acelea de picior minunat mirositoare şi, ţinând-o cu vârful degetelor în chip de a mi-o arăta cât mai ispititor, ieşi în uliţă. Iar eu, o, doamne al meu, amăgit de mireasma acelei bucăţele, mă sculai din ungherul meu şi mă dusei după măcelarul care, de cum mă văzu afară din dugheană, îmi aruncă bucata şi se întoarse înlăuntru. Iar eu, de îndată ce înfulecai carnea aceea minunată, vrusei să mă întorc degrabă în ungherul meu. Ci îmi făcusem socoteala fără de gazda mea, neguţătorul de căpăţâni, care, ghicind într-adevăr mişcarea mea, sta în prag cu o înfăţişare cruntă şi cu bâta cea năprasnică şi noduroasă în mână. Iar eu, cu înfăţişarea rugătoare, mă uitam la el dând din coadă, în aşa fel cât să-i arăt limpede că îl rugam fierbinte să-mi îngăduie hatârul acelui adăpost. Ci el rămase neînduplecat şi începu să-şi vânture bâta, răcnind la mine cu un glas ce nu-mi mai lăsa nicio îndoială asupra gândurilor lui: „Cară-te de-aici, o, pezevenghiule!”

Eu atunci, tare umilit şi, pe de altă parte, temându-mă de încolţelile câinilor din mahala care şi începuseră să tăbare pe mine din toate părţile sukului, îmi slobozii picioarele în vânt şi-mi luai tălpăşiţa în graba mare înspre dugheana deschisă a unui brutar, chiar lângă cea a măcelarului.

Or, de la cea dintâi privire, brutarul acela, cu totul altminteri decât vânzătorul de căpăţâni de oaie, cel mistuit de spaime şi bântuit de eresuri, mi se păru un om vesel şi de bună vestire. Şi chiar că aşa fu. Iar în clipa când ajungeam în dugheana lui, şedea jos pe rogojină şi tocmai mânca. Şi numaidecât sufletul său milos îl îndemnă, măcar că eu nu-i dedesem niciun semn că aş avea trebuinţă de mâncare, să-mi arunce o bucată mare de pâine înmuiată în zeamă de roşii, spunându-mi cu un glas tare blajin: „Na, o, sărmanule! Mănânc-o cu plăcere!”

Ci eu, departe de a mă repezi cu lăcomie şi cu hălpăială pe darul de la Allah, aşa cum de obicei se poartă ceilalţi câini, mă uitai la brutarul cel darnic făcându-i un semn din cap şi o mişcare din coadă, spre a-i dovedi limpede mulţamul meu. Iar el pesemne că o fi fost tulburat de bunâ-cuviinţa mea şi i-oi fi fost pe plac, întrucât îl văzui cum îmi zâmbeşte cu bunătate. Iar eu, măcar că nu mai eram chinuit de foame şi nu aveam trebuinţă de mâncare, nu pregetai deloc, numai spre a-i face plăcere, să iau bucata de pâine în dinţi şi s-o mestec îndeajuns de încet spre a-i da să priceapă că o făcusem numai ca îndatorinţă faţă de el şi ca preţuire. Iar el băgă de seamă toate acestea, şi mă chemă, şi binevoi să-mi facă semn să stau lângă dugheana lui. Iar eu şezui, lăsând să se audă nişte scâncete de plăcere, şi întorcându-mă înspre uliţă, spre a-i arăta că, deocamdată, nu-i ceream altceva decât ocrotire. Şi, mulţumită lui Allah carele îl dăruise cu înţelepciune, pricepu toate gândurile mele şi mă răsplăti cu nişte mângâieri ce mă îmbărbătară şi îmi deteră încredere: cutezai, aşadar, să intru în casa lui. Da săvârşii lucrul acesta într-un chip destul de iscusit spre a-l lăsa să simtă că nu o făceam decât cu îngăduinţa lui. Şi, departe de a se împotrivi la intrarea mea, fu dimpotrivă plin de bunătate şi îmi arătă un loc unde puteam să stau fără a-l stânjeni. Iar eu pusei stăpânire pe locul acela, pe care îl păstrai de-atunci pe tot timpul cât sălăşluii în casa lui.

Şi stăpânul meu, începând din clipa aceea, fu prins de o dragoste mare faţă de mine, şi mă oblădui cu o bunăvoinţă până peste fire. Şi nu mai putea nici să mănânce, nici să prânzească, nici să cineze, dacă eu nu eram lângă el şi dacă nu-mi aveam partea până peste saţul meu. Iar eu la rându-mi aveam faţă de el toată credinţa şi toată dăruirea de care ar putea să fie în stare cel mai frumos suflet de câine. Şi, în îndatorinţa mea faţă de îngrijirile lui alese, stam pururea cu ochii pe el şi nu-l lăsam să facă un pas prin casă ori pe uliţă fără a mă ţine

de urma lui, cu dragoste, mai ales de când băgasem de seamă că luarea mea aminte îi plăcea şi că dacă, din întâmplare, avea de gând să iasă fără ca eu să fi fost prevestit cu vreun semn, nu lipsea să mă cheme prieteneşte, fluierându-mă. Iar eu mă repezeam de la locul meu în uliţă; şi săream, şi zburdam, făcând într-o clipită o sumedenie de copci în fugă, şi un potop de zbeguri pe dinaintea porţii. Şi nu conteneam cu toate zgoandele acelea decât atunci când el se afla de-a binelea în uliţă. Iar atunci îl însoţeam cât se poate de frumos, mergând în urma lui sau alergând înainte-i, şi uitându-mă la el din când în când, spre a-i arăta bucuria şi mulţumirea mea.

Or, iacătă că se şi împlinise o bucată bună de vreme de când mă aflam în casa stăpânului meu brutarul, când, într-o bună zi, intră în prăvălie o femeie care cumpără o pită ce tocmai fusese scoasă atunci aburind toată din cuptor. Şi femeia, după ce îi plăti stăpânului meu, luă pita şi porni înspre uşă. Ci stăpânul meu, care băgă de seamă că banul pe care îl primise de la femeie era calp, o chemă îndărăt şi îi zise:

— O, leliţă, alungească-ţi Allah viaţa! ci, dacă lucrul nu te supără, aş dori alt ban în locul acestuia!

Şi, totodată, stăpânul meu îi întinse banul cu pricina. Ci femeia, o bătrână oţărâtă, nu vroi, cu mare dârzie, să ia îndărăt banul, pretinzând că era bun şi zicând:

— Şi-apoi nu eu l-am făcut, iar la bani nu ai de ales ca între pepeni şi castraveţi!

Iar stăpânu-meu fu departe de-a se lăsa încredinţat de judecăţile fără de temei ale bătrânei şi îi spuse cu un glas liniştit şi nu lipsit de oarecare silă:

— Banul tău este aşa de vădit calp, că până şi câinele meu de colea, şi care nu este decât o vietate mută şi fără judecată, nu s-ar lăsa înşelat cu el.

Şi numai cu gândul de-a o umili pe cătrănita aceea, şi fără a gândi cumva la vreo izbândă a faptei pe care urma s-o facă, mă chemă strigându-mă pe nume „Bakht!

Bakht! hai, vino-aici!” Iar eu, la glasul lui, alergai la el, dând din coadă. Şi numaidedt luă cutia de lemn în care punea banii şi o răsturnă pe podea, împrăştiind dinainte-mi toţi banii ce se aflau în cecmegea. Şi îmi zise:

— Aici! Aici! vezi gologanii aceştia? Uită-te bine la toţi banii! Şi spune-mi dacă printre ei se află vreunul calp!

Iar eu cercetai cu luare aminte toţi banii de argint, unul câte unul, împingându-i încetişor cu laba, şi nu zăbovii mult până ce să dau de banul cel calp. Şi îl trăsei de-o parte, despărţindu-l din grămadă, şi punându-mi laba pe el, în aşa chip încât să-i dau de înţeles limpede stăpânului meu că îl găsisem. Şi mă uitam la el, scâncind încetişor şi bucurându-mă.

La priveliştea aceasta, stăpânul meu, care era departe de-a se aştepta la o atare dovadă de isteciune din partea unei vietăţi de soiul meu, fu până peste marginile firii de uluit şi de minunat, şi strigă:

— Allah este cel mai mare! Şi nu se află nicio atotputinţă decât întru Allah!

Iar bătrâna, nemaiputând de data aceasta să tăgăduiască mărturia chiar a ochilor ei şi, de altminteri, şi înfricoşată de cele ce vedea, dete zor să-şi ia îndărăt banul cel calp şi să dea altul bun în loc. Şi îşi luă tălpăşiţa, împiedicându-se în poalele rochiei...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind, şi sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute şaizeci şi cincea noapte

Urmă:

...dete zor să-şi ia îndărăt banul cel calp şi să dea altul bun în loc. Şi îşi luă tălpăşiţa, împiedicându-se în poalele rochiei.

În ce-l priveşte pe stăpânul meu, încă tulburat cu totul de isteciunea mea, chemă vecinii şi pe toţi prăvăliaşii din suk. Şi le istorisi, cu mare minunare, cele ce se

petrecuseră, da nu fără de a-mi înflori vrednicia, care şi aşa era destul de uluitoare prin sine însăşi.

La istorisirea aceea a stăpânului meu, toţi cei de faţă se minunară de deşteptăciunea mea, mărturisind că nu mai văzuseră vreodată un câine atâta de năzdrăvan. Şi, spre a dovedi spusele stăpânului meu, nu că s-ar fi îndoit de buna lui credinţă, ci numai cu gândul de a mă lăuda şi mai mult, ţinură să pună la încercare priceperea mea. Şi se duseră să caute toţi gologanii calpi pe care îi aveau pe-acasă, şi mi-i arătară, amestecaţi cu alţii de metal bun. Iar eu, văzându-i, gândii: „Ya Allah! este de-a mirarea câţi bani calpi se află la toată lumea asta!”

Ci, nevroind ca prin nedestoinicia mea să fac să se înnegureze cumva chipul stăpânului meu de faţă cu megieşii săi, cercetai cu luare aminte toţi banii pe care mi-i puseră sub ochi. Şi nu fu măcar unul, printre cei calpi, pe care să nu-mi pun laba şi să nu-l osebesc dintre ceilalţi.

Iar faima mea se răspândi prin toate sukurile din cetate, şi până şi în haremuri, datorită limbuţiei soţiei stăpânului meu. Şi, de dimineaţa până seara, brutăria era năpădită de mulţimea de lume ispitită a-mi pune la încercare dibăcia de-a osebi banii cei calpi. Şi, în felul acesta, nu duceam lipsă de dârvală, ziua toată, trebuind să-i mulţumesc pe muşteriii ce veneau tot mai mulţi din zi în zi la stăpânu-meu, din mahalalele cele mai depărtate ale cetăţii. Şi, în felul acesta, faima mea îi aduse stăpânului un dever mai mare decât aveau toţi brutarii din cetate la un loc. Şi stăpânu-meu nu mai contenea de-a binecuvânta venirea mea, care i se dovedea tot de-un preţ cu o comoară. Iar averea lui, datorită simţămintelor sale miloase, nu lipsi a-l mohorî pe neguţătorul de căpăţâni de oaie, care de ciudă îşi muşca degetele. Şi, în zavistia lui, nu pregetă să-mi ridice în cale tot felul de capcane, fie spre a mă prinde, fie spre a-mi pricinui necazuri, stârnind împotriva mea, de îndată ce mă iveam, toţi câinii din mahala. Ci nu mai aveam a mă teme de

nimic; întrucât, pe de-o parte, eram bine păzit de stăpânul meu, iar pe de alta eram bine apărat de prăvăliaşii care îndrăgiseră puţina mea ştiinţă.

Şi iacătă că trecuse oarecare vreme de când trăiam astfel, înconjurat de preţuirea tuturor; şi chiar că aş fi fost fericit cu viaţa aceea, dacă nu mi s-ar fi întors necontenit în cuget amintirea stării mele de odinioară de făptură omenească. Iar ceea ce mă făcea să sufăr îndeosebi nu era atâta că mă vedeam un câine printre câini, ci că mă vedeam lipsit de folosinţa cuvântului şi mărginit la a mă rosti numai cu privirea şi cu jocul labelor sau cu scâncetele nelegate. Şi adeseori, când îmi aduceam aminte de noaptea cea cumplită din cimitir, mi se zburlea părul pe spinare şi mă înfriguram tot.

Or, într-o bună zi, o bătrână cu înfăţişarea preacinstită veni, ca toată lumea, să cumpere pâine de la brutărie, adusă de faima mea. Şi, ca toată lumea, nu pregetă, de îndată ce-şi luă pâinea şi urma s-o plătească, de-a arunca înspre mine câţiva gologani printre care pusese anume şi un bănuţ calp, spre a-mi ispiti priceperea. Iar eu dibuii numaidecât banul cel prost dintre ceilalţi, şi pusei laba pe el, uitându-mă la cucoana cea bătrână, ca spre-a o pofti să se încredinţeze. Iar ea ridică banul, spunând:

— Ai ghicit! este chiar cel calp!

Şi mă scrută cu mare minunare, plăti stăpânului meu pâinea pe care o cumpărase şi, plecând, îmi făcu un semn abia văzut, care vroia să spună limpede: „Urmează-mă!”

Or, eu, o, emire al drept-credincioşilor, pricepui că femeia aceea se ispitise de mine într-un chip cu totul deosebit; căci luarea aminte cu care mă cercetase era tare altminterea de felul în care mă priveau ceilalţi. Ci, ca să nu săvârşesc vreo greşeală, o lăsai să plece, mulţumindu-mă numai să mă uit după ea. Ci, ea, după câţiva paşi, se întoarse înspre mine şi văzând că nu făceam decât să mă uit la ea fără a mă clinti din loc îmi mai făcu un semn, şi mai vădit decât cel dintâi. Eu atunci, împins de o pornire mai tare decât chibzuinţa mea, mă

prilejuii de faptul că stăpânu-meu se afla în fundul dughenei, prins cu un cuptor de pâine, şi sării în uliţă, luându-mă după bătrâna aceea. Şi mergeam pe urma ei, oprindu-mă din când în când, cuprins de şovăire şi dând din coadă. Ci, îmbărbătat de ea, îmi biruii până la urmă neîncrederea şi ajunserăm împreună dinaintea casei sale.

Şi deschise uşa casei, intră şi mă pofti cu un glas tare dulce să fac ca ea, spunându-mi:

— Intră, intră, o, bietul de tine! că nu ai să te căieşti!

Şi intrai cu ea.

Atunci, după ce închise uşa la loc, mă duse înspre iatacul dinlăuntru şi deschise o odaie în care mă pofti. Şi văzui aşezată pe un divan o fetişcană ca luna, care împletea ceva. Şi fata aceea îşi puse repede iaşmacul când mă văzu; iar cucoana cea bătrână îi spuse:

— O, fata mea, îţi aduc câinele cel de pomină al brutarului, chiar acela care ştie atâta de bine să deosebească banii cei buni de banii cei calpi. Iar tu ştii că eu ţi-am şi împărtăşit îndoielile mele, încă de la cea dintâi zvoană ce s-a răspândit despre el. Şi m-am dus astăzi să cumpăr pâine de la brutarul stăpân al lui, şi am fost martoră a adevărului faptelor; şi m-am făcut urmată de câinele acesta aşa de rar, care minunează Bagdadul. Spune-mi, dar, tot gândul tău, o, fata mea, ca să ştiu dacă -am înşelat în prepusurile mele!

Iar copilandra răspunse pe dată:

— Pe Allah! o, maică a mea, nu te-ai înşelat. Şi am să-ţi dau dovada numaidecât.

Şi fetişcana se ridică pe clipă pe dată, luă un lighean de aramă roşie plin cu apă, bolborosi deasupra-i nişte vorbe pe care eu nu le pricepui şi, stropindu-mă cu câteva picături din apa aceea, spuse:

— Dacă te-ai născut câine, să rămâi câine; da dacă te-ai născut făptură omenească, scutură-te şi ia-ţi îndărăt chipul de făptură omenească, întru virtutea apei acesteia!

Şi pe dată mă scuturai. Şi vraja fu ruptă, iar eu îmi pierdui chipul de câine spre a mă face iarăşi om, după

starea mea de la născătoare.

Atunci, pătruns de recunoştinţă, mă aruncai la picioarele mântuitoarei mele, spre a-i mulţumi pentru o facere de bine atâta de mare; şi îi sărutai poala rochiei; şi îi zisei:

— O, fetică binecuvântată, întoarcă-ţi Allah, cu darurile sale cele mai alese, binefacerea fără de asemuire cu care îţi sunt îndatorat şi de care nu ai şovăit a-l face să se bucure pe un om pe care nu-l cunoşteai, un străin în casa ta. Cum aş putea să găsesc eu vorbele spre a-ţi mulţumi şi a te binecuvânta aşa cum ţi se binecuvine? Află măcar că eu nu mai sunt stăpân al meu, şi că m-ai cumpărat pe un preţ care întrece, şi încă cu mult, însemnătatea mea. Şi, ca să-l cunoşti întru totul pe robul care este acuma bunul şi averea ta, am să-ţi istorisesc, fără a-ţi chinui urechile şi fără a-ţi osteni mintea, în puţine cuvinte, povestea mea.

Şi-atunci îi spusei cine sunt şi cum, din holteiul ce fusesem, mă hotărâsem deodată să-mi iau femeie, şi s-o aleg nu dintre fetele oamenilor de vază din Bagdad, cetatea noastră, ci dintre roabele cele străine care se vând şi se cumpără. Şi, pe când mântuitoarea mea şi cu mama ei mă ascultau cu luare aminte, le istorisii tot aşa cum fusesem vrăjit de frumuseţea ciudată a fetişcanei de la miazănoapte, şi însurătoarea mea cu ea, şi gingăşia mea, şi grijile mele faţă de ea, şi dulceaţa purtării mele, şi răbdarea mea de a-i îndura purtările cele anapoda. Şi le istorisii înfricoşata noapte dezvăluitoare, şi tot ce-a urmat de-acolo, de la început până la sfârşit, fără a le ascunde nimica. Ci nu ar fi de niciun folos s-o mai spunem o dată.

După ce îmi ascultară istorisirea, mântuitoarea mea şi mama ei rămaseră până peste poate de mâniate pe soţia mea, fetişcana de la miazănoapte. Iar mama mântuitoarei mele îmi zise:

— O, fiul meu, ciudată rătăcire a mai fost şi rătăcirea ta! Cum de-a putut sufletul tău să se plece înspre o fată de străini, când cetatea noastră este atâta de bogată în

copile de toate culorile, şi când milele lui Allah asupra capului fetelor noastre sunt atâta de alese şi atâta da multe? Hotărât! pesemne că ai fost vrăjit dacă ai ales aşa, fără de nicio socotinţă, şi ţi-ai încredinţat soarta pe mâinile unei făpturi ce se osebea de tine şi ca sânge, şi ca neam, şi ca grai, şi ca obârşie. Şi toate astea, văd limpede, au fost numai ticluirea lui Şeitan, a Pârdalnicului, a Izgonitului cu pietre. Ci să dăm slavă lui Allah carele prin mijlocirea fetei mele te-a mântuit din răutăţile străine şi te-a întors la chipul tău de mai înainte de făptură omenească!

Iar eu răspunsei, după ce îi sărutai mâinile:

— O, maică binecuvântată a mea, mă căiesc dinaintea lui Allah şi dinaintea preacinstitei tale feţe de fapta mea nechibzuită. Şi nu râvnesc nimic mai mult decât să intru în neamul tău, aşa cum am intrat în mila ta. Dacă, dar, binevoieşti a mă îngădui de soţ legiuit al fetei tale cea cu suflet ales, nu ai decât a rosti vorba de îngăduire.

Iar ea răspunse:

— Din partea mea, nu văd nimica împotrivă! Da tu, fata mea, tu ce socoţi? Tânărul acesta minunat, pe care Allah l-a scos în calea noastră, îţi este pe voie?

Iar mântuitoarea mea cea tânără răspunse:

— Da, pe Allah! îmi este pe voie, o, maică a mea! Da atâta nu-i tot! Se cade mai întâi să-l punem la adăpost de-aci încolo de vrăjile cele rele şi de ticăloşiile soţiei lui de mai înainte. Întrucât nu este destul că am rupt descântecul cu care îl scosese din rândul făpturilor omeneşti, ci trebuie s-o punem pe totdeauna în neputinţă de a-i mai face rău.

Şi, după ce rosti acestea, ieşi din odaia în care ne aflam, ci spre a se întoarce peste o clipită cu un şip între degete. Şi îmi dete şipul, care era plin cu apă, şi îmi spuse:

— Sidi Neman, cărţile mele cele vechi, pe care tocmai le-am cercetat, îmi arată că străina cea ticăloasă nu se află în casa ta la ceasul de faţă, da că nu are să

zăbovească a se întoarce acolo. Şi, tot aşa, îmi mai arată că vicleana se preface faţă de slugi că ar fi într-o mare îngrijorare din pricina lipsei tale. Grăbeşte-te, aşadar, până e ea plecată, să te întorci la tine acasă cu şipul pe care ţi l-am pus în mână, şi s-o aştepţi în curte, în aşa fel ca la intrarea ei să dea deodată piept în piept cu tine. Şi, în năuceala în care are să fie când te-o vedea, împotriva aşteptării ei, are să dea dosul ca s-o ia la fugă. Iar tu, numaidecât, s-o stropeşti cu apa din şip, strigându-i: „Lasă-ţi chipul omenesc şi fă-te iapă!" Şi numaidecât ea are să se preschimbe într-o iapă ca toate iepele. Iar tu să-i sari în spinare şi s-o apuci de coamă şi, cu toată împotrivirea ei, să-i pui în gură o zăbală îndoită, cât mai straşnică. Şi, ca s-o pedepseşti aşa precum i se cuvine, s-o altoieşti cu nişte lovituri năprasnice de bici, atâta cât osteneala nu te-o sili să conteneşti. Şi în toate zilele de la Allah s-o faci să îndure pedeapsa aceasta. Şi, în felul acesta, ai s-o stăpâneşti. Altminteri, răutatea ei are să biruiască iarăşi până la urmă. Iar tu ai avea de pătimit.

Iar eu, o, emire al drept-credincioşilor, răspunsei că ascult şi că mă supun, şi grăbii să ajung la casa mea şi să aştept sosirea soţiei mele de mai înainte, ascunzându-mă în aşa fel ca s-o văd de departe când vine şi să pot să i mă înfăţişez faţă în faţă şi deodată. Or, nu zăbovi a se ivi. Iar eu, cu toată înfiorarea ce mă cuprinse la vederea ei şi la vederea frumuseţii ei vrăjitoare, nu pregetai să fac lucrul pentru care venisem. Şi izbutii pe deplin s-o schimb în iapă.

Şi de-atunci, legându-mă cu legăturile legiuite cu mântuitoarea mea, care era de un sânge şi de un neam cu mine, nu lipsii a o face pe iapă să îndure ceea ce ai văzut pe meidan, o, emire al drept-credincioşilor! Cruntă osândă, fără de nicio îndoială, da care îşi are îndreptăţirea în răutatea atâta de amarnică a străinei. Şi-aceasta-i povestea mea!

După ce califul auzi istorisirea aceasta a lui Sidi Neman,

se minună mult în sufletul său şi îi zise tânărului:

— Hotărât, povestea ta este o poveste deosebită, iar osânda pe care o pui s-o îndure iapa aceea bălană este cuvenită! Însă mi-ar plăcea să mijloceşti pe lângă soţia ta să îngăduie a găsi un mijloc ca, lăsând-o pe iapa aceea în chipul de iapă, să n-o mai pedepseşti, zi de zi cu atâta asprime. Da dacă lucrul n-o fi cu putinţă, Allah este cel mai mare!

Şi, după ce grăi astfel, Al-Raşid se întoarse înspre cel de-al doilea ins, care era călăreţul cel frumos, văzut în fruntea alaiului pe un cal ce-şi purta soiul ales în felul de a umbla, călăreţul acela care se rotea ca un emir ori ca vreun fiu de crai, şi al cărui alai era urmat de un palanchin sub care şedeau două copilandre domniţe, şi de nişte cântăreţi care cântau cântece indieneşti şi chinezeşti, şi îi zise...

Când povestea ajunse aici, Şcherezada văzu zorii mijind, şi sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute şaizeci şi şasea noapte

Micuţa Doniazada strigă:

— O, sora mea, te rog fierbinte! grăbeşte de ne spune ce s-a întâmplat când califul s-a întors înspre călăreţul cel tânăr, pe urmele căruia se cântau cântece indieneşti şi chinezeşti!

Iar Şeherezada răspunse:

— Din toată inima şi cu drag!

Şi urmă astfel:

După ce califul se întoarse înspre călăreţul cel frumos care sta smirnă dinaintea sa, şi pe care îl văzuse rotindu-se pe calul ce-şi purta soiul ales în călcătură, îi zise:

— O, tinere, am judecat după chipul tău că trebuie să fii vreun străin de neam ales; şi, spre a-ţi înlesni intrarea la palatul meu, am poruncit să fii chemat dinaintea mea pentru ca auzul şi vederea noastră să se bucure de tine. Dacă, aşadar, ai ceva a ne cere, ori vreun lucru minunat a

ne istorisi, nu zăbovi mai mult.

Şi tânărul, după ce sărută pământul dintre mâinile califului, se temeni şi răspunse:

— O, emire al drept-credincioşilor, pricina venirii mele la Bagdad nu-i pentru vreo solie ori pentru vreo crăinicie, ci numai pentru dorul de a mai vedea o dată ţara în care m-am născut, şi de-a trăi aici până la moartea mea. Ci povestea mea este atâta de uluitoare, încât nu vroi a şovăi s-o istorisesc stăpânului nostru emirul drept-credincioşilor.

Şi spuse:

Povestea călăteţului pe urma căruia se cântau cântece indieneşti şi chinezeşti

Află, o, stăpâne al meu şi cunună peste capul nostru, că eu, de meseria mea de odinioară, care fusese şi meseria tatălui meu şi a tatălui tatălui meu, eram un tăietor de lemne prin păduri şi cel mai sărac dintre tăietorii de lemne de la Bagdad. Iar sărăcia mea era mare şi era încâinită şi mai rău, în fiece zi, de vieţuirea în casă laolaltă cu fiica socrului meu, chiar soţia mea, o muiere oţăţită, scârţană, gâlcevitoare, dăruită cu nişte ochi goi şi cu o minte ticăloasă. Afară de asta, nu era bună la nimic-nimica, şi s-ar fi putut asemui la gingăşie şi la alint cu mătura din ogeacul nostru. Şi, cum era mai sâcâitoare ca o muscă de cal şi mai cârâitoare ca o găină prinsă, mă hotărâsem, după multe certuri şi supărări, să nu-i mai grăiesc niciodată vreo vorbă şi să-i îndeplinesc, fără crâcnire, toate toanele, ca să am oarecare tihnă când mă întorceam acasă de la munca grea a zilei. Ceea ce făcea ca, atunci când Atoatedătătorul îmi răsplătea truda cu vreo drahmă de argint, afurisita de muiere să nu pregete vreodată a se repezi să mi-o înşface, de cum treceam pragul casei. Şi-aşa se scurgea viaţa mea, o, emire al

drept-credincioşilor.

Or, într-o bună zi, având trebuinţă să-mi cumpăr o frânghie de legat lemnele, dat fiind că aceea pe care o aveam se deşirase de tot, mă hotărâi, cu toată spaima ce mi-o stârnea gândul de-a vorbi cu soţia mea, să-i spun nevoia în care mă aflam de-a cumpăra frânghia aceea nouă. Şi nici n-apucară să iasă bine din gura mea vorbele de cumpărare şi de frânghie, o, emire al drept-credincioşilor, că mi se şi păru că aud cum se deschid peste capul meu toate zăvoarele furtunilor. Şi urmă o vijelie lustruită cu sudalme şi cu afurisenii, pe care nu este numaidecât zornic a le mai rosti de faţă cu stăpânul nostru! Şi puse cap la toate, zicindu-mi:

— A, fleandura şi lepădătura cea mai ticăloasă! De bună seamă că nu-mi ceri bani decât ca să te duci să-i cheltuieşti în tovărăşia dezmăţatelor din Bagdad. Da fii pe pace, că ochiul meu stă deschis asupra purtării tale. Şi dacă chiar ceri banii aceştia pentru o frânghie, apoi am să merg şi eu, ca s-o cumperi cu mine de faţă. Şi, de altminteri, de-acuma încolo n-ai să mai ieşi din casă fără mine!

Şi, spunând acestea, mă târî cu dârzie în suk şi plăti chiar ea neguţătorului frânghia ce-mi era de trebuinţă spre a câştiga pâinea. Ci numai Allah ştie cu preţ de câte tocmeli şi de câţi ochi poncişi, aruncaţi rând pe rând când înspre mine, când înspre negustorul speriat, fu încheiată târguiala aceea zbuciumată.

Ci, o, doamne al meu, toate astea nu erau decât începutul nenorocirii mele, în ziua aceea. Întrucât, la plecarea din suk, cum vroiam să mă despărţesc de soţia mea spre a mă duce la muncă, ea îmi zise:

— Încotro o iei? Încotro o iei? Sunt cu tine şi n-am să te las!

Şi, fără nimic mai mult, sări în spinarea măgarului meu şi adăugă:

— De-acuma încolo am să merg cu tine în munte, acolo unde te tot lauzi că îţi treci zilele tăind lemne, ca să-ţi

veghez munca.

Iar eu, la ştirea aceea, o, doamne al meu, văzui lumea întreagă cum se înnegurează dinaintea chipului meu şi pricepui că nu-mi mai rămânea decât să mor. Şi îmi zisei: „Iacătă, o, bietul de tine, că pacostea nu are a-ţi mai dea tihna mântuirii tale! Înainte baremi aveai oleacă de zăbavă câtă vreme te aflai singur în pădure. Acuma s-a sfârşit şi asta! Mori în ticăloşia şi în deznădejdea ta! Nu este scăpare şi putinţă decât întru Allah milosârdnicul! De la el venim şi la el ne întoarcem!” Şi mă hotărâi, odată ajuns în pădure, să mă culc pe pântece şi să mă las să mor de moarte neagră.

Şi, chibzuind astfel, fără a răspunde o vorbă, pornii pe urmele măgarului care ducea în spinare povara ce-mi apăsa sufletul şi viaţa.

Or, pe drum, sufletul omenesc, care este scump vieţii, îmi năzări, spre a ocoli moartea, un gând la care nici nu visasem până atunci. Şi nu pregetai să-l trec numaidecât în faptă.

Într-adevăr, de cum ajunserăm la poalele muntelui, iar soţia mea se dete jos din spinarea măgarului, îi spusei:

— Ascultă, o, femeie! Întrucât nu mai am nicio putinţă de a-ţi ascunde nimic, vreau să-ţi destăinuiesc că frânghia pe care tocmai am cumpărat-o nu este menită nicidecum, în mintea mea, să lege lemne, ci trebuie, să slujească la a ne îmbogăţi pentru totdeauna!

Şi, în vreme ce muierea se afla sub lovitura nedumeririi în care o arunca mărturisirea aceea neaşteptată, eu o dusei la gura unui puţ vechi, secat de amar de ani, şi îi spusei:

— Vezi puţul acesta? În el se află norocul nostru! Şi, cu funia, am să mă duc să-l culeg.

Şi, cum fiica lui socru-meu era tot mai uluită, adăugai:

— Ei, da, pe Allah! e mult de când mi s-a dezvăluit taina unei comori ascunse în puţul acesta, şi care comoară este scrisă întru norocul meu. Iar ziua de astăzi este ziua când trebuie să cobor s-o scot! Şi, pentru

aceasta, m-am hotărât să te rog a-mi cumpăra funia!

Or, nici nu rostii eu bine vorbele acestea de comoară şi de coborât în puţ, că ceea ce nădăjduisem se şi dovedi pe deplin. Întrucât soţia mea strigă:

— Nu, pe Allah! eu am să cobor acolo înlăuntru! Căci tu n-ai să te pricepi niciodată cum să deschizi comoara şi cum să pui stăpânire pe ea. Şi-apoi nu am nicio încredere în cinstea ta.

Şi îşi aruncă numaidecât iaşmacul şi îmi zise:

— Hai, grăbeşte de mă leagă cu frânghia şi coboară-mă în puţ.

Iar eu, o, doamne al meu, după ce făcui câteva nazuri, numai aşa, chipurile, şi după ce înghiţii câteva sudalme pentru şovăiala mea, oftai:

— Să fie după voia lui Allah şi după voia ta, o, fiică a unor oameni de treabă!

Şi o legai vârtos cu funia, petrecându-i-o pe după subsuori, şi îi dedei drumul să lunece în afundul puţului. Iar când simţii că ajunsese la fund, mă descotorosii de toate, aruncând frânghia în adâncul gropii. Şi scosei un oftat de mulţumire cum nu mai slobozise pieptul meu de când ieşisem din pântecele maică-mi. Şi-i strigai afurisitei:

— O, fiică a unor oameni de treabă, ai bunăvoinţa de a rămâne acolo până ce am să vin eu să te trag!

Şi, fără să-mi mai pese de răspunsul ei, mă întorsei liniştit la munca mea şi mă apucai să tai lemne cântând, ceea ce nu mi se mai întâmplase de multişoară vreme. Şi, în bucuria mea, mi se părea că îmi crescuseră aripi, aşa mă simţeam de uşor, ca păsările.

Şi, descotorosit astfel de pricina amarurilor mele, putui într-un sfârşit să gust dulceaţa liniştii şi a tihnei. Ci, peste două zile, gândii în cugetul meu: „Ya Ahmad, legea lui Allah şi a Trimisului său – asupra-i fie rugăciunea şi binecuvântările! – nu îngăduie unei făpturi să ia viaţa altei făpturi cu chip la fel ca al ei. Iar tu, părăsind-o pe fiica socrului tău în afundul puţului, o primejduieşti de-a o lăsa

să moară de foame. Hotărât! unei făpturi ca ea i se cuvine cea mai rea osândă. Ci tu să nu-ţi încarci sufletul cu moartea ei, şi scoate-o din groapă. Şi-apoi s-ar mai şi putea ca învăţătura aceasta de minte s-o lecuiască pe totdeauna de firea ei cea urâtă.

Şi, neputând înfrunta sfatul acesta al cugetului, mă dusei la puţ şi o strigai pe fiica socrului meu, slobozind înspre ea altă funie:

— Hai, dă zor de te leagă, ca să te scot. Nădăjduiesc că învăţătura aceasta te-o fi lecuit.

Şi, simţind că funia fusese prinsă în afundul puţului, aşteptai un răstimp spre a-i da răgaz soţiei mele să se lege bine. După care, simţind că zgâlţâia de frânghie, spre a-mi da de înţeles că e gata, o trăsei cu mare cazně, aşa de grea era povara de la capătul funiei. Şi care nu fu spaima mea, o, emire al drept-credincioşilor, văzând legat de funie...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute şaizeci şi şaptea noapte

Urmă:

...văzând legat de funie, în loc de fiica socrului meu, un ginn uriaş, cu o înfăţişare tare puţin liniştitoare, şi care, de îndată ce atinse pământul, se temeni dinainte-mi şi îmi zise:

— Multe mulţamuri am a-ţi aduce, ya Sidi Ahmad, pentru binele pe care mi-l făcuşi! Află, într-adevăr, că eu sunt din rândul ginnilor care nu au însuşirea de a zbura prin văzduhuri, şi care nu pot decât să se târâie pe pământ, măcar că în acest chip iuţeala lor este mare foarte şi le îngăduie să meargă tot atâta de repede ca şi ginii văzduhurilor. Şi-aşa că eu, un ginn pământenesc, îmi alesesem de ani şi ani puţul acesta vechi spre a mi-l face sălaş. Şi trăiam aci în tihnă deplină, până când, acum

două zile, a coborât la mine cea mai afurisită muiere de pe pământ. Şi n-a mai contenit să mă tot chinuiască din clipita când m-am apucat să mă încârduiesc cu ea, şi m-a silit, toată vremea aceasta, să trudesc la ea fără de răgaz, eu care de ani şi ani trăiam întru burlăcie şi pierdusem deprinderile acestea! Ya Allah! drept care îţi sunt tare îndatorat că m-ai izbăvit de pojarnica de muiere. Of, de bună seamă că un bine atâta de însemnat nu are să rămână fără de răsplată, întrucât a căzut într-un suflet care-i ştie preţul. Iacătă, dară, ce pot şi ce vreau să fac eu în schimbul lui!

Şi se opri o clipă, ca să-şi tragă sufletul, pe când eu, liniştit de gândurile lui bune, cugetam: „Pe Allah! muierea aceasta este ceva de spaimă, dacă a izbutit ea să-i sperie până şi pe ginni, ba până şi pe cel mai uriaş dintre ginni. Cum de-oi fi putut eu să durez atâta amar de vreme la răutatea şi la ticăloşia ei?” Şi, plin de milă faţă de mine însumi şi faţă de semenul meu întru pacoste, îl ascultai atunci când începu iară:

— Da, ya Sidi Ahmad, din tăietor de lemne cum eşti vreau să te fac pe-o potrivă cu regii cei mai mari. Şi iacătă cum. Cunosc că sultanul de la Ind are numai o fată, care-i o copilandră cum este luna în cea de a patrusprezecea zi a ei. Şi-i taman la vremea de măritiş, la anii patrusprezece şi un sfert, şi-i fecioară cum este boaba de mărgăritar în scoica ei de sidef. Iar eu vreau să fac aşa ca să ţi-o dea de soţie însuşi sultanul de la Ind, părintele său, care ţine la ea mai straşnic decât la chiar viaţa lui. Şi, spre a izbândi în gândul acesta, am să şi dau drumul pasului, în fuga mea cea mai mare, înspre palatul sultanului, la Ind, şi am să intru în trupul fetişcanei crăiţe, şi am să pun stăpânire o vreme pe mintea ei. Şi, în felul acesta, stăpânită în duh, are să se pară nebună pentru toţi cei din preajma ei, iar sultanul, tătâne-său, are să caute s-o zviduiască pe la toţi vracii cei mai iscusiţi de la Ind. Da niciunul dintre ei nu are să poată să ghicească pricina adevărată a boalei, care va fi şederea mea în

trupul fetei; şi toate strădaniile lor au să se spulbere la suflarea şi la vrerea mea. Şi-atunci ai să te iveşti tu şi ai să fii tămăduitorul domnitei. Şi am să-ţi arăt mijloacele pentru acesta!

Şi, după ce grăi astfel, ginnul scoase din sân nişte frunze de la un pom tainic, pe care mi le dete, adăugând:

— Odată ce ai să fii dus la tânăra crăiţă bolnavă, tu s-o cercetezi de parcă habar nu ai avea ce fel de boală are, să iei un chip îndoielnic şi îngândurat, ca să-i bagi în sperieţi pe cei de faţă, şi, într-un sfârşit, să iei una dintre frunzele acestea, pe care s-o înmoi în apă şi cu care să ştergi apoi obrazul fetei. Iar eu, numaidecât, am să fiu silit să ies din trupul copilei; şi, pe clipă pe dată, fata are să-şi capete iarăşi mintea şi are să se întoarcă la starea ei dintâi. Şi, tot atunci, ca răsplată pentru lecuirea săvârşită, tu ai să ajungi solul copilandrei, fata regelui. Şi acesta-i, ya Sidi Ahmad, chipul în care vreau să-ţi răsplătesc binele pe care mi l-ai făcut în viaţă, izbăvindu-mă de muierea aceea înfricoşătoare care a venit să-mi facă cu neputinţă şederea în puţul meu, în locul acesta minunat şi tihnit, unde nădăjduiam să-mi trec zilele în nelulburare. Şi Allah s-o bată pe afurisită!

Şi, după ce grăi astfel, ginnul îşi luă ziua-bună de la mine, povăţuindu-mă să pornesc îndată la drum înspre ţara Indului, îmi ură călătorie bună şi pieri din ochii mei, lunecând pe faţa pământului ca o corabie dusă de furtună.

Eu atunci, o, doamne al meu, ştiind că ursita mea mă aşteaptă în ţara Indului, nu şovăii a urma povăţuirile ginnului şi a lua calea numaidecât înspre ţara aceea depărtată. Iar Allah îmi meni bună pace şi, după o călătorie lungă, plină de osteneli, de lipsuri şi de primejdii, care nu sunt de nicio trebuinţă a le povesti stăpânului nostru, ajunsei fără de pagubă în ţara Indului, acolo unde domnea sultanul, tatăl domniţei ce avea să fie soţia mea.

Şi, ajungând în felul acesta la capătul călătoriei mele,

aflai că într-adevăr nebunia domniţei se şi dovedise de o bună bucată de vreme, că faptul prăbuşise saraiul împărătesc şi toată ţara în deznădejdea cea mai adâncă şi că, după ce zadarnic folosise ştiinţa doftorilor cei mai iscusiţi, sultanul o făgăduise pe domniţă de soţie aceluia care ar zvidui-o.

Eu atunci, o, emire al drept-credincioşilor, tare pe poveţele ce mi le dedese ginnul, şi fără de nicio grijă în ce priveşte izbânda, mă înfăţişai la primirea pe care o dată în zi sultanul o îngăduia acelora ce vroiau să încerce o zviduire asupra minţilor domniţei. Şi călcai cu toată încrederea în odaia în care sta încuiată fata, şi nu pregetai a pune în fapt învăţătura ginnului, schimbând tot felul de înfăţişări îngândurate, ca să fiu luat cu totul în seamă. Pe urmă, după ce băgai bine în sperieţi pe toţi cei din preajmă, şi fără a fi pus nicio întrebare despre starea bolnavei, înmuiai câteva frunze dintre cele ce le aveam şi ştersei cu ele faţa domniţei.

Şi fata, cuprinsă numaidecât de zgâlţâieli, dete un ţipăt mare şi căzu leşinată. Or, acestea se datorau ginnului care, cu ieşirea lui repezită din trupul copilandrei, stârnise starea aceea ce l-ar fi înfricoşat pe oricare alt ins în locul meu. Ci eu, departe de a mă arăta tulburat, stropii cu apă de trandafiri faţa fetişcanei şi o făcui să-şi vină în simţiri. Iar ea se deşteptă cu minţile întregi şi începu să vorbească la toată lumea, cu chibzuială, cu dulceaţă şi cu măsură, cunoscându-i pe cei din preajmă şi spunând fiecăruia pe nume.

Şi bucuria fu până peste măsură la palat şi în toată cetatea. Iar sultanul ţării Indului, îndatorat de binele ce-i făcusem, nu se lepădă de făgăduială şi mi-o dete pe fiica lui de soţie. Şi nunta noastră fu sărbătorită chiar în ziua aceea, cu vâlva cea mai strălucită, în toiul ospeţelor şi al veseliei întregului norod.

Şi iacătă cum ajunsei soţ al domniţei, fata regelui de la Ind.

În ceea ce priveşte cea de-a doua domniţă, pe care ai

văzut-o şezând de partea stângă a palanchinului, o, emire al drept-credincioşilor, apoi iacătă!

După ce ginnul cel uriaş, datorită înţelegerii hotărâte între noi, părăsi trupul domniţei de la Ind, îşi bătu capul spre a afla unde avea să se ducă să sălăşluiască de aci înainte, dat fiind că nu mai avea adăpost şi că puţul rămăsese stăpânit de pacostea de fiică a socrului meu. Şi-apoi, în vremea şederii sale în trupul fetişcanei, prinsese gust până la urmă de un asemenea soi de adăpost, şi îşi făgăduise ca la ieşirea sa de acolo să-şi caute un alt trup de copilandră. Încât, după ce cugetă oleacă, îşi luă vânt şi porni înspre împărăţia Chitaiului, cu toată iuţeala, ca o corabie mare gonită de furtună.

Şi nu dovedi altceva mai bun de făcut decât să se ducă şi să se aciuiască în trupul fetei sultanului Chinei, o crăiţă tânără de patrusprezece ani şi un sfert, frumoasă ca luna în cea de-a patrusprezecea zi a ei, şi neprihănită ca boaba de mărgăritar în scoica ei de sidef. Şi, dintr-o dată, domniţa sălăşluită de el se puse pe un şir de zgâlţiituri şi de zvâcnituri anapoda, şi pe o revărsare de vorbe fără de cap care deteră limpede în vileag sminteala ei. Şi amărâtul de sultan al Chitaiului degeaba chemă la căpătâiul fetei lui pe doftorii cei mai iscusiţi din China, că nu izbândi neam s-o facă pe fiică-sa să se întoarcă la starea dintți. Şi fu cufundat, dimpreună cu saraiul şi cu împărăţia lui, în jale şi în deznădejde, dat fiind că domniţa era singurul său copil şi că era o fată pe cât de iubitoare pe atâta de dulce şi de frumoasă. Ci, într-un sfârşit, Allah îl avu întru mila sa şi făcu să-i ajungă la urechi zvonul vindecării cea minunată, datorită îngrijirilor mele, a domniţei de la Ind care ajunsese soţia mea. Şi trimise numaidecât un sol la tătânele soţiei mele, ca să mă roage să mă duc şi să-i vindec fata, domniţa Chitaiului, făgăduindu-mi-o de soţie, dacă am să izbândesc.

Eu atunci mă dusei la soţia mea cea tânără, copila sultanului de la Ind, şi îi spusei de solia şi de făgăduiala ce mi se trimiteau. Şi izbutii s-o încredinţeze că putea

prea bine s-o primească de soră pe domniţa Chitaiului, care mi se făgăduia de soţie, dacă aş izbândi. Şi plecai înspre ţara Chitaiului.

Or, o, emire al drept-credincioşilor, tot ceea ce am să-ţi povestesc în privinţa stăpânirii de către ginn a crăiţei chinezoaice nu aflai decât după ce ajunsei în China, şi din chiar gura ginnului cu pricina. Întrucât, până atunci, eu nu ştiusem prea bine nimic despre felul răului de care suferea crăiţa chinezoaică, şi îmi ziceam că frunzele mele au să dovedească a o zvidui de orice-o fi. Drept aceea plecasem plin de nădejde, fără a-mi da prin cap că chiar prietenul meu cel vechi, ginnul cel uriaş, care îşi alesese sălaşul în trupul fetei sultanului, era pricina răului.

Încât uluiala mea fu până peste margini atunci când, după ce intrai în, iatacul crăiţei chinezoaice, unde cerusem să fiu lăsat singur cu bolnava, cunoscui glasul prietenului meu, ginnul cel uriaş, care îmi spunea cu gura domniţei:

— Ce, tu eşti, ya Sidi Ahmad? Tu, cel pe care l-am copleşit cu binefacerile mele, tu vii să mă alungi din lăcaşul pe care mi l-am ales pentru odihna oaselor mele? Au nu ţi-e ruşine ţie să plăteşti binele cu răul? Şi nu ţi-e teamă că, dacă mă sileşti să ies de aici, am să mă duc de-a dreptul în ţara Indului, în lipsa ta, să mă dedau la fel de fel de împreunări amarnice cu făptura soţiei tale de la Ind, şi pe urmă s-o omor?

Şi, întrucât nu puţin eram înfricoşat de primejdia aceea, ginnul se prilejui de spaima mea spre a-mi istorisi povestea sa din ziua când ieşise din trupul soţiei mele de la Ind, şi mă rugă fierbinte, pentru binele meu, să-l las să trăiască liniştit în adăpostul cel nou pe care şi-l alesese.

Eu atunci, tare buimăcit şi nevroind să mă arăt lipsit de recunoştinţă faţă de ginnul acela minunat, care, la urma urmei, era obârşia norocului meu, tocmai eram gata a mă hotărî să mă întorc la sultanul Chinei spre a-i mărturisi că nu eram în stare, cu priceperea mea, s-o scap pe crăiţă de boala ei, când Allah îmi suflă în minte un tertip. Aşa că

mă răsucii înspre ginn şi îi zisei:

— O, căpetenie de ginni şi cunună a lor, o, minunatule, nu ca s-o tămăduiesc pe crăiţa Chitaiului am venit eu aici, ci am făcut toată călătoria aceasta spre a te ruga, dimpotrivă, să-mi vii într-ajutor. Că, de bună seamă, o mai ţii minte pe muierea cu care ai petrecut în puţ câteva zile amarnice. Eh, muierea aceea era nevasta mea, fata socrului meu. Şi eu am aruncat-o acolo în puţ, ca să am tihnă. Or, pacostea se ţine acuma după mine, că nu ştiu cine-a putut să scoată de acolo puiul acela de căţea. Da iacătă că e slobodă şi se ţine pe urmele mele. Şi pretutindenea se ţine după mine şi, of, vai de capul nostru! într-o clipită are să fie...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute şaizeci şi opta noapte

Urmă:

...pretutindenea se ţine după mine, şi, of, vai de păcatele noastre! într-o clipită are să fie aici. Şi iacătă că o şi aud cum ţipă cu glasul ei cel afurisit în curtea palatului. Fie-ţi milă, o, prietene al meu, şi ajută-mă! Am venit să-ţi cer fierbinte ajutorinţa!

Când auzi ginnul vorbele mele, fu cuprins de o spaimă de nespus şi strigă:

— Ajutorinţă de la mine? ya Allah! ajutorinţă de la mine? Ferească-mă fraţii ginni de-a mai da ochii vreodată cu o muiere ca aceea! Prietene Ahmad, scapă cum ai putea! În ce mă priveşte, n-aş putea să fac nimica. Şi fug numaidecât!

Aşa grăi, şi ieşi cu vuiet din trupul domniţei, spre a-şi slobozi picioarele în vânt şi spre a mânca sub paşii lui depărtările: întocmai ca pe ape o corabie mare gonită de furtună.

Iar crăiţa chinezoaică îşi veni în minţi. Şi ajunse cea de

a doua soţie a mea.

Şi de-atunci trăiesc cu cele două copile crăieşti, în huzururi de toate soiurile şi în plăcerile cele mai gingaşe.

Şi-atunci gândii că, până a nu ajunge sultan peste ţara Indului ori a Chitaiului, şi până nu a mă afla în neputinţă de a mai călători, să mai văd o dată ţara în care m-am născut şi unde am trăit ca tăietor de lemne, oraşul acesta al Bagdadului, cetatea păcii! Şi iacătă, o, emire al dreptcredincioşilor, cum m-ai întâlnit tu pe podul Bagdadului, în fruntea alaiului meu, urmat de palanchinul care le ducea pe cele două soţii ale mele, domniţele Indului şi ale Chitaiului, în cinstea cărora cântau meterhanalele din sculele lor cântece indieneşti şi chinezeşti.

Şi-aceasta-i povestea mea. Ci Allah este mai ştiutor!

După ce auzi povestea călăreţului cel strălucit, califul se ridică în cinstea lui şi îl pofti să vină şi să stea jos lângă el, pe scaunul jeţului împărătesc. Şi îl firitisi că fusese ales de judeţele celui Atot-putinte spre a ajunge, din tăietorul de lemne cel sărman care fusese, urmaş la scaunul de domnie al Indului şi la scaunul de domnie al Chitaiului. Şi adăugă:

— Pecetluiască Allah prietenia noastră, şi apere-te el şi ocrotească-te întru fericirea împărăţiilor tale de mâine!

După care, Al-Raşid se întoarse înspre cel de-al treilea ins, care era preacinstitul şeic cel cu mâna darnică, şi îi spuse:

— O, şeicule, te-am întâlnit ieri pe podul Bagdadului, şi ceea ce am văzut din filotimia, din chibzuinţa şi din umilinţa ta dinaintea lui Allah m-a îmboldit să te cunosc mai de aproape. Şi sunt încredinţat că mijloacele de care i-a plăcut Atoate-împărţitorului să se slujească spre a te cinsti cu darurile sale trebuie să fie cu totul osebite. Sunt ispitit până peste poate a le afla chiar de la tine; şi anume spre a mă împărtăşi din această plăcere am poruncit să vii aici. Vorbeşte-mi, aşadar, cu inima deschisă, spre a mă bucura şi eu, luând parte la fericirea ta cu mai deplină

cunoaştere. Şi să fii încredinţat că, orice-ar fi să spui, eşti dintru început coperit de năframa ocrotirii şi a oblăduirii mele!

Iar şeicul cel cu mâna darnică răspunse, după ce sărută pământul dintre mâinile califului:

— O, emire al drept-credincioşilor, am să-ţi deştern istorisirea întocmai, a tot ce este vrednic de istorisit din viaţa mea. Iar dacă povestea mea este uluitoare, puterea şi slava Stăpânului lumii este încă şi mai uluitoare!

Şi istorisi precum urmează:

Povestea şeicului cel cu mâna darnică

Află, o, doamne al meu şi doamne al tuturor facerilor de bine, că eu, la viaţa mea, am meşterit în meseria de biet frânghier, răsucind cânepa, aşa cum o răsuciseră înainte de mine tătânele meu şi moşii mei. Iar ceea ce dobândeam din meşteşugul acela de-abia ajungea să mă ajute a ne hrăni pe mine, pe soţia mea şi pe copiii mei. Ci, din lipsă de pricepere la altă meserie, mă mulţumeam, fără să prea cârtesc, cu puţinul pe care ni-l menea Atoateîmpărţitorul, şi nu dam vina sărăciei mele decât pe lipsa mea de pricepere şi pe neiscusinţa minţii mele. Şi, în privinţa aceasta, nu mă înşelam, sunt dator să mărturisesc cu toată umilinţa dinaintea Stăpânului înţelepciunii. Ci, o, doamne al meu, înţelepciunea nu a fost vreodată harul frânghierilor, care răsucesc cânepa, iar locaşul ei de seamă nu putea să fie sub turbanul unui frânghier care răsuceşte cânepa. Pentru aceea, oricum ar fi fost, nu aveam decât să mănânc pâinea lui Allah fără a mă ispiti de doruri mai de neîmplinit decât de-a păşi dintr-o săritură peste vârful muntelui Kaf.

Or, într-o bună zi, cum stam în dugheana mea, cu o funie de cânepă prinsă pe după degetul cel gros de la picior, şi pe care tocmai o isprăvisem de răsucit, văzui doi

oameni bogaţi din mahala, care aveau obiceiul de-a veni să stea pe laviţa de dinaintea prăvăliei mele spre a tăifăsui de una şi de alta, bucurându-se de reveneala serii. Iar aceşti doi fruntaşi din mahalaua mea erau buni prieteni şi le plăcea să tăinuiască între ei ba de una, ba de alta, depănându-şi mătăniile de chihlimbar. Ci niciodată nu li se întâmplase, în focul taifasului lor, să rostească vreo vorbă cu glas mai tare, ori să se depărteze de bunăcuviinţa pe care, în legăturile vieţii, prietenii sunt datori să o aibă faţă de prietenii lor. Ba chiar dimpotrivă! Când unul vorbea, celalalt asculta, şi tot aşa mereu. Ceea ce făcea ca tăifăsuiala lor să fie totdeauna cuminte, şi până şi eu, cu toată puţinătatea deşteptăciunii mele, izbuteam să mă aleg cu un ce câştig de la nişte vorbe atâta de dibace.

Iar în ziua aceea, de îndată ce îmi deteră salamalekul lor, iar eu li-l întorsei precum se cuvenea, îşi luară locul obişnuit, dinaintea dughenei mele, şi îşi urmară o tăinuiala pe care o începuseră încă de pe când se preumblau. Şi unul dintre ei, pe care îl chema Si Saad, îi spuse celuilalt, pe care îl chema Si Saadi:

— O, prietene Saadi, nu ca să te înfrunt, ci, pe Alâah! un om nu poate fi fericit în lumea aceasta decât numai atâta cât are nişte bani şi nişte avuţii mari spre a trăi slobod de orice neajmis. Şi-apoi săracii nu sunt săraci decât numai pentru că s-au născut în sărăcie, din tată în fiu, ori pentru că, născuţi în avuţii, le-au pierdut în risipe, în chiolhanuri, în vreo daravelă proastă ori numai în vreo năpastă dintre acelea faţă de care omul este neputincios. Oricum, o, Saadi, părerea mea este că săracii nu sunt săraci decât din pricină că nu izbutesc să adune o sumă de bani îndeajuns de mare ca să le îngăduie, prin vreo treabă negustorească pornită ia vreme prielnică, să se îmbogăţească pe totdeauna, iar socotinţa mea este că dacă, ajungând în felul acesta bogaţi, ar da avuţiei lor o folosinţă potrivită, nu numai că ar rămâne bogaţi, ci ar ajunge chiar nemărginit de bogaţi, cu timpul.

La care Si Saadi răspunse zicând:

— O, prietene Saad, nu ca să te înfrunt, ci, pe Allah! îmi pare rău că nu sunt de părerea ta. Şi-apoi este neîndoielnic că-i mai bine, îndeobşte, să trăieşti în avuţie decât în sărăcie. Însă avuţia, prin ea însăşi, nu are nimic ce ar putea să ispitească un suflet lipsit de patimi. Ea cel mult este de folos spre a face filotimii împrejurul nostru. Da câte neajunsuri nu are! Au nu ştim noi, pe chiar pielea noastră, vreo câteva, noi care în fiece zi avem atâtea necazuri şi atâtea supărări? Iar soarta prietenului nostru Hassan, frânghierul de colea, nu-i ea oare mai de dorit decât a noastră, la urma urmei? Şi-apoi, o, Saad, calea pe care o arăţi tu spre a face ca un sărac să ajungă bogat nu mi se pare tot atâta de limpede ca ţie. Socot, într-adevăr, că această cale este tare supusă întâmplării, întrucât ţine de o mulţime de împrejurări şi de nişte noroace tot atâta de întâmplătoare ca şi ea, şi despre care ar fi cam prea mult de vorbit. Din parte-mi, socot că un om sărac, lipsit de la început de orice ban, are măcar tot atâtea putinţe de a ajunge bogat ca şi când ar avea ceva parale; vreau să zic că ar putea, fără vreun cheag bănesc dintru început, să ajungă nemăsurat de bogat de la o zi la alta, fără a se trudi deloc, numai dacă aşa i-a fost scrisă lui ursita. Drept aceea, găsesc că este tare zadarnic să agoniseşti mereu, cu gândul la niscaiva zile rele, întrucât zilele cele rele ca şi cele bune tot de la Allah ne vin, şi-i foarte rău a căuta să te zgârceşti cu bunurile pe care ni le meneşte Atoatedătătorul zi de zi, străduindu-te să pui prisosul de-o parte. Prisosul, o, Saad, dacă este, trebuie să meargă la sărmanii lui Allah; iar a-l păstra numai pentru tine înseamnă a fi lipsit de credinţă în dărnicia Atoateîmpărţitorului. În ce mă priveşte, o, prietene, nu se află zi să nu mă scol din somn zicându-mi: „Bucură-te, ya Saadi, căci cine ştie care va să fie astăzi binefacerea Stăpânului tău!” Şi niciodată credinţa în Atoatedătătorul nu mi-a fost înşelată. Şi, drept aceea, niciodată în viaţa mea nu am muncit şi nici nu m-am îngrijat de ziua de

mâine. Şi-aceasta-i socotinţa mea.

Auzind vorbele prietenului său, preacinstitul Si Saad răspunse:

— O, Saadi, văd bine că astăzi ar fi cu adevărat zadarnic să stăruiesc a-mi sprijini părerea împotriva ta. Drept aceea, în loc de-a ne ciorovăi fără de nădejde, mai degrabă am să fac o încercare ce poate că are să te încredinţeze de temeinicia felului meu de a privi viaţa. Vreau, aşadar, să pornesc fără de zăbavă în căutarea unui om într-adevăr sărac, născut dintr-un părinte tot atâta de calic ca şi el, căruia să-i dau, ca dar necântărit, o sumă mare de bani, care să-i slujească de cheag pentru început. Şi, întrucât omul pe care am să-l aleg va trebui să-şi fi dovedit cinstea, încercarea mea va să ne dovedească cine dintre noi doi are dreptate: dacă vei avea tu, cel care aştepţi toate numai de la noroc, ori dacă voi avea eu, cel care socot că trebuie să-ţi zideşti singur casa.

Şi Si Saadi răspunse:

— Chiar aşa, o, prietene! Şi, spre a-l găsi pe insul cel sărac şi cinstit despre care vorbeşti, nu avem trebuinţă să mergem prea departe. Iacătă-l pe prietenul nostru Hassan frânghierul, care chiar că îndeplineşte toate însuşirile cerute. Iar dărnicia ta nici n-ar putea să cadă pe un cap mai vrednic...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute şaizeci şi noua noapte

Urmă:

...Hassan frânghierul, care chiar că îndeplineşte toate însuşirile cerute. Iar dărnicia ta nici n-ar putea să cadă pe un cap mai vrednic.

Iar Si Saad răspunse:

— Pe Allah! drept spui. Şi numai uitarea din parte-mi a

făcut să vreau a căuta aiurea ceea ce aveam la îndemână.

Pe urmă se întoarse înspre mine şi îmi spuse:

— Ya Hassan, cunosc că ai o casă grea, cu multe guri şi cu mulţi dinţi, şi că niciunul dintre cei cinci copii cu care te-a hărăzit Atoatedătătorul nu este încă la vârsta de a te ajuta nici cât de cât. Cunosc, pe de altă parte, că chiar de nu este prea scumpă cânepa, la preţurile de-acuma din suk, tot trebuie să ai ceva parale ca s-o cumperi. Şi, ca să ai parale, trebuie să le fi agonisit. Iar agoniselile nu sunt cu putinţă la o gospodărie ca a ta, unde veniturile sunt mai slabe decât cheltuielile. Aşa că, ya Hassan, spre a te ajuta să ieşi deasupra nevoii, vreau să-ţi dăruiesc două sute de dinari de aur, care să-ţi slujească de cheag spre a-ţi lărgi neguţătoria de frânghier. Spune-mi, dar, dacă socoţi că ai putea, cu aceşti două sute de dinari, s-o scoţi la capăt, făcând să rodească banul cu dibăcie şi cu chibzuială!

Iar eu, o, emire al drept-credincioşilor, răspunsei:

— O, stăpâne al meu, alungească-ţi Allah viaţa şi facă el să capeţi însutit îndărăt ceea ce îmi dăruie mărinimia ta! Şi, întrucât te înduplеci a mă întreba, cutez să-ţi spun că sămânţa, pe pământul meu, cade într-un ogor al rodniciei, şi că, fără a mă umfla prea tare în pene asupra putinţelor mele, chiar şi cu mult mai puţini bani în mână, mi-ar fi destul nu numai să ajung tot atâta de bogat ca şi cei mai de vază frânghieri din isnaful meu, da şi să ajung mai bogat, eu însumi, decât sunt laolaltă toţi frânghierii din cetatea Bagdadului, cât de plină de lume şi cât de mare este ea – dacă şi Allah m-o ajuta, de bună seamă – inşallah!

Iar Si Saad, tare mulţumit de răspunsul meu, îmi spuse:

— Am mare nădejde în tine, ya Hassan!

Şi scoase din sân o pungă pe care mi-o înmână şi îmi zise:

— Ia punga aceasta. În ea se află cei două sute de dinari. Şi ajută-te Allah să le dai folosinţă norocită şi

chibzuită, şi să găseşti în ei sămânţa bogăţiei! Şi să ştii bine că eu şi cu prietenul meu Si Saadi am fi peste măsură de bucuroşi să auzim într-o zi că ai ajuns, în îmbelşugare, mai fericit decât eşti în neajutorinţe!

Eu atunci, o, doamne al meu, luând punga, fusei până peste marginile năboiurilor de bucurie. Iar tulburarea mea fu atâta de mare, că nici nu mai izbutii să-mi fac limba a rosti vorbele de mulţumire ce era de cuviinţă să le rostesc într-o împrejurare ca aceea; şi abia dovedii să am baremi atâta minte cât să mă plec până la pământ şi să iau pulpana mantiei binefăcătorului meu şi să mi-o duc la buze şi la frunte. Ci el se grăbi s-o tragă îndărăt cu gingăşie şi să-şi ia rămas-bun de la mine. Şi, însoţit de prietenul său Si Saadi, se ridică spre a-şi urma preumblarea.

În ce mă priveşte, după ce ei se depărtară, gindul cel dintâi care îmi veni în chip firesc în minte fu să caut unde aş putea să pun mai bine punga cu cei două sute de dinari, ca să fie în deplină pază. Şi, întrucât în căsuţa mea amărâtă, alcătuită numai dintr-o odaie, nu aveam nici dulap, nici mirosnă de dulap, nici sipet, nici ladă, nici nimic de soiul acesta unde să ascund un lucru de ascuns, rămăsei cu totul nedumerit şi mă gândii o clipă să mă duc şi să îngrop banii aceia în vreun loc pustiu, afară din cetate, până oi găsi mijlocul de a-i face să rodească. Da mă răzgândii, cugetând că ascunzătoarea mea ar putea, din vreo năpastă, să fie dibuită de careva, ori chiar eu s-ar putea să fiu văzut de vreun plugar. Şi numaidecât îmi veni gândul că tot ce îmi rămânea mai bun de făcut era să ascund punga aceea în răsuciturile de la turbanul meu. Şi, pe clipă pe dată, mă sculai, închisei uşa de la dugheană şi îmi desfăşurai turbanul cât era de lung. Şi, dintru-ntâi, scosei din pungă zece gălbiori, pe care îi pusei deoparte spre cheltuială, iar pe ceilalţi, cu pungă cu tot, îi învălui în răsuciturile cearceafului, punându-i taman la capătul lui. Şi, strângând capătul acela, cu punga înnodată în el, împrejurul cealmalei, îmi întocmii turbanul

la loc, în patru rotocoale desăvârşit răsucite. Şi-atunci putui să răsuflu mai în largul meu.

Or, după ce sfârşii treaba, deschisei iarăşi uşa de la dugheană şi zorii să mă duc la suk ca să mă rostuiesc cu toate de câte aveam trebuinţă. Începui dintru-ntâi cu a cumpăra o grămadă straşnică de cânepă, pe care o adusei la dugheană. După care, cum trecuse o bună bucată de vreme de când în casa mea nu se mai pomenise pic de carne, mă dusei la măcelărie şi cumpărai o spală de miel. Şi luai calea către casă, spre a-i duce nevesti-mi spata aceea de miel, să ne-o gătească cu pătlăgele roşii. Şi mă bucuram mai dinainte de bucuria copiilor când au să vadă bucatele acelea gustoase.

Ci, o, doamne al meu, mândria mea era prea făloasă ca să rămână nepedepsită. Căci îmi pusesem spata aceea pe cap şi mergeam bălăbănind din mâini, cu gândurile răpite de visele mele de bogăţie. Şi iacătă că un erete flămând se repezi deodată pe spata de miel şi, până să apuc eu să ridic mâna ori să fac vreo mişcare, mi-o şi înşfăcă, dimpreună cu turbanul şi cu tot ce se afla în turban, şi îşi luă zborul ducând spata în plisc şi turbanul în gheare.

Iar eu, când văzui aşa, începui să scot nişte ţipete atâta de înfricoşate încât şi oamenii şi muierile şi copiii de prin preajmă fură cuprinşi de tulburare şi îşi adăugară răcnetele lor la ale mele, spre a-l speria pe tâlhar şi spre a-l face să lase prada. Ci ţipetele noastre, în loc de-a izbândi treaba aceasta, nu făcură decât să-l stârnească pe erete a-şi spori bătăile din aripi. Şi pieri numaidecât în văzduhuri, cu avutul şi cu norocul meu.

Iar eu, tare pâclişit şi mohorât, fusei nevoit a mă hotărî să cumpăr alt turban, lucru care aduse încă un scăzământ în dinarii de aur pe care avusesem grijă să-i scot din pungă, şi care acuma erau toată averea mea. Or, cum şi apucasem să cheltuiesc o bună parte din ei cu târguiala cânepii, ceea ce îmi mai rămăsese era departe de a-mi ajunge spre a mă îmbia să visez de aci înainte vreo nădejde mai temeinică în privinţa îmbogăţirii mele de

mâine. Ci, hotărât! ceea ce îmi pricinui necazul cel mai mare şi îmi înnegură lumea dinaintea ochilor fu gândul că binefăcătorul meu Si Saad jalnică mulţumire are să mai încerce că şi-a ales atâta de rău omul căruia să-i încredinţeze rodirea banului său şi izbânda cercetării râvnite. Şi îmi ziceam, pe deasupra, că atunci când are să afle de nenorocirea păţaniei mele, are s-o socotească poate ca pe o născocire din parte-mi, şi are să mă învăluie cu dosada lui.

Oricum, o, doamne al meu, atâta cât mă mai ajutară cei câţiva dinari ce-mi rămăseseră de la furtişagul eretului, nu avuserăm ce ne plânge prea tare în casă. Da când şi cei mai de pe urmă gologani se sfârşiră, repede căzurăm iarăşi în sărăcia de mai înainte, şi mă pomenii iar în neputinţă de a mai scăpa din starea mea. Ci mă păzii cu mare grijă să cârtesc împotriva judeţelor celui Prea-înalt, şi gândeam: „O, bietule, Atoateîmpărţitorul ţi-a dăruit avere într-un ceas când o aşteptai cel mai puţin, şi ţi-a luat-o aproape tot atunci, întrucât aşa i-a plăcut lui şi întrucât averea aceea era a lui! Pleacă-te dinaintea judeţelor sale şi supune-te vrerii lui!” Şi, pe când eu rumegam asemenea gânduri, femeia mea, faţă de care nu putusem a mă opri să destăinuiesc pierderea ce-o avusesem şi pe ce cale îmi venise, era cu totul de neîmpăcat. Şi, ca vârf la toată pacostea, întrucât, tot aşa, în tulburarea în care mă aflam, scăpasem să le spun şi vecinilor că odată cu pierderea turbanului pierdeam şi preţul a o sută nouăzeci de dinari de aur, vecinii mei, care îmi ştiau de multă vreme sărăcia, nu făcură decât să-şi râdă de vorbele mele, dimpreună cu copiii lor, încredinţaţi că pierderea turbanului îmi scrântise minţile. Iar muierile, la trecerea mea, rosteau râzând: „Ia uite-l pe ăla care a lăsat să-i zboare şi minţile odată cu turbanul!”

Şi-aşa!

Or, o, emire al drept-credincioşilor, trecuseră vreo zece luni din ziua în care eretele îmi pricinuise nenorocirea aceea, când cei doi prealuminaţi prieteni Si Saad şi Si

Saadi socotiră să vină şi să-mi ceară veşti despre folosinţa pe care o dasem celor două sute de dinari. Şi, pe când veneau înspre mine, Si Saad îi spunea lui Si Saadi:

— Mă gândeam mai acum vreo două zile la prietenul nostru Hassan, făcându-mi o mare plăcere de mulţumirea pe care o voi avea când am să te pun martor la izbânda cercetării noastre! Ai să vezi la el o schimbare de de-abia avem să-l mai cunoaştem.

Şi, cum şi ajunseseră aproape de tot de dugheană, Si Saadi răspunse, zâmbind a râde:

— Mi se pare, pe Allah! o, prietene Saad, că mănânci cam de crud castravetele. În ce mă priveşte, eu cu chiar ochiul meu îl şi zăresc pe Hassan stând ca de obicei cu cânepa dată de după degetul cel gros de la picior, ci niciun fel de schimbare vădită nu-mi bate la ochi în făptura lui. Întrucât iacătă-l tot atâta de sărăcăcios îmbrăcat ca şi în trecut, şi singura osebire pe care o văd la el este că turbanu-i ceva mai greţos şi mai jegos decât acum şase luni. De altminteri, uită-te şi tu şi ai să vezi că ceea ce spun nu poate fi tăgăduit.

Cu asta, Si Saad, care se şi afla dinaintea prăvăliei mele, mă cercetă şi văzu şi el că starea mea era fără de nicio schimbare şi că înfăţişarea mea era fără de nicio îmbunătăţire. Iar cei doi prieteni intrară la mine şi, după salmalekurile obişnuite, Si Saadi îmi spuse:

— Ei, Hassane, pentru ce ai faţa aceasta abătută şi chipul posomorât? Fără de îndoială că daravelile îţi aduc zbucium, şi schimbarea vieţii te mohorăşte oleacă!

Iar eu, cu ochii în jos, răspunsei:

— O, stăpânii mei, Allah alungească-vă viaţa! ci ursita-i vrăjmaşa mea necontenit, iar năprasnele vremii de-acum sunt mai rele decât ale trecutului. Cât despre încrederea pe care stăpânul meu Si Saad şi-a pus-o în robul său, apoi aceea a fost înşelată, nu, ce-i drept, din vina robului, ci din vina potrivniciei ursitei!

Şi le istorisii păţania mea pe de rost, aşa precum ţi-am istorisit-o, o, emire al drept-credincioşilor. Ci nu este de

niciun folos s-o mai spunem încă o dată.

Când sfârşii cu povestea, văzui că Si Saadi mustăcea viclean, uitându-se la Si Saad cel tare dezamăgit. Şi urmă un răstimp de tăcere, după care Si Saad îmi spuse:

— Hotărât, izbânda nu este aceea la care mă aşteptam. Ci nu am a-ţi face nicio mustrare, măcar că povestea cu eretele este cam ciudată, şi aş putea, pe drept temei, să n-o cred şi să te bănuiesc a te fi veselit, a fi benchetuit şi a fi ospătat cu banii pe care ţi-i dasem spre cu totul altă folosinţă. Oricum, vreau să mai fac o dată încercarea cu tine, şi să-ţi mai dau alţi dinari, tot atâţia cât şi întâia oară. Căci nu vreau ca prietenul meu Saadi să mă biruiască chiar de la cea dintâi ispitire!

Şi, spunând acestea, îmi numără două sute de dinari, spunându-mi:

— Îmi place să socot că de data aceasta nu ai să mai ascunzi banii în turban...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute şaptezecea noapte

Urmă:

...de data aceasta nu ai să mai ascunzi banii în turban. Şi, cum îl şi prinsesem de mâini spre a le duce la buzele mele, mă părăsi şi plecă împreună cu prietenul său.

Or, eu nu mă mai apucai de lucru după plecarea lor, ci încuiai degrabă prăvălia şi mă întorsei la mine acasă, ştiind că la ceasul acela nu era primejdie s-o găsesc pe nevastă-mea ori pe copiii mei acolo. Şi pusei deoparte zece dinari de aur, din cei două sute, iar pe ceilalţi o sută nouăzeci îi înfăşurai într-o basma pe care o înnodai. Şi nu mai urma decât să găsesc un loc temeinic unde să ascund comoara. Şi-aşa că, după ce chibzuii îndelung, mă hotărâi s-o pun în fundul unei oale cu tărâţe, în care chitii că nimănuia nu are să-i dea prin cap să-i caute. Şi, după

ce aşezai găvanul la loc în ungherul lui, plecai, pe când nevastă-mea se întorcea acasă să gătească de cină. Şi îi spusei, la plecare, că mă duc să târguiesc nişte cânepă, da că am să mă întorc până la ceasul mesei.

Or, pe când eu mă aflam la suk spre a face târguiala aceea, un neguţător de prafuri, din cele cu care îşi spală părul muierile când se duc la hamman, tocmai trecea pe uliţă şi făcea zarvă cu strigătele lui. Iar muierea mea, care de multă vreme nu se mai lăiase, îl chemă pe neguţător. Ci, întrucât nu avea niciun gologan, nu ştia cum să facă să plătească, şi gândi, zicându-şi în sinea ei: „Oala ceea de tărâţe, care zace colea de multă vreme, nu ne este de niciun folos până una alta. Aşa că am să i-o dau neguţătorului în schimb pe praful de spălat pe cap”. Şi-aşa făcu. Iar neguţătorul, învoindu-se cu trocul, tocmeala fu încheiată. Şi luă găvanul, cu tot ce se afla în el.

Iar eu, la vremea cinei, mă întorsei împovărat cu cânepă, atâta câtă puteam să car, şi o pusei într-o chiţimie pe care anume o întocmisem în casă. Pe urmă, mă repezii, fără a mă da de gol, să arunc o ochiadă înspre chiupul în care se aflau noroacele mele. Şi văzui ce văzui. Şi o întrebai cu năprazină pe muierea mea pentru ce luase chiupul de la locul lui obişnuit. Iar ea îmi răspunse liniştită, istorisindu-mi schimbul cu pricina. Şi, dintr-o dată, moartea cea roşie intră în sufletul meu. Şi căzui lat la pământ, ca un om cuprins de ameţeală. Şi strigam:

— Alungat să fie Cel-bătut-cu-pietre, o, femeie! Ai schimbat şi soarta mea, şi soarta ta, şi soarta copiilor noştri, pe oleacă de praf de lăiat pe cap. De data aceasta suntem pierduţi fără de mântuire!

Şi, în puţine vorbe, îi povestii cum sta treaba. Iar muierea, în deznădejdea ei, începu să se văicărească, să se bată peste piept, să-şi smulgă părul şi să-şi rupă hainele. Şi ţipa:

— O, nenorocirea noastră din vina mea! Am vândut norocul copiilor noştri neguţătorului acela de prafuri de lăut, şi de care habar nu am cine e. Întrucât acuma a

trecut întâia oară pe uliţa noastră, şi nu am cum să-l mai găsesc vreodată, mai ales că o fi şi dat de punga noastră.

Pe urmă, chibzuind oleacă, începu să mă mustre pentru lipsa mea de încredere în ea, într-o treabă atâta de grea ca aceea, spunându-mi că nenorocirea de bună seamă că ar fi fost ocolită dacă i-aş fi împărtăşit taina. Şi, de altminteri, ar fi prea lung, o, doamne al meu, să-ţi deapăn ţie, care prea bine ştii ce iscusită-i limba muierilor la necaz, toate câte i le aducea durerea atuncea în gură. Şi nu ştiam ce să mai fac ca s-o potolesc. Şi-i zisei:

— O, fiică a socrului meu, domoleşte-te, rogu-te! Nu vezi că ai să-i stârneşti pe toţi vecinii cu ţipetele şi cu bocetele tale, şi chiar că nu este de nicio trebuinţă să mai afle şi ei de-a doua năpastă a noastră, când şi-aşa nu le mai ajung vorbele de batjocură şi hlizelile de zeflemea şi de luat peste picior, din pricina eretelui? Şi, de data aceasta, chiar că are să li se facă de două ori mai mare bucuria de a-şi râde de prostia noastră! Încât este mai bine pentru noi, care am şi gustat din râseteie lor, să ţinem tăinuită pierderea aceasta şi s-o îndurăm plini de răbdare, supunându-ne judeţelor celui Prea-înalt. Şi-apoi să-l binecuvântăm că a binevoit să ne ia îndărăt din darurile sale numai o sută nouăzeci de galbeni, lăsându-ni-i pe aceştia zece, a căror folosinţă nu are să pregete a ne aduce oareşicare uşurare.

Ci, oricât de bune să fi fost judecăţile mele, muierea degeaba se tot străduia să se lase în seama lor. Şi numai încetişor, încetişor izbutii s-o alin, spunându-i:

— Suntem săraci, dreptu-i! Ci, la urma urmei, bogaţii ce au de la viaţă mai mult ca noi? Au nu răsuflăm şi noi tot din aburul pe care îl sorb ei? Au nu ne bucurăm tot de un cer şi tot de o lumină ca şi ei? Şi nu mor şi ei, până la urmă, ca şi noi?

Şi, tot vorbind aşa, o, doamne al meu, izbutii nu numai s-o liniştesc, ci să mă liniştesc şi pe mine. Şi îmi văzui de munca mea, cu un cuget tot atâta de limpede ca şi cum cele două afurisite de năpaste nici nu ni s-ar fi întâmplat.

Ci tot mai rămânea un lucru ce mă râcâia: mă cuprindea spaima ori de câte ori mă întrebam cum am să pot da faţă cu Si Saad, binefăcătorul meu, atunci când avea să vie şi să-mi ceară samă de cum am folosit cei două sute de dinari de aur. Iar gândul acesta înnegura lumea şi viaţa dinaintea ochilor mei.

Într-un sfârşit, sosi şi ziua cea atâta de înfricoşată, care mă puse de faţă cu cei doi prieteni. Iar Si Saad, dacă zăbovise atâta să vină şi să afle veşti despre mine, fără de nicio îndoială că pesemne i-o fi zis lui Si Saadi: „Să nu ne grăbim a merge la Hassan frânghierul. Căci cu cât avem să amânăm aceasta, cu atâta are să fie el mai bogat şi cu atâta mulţumirea mea are să fie mai mare. Iar Si Saadi prepun că trebuie să-i fi răspuns: „Pe Allah! nu doresc nimic mai mult decât să fiu de un gând cu tine. Numai că tare socot că bietul Hassan are să mai aibă cale lungă de străbătut până ce să ajungă la locul unde îl aşteaptă belşugul. Da iacătă-ne că am ajuns. Şi are să ne spună chiar el cum stă cu daravelile!”

Or, eu, o, emire al drept-credincioşilor, eram atâta de năuc încât nu aveam decât un dor, şi-anume acela de-a o lua la fugă spre a mă ascunde din ochii lor; şi doream din toate puterile să văd pământul cum se cască şi cum mă înghite. Aşa că, atunci când ajunseră dinaintea prăvăliei, mă prefăcui că nu-i văd şi lăsai mai departe să se pară că aş fi tare prins cu munca de frânghier. Şi nu ridicai ochii să mă uit la ei decât după ce îmi deteră salamalekul şi fusei nevoit să le răspund. Şi, pentru ca ocara şi osânda mea să nu dureze mai mult, nu vrusei nici măcar să aştept ca ei să mă întrebe, ci mă întorsei înspre Si Saad şi îi istorisii, dintr-o răsuflare, cea de a doua năpastă pe care o păţisem, adică trocul pe care femeia mea îl făcuse cu oala de tărâţe în care ascunsesem punga, pe oleacă de praf de lăut. Şi, după ce mă uşurai întrucâtva în felul acesta, lăsai ochii în jos, mă aşezai la locul meu şi mă apucai iar de munca mea, petrecând iarăşi sculul de cânepă pe după degetul cel gros de la piciorul meu al

stâng. Şi gândeam: „Am spus ce aveam de spus. Şi numai Allah ştie ce are să urmeze!”

Or, departe de a se supăra său de a mă afurisi, făcându-mă de mincinos şi de om de rea credinţă, Si Saad izbuti să se stăpânească, fără a da în vileag nimica din ciuda ce-l fierbea văzând că ursita îi făcea în necaz cu atâta dârzie. Şi se mulţumi să-mi spună:

— La urma urmei, Hassane, este cu putinţă ca tot ceea ce îmi băsmeşti să fie adevărat, şi-i chiar cu putinţă ca şi punga cea de-a doua să se fi dus, întocmai aşa cum s-a dus şi sora ei. Ci chiar că este oarecum de mirare că eretele şi neguţătorul de praf de lăut s-au brodit taman la ceasul anume când tu erai pierdut în visare ori taman când lipseai de acasă, spre a înşfăca ceea ce era ascuns atâta de bine. Oricum, eu de-acuma mă las păgubaş de-a mă mai ispiti cu vreo altă încercare!

Pe urmă, se întoarse înspre Si Saadi şi îi spuse:

— Ci, O, Saadi, nu stăruiesc mai puţin a gândi că fără de bani nimica nu este cu putinţă, şi că un sărac tot sărac rămâne, câtă vreme cu munca lui n-a silit ursita să-i fie prielnică.

Ci Si Saadi răspunse:

— Mare greşeală săvârşeşti, o, preadarnicule Saad! Nu ai şovăit, spre-a face să izbândească părerea ta, să arunci patru sute de dinari, jumătate la un erete şi jumătate la un neguţător de prafuri de spălat pe cap. Ei bine, din parte-mi, eu nu am să fiu tot atâta de darnic ca tine. Ci nu vreau decât, la rându-mi, să încerc a-ţi dovedi că singur numai jocul ursitei este legea vieţii noastre, şi că singure numai judeţele soartei sunt temeiurile norocului ori nenorocului pe care putem noi să ne bizuim.

Pe urmă se întoarse înspre mine şi, arătându-mi o bucăţoaie de plumb pe care o ridicase mai înainte de pe jos, îmi spuse:

— O, Hassane, tu cel de care norocul a fugit până acuma, tare aş vrea să-ţi viu în ajutor, aşa cum a făcut prietenul meu cel darnic, Si Saad. Ci Allah nu m-a

blagoslovit cu atâtea avuţii, şi tot ceea ce pot să-ţi dau este bucata aceasta de plumb, pe care fără de îndoială că a pierdut-o vreun pescar târâindu-şi pe jos năvoadele.

La vorbele acestea ale lui Si Saadi, prietenul său Si Saad începu să râdă cu hohote, gândind că acela vrea sămi facă vreo şolticărie. Ci Si Saad nu luă seama şi îmi întinse cu un chip falnic bucata de plumb, zicându-mi:

— Ia-o, şi lasă-l pe Si Saad să râdă. Întrucât are să vină o zi când bucata aceasta de plumb, dacă aşa are să fie voia soartei, ţi se va dovedi mai de folos decât tot argintul din zăcători.

Iar eu, ştiindu-l ce om de bine era Si Saadi, şi cât de mare era înţelepciunea lui, nu vrusei să-l supăr cumva făcând vreo împotrivire cât de cât. Şi luai bucata de plumb pe care mi-o întindea, şi o băgai cu grijă la chimirul meu gol de orice gologan. Şi nu pregetai să-i mulţumesc fierbinte şi pentru urările şi pentru gândurile lui cele bune. Şi-apoi cei doi prieteni mă părăsiră, spre a-şi urma preumblarea, pe când eu mă apucam iarăşi de munca mea.

Şi seara, când mă dusei acasă şi când după cină mă dezbrăcai să mă culc, simţii deodată ceva care se rostogoli pe jos. Şi, după ce îl căutai şi îl găsii, văzui că era bucata de plumb care alunecase din chimir. Şi, fără ai da nici cea mai mică luare-aminte, o pusei la întâmplare unde nimerii, şi mă întinsei pe saltea, nezăbovind mult până ce...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute şaptezeci şi una noapte

Urmă:

...fără a-i da nici cea mai mică luare-aminte, o pusei la întâmplare unde nimerii, şi mă întinsei pe saltea, nezăbovind mult până ce să adorm.

Or, în noaptea aceea, trezindu-se la un ceas tare devreme, cum îi era obiceiul, un pescar dintre megieşii mei, când îşi cercetă năvoadele, până a le lua în spinare, văzu că le lipsea o bucată de plumb, tocmai într-un loc unde lipsa plumbului era o lipsă tare păcătoasă pentru buna folosire a sculei lui de muncă. Şi, cum nu avea alta la îndemână de pus în loc, şi cum nu era nici vreme de mers să cumpere din suk, dat fiind că toate prăvăliile erau închise, se văzu la mare ananghie, gândind că, dacă nu pleacă la pescuit cu două ceasuri până în ziuă, nu o să aibă cu ce să-şi îndestuleze a doua zi casa. Şi-atunci se hotărî a-i spune nevesti-si să se ducă, în pofida ceasului nepotrivit şi a supărării ce avea s-o pricinuiască, să-i scoale pe vecinii mai apropiaţi şi să le arate care-i necazul, rugându-i să-i caute vreo bucată de plumb, ca s-o pună în locul celei ce lipsea de la năvodul lui.

Şi, cum noi eram taman vecinii cei mai apropiaţi ai pescarului, femeia veni să bată mai întâi la poarta noastră, gândind în sine-şi, de bună seamă: „Hai să încerc să cer plumb de la Hassan frânghierul, măcar că ştiu de amar, de vreme că anume chiar la el trebuie să te duci atunci când nu ai trebuinţă de nimic.” Şi bătu la poartă mai departe, până ce mă deşteptai. Şi strigai:

— Cine-i la poartă?

Ea răspunse:

— Eu sunt, fata socrului pescarului Cutare, vecinul tău! O, Hassane, mi-e obrazul mohorât că te scol în felul acesta din somn, da-i vorba de unealta de muncă a tatălui copiilor mei, şi mi-am silit sufletul la fapta aceasta lipsită de cuviinţă. Iartă-ne, rogu-te! şi spune-mi, ca să nu te ţin prea mult afară din patul tău, nu cumva ai vreo bucată de plumb s-o împrumuţi soţului meu ca să-şi dreagă năvoadele?

Şi pe dată îmi adusei aminte de plumbul ce mi-l dedese Si Saadi, şi gândii: „Pe Allah, n-aş avea cum să mă folosesc mai bine de el decât făcându-i un bine vecinului meu, tatăl copiilor”. Şi-i răspunsei vecinei că chiar aveam

o bucată ce s-ar putea potrivi, şi mă dusei să caut pe pipăite bucata cu pricina, şi o dedei nevesti-mi ca să i-o ducă chiar ea vecinei.

Şi biata femeie, bucuroasă că nu venise degeaba şi că nu se întorcea acasă fără de izbândă, îi spuse femeii mele:

— O, vecină a noastră, mare bine ne-a făcut în noaptea aceasta şeicul Hassan. Încât, în schimb, tot peştele pe care omul meu are să-l tragă la cea dintâi aruncătură a năvoadelor are să fie scris întru norocul vostru, şi-avem să vi-l aducem mâine. Pe capul nostru!

Şi dete fuga să-i ducă bucata de plumb vecinului nostru pescarul, care numaidecât îşi drese cu el năvoadele şi plecă la pescuit, cu două ceasuri până-n ziuă, după obiceiul lui.

Or, cea dintâi aruncătură de năvod, întru norocul rostru, nu-i aduse decât numai un peşte. Da peştele acela era lung de mai bine de-un cot, şi gras pe măsură. Şi ni-l puse deoparte în coşul lui, şi îşi văzu mai departe de pescuit. Ci, din toţi peştii pe care îi mai scoase, niciunul nu fu pe potriva celui dintâi, ca frumuseţe şi ca mărime. Şi-aşa că atunci când îşi isprăvi pescuitul, grija lui cea dintâi, până a se duce să vândă în suk roada pescuitului, fu de a pune pe un strat de iarbă înmiresmată peştele menit nouă şi de a ni-l aduce, spunându-ne:

— Facă-vi-l Allah cât mai plăcut şi cât mai gustos!

Şi adăugă:

— Mă rog vouă să primiţi darul acesta, măcar că nu este destul de falnic şi de potrivit. Şi iertaţi-ne pentru puţinătatea lui, o, vecinilor! Întrucât acesta-i norocul vostru, şi-atâta a fost toată aruncătura mea dintâi de năvod.

Iar eu răspunsei:

— Acesta-i un târg din care tu ieşi păgubit, o, vecine! Întrucât acuma-i întâia oară când se vinde un peşte de frumuseţea şi de preţul acesta pe o bucată de plumb care de-abia dacă face un gologănuţ de aramă. Ci îl primim ca

dar din partea ta, ca să nu te supărăm, şi întrucât ni-l faci cu inima prietenoasă şi darnică.

Şi mai schimbarăm câteva politeţuri de-acestea, apoi se duse. Iar eu îi dedei soţiei mele peştele de la pescar, spunându-i:

— Vezi tu, o, femeie, că Si Saadi n-a greşit când mi-a spus că o bucată de plumb ar putea să-mi fie mai de folos, dacă vrea Allah, decât tot aurul din Sudan? Ia uite un peşte cum nici emirii şi nici regii n-au văzut vreodată pe tablalele lor.

Iar soţia mea, măcar că tare bucuroasă la vederea acelui peşte, nu mă lăsă fără de răspuns:

— Aşa-i, pe Allah! da cum să fac ca să-l gătesc? Că noi nu avem nici grătar, şi nu avem nici baremi vreun vas îndestul de mare spre a-l găti întreg.

Iar eu răspunsei:

— Nu-i nimica, noi tot avem să-l mâncăm, fie întreg, fie făcut bucăţi! Aşa că nu-ţi mai face griji să-i jertfeşti înfăţişarea de pe dinafară, şi nu te sfii să-l tai în bucăţi ca să ni-l găteşti cu sos.

Iar femeia, după ce îl despică pe din două, îi scoase măruntaiele, şi văzu în mijlocul măruntaielor ceva ce strălucea cu o lumină vie. Şi scoase lucrul acela de acolo, îl spălă în găleată şi văzurăm că era o bucată de sticlă, mare cât un ou de porumbel, şi străvezie ca apa de stâncă. Şi, după ce ne uitarăm la ea o vreme, o deterăm copiilor, să-şi facă de joacă cu ea şi ca să n-o mai stânjenească pe mama lor, care gătea peştele cel minunat.

Or, seara, la ceasul cinei, femeia mea băgă de seamă că, măcar că încă nu aprinsese opaiţul, o lumină, pe care nu ea o aprinsese, lumina odaia. Şi se uită în toate părţile să vadă de unde venea lumina aceea, şi văzu că se revărsa din oul de sticlă pe care copiii îl lăsaseră pe jos. Şi luă oul acela şi-l puse pe marginea prichiciului, la locul obişnuit al lămpii. Şi râmaserăm până peste fire de minunaţi când văzurăm puterea luminii ce se revărsa din

ea, şi strigai:

— Pe Allah! o, fiică a socrului meu, iacătă că bucata de plumb a lui Si Saadi nu doar că ne hrăneşte, da ne şi luminează, şi are să ne cruţe de-acuma înainte de cumpăratul uleiului pentru opaiţ.

Şi, la lumina cea vrăjită a oului de sticlă, mâncarăm peştele cel gustos, sporovăind despre îndoitul chilipir din ziua aceea binecuvântată, şi preamărindu-l pe Atoateîmpărţitorul pentru binefacerile sale. Şi ne culcarăm, în noaptea aceea, mulţumiţi de soarta noastră şi nedorindu-ne nimic mai mult decât ca lucrurile să tot ţie aşa.

Or, a doua zi, zvonul despre sticla cea luminătoare pe care o găsisem în pântecele peştelui nu zăbovi, datorită limbii celei lungi a fiicei moşului meu, să se împrăştie în mahala. Şi nu peste mult soţia mea se pomeni că vine la ea o evreică, vecină de-a noastră, al cărei soţ era giuvaiergiu în suk. Şi, după salamalekurile şi urările de datină dintr-o parte şi din cealaltă, evreica, după ce măsură îndelung oul de sticlă, îi spuse neveste-mi:

— O, vecină Aişah, mulţumeşte lui Allah că m-a abătut astăzi pe la tine. Căci, dat fiind că îmi place bucata aceasta de sticlă, şi că mai am una aproape la fel cu care mă împodobeam uneori şi care ar face pereche cu aceasta de-aici, aş dori să ţi-o cumpăr, şi îţi dau pe ea, fără a mă precupeţi, o grămadă de bani: zece dinari de aur noi!

Ci copiii noştri, când auziră că e vorba să li se vândă jucăria, se puseră pe plâns, rugându-se de mama lor să ţină oul pentru ei. Iar ea, ca să-i potolească şi întrucât, de asemenea, oul acela ne ţinea loc de lampă, nu primi preţui cel atâta de ispititor, spre marea ciudă a evreicei, care plecă tare mohorâtă.

Estimp, mă întorsei şi eu acasă de la munca mea, iar soţia îmi povesti toate câte se petrecuseră. Şi-i răspunsei:

— Hotărât, o, fiică a lui moşu-meu, dacă oul nostru de sticlă nu ar avea un anume preţ, fiica aceasta de evrei nu

ne-ar fi ispitit cu cei zece dinari ai ei. Aşa că mie mi se năzare gândul că are să se întoarcă iar cu ispita, şi are să ne dea şi mai mult. Ci, urmând cele ce am să văd, am să mă ţin tare, ca să facă să ridice preţul.

Şi acestea mă făcuseră să mă gândesc la vorbele lui Si Saad, care îmi prorocise că o bucată de plumb ar putea împlini neabătut avuţia unui om, dacă aşa i-ar fi ursita. Şi aşteptai cu toată nădejdea ca ursita mea să se arate într-un sfârşit, după ce fugise de la mine atâta amar de vreme.

Or, chiar în seara aceea, întocmai precum propusesem, evreica, soţia giuvaiergiului, veni iarăşi pe la soţia mea; şi, după salamalekurile şi urările îndătinate, îi zise:

— O, vecină Aişah, cum de poţi să arunci darurile Atoateîmpărţitorului? Că oare nu-i a le arunca, dacă nu vrei să primeşti pâinea pe care ţi-o întind pentru o bucată de sticlă? Ci, întrucât este spre binele copiilor tăi, află că i-am spus soţului meu despre oul acela, iar el, întrucât sunt însărcinată şi nu se cade ca dorinţa unei femei însărcinate să se întoarcă în ea neîmplinită, s-a învoit să mă lase a-ţi plăti douăzeci de dinari de aur, de aur nou, ca preţ pe bucata ta de sticlă!

Ci soţia mea, pe care o povăţuisem în privinţa aceasta, răspunse:

— Eh, uallah! o, vecină, tu mă faci să mă întorc eu în mine. Ci eu nu am niciun cuvânt în casă, numai fiul socrului meu este stăpân aici, şi peste tot ce se află aici, şi cu el se cade să vorbeşti. Aşteaptă-l, dară, să se întoarcă şi să-i spui preţul tău!

Şi-aşa că, atunci când mă întorsei acasă, evreica îmi spuse şi mie ceea ce îi spusese soţiei mele, şi adăugă:

— Îţi aduc pâinea copiilor tăi, bre omule, pentru o bucată de sticlă. Ci dorinţa mea de femeie însărcinată se cuvine să fie împlinită, iar soţul meu nu vrea să-şi împovăreze cugetul cu dorinţa unei femei însărcinate. Pentru aceea s-a învoit să mă lase a face târguiala aceasta şi vânzarea aceasta, cu aşa o pierdere mare

pentru el.

Iar eu, o, doamne al meu, după ce o lăsai pe femeia aceea să-mi înşiruie tot ce avusese de înşiruit, îmi luai un răgaz spre a-i răspunde, şi sfârşii, drept orice răsuns, cu a mă uita la ea fără să rostesc vreo vorbă, clătinând numai din cap.

Când văzu aşa, femeia se îngălbeni de tot la obraz, se uită la mine cu nişte ochi plini de iscodeli şi îmi zise:

— Roagă-te întru Profetul tău, o, musulmanule!

Iar eu răsunsei la fel:

— Asupra-i fie rugăciunea şi pacea, o, necredincioaso, şi milele cele mai alese ale unuia singur Dumnezeu!

Şi ea iarăşi:

— Pentru ce ochiul acesta gol, O, părinte de copii, şi clătinarea aceasta din cap a neprimirii, dinaintea dărniciilor Atoateîmpărţitorului asupra casei tale, prin mijlocirea noastră?

Eu răspunsei:

— Dărniciile lui Allah asupra drept-credincioşilor lui, o, fiică de necredincioşi, sunt demult dincolo de orice preţ! Preamărit fie el, fără de mijlocirea acelora ce rătăcesc afară din calea cea dreaptă!

Iar ea îmi zise:

— Atunci, nu vrei cei douăzeci de dinari de aur?

Şi, după ce eu făcui iarăşi semnul de nevrere, îmi spuse:

— Atunci, o, vecine, îţi dau pentru sticla ta cincizeci de dinari de aur! Eşti mulţumit?

Şi iarăşi, cu chipul meu cel mai senin, detei din cap a neprimire. Şi mă uitai...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute şaptezeci şi doua noapte

Urmă:

...cu chipul meu cel mai senin, detei din cap a neprimire. Şi mă uitai în altă parte.

Atunci soţia giuvaiergiului îşi strânse vălurile, ca a plecare, porni înspre uşă, făcu mişcarea de a deschide şi, parcă răzgândindu-se dintr-o dată, se întoarse înspre mine şi îmi zise:

— Ultimul cuvânt! O sută de dinari de aur! Şi nici baremi nu ştiu dacă soţul meu are să vrea să-mi dea atâta amar de bănet!

Iar eu atunci catadicsii a-i răspunde, şi îi spusei, nu fără o strâmbătură de adâncă nepăsare:

— Nu că vreau să te văd plecând nemulţumită, o, vecină, da eşti tare departe de socoteală. Întrucât oul acesta de sticlă, pe care îmi dai preţul acela de râs, de o sută de dinari, este un lucru năzdrăvan, iar povestea lui este tot atâta de năzdrăvană ca şi el. Drept aceea, şi numai ca să vă fac plăcere, ţie şi vecinului nostru, şi ca nu care cumva să întorc dorinţa unei femei însărcinate, mă mărginesc să cer, ca preţ pentru oul de lumină, numai o sută de mii de dinari de aur, niciunul mai mult, niciunul mai puţin. Şi nu ai decât să-l iei ori să-l laşi, întrucât alţi giuvaiergii au să-mi dea şi mai mult, fiind mai ştiutori decât soţul tău asupra preţului adevărat al lucrurilor frumoase fără de pereche. Iar în ceea ce mă priveşte, mă jur dinaintea lui Allah Atoateştiutorul că nu am să mai întorc preţăluirea de-acuma, fie spre-a o spori, fie spre-a o scădea. Uassalam!

Când auzi vorbele acestea şi când le pricepu tâlcul, femeia nu mai găsi nimic de răspuns şi îmi zise, plecând:

— Eu nu vând şi nici nu cumpăr. Ci bărbatul meu este capul. Dacă treaba o să-i convină, are să-ţi vorbească. Numai făgăduieşte-mi că o să ai răbdare, mai înainte de-a porni vreo tocmă cu alţii, să aştepţi până vede şi el oul de sticlă!

Şi îi detei făgăduinţa. Şi plecă.

Or, eu, o, emire al drept-credincioşilor, după tocmeala aceea, nu mă mai îndoii că oul, pe care îl socoteam a fi de

sticlă, n-ar fi vreo gemmă de mare, căzută din coroana vreunui rege de sub ape. Şi, de altminteri, ştiam şi eu, ca toată lumea, ce comori zac în adâncuri, cu care se împodobesc fetele mării şi reginele mării. Şi chilipirul acela ce dedese peste mine era spre a mă întări în credinţa mea. Şi îl preamării pe Atoateîmpărţitorul carele prin mijlocirea peştelui pescarului pusese în mâinile mele acel lucru minunat dintre podoabele copilelor mărilor. Şi hotărâi să nu mă clintesc de la preţul de o sută de mii de dinari, pe care i-l hotărâsem soţiei evreului, da gândeam că mai bine aş fi făcut să nu mă fi grăbit a hotărî aşa preţăluiala mea, când poate că aş fi izbutit să dobândesc şi mai mult de la giuvaiergiu. Ci, întrucât hotărâsem preţul cu atâta juruinţă, nu vrusei să mă dezic cumva, şi mă legai să mă ţin de ceea ce hotărâsem.

Şi, aşa cum socotisem, însuşi giuvaiergiul nu zăbovi să se înfăţişeze acasă la mine. Şi avea un chip mohorât, care chiar că nu-mi proorocea nimica bun, şi mai degrabă mă prevestea că puiul de lele avea să se slujească de toată viclenia lui spre a-mi fitui gemma ca pe nimica. Iar eu, la rându-mi, stam cu ochii în patru, da cu chipul cel mai zâmbitor şi cel mai binevoitor, şi îl rugai să stea jos pe rogojină. Şi, după salamalekurile şi urările îndătinate, îmi zise:

— Nădăjduiesc, o, vecine, că la vremea aceasta cânepa nu este prea scumpă şi că neguţătoriile prăvăliei tale sunt binecuvântate!

Iar eu, pe acelaşi glas, răspunsei:

— Binecuvântarea lui Allah nu este de lipsă la dreptcredincioşii săi, o, vecine. Ci nădăjduiesc că neguţătoriile din sukul giuvaiergiilor îţi sunt prielnice.

Iar el îmi spuse:

— Pe viaţa lui Ibrahim şi a lui Iacub, o, vecine, se clatină! se clatină! Şi de-abia dacă avem cu ce să mâncăm o bucată de pâine şi-un pic de brânză.

Şi vorbirăm mai departe în felul acesta, o bună bucată de vreme, fără a pomeni de lucrul care numai la el ne era

gândul, până ce evreul, văzând că nu scoate nimic de la mine pe calea aceasta, sfârşi cu a-mi spune, el cel dintâi:

— Fiica socrului meu, bre vecine, mi-a vorbit despre un oarecare ou de sticlă, de altminteri fără mare preţ, ce slujeşte de jucărie copiilor tăi, şi ştii şi tu că unei femei, când este însărcinată, aşa cum este a mea, îi vin nişte dorinţe aşa ciudate şi anapoda. Ci beleaua-i că suntem nevoiţi a îndeplini asemenea marafeturi, măcar şi când ar fi de neîmplinit, altmintrelea lucrul jinduit ar putea să se pecetluiască pe trupul copilului şi să-l pocească. Şi, la întâmplarea de faţă, întrucât pofta soţiei mele s-a îndreptat asupra oului acela de sticlă, tare mă tem că dacă nu i-o împlinesc am să văd oul cum se tipăreşte cu toată grosimea lui asupra nasului copilului nostru, la naştere, ori asupra altei cutare părţi încă şi mai gingaşe, şi pe care buna-cuviinţă nu-mi îngăduie să-i zic pe nume. Mă rog, dar, ţie, o, vecine, să-mi arăţi mai întâi oul acela de sticlă, şi, dacă am să văd că nu îmi este cu putinţă să cumpăr unul la fel din suk, să binevoieşti a mi-l vinde, plătindu-ţi-l cu un preţ cumpătat, pe care să mi-l spui, fără a te bucura prea tare de împrejurare.

Iar eu, la vorbele acestea ale giuvaiergiului, răspunsei:

— Ascult şi mă supun.

Şi mă sculai şi mă dusei la copiii mei, care se jucau pe bătătură cu oul, şi li-l luai din mâini, în pofida ţipetelor şi a plânsetelor lor. Pe urmă mă întorsei în odaie, unde giuvaiergiul mă aştepta stând jos pe rogojină, şi închisei uşa şi ferestrele, aşa fel ca să fac un întuneric cât mai deplin, da cerându-mi iertăciune pentru purtarea mea. Şi, după ce făcui aşa, scosei oul din sân şi îl pusei cât mai la vedere pe un tăbuiaş, dinaintea evreului.

Şi pe dată odaia se lumină, de parcă s-ar fi aprins patruzeci de făclii. Iar evreul, la priveliştea aceea, nu se putu opri să nu strige:

— Asta-i gemma lui Soleiman ben Daud, una dintre cele ce-i împodobesc cununa!

Şi, după ce se minună în felul acesta, îşi dete seama că

spusese prea mult, şi o întoarse, adăugând:

— Da am mai avut una la fel în mâinile mele. Şi, întrucât nu era lesne de vândut, m-am grăbit s-o dau în pierdere! Oh vei, de ce-o fi trebuind acuma ca fiica socrului meu să fie însărcinată şi să mă silească să târguiesc un lucru care nu se poate vinde?

Pe urmă îmi spuse:

— Cât ceri, bre vecine, spre vânzarea oului acesta de mare?

Şi răspunsei:

— Nu este de vânzare, bre vecine! da aş putea să ţi-l dau, spre a nu o face cumva pe fiica socrului tău să se întoarcă în sineşi! Şi am şi hotărât preţul de vânzare. Şi nu am să-l mai întorc, martor mi-e Allah!

Iar el îmi spuse:

— Fii om cuminte, bre fecior de oameni de treabă, şi nu-mi prăpădi casa! Că de mi-aş vinde eu şi prăvălia, şi casa, şi de m-aş vinde şi pe mine în sukul telalilor, cu nevasta şi cu copiii mei la un loc, şi tot n-aş ajunge să încherb aşa o groază de bănet cât ai hotărât tu, de bună seamă că numai în chip de glumă! O sută de mii de dinari de aur, ya Allah? o sută de mii de dinari de aur, o, şeicule, niciunul mai muit, niciunul mai puţin? Păi tu ceri moartea mea!

Iar eu, deschizând iarăşi uşa şi ferestrele, răspunsei liniştit:

— O sută de mii de dinari, niciunul mai mult! de-aş ridica preţul ar fi necinstit. Da niciunul mai puţin! Ori iei oul, ori îl laşi!

Şi adăugai:

— Ba, de ştiam că oul acesta minunat este o gemmă dintre gemmele de mare din cununa lui Soleiman ben Daud – asupră-le fie rugăciunea şi pacea! – nu o sută de mii de dinari ţi-aş fi cerut, ci de zece ori o sută de mii şi, pe deasupra, şi niscaiva gherdane şi giuvaieruri din prăvălia ta, ca dar pentru soţia mea, care a stârnit daravela dând în vileag lucrul găsit de noi. Aşa că

socoteşte-te tare norocos că scapi cu preţul acesta de râs, bre omule, şi du-te de adu aurul!

Iar giuvaiergiul, cu nasul tare alungit, văzând că nu mai are nimic de făcut, chibzui o clipită, pe urmă se uită la mine cu hotărâre şi spuse, scoţând un oftat lung:

— Aurul este la poartă! Dă-mi gemma!

Şi, rostind acestea, scoase capul pe fereastră şi strigă la un rob harap ce sta în uliţă ţinând de căpăstru un catâr încărcat cu nişte saci:

— Hei, Mubarak! suie sacii şi cântarul aici!

Iar harapul sui în casa mea sacii plini cu dinari, şi evreul îi spintecă unul după altul şi îmi cântări cei o sută de mii de dinari, atâta cât cerusem, niciunul mai mult, niciunul mai puţin. Iar fiica socrului meu goli lada noastră cea mare de scândură, că numai atâta aveam, de toate catrafusele ce se aflau în ea, şi ne-o umplurăm cu aurul de la evreu. Şi-atunci numai scosei din sân, unde o pusesem în bună pază, gemma cea solomonică, şi i-o dedei evreului spunându-i:

— Deie Allah s-o vinzi de zece ori mai scump decât ai cumpărat-o!

Iar el începu să râdă cu gura până la urechi, spunându-mi:

— Pe Allah! o, şeicule, nu este de vânzare. Este menită să împlinească pofta soţiei mele însărcinate.

Şi îşi luă rămas-bun de la mine şi îmi arătă numaidecât lăţimea spetelor.

Şi-atâta...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute şaptezeci şi treia noapte

Urmă:

..îşi luă rămas-bun de la mine şi îmi arătă numaidecât lăţimea spetelor.

Şi-atâta cu el!

Dar în ceea ce îi priveşte pe Si Saad, pe Si Saadi şi norocul meu prin mijlocirea peştelui, iacătă!

Când mă văzui aşa, de la o zi la alta, cu mult mai bogat decât şi-ar fi jinduit sufletul meu, şi înotând în aur şi în îmbelşugare, nu uitai nicidecum că nu eram până la urma urmei decât un fost frânghier sărac, fiu de frânghier, şi mulţumii Atoateîmpărţitorului pentru darurile sale, şi cugetai ce folosinţă se cădea să dau de aci înainte bogăţiilor mele. Ci dintru-ntâi aş fi vrut să mă duc şi să sărut pământul dintre mâinile lui Si Saadi, spre a-i dovedi îndatorinţa mea, şi tot aşa să fac şi faţă de Si Saad, căruia, la urma urmelor, şi măcar că nu izbutise ca Si Saadi în gândurile cele bune pe care mi le nutrise, tot lui îi datoram a fi ceea ce eram. Ci mă opri sfiala; şi, de altminteri, nici nu ştiam tocmai bine unde şedeau cu casa niciunul dintre ei doi. Fapt pentru care lăsai să-i aştept a veni aduşi de chiar îndemnul inimii lor spre a afla veşti despre frânghierul Hassan cel sărac – aibă-l Allah întru mila sa pe acela, dat fiind că iacătă-l răposat şi dat fiind că tinereţea lui a fost tare ticăloasă!

Şi, aşteptându-i, hotărâi să dau cea mai bună întrebuinţare cu putinţă averii ce-mi fusese scrisă. Iar fapta mea cea dintâi nu fu de a-mi cumpăra niscaiva haine făloase, ci de a mă duce să-i strâng pe toţi frânghierii cei săraci din Bagdad, care trăiau tot în starea de ticăloşie în care trăisem şi eu atâta amar de vreme, şi, după ce îi adunai la un loc, le spusei:

— Iacătă că Atoateîmpărţitorul mi-a scris belşug şi mi-a trimis milosârdiile sale, atunci când eram cel mai nevrednic de ele. Şi, drept aceea, o, fraţilor musulmani, ţin ca huzmeturile celui Prea-înalt să nu rămâie strânse numai asupra unui cap, ci să puteţi a vă bucura şi voi de ele, după trebuinţele voastre. Încât, începând de astăzi, vă iau pe toţi în slujba mea, punându-vă să lucraţi pentru mine la treburile de frânghierie, încredinţându-vă că aveţi să fiţi plătiţi larg, după iscusinţa voastră, la sfârşitul zilei

de muncă. În felul acesta, aveţi încredinţarea de-a câştiga din belşug pâinea alor voştri, fără a fi vreodată înfricoşaţi de ziua de mâine. Şi iacătă pentru ce v-am strâns aici. Şi aceasta-i ceea ce aveam a vă spune. Ci cel mai darnic şi cel mai filotim numai unul Allah este!

Iar frânghierii îmi mulţumiră şi mă preamăriră pentru gândurile mele bune faţă de ei, şi primiră cele ce le făgăduiam. Şi de-atunci trudesc pe seama mea netulburaţi şi bucuroşi că viaţa lor şi a copiilor lor este la adăpost. Iar eu însumi, datorită isnafului acesta al nostru, nu făcui decât să-mi sporesc câştigurile şi să-mi chibzuiesc şi mai temeinic starea.

Or, trecuse oarecare vreme din ziua în care părăsisem căsuţa mea cea veche şi săracă spre a mă aşeza în alta pe care o ridicasem cu multă cheltuială în mijlocul unor grădini, când Si Saad şi Si Saadi se gândiră într-un sfârşit să vină să mai afle veşti despre săracul de frânghier Hassan pe care îl ştiau. Iar uimirea lor fu până peste poate când îi întrebară pe vecinii noştri, văzând prăvălia mea închisă de parcă aş fi murit, şi când aceştia îi vestiră că nu numai că sunt tot în viaţă, ci şi că ajunsesem unul dintre neguţătorii cei mai bogaţi din Bagdad, că stau într-un sarai minunat, împrejmuit de grădini, şi că nu mi se mai spune Hassan frânghierul, ci şi Hassan cel Măreţ.

Atunci, după ce dobândiră ştirile de trebuinţă despre locul unde se afla pajatul meu, porniră într-acolo şi nu peste mult ajunseră dinaintea porţii celei mari care da înspre grădini. Iar portarul îi pofti să străbată un crâng de portocali şi de lămâi împovăraţi de roadă şi care îşi aveau rădăcinile scăldate într-o apă vie ce curgea necurmat printr-un şănţuleţ ce-şi avea obârşia la pârâu. Iar când ajunseră în sala de primire, se şi aflau sub vraja revenelii, a umbrei de frunzare, a susurului de apă şi a cântecului de păsări.

Iar eu, de îndată ce unul dintre robii mei îmi dete de veste despre venirea lor, detei fuga să le ies în întâmpinare şi vrusei să-i apuc de pulpana mantiei şi să

le-o sărut. Ci nu mă lăsară, şi mă sărutară de parcă aş fi fost frate cu ei, iar eu îi poftii atunci să ia loc în chioşcul ce se alungea înspre grădină, rugându-i să şadă la locul de cinste, ce le era datorat. Iar eu şezui mai la o parte, aşa cum se cuvine.

Şi, după ce poruncii să li se aducă sorbeturi şi răcoritoare, le povestii tot ce mi se întâmplase, punct cu punct, fără a uita nici cel mai mic amănunt. Ci nu este de folos să le mai spunem pe toate încă o dată. Şi Si Saadi, peste măsură de bucuros, se întoarse înspre prietenul său şi îi spuse:

— Iacătă, o, Si Saad!

Şi nu-i mai zise nimic.

Şi încă nu se desmeticiseră din minunarea în care îi aruncase istorisirea mea, când doi dintre copiii mei, ce se jucau prin grădină, intrară deodată ţinând în mâini un cuib mare de pasăre pe care îl dedese jos, la rugămintea lor, din vârful unui curmal, robul ce le veghea jocurile. Şi râmaserăm tare uimiţi când văzurăm că acel cuib, în care se aflau câţiva pui de erete, era întocmit într-un turban. Iar eu, după ce cercetai mai îndeaproape turbanul, cunoscui, fără putinţă de îndoială, că era chiar turbanul pe care mi-l şterpelise odinioară eretele cel hoţ. Şi mă înturnai înspre oaspeţii mei şi le spusei:

— O, stăpânii mei, mai ţineţi minte turbanul pe care îl purtam în ziua când Si Saad mi-a dăruit cele dintâi două sute de dinari?

Iar ei răspunseră:

— Nu, pe Allah! nu prea-l mai ţinem minte!

Iar Si Saad adăugă:

— Da eu hotărî! că am să-l cunosc dacă cei o sută nouăzeci de dinari s-ar afla în el!

Iar eu răspunsei:

— O, stăpânii mei, să n-aveţi nicio îndoială!

Şi ridicai puişorii, pe care îi dedei copiilor, şi desprinsei cuibul, şi desfăşurai turbanul în toată lungimea lui. Şi, la capăt de tot, neatinsă şi înnodată întocmai cum o

înnodasem eu, atârna punga lui Si Saad cu dinarii în ea.

Şi cei doi oaspeţi ai mei încă nu-şi veniseră în fire din uluială, când unul dintre grăjdarii mei intră ţinând în mâini o oală de tărâţe, pe care o cunoscui numaidecât a fi oala pe care soţia mea o dedese odinioară neguţătorului de prafuri de lăut pe cap. Şi grăjdarul îmi spuse:

— O, stăpâne al meu, oala aceasta, pe care am cumpărat-o astăzi din suk, din pricină că uitasem să iau cu mine tainul calului pe care călăream, are în ea un săcuţ înnodat, pe care îl aduc în mâinile tale.

Şi cunoscurăm cea de-a doua pungă a lui Si Saad.

Şi, din ziua aceea, o, emire al drept-credincioşilor, trăim tustrei ca prieteni, încredinţaţi de aci înainte de puterea ursitei şi minunaţi de căile de care se slujeşte ea spre a-şi împlini judeţele.

Şi, întrucât bunurile de la Allah se cuvine să ajungă la săracii săi, nu pregetai să mă folosesc de ele spre a face milele şi pomenile arătate la *Sfânta Carte.* Şi drept aceea m-ai văzut dând pomană cerşetorului, pe podul Bagdadului.

Şi-aceasta-i povestea mea!

După ce califul auzi istorisirea aceasta a şeicului cel filotim, îi spuse:

— Hotărât, o, şeicule Hassan, căile ursitei sunt pline de minuni şi, ca dovadă în sprijinul celor ce mi-ai istorisit, vreau să-ţi arăt ceva!

Şi se întoarse înspre vizirul vistieriei şi îi spuse câteva vorbe la ureche. Iar vizirul ieşi, ci spre a se întoarce iar peste câteva clipe, cu o cutioară în mână. Şi califul luă cutioara, o deschise şi îi arătă ce se afla în ea şeicului, care cunoscu pe dată gemma cea solomonică pe care o vânduse giuvaiergiuluî. Şi Al-Raşid îi spuse:

— Gemma a intrat în vistieria mea, chiar în ziua când i-ai vândut-o giuvaiergiului.

Pe urmă se întoarse înspre cel de-al patrulea ins, care era dascălul de şcoală cel beteag şi cu gura ruptă, şi îi spuse:

— Povesteşte ceea ce ai să ne povesteşti.

Şi omul, după ce sărută pământul între mâinile califului, spuse:

Povestea pascalului de şcoală olog şi cu gura ruptă

Află, o, emire al drept-credincioşilor, că, în ce mă priveşte, eu am intrat în viaţă ca dascăl de şcoală, şi aveam sub mâna mea optzeci de băieţi. Iar păţania mea cu băieţii aceia este de-a mirările.

Sunt dator să încep prin a-ţi spune, o, doamne al meu, că eram aspru faţă de ei până peste marginile asprimii, şi crunt, şi neînduplecat, până acolo că, chiar şi în recreaţie, le ceream să-şi urmeze munca, şi nu le dam drumul acasă decât la vreme de un ceas după asfinţitul soarelui. Şi chiar şi-atunci nu pregetam să-i priveghez, ţinându-mă pe urmele lor prin sukuri şi prin mahalale, spre a nu-i lăsa să se joace cu haimanalele care să-i fi stricat.

Or, tocmai asprimea aceea fu pricina ce trase asupra capului meu năpastele, precum ai să vezi, o, emire al drept-credincioşilor.

Într-adevăr, într-o bună zi, intrând în sala de cetire, la ceasul când toţi şcolarii mei erau strânşi acolo, îi văzui deodată cum se ridică toţi în picioare şi cum se minunează într-un glas:

— O, învăţătorule, ce galben eşti astăzi la chip!

Iar eu rămăsei tare nedumerit; ci, întrucât nu simţeam niciun rău lăuntric ce-ar fi putut să-mi gălbenească în felul acela chipul, nu fusei tulburat prea peste măsură de ştirea aceea, şi începui lecţia ca de obicei, strigând la copii:

— Începeţi, o, puşlamalelor! este ceasul de muncă!

Ci iacătă că şcolarul monitor veni la mine cu o faţă tare îngrijorată şi îmi zise:

— Pe Allah! o, învăţătorule, eşti tare galben la obraz

astăzi, şi alunge Allah orice rău! Mai bine să ţin eu lecţia în locul tău astăzi, dacă eşti bolnav rau.

Şi, totodată, şcolarii toţi, cu chipurile pline de mare îngrijorare, se uitau la mine cu milă, de parcă mă şi aflam pe cale să-mi dau sufletul. Iar eu, până la urmă, mă simţii tare tulburat şi îmi zisei în sine-mi: „O, Cutare, pe semne că trebuie să-ţi fie tare rău fără să-ţi dai seama. Iar bolile cele mai rele sunt tocmai acelea ce intră în trup pe furiş, fără ca ivirea lor să se dea în vileag cu vreo greutate prea vădită. Şi mă ridicai pe clipă pe dată, încredinţai clasa şcolarului monitor, şi intrai în haremul meu, unde mă culcai iar, spunându-i soţiei mele:

— Pregăteşte-mi ceea ce se pregăteşte spre a mă doftorici de boala gălbenelii!

Şi rostii acestea scoţând nişte ofuri amarnice şi gemând, de parcă chiar aş fi fost sub puterea tuturor ciumelor şi a tuturor bolilor năprasnice.

Estimp, şcolarul monitor bătu la uşă şi ceru îngăduinţa de-a intra. Şi îmi înmână optzeci de drahme, spunându-mi:

— O, învăţătorule, şcolarii tăi cei cuminţi au pus mână de la mână spre a-ţi face darul acesta, pentru ca dăscăliţa noastră să poată să te îngrijească în toată înlesnirea, fără a se gândi la cheltuială.

Iar eu mă simţii tare înduioşat de purtarea aceea a învăţăceilor mei şi, spre a le arăta mulţumirea mea, le dedei o zi de vacanţă, negândind că povestea are să mai fie ticluită şi altă dată. Da cine poate să ghicească toată răutatea ce se ascunde în inima copiilor?

În ce mă priveşte, îmi petrecui toată ziua aceea în spaime, măcar că vederea banilor ce-mi veniseră într-un chip atâta de neaşteptat îmi făcea oarecare plăcere.

Iar a doua zi, şcolarul monitor veni iar să mă vadă şi, când mă zări, strigă:

— Izgonească Allah de la tine orice rău, o, dascăle al nostru! Da tu eşti încă şi mai galben astăzi decât ieri! Odihneşte-te! odihneşte-te! Şi nu te mai îngrija de

nimic!...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute şaptezeci şi patra noapte

Urmă:

...eşti încă şi mai galben astăzi decât ieri! Odihneşte-te! odihneşte-te! Şi nu te mai îngrija de nimic!

Iar eu, tare tulburat de vorbele ticălosului de copil, îmi zisei în mine: „Îngrijeşte-te bine, o, dascăle, îngrijeşte-te bine, pe cheltuiala învăţăceilor tăi!” Şi, cugetând aşa, îi spusei monitorului:

— Ai să ţii tu lecţia, ca şi cum aş fi eu acolo!

Şi mă pornii să gem şi să mă văicăresc de mila mea. Iar băiatul, lăsându-mă în starea aceea, dete fuga la ceilalţi şcolari ca să le spună cum stă treaba.

Iar starea aceea de lucruri dăinui o săptămână întreagă, după care şcolarul monitor îmi mai aduse alte optzeci de drahme, spunându-mi:

— Iacătă obolul şcolarilor tăi cei cuminţi, pentru ca dăscăliţa noastră să poată să te îngrijească bine.

Iar eu mă simţii încă şi mai înduioşat decât intâia oară, şi zisei în sine-mi: „O, Cutare, boala ta este boală binecuvântată, într-adevăr, dacă îţi aduce atâta bănet fără de trudă şi fără de necaz, şi dacă, la urma urmei, nu te face să înduri nimic. Deie Allah s-o ţii cât mai mult, spre folosul tău cel mai mare!”

Şi, din ceasul acela, hotărâi să mă prefac cuprins de boală, încredinţat în cele din urmă că lăuntrurile mele nu erau cu adevărat atinse, şi zicându-mi: „Niciodată lecţiile tale nu au să-ţi aducă atâta cât boala aceasta”. Şi, începând din clipita aceea, fu rândul meu să-i fac pe ceilalţi să creadă în ceea ce nu era. Şi, de fiecare dată când şcolarul monitor venea să mă vadă, îi spuneam:

— Am să mor de nemâncare, întrucât stomahul meu nu

vrea să primească hrana!

Or, lucrul nu era deloc adevărat, întrucât niciodată nu mai mâncasem cu atâta poftă şi nu-mi fusese mai bine.

Şi trăii mai departe aşa un răspăs de vreme, până când un şcolar intră peste mine taman în clipita când mă pregăteam să mănânc un ou. Şi cea dintâi mişcare a mea, când îl văzui, fu aceea de a ascunde oul în gură, de teamă că, găsindu-mă taman mâncând, să nu dibăcească adevărul şi să-şi dea seama de făţărnicia mea. Iar oul, care era fierbinte, mă făcea să pat nişte dureri de neîndurat. Iar afurisitul acela de copil, care fără de nicio îndoială că trebuie să fi priceput cum stă treaba, în loc să plece, stărui să se uite la mine cu o privire plină de milă şi spunându-mi:

— O, învăţătorule, ce umflat eşti la obraz şi ce amarnic trebuie să suferi! De bună seamă că acolo trebuie să fie un buboi.

Pe urmă, cum îmi ieşeau ochii din cap de-atâta chin, şi nu răspundeam nimic, îmi zise:

— Trebuie să-l spargem! Trebuie să-l spargem!

Şi se repezi la mine, dând să-mi înfigă un acoi în obraz. Ci eu atunci sării degrabă în picioare şi o luai la fugă înspre bucătărie, unde scuipai oul, care îmi şi arsese năprasnic obrazul. Şi, ca urmare arsurii aceleia, o, emire al drept-credincioşilor, se îmboboti o umflătură de-adevăratelea în obrazul meu, de mă făcu să văd moartea roşie. Şi trimisei după bărbier, care îmi crestă obrazul, ca să stoarcă băşica. Şi, ca urmare a acelei tăieturi, am rămas cu gura ruptă şi strâmbă.

Şi-aşa a fost cu această ruptură şi cu poceala gurii mele. Da în ce priveşte ologirea mea, iacătă!

Când mă mai întremai oleacă de urmările arsurii, mă întorsei la şcoală, unde, mai abitir ca oricând, fusei aspru şi crâncen faţă de şcolarii mei, a căror răzmeriţă trebuia curmată. Şi, când purtarea vreunuia dintre ei lăsa cât de cât de dorit, nu pregetam să-l pedepsesc cu bătaia cu varga. Aşa că sfârşii prin a-i deprinde să mă cinstească

până într-atâta încât, dacă mi se întâmpla să strănut, îşi lăsau numaidecât cărţile şi caietele, ridicându-se smirnă în picioare, cu mâinile încrucişate, şi se temeneau dinaintea mea până la pământ, strigându-mi într-un glas:

— Binecuvântarea! Binecuvântarea!

Iar eu răspundeam, cum se cuvine:

— Iar asupra-vă iertarea! Iar asupra-vă iertarea!

Şi-i mai învăţai, tot aşa, o mulţime de alte lucruri, care de care mai de folos şi tot pe atâta de pilduitoare. Căci nu vroiam ca să se cheltuiască zadarnic banii pe care părinţii mi-i dedeau pentru dăscăleala lor. Şi nădăjduiam că în felul acesta am să fac din ei oameni de treabă şi neguţători de vază.

Or, într-o zi, îi dusei la preumblare, în ziua de ieşire, oleacă mai departe decât de obicei. Şi, dat fiind că umblasem cam mult, eram toţi amarnic de însetaţi. Şi, cum tocmai ajunsesem lângă un puţ, mă hotărâi să cobor spre a-mi stinge setea cu apa proaspătă din fântână, şi să scot, dacă voi putea, şi o găleată pentru şcolari.

Şi-aşa, dat fiind că puţul nu avea frânghie, luai toate turbanele învăţăceilor şi, întocmind o frânghie îndeajuns de lungă, mă legai cu ea pe după încinsul brâului şi le poruncii şcolarilor să mă coboare în fântână. Iar ei mă ascultară numaidecât. Şi mă văzui atârnat la gura puţului. Iar ei mă coborâră cu grijă mare, de frică să nu mă lovesc de ghizduri cu capul. Şi iacătă că trecerea de la căldură la răcoare şi de la lumină la întuneric mă făcu să strănut. Şi nu putui să-mi opresc strănutarea. Iar învăţăceii mei, fie fără de voie, fie din deprindere, fie din răutate, deteră toţi deodată drumul coardei şi, aşa cum făceau la şcoală, îşi încrucişară braţele pe piept şi strigară toţi laolaltă:

— Binecuvântarea! Binecuvântarea!

Ci eu nu putui să le mai răspund, în împrejurarea aceea, dat fiind că mă prăbuşeam greu în afundul puţului. Şi, cum apa nu era prea adâncă, nu mă înecai, da îmi frânsei picioarele amândouă şi umărul, pe când şcolarii, înspăimântaţi de fapta lor cea rea sau de necugetarea lor,

nu ştiu bine, o luară la fugă slobozindu-şi picioarele în vânt. Iar eu scoteam nişte urlete de durere atâta de năpraznice încât nişte drumeţi, abătându-se înspre partea aceea, mă traseră afară din puţ. Şi, cum eram într-o stare jalnică, mă puseră pe un măgar şi mă aduseră acasă, unde zăcăşii vreme multă. Ci nu mă mai zviduii de betegelile mele. Şi nu putui să mă mai apuc de meseria mea de dascăl de şcoală.

Şi pentru aceea, o, emire al drept-credincioşilor, am fost nevoit să cerşesc, spre a-i ajuta să-şi ţie zilele femeia şi copiii mei.

Şi-aşa ai putut să mă vezi tu şi să mă miluieşti atâta de darnic pe podul Bagdadului.

Şi-aceasta-i povestea mea!

Şi, după ce dascălul de şcoală cel calicit şi cu gura pocită sfârşi de istorisit în felul acesta pricina ologirii şi a beteşugurilor lui, Massrur spătarul îl ajută să se întoarcă la locul lui. Iar orbul care cerea să fie bătut pe pod veni pe pipăitele dinaintea califului şi, la porunca ce i se dete, istorisi şi el ceea ce avea de istorisit. Şi spuse:

Povestea orbului de pe pod, cel care cerea să fie pălmuit

Află, o, emire al drept-credincioşilor, că, în ce mă priveşte, eu, pe vremea tinereţelor mele, eram cămilar. Şi, datorită trudei şi strădaniilor mele, izbutisem să ajung stăpân pe optzeci de cămile, toate bunuri ale mele. Şi le dam cu chirie în caravane, pentru daraveli neguţătoreşti prin ţări străine, ori la vremea hagialâcului, lucru ce îmi aducea câştiguri mari şi făcea să-mi sporească an de an averea şi câştigurile. Şi, zi de zi, dorinţa mea de a ajunge şi mai bogat creştea odată cu agoniselile, şi nu mă mai gândeam la nimic decât cum să ajung cămilarul cel mai

bogat din Irak.

Or, într-o bună zi, pe când mă întorceam de la Bassra, gol, cu cele optzeci de cămile ale mele cu care drumeţisem la oraşul acela, ducând mărfuri trimise spre ţara Indului, şi făcând popas la o oază spre a le adăpa şi a le lăsa să pască prin preajmă, văzui venind înspre mine un derviş. Şi dervişul acela mă întâmpină cu o faţă prietenească şi, după salamalekurile dintr-o parte şi din cealaltă, şezu jos lângă mine. Şi puserăm merindele noastre laolaltă şi, după datinile pustiei, luarăm cina împreună. După care ne apucarăm să tăifăsuim ba de una, ba de alta, şi să ne cercetăm asupra drumurilor noastre şi unde ne călătoream. Şi îmi spuse că se ducea la Bassra, iar eu îi spusei că mă duceam la Bagdad. Şi, când încrederea se înstăpâni între noi, îi spusei despre rosturile şi despre agoniselile mele, şi îi povestii despre visurile mele de bogăţie şi de îmbelşugare.

Iar dervişul, lăsându-mă să vorbesc până la capăt, se uită la mine zâmbind şi îmi zise:

— O, stăpâne al meu Baba-Abdallah, câte strădanii mai risipeşti spre a ajunge la un cap atâta de puţin pe măsura sudorilor, când uneori este destul o cotitură de drum pentru ca ursita să te facă, într-o clipeală de ochi, nu doar mai bogat decât toţi cămilarii din Irak, ci mai puternic decât toţi regii de pe pământ la un loc!

Pe urmă adăugă:

— O, stăpâne al meu Baba-Abdallah, ai auzit tu vreodată povestindu-se despre comori ascunse şi despre bogăţiile de pe sub pământ?

Iar eu răspunsei:

— De bună seamă, o, dervişule, am auzit adeseori povestindu-se despre comori ascunse şi despre bogăţiile de pe sub pământ. Şi toţi ştim că oricare dintre noi poate într-o zi, dacă aşa-i judeţul soartei, să se trezească mai avut decât toţi regii. Şi nu se află plugar care, plugărindu-şi ogorul, să nu viseze că are să vie o zi când să nimerească şi el peste piatra pecetluită a vreunei comori

straşnice, şi nu se află pescar care să nu ştie, când îşi aruncă în apă năvoadele, că are să vie o zi când are să scoată şi el mărgăritarul ori gemma de mare ce are să-l facă să răzbată până peste marginile belşugului. Aşa că o, dervişule, nu sunt nicidecum neştiutor, şi sunt încredinţat, de altminteri, că oamenii din breasla ta cunosc taine şi vorbe de o putere mare!

Iar dervişul, la vorbele acestea, încetă de a mai răscoli nisipul cu cârja lui, se uită iarăşi la mine şi îmi spuse:

— O, stăpâne al meu Baba-Abdallah, mă cam chitesc că astăzi nu ai avut o întâlnire tocmai proastă, când m-ai întâlnit, şi socot că ziua aceasta este pentru tine chiar ziua întorsăturii de drum când te afli dinaintea ursitei tale.

Iar eu îi spusei:

— Pe Allah! o, dervişule, am s-o întâmpin cu dârjie şi cu ochii plini şi, orice-ar fi să-mi aducă, am să primesc cu inimă mulţumitoare!

El îmi spuse:

— Atunci ridică-te, o, săracule, şi vino după mine!

Şi se sculă în picioare şi porni înaintea mea. Iar eu mă luai după el, gândind: „Hotărât, chiar că aceasta este ziua soartei mele! De când o tot aştept!” Şi ajunserăm, după un ceas de mers, într-o vale destul de cuprinzătoare, cu o intrare atâta de stâmtă încât cămilele mele de-abia puteau să treacă prin ea una câte una. Ci în curând locul se lărgi odată cu valea, şi ne pomenirăm la poalele unui munte atâta de peste putinţă de străbătut, încât nu era de temut că vreo făptură omenească ar putea vreodată să ajungă la noi prin partea aceea. Iar dervişul îmi spuse:

— Iacătă-ne că am ajuns acolo unde trebuia să ajungem. Tu opreşte-ţi cămilele şi pune-le să se culce pe burtă, pentru ca, atunci când are să vină ceasul de a le împovăra cu ceea ce ai să vezi, să nu ne mai canonim cu ele.

Iar eu răspunsei că ascult şi că mă supun, şi mă apucai să îndemn cămilele să se culce pe burtă, toate, una câte una, în ocolul cel larg ce se întindea la poalele muntelui.

După care pornii după derviş şi îl găsii cu un amnar în mână, dând foc la o grămadă de vreascuri uscate. Şi, de îndată ce flacăra izbucni din grămada de vreascuri, dervişul aruncă în foc un pumn de tămâie tare, rostind nişte vorbe din care nu înţelesei niciun tâlc. Şi numaidecât se ridică în văzduh un stâlp de fum, pe care dervişul îl despică în două cu cârja sa. Şi pe dată o stâncă mare, dinaintea căreia ne aflam, se despărţi în două şi ne lăsă să vedem o deschizătură largă, acolo unde, în clipa de mai înainte, fusese zid neted şi înalt...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute şaptezeci şi cincea noapte

Urmă:

...o stâncă mare, dinaintea căreia ne aflam, se despărţi în două şi ne lăsă să vedem o deschizătură largă, acolo unde, în clipa de mai înainte, fusese zid neted şi înalt.

Iar înlăuntru se înşiruiau nişte movile de aur bătut şi de nestemate, ca movilele de sare ce se văd pe malul mării. Iar eu, la vederea acelei comori, mă repezii la cel dintâi morman de aur, cu iuţeala şoimului când se repede pe porumbel, şi începui să umplu un sac pe care îl şi înşfăcasem. Ci dervişul începu să râdă şi îmi zise:

— O, săracul de tine! te apuci de o treabă nu tocmai bine răsplătită! Au tu nu vezi că dacă îţi umpli sacii cu bani de aur ai să-i faci prea grei ca povară pe cămilele tale? Umple-i mai degrabă cu grămezile acelea de nestemate, pe care le vezi ceva mai încolo, şi din care numai una preţuieşte mai mult decât fiecare dintre mormanele de aur, fiind totodată de o sută de ori mai uşoară decât un galben de acesta.

Iar eu răspunsei:

— Nu am nimica împotrivă, o, dervişule!

Întrucât văzusem cât era de întemeiată mustrarea lui.

Şi, unul câte unul, îmi umplui sacii cu nestematele acelea, şi-i încărcai doi câte doi pe spinarea cămilelor mele. Şi, după ce încărcai în felul acesta cele optzeci de cămile, dervişul, care se uita zâmbind la ce făceam, fără a se clinti din loc, se ridică şi îmi zise:

— Nu mai avem decât să încuiem vistieria şi să plecăm.

Şi, rostind acestea, intră în stâncă şi îl văzui cum se îndreaptă înspre un chiup mare de aur meşteşugit ce se afla pe un sprijin din lemn de sandal. Şi în sinea mea îmi ziceam: „Pe Allah! mare păcat că nu am cu mine optzeci de mii de cămile, să le încarc pe toate cu nestematele şi cu galbenii şi cu argintăriile acestea, în locul celor numai optzeci câte am!"

Or, aşadar, îl văzui pe derviş că se apropie de chiupul cel scump şi îi saltă capacul. Şi ia din el o ulcică de aur pe care şi-o pune în sân. Şi, întrucât mă uitam la el cu un fel de întrebare în ochi, îmi spuse:

— Asta nu-i nimic! E nişte alifie pentru ochi!

Şi nu-mi mai spuse altceva. Şi, întrucât îmboldit de ispită vroiam la rându-mi să mă duc să iau şi eu din alifia aceea bună pentru ochi, el mă opri, spunând:

— Pentru astăzi este destul, şi-i vremea să ieşim de aici.

Şi mă împinse înspre ieşire, şi rosti nişte vorbe pe care nu le pricepui. Şi numaidecât cele două părţi ale stâncii se alipiră iar şi, pe locul deschizăturii căscate, se făcu un perete tot atâta de neted de parcă ar fi fost tăiat chiar din piatra muntelui.

Şi dervişul se întoarse înspre mine şi îmi spuse:

— O, Baba-Adballah, acum avem să ieşim din valea aceasta. Şi, de îndată ce avem să ajungem la locul unde ne-am întâlnit, avem să împărţim pleanul între noi, după deplină dreptate, şi avem să ne luăm fiecare partea frăţeşte.

Şi cu asta îmi îndemnai cămilele să se scoale. Şi ne strecurarăm în bună rânduială pe acolo pe unde intrasem în vâlcea. Şi merserăm împreună până la drumul de

caravane, unde urma să ne despărţim spre a pleca fiecare în drumul său, eu înspre Bagdad, iar dervişul înspre Bassra. Ci, pe drum, îmi ziceam, gândindu-mă la împărţeala cu pricina: „Pe Allah! dervişul acesta cere cam prea mult pentru cât a făcut. Dreptu-i că el mi-a dezvăluit comoara, şi că el a deschis-o, mulţumită ştiinţei lui vrăjitoreşti, pe care *Sfânta Carte* o afuriseşte! Da fără cămilele mele ce-ar fi putut să facă? Ba poate că şi fără mine de faţă treaba nu ar fi izbândit, întrucât comoara de bună seamă că trebuie să fie scrisă întru numele, întru norocul şi întru ursita mea! Mă gândesc, dar, că, dacă-i dau patruzeci de cămile încărcate cu nestematele acestea, sunt pungăşii de chilipirul meu, eu care m-am ostenit să încarc sacii, pe când el se hodinea zâmbind; şi, până la urma urmelor, eu sunt stăpânul cămilelor. Nu sunt dator, aşadar, să-l las să facă cum vrea, la împărţeala aceasta. Şi-am să mă cam pricep eu să-i bag minţile în cap."

Încât, atunci când veni ceasul împărţelii, îi spusei dervişului:

— O, sfinte dervişule, tu cel care, după chiar poruncile isnafului tău, trebuie să te îngrijezi tare puţin de bunurile lumeşti, ce-ai să faci cu patruzeci de cămile pline de povara pe care o ceri cam pe nedrept ca preţ pentru călăuzelile tale?

Şi dervişul, departe de a se supăra de vorbele mele sau a se necăji, cum mă aşteptam, îmi răspunse cu glas liniştit:

— Baba-Abdallah, întru adevăr grăieşti când spui că sunt dator a fi om ce se îngrijeşte tare puţin de bunurile acestei lumi. Încât, nu cer nicidecum pentru mine partea ce mi se cade dintr-o împărţeală dreaptă, ci spre a o dărui, străbătând lumea, pe la toţi săracii şi pe la toţi dezmoşteniţii. În ce priveşte ceea ce numeşti nedrept, cugetă, ya Baba-Abdallah, că şi cu de-o sută de ori mai puţin decât ceea ce ţi-am dat, tot ai fi omul cel mai bogat din Bagdad. Şi uiţi că nimica nu mă silea să-ţi pomenesc

despre comoară, şi că puteam să ţin taina numai pentru mine. Lasă, dar, la o parte lăcomia, şi mulţumeşte-te cu ce ţi-a dat Allah, fără a căuta să mai cârteşti asupra înţelegerii noastre!

Eu atunci, măcar că încredinţat de strâmba temeinicie a lăcomiei mele şi neîndoindu-mă de urâciunea jindurilor mele, schimbai tâlcul şi la faţă şi la dos, şi răspunsei:

— O, dervişule, m-ai dumerit în ce priveşte greşeala mea. Ci îngăduie-mi a-ţi aduce aminte că tu eşti un derviş desăvârşit, care nici habar nu ai de meşteşugul de a mâna cămilele, şi nu ştii decât să-l slujeşti pe cel Prea-înalt. Uiţi, dar, la ce năpaste te primejduieşti vroind să mâi atâtea cămile dedate cu glasul stăpânului lor. Dacă mi-ai da crezare, ai lua cât mai puţine cu putinţă, chiar de-ar fi să te întorci mai târziu la comoară şi să le încarci iară cu nestemate, de vreme ce poţi să descui şi să încui intrarea în peşteră când îţi place. Aşa că ascultă-mi sfatul şi nu-ţi primejdui sufletul cu osteneli şi cu griji cu care nu este deprins.

Iar dervişul, de parcă nu s-ar fi văzut în stare a putea să nu-mi îndeplinească vreo voie, răspunse:

— Mărturisesc, o, Baba-Abdallah, că nu m-am gândit deloc dintru-ntâi la ceea ce îmi aduci tu aminte acuma; şi iacătă-mă până peste poate de îngrijorat asupra urmărilor acestei călătorii, singur cu toate cămilele acestea. Alege, dar, dintre cele patruzeci de cămile ce mi se cuvin, pe cele douăzeci pe care ţi-o plăcea să le alegi, şi lasă-mi-le pe celelalte douăzeci care rămân. Apoi du-te sub ocrotirea lui Allah!

Iar eu, măcar că tare uluit de-a vedea la derviş o atâta de mare uşurinţă în a se lăsa dus cu vorba, mă repezii să aleg mai întâi cele patruzeci de cămile ce mi se cuveneau de la împărţeală, apoi pe celelalte douăzeci pe care dervişul îmi îngăduia să le iau. Şi, după ce îi mulţumii pentru tot binele ce-mi făcuse, îmi luai rămas-bun de la el, şi pornii la drum înspre Bagdad, pe când el îşi îndemna cele douăzeci de cămile înspre Bassra.

Or, nici nu făcusem câţiva paşi pe drumul Bagdadului, că Şeitan îmi şi suflă zavistia şi nemulţumirea în inimă. Şi începui să deplâng pierderea celor douăzeci de cămile ale mele, şi încă şi mai mult avuţiile ce le aveau încărcate pe spinările lor. Şi îmi zisei: „Pentru ce mă păgubeşte de cele douăzeci de cămile ale mele dervişul acesta afurisit, când este stăpân pe comoară şi când poate să scoată din ea toate bogăţiile pe care le doreşte?” Şi, dintr-o dală, îmi oprii vitele şi o luai la fugă după derviş, strigându-l din toate puterile, şi făcându-i semne să-şi oprească vitele şi să mă aştepte. Iar el îmi auzi glasul şi se opri. Şi, când ajunsei lângă el, îi spusei:

— O, dervişule, fratele meu! nu pot să te las aşa de uşor, întrucât sunt mohorât foarte în privinţa ta, din pricina grijii ce-o am pentru tihna ta. Şi nu am vroit a mă hotărî să mă despart de tine fără a te ruga să mai chibzuieşte încă o dată cât de anevoie sunt de mânat douăzeci de cămile încărcate cu povară, mai cu seamă atunci când eşti, ca tine, o, dervişule, fratele meu, un om nedeprins cu meseria şi cu felul acesta de treburi. Crede-mă, mult mai bine ţi-ar veni dacă nu ai păstra cu tine decât cel mult zece cămile, descotorosindu-le de celelalte zece asupra unui ins ca mine, care nu trudeşte mai mult dacă are grijă de o sută ori numai de una!

Iar vorbele mele chiar că dobândiră tocmai izbânda la care jinduiam, întrucât dervişul, fără de nicio împotrivire, îmi îngădui să iau cele zece cămile pe care i le ceream, în aşa fel că nu-i mai rămaseră decât zece, iar eu mă văzui stăpân pe şaptezeci de cămile cu poverile lor, care întreceau ca bogăţii averile tuturor regilor de pe pământ la un loc.

Or, după asta, s-ar socoti, o, emire al drept-credineioşilor, că ar fi urmat să am de ce să fiu mulţumit. Eh, ba deloc! Iar ochiul meu rămase gol ca şi mai înainte, dacă nu şi mai rău, iar lăcomia mea nu făcu alta decât să sporească odată cu agoniselile. Şi mă apucai să-mi îndoiesc cererile, rugăminţile şi sâcâielile, spre a-l dăuli

pe derviş să pună capac dărniciei sale, înduplecându-l să-mi lase şi cele zece cămile ce-i mai rămăseseră. Şi îl îmbrăţişai, şi îi sărutai mâinile, şi făcui atâtea şi-atâtea, până ce el nu avu tăria să se împotrivească, şi mă vesti că sunt ale mele toate, spunându-mi:

— O, Baba-Abdallah, fratele meu. Dă o folosinţă bună bogăţiilor care îţi vin de la Atoateîmpărţitorul.

Şi adu-ţi aminte de dervişul ce te-a întâlnit la cotitura soartei tale...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute şaptezeci şi şasea noapte

Urmă:

...dă o folosinţă bună bogăţiilor care îţi vin de la Atoateîmpărţitorul, şi adu-ţi aminte de dervişul ce te-a întâlnit la cotitura soartei tale.

Or, eu, o, doamne al meu, în loc de a fi până peste poate de mulţumit că ajunsesem stăpân pe toată saxanaua de nestemate, fusei îmboldit de lăcomia ochiului meu să mai cer încă şi altceva. Şi tocmai altceva acesta avea să prijeluiască prăpădul meu. Într-adevăr, îmi veni în minte că ulcica aceea de aur în care se afla alifia şi pe care dervişul, înainte de a ieşi din peşteră, o scosese din chiupul cel scump, trebuia să fie şi ea, ca toate celelalte, tot a mea. Întrucât îmi ziceam: „Cine ştie ce puteri o avea alifia aceea! Şi-apoi, am tot dreptul să iau ulcica, întrucât dervişul poate să-şi ia din peşteră altele la fel oricând i-o plăcea!” Şi gândul acesta mă hotărî să-i vorbesc. Şi-aşa că, pe când venea să mă sărute luându-şi bun-rămas de la mine, îi zisei:

— Allah fie cu tine! o, fratele meu dervişule, au ce vrei tu să faci cu ulcica aceea de alifie pe care ţi-ai ascuns-o în sân? Şi cam ce-ar putea face cu alifia aceea un derviş care de obicei nu se foloseşte nici de alifii, nici de

mireasmă de alifii, nici de umbră de alifii? Dă-mi mai bine ulcica aceea mie, ca s-o duc laolaltă cu celelalte, drept amintire de la tine!

Or, de data aceasta, mă aşteptam ca dervişul, înciudat de stăruinţa mea, să nu mai vrea nicicum a-mi da şi ulcica. Iar eu stam gata să mă prilejuiesc de nevrerea lui spre a i-o lua cu sila, dat fiind că eram mai tare decât el, şi încă cu mult, iar dacă s-ar fi împotrivit, îl zdrobeam numaidecât acolo în pustietatea aceea. Ci, împotriva oricărei aşteptări, dervişul îmi zâmbi cu bunătate, scoase ulcica din sân şi mi-o întinse cu gingăşie, spunându-mi:

— Ţine, iacătă ulceaua, o, Abdallah, fratele meu, şi deie Allah ca ea să izbutească a-ţi sătura dorinţa cea de pe urmă! De altminteri, dacă socoţi că mai pot face şi altceva pentru tine, nu ai decât să vorbeşti, şi iacătă-mă-s gata să te mulţumesc.

Or, eu, de cum mă văzui cu ulceaua în mână, o deschisei şi, privind ce se află în ea, îi spusei dervişului:

— Allah fie cu tine, o, dervişule, fratele meu, împlineşte-ţi dărniciile şi spune-mi care-s foloasele şi însuşirile alifiei acesteia pe care eu nu o cunosc!

Şi dervişul răspunse:

— Cu tot dragul inimii!

Şi adăugă:

— Află, dar, de vreme ce aşa îmi ceri, că alifia aceasta a fost plămădită de degetele ginnilor cei de sub pământ, care au pus în ea o vrajă năzdrăvană. Într-adevăr, dacă se unge cineva cu oleacă din alifie împrejurul ochiului stâng şi pe pleoapă, unsoarea aceasta face ca să i se arate dinainte toate tainiţele în care se află comorile pământului. Da dacă ungerea cu alifia s-a făcut, din nenorocire, pe ochiul cel drept, dintr-o dată insul acela rămâne orb de amândoi ochii deodată. Iacătă care este puterea şi care este folosinţa acestei alifii, o, Baba-Abdallah, fratele meu! Uassalam!

Şi, grăind aşa, dete iarăşi să-şi ia bun-rămas de la mine. Ci eu îl prinsei de mânecă şi îi spusei:

— Pe viaţa ta! Mai fă-mi cel de pe urmă bine, şi unge-mă chiar tu cu alifia pe ochiul stâng, întrucât ştii să faci lucrul acesta mai bine ca mine, şi sunt până peste poate de nerăbdător de-a pune la încercare puterea unsorii pe care am ajuns stăpân.

Iar dervişul nu vroi să se lase cumva prea mult rugat şi, tot binevoitor şi liniştit, luă oleacă de alifie pe vârful degetului şi mi-o unse împrejurul ochiului stâng şi pe pleoapa stângă, spunându-mi:

— Acuma deschide ochiul acesta stâng şi închide-l pe cel drept!

Şi deschisei ochiul stâng, cel oblojit, o, emire al drep-credincioşilor, şi îmi închisei ochiul drept. Şi numaidecât toate lucrurile cele văzute ochilor mei obişnuiţi pieriră, spre a face loc la nişte privelişti puse unele peste altele, cu peşteri de sub pământ şi cu peşteri de sub ape, cu trunchiuri de copaci uriaşi scobiţi la rădăcina lor, cu încăperi săpate în stâncă, şi cu tainiţe de toate soiurile. Şi toate erau pline cu comori de pietre rare, de gherdane, de giuvaieruri, de năstrăpate, de argintării, de toate culorile şi de toate felurile. Şi văzui metalurile în zăcămintele lor, argintul neprihănit şi aurul nepipăit, pietrele de cleştaruri în zăcătorile lor, şi vinele cele scumpe cu care este încins pământul. Şi nu contenii să mă tot uit şi să mă tot minunez decât atunci când simţii că ochiul meu cel drept, pe care eram silit să-l ţin închis, ostenise şi-mi cerea să-l deschid. Atunci îl deschisei şi numaidecât lucrurile priveliştii dimprejur veniră de se aşezară singure iarăşi la locul lor obişnuit, şi toate vedeniile datorate puterii alifiei magiceşti pieriră depărtându-se.

Şi, în felul acesta, încredinţându-mă de adevărul în privinţa puterii năzdrăvane a acelei alifii, când ar fi unsă pe ochiul stâng, nu putui a mă împiedica să mă îndoiesc în privinţa puterii ungerii ei pe ochiul cel drept.

Şi îmi zisei în sinea mea: „Tare socot că dervişul este plin de şiretenie şi de făţărnicie, şi că nu a fost atâta de

filotim cu mine şi atâta de binevoitor decât ca să mă înşele la urmă. Căci nu este cu putinţă ca o alifie să dovedească două puteri atâta de potrivnice, folosind-o la fel, numai schimbând locul.” Şi, râzând, îi spuse dervişului:

— Hei, uallah! o, taică al şiretlicurilor, tare socot că râzi de mine acuma! Căci nu este cu putinţă ca o alifie să dovedească nişte puteri atâta de potrivnice unul faţă de celălalt. Ci mai degrabă chitesc, de vreme ce tu chiar nu le-ai încercat asupra ta, că ungând ochiul cel drept alifia aceasta ar avea puterea de a-mi aduce la îndemână comorile pe care mi le-ar arăta ochiul cel stâng. Ce zici? Poţi să vorbeşti deschis. Şi, de altminteri, fie că-mi dai dreptate, fie că ba, eu tot vreau să pun la încercare pe ochiul meu puterea dreptace a alifiei, ca să nu mai am bănuieli. Te rog, dară, să mi-o ungi pe ochiul cel drept, fără de zăbavă; întrucât trebuie să pornesc la drum până-a amurgi soarele.

Ci, pentru întâia oară de la întâlnirea noastră, dervişul avu o mişcare de supărare şi îmi zise:

— Baba-Abdallah, rugămintea ta este nesăbuită şi vătămătoare, iar eu nu mă pot hotărî să-ţi fac rău, după ce ţi-am făcut bine. Nu mă sili, aşadar, cu îndărătnicia ta, să te ascult într-o treabă de care ai să te căieşti toată viaţa!

Şi adăugă:

— Să ne despărţim, aşadar, ca fraţii, şi fiecare să se ducă în drumul lui.

Ci eu, o, doamne al meu, nu-l slăbii deloc, şi fusei tot mai încredinţat că împotrivirile ce le făcea nu aveau alt rost decât să mă împiedice de-a avea sub mâna mea, în deplină stăpânire, comorile pe care puteam să le văd cu ochiul cel stâng. Şi îi zisei:

— Pe Allah! o, dervişule, dacă nu vrei să mă despart de tine cu inima rău mohorâtă, şi numai dintr-o pricină atâta de lesnicioasă, după toate cele atâta de scumpe câte mi-ai dăruit, nu ai decât să mă ungi la ochiul drept cu alifia

aceasta, întrucât eu nu ştiu cum să fac. Şi, de altminteri, nu am să-ţi dau drumul decât cu învoiala aceasta.

Atunci dervişul păli cu totul la chip, iar obrazul lui căpătă o înfăţişare de o asprime pe care nu i-o ştiam, şi îmi zise:

— Te orbeşti cu chiar mâna ta.

Şi luă oleacă de alifie şi mi-o unse împrejurul ochiului drept şi pe pleoapa dreaptă. Şi nu mai văzui decât neguri cu amândoi ochii mei, şi ajunsei orbul pe care îl vezi, o, emire al drept-credincioşilor!

Şi, simţindu-mă în starea aceasta înfricoşată, îmi venii deodată în minţi şi strigai, întinzând mâinile înspre derviş:

— Mântuieşte-mă de orbie, o, fratele meu!

Ci nu căpătai niciun răspuns. Iar el rămase surd la rugăminţile mele fierbinţi şi la ţipetele mele, şi îl auzii cum pornea cămilele la drum şi cum se depărta, ducând ceea ce fusese partea şi soarta mea.

Eu, atunci, mă lăsai să cad la pământ şi rămăsei prăbuşit un lung răstimp de vreme. Şi de bună seamă că aş fi murit de durere şi de tulburare pe locul acela, dacă o caravană care se întorcea a doua zi de la Bassra nu m-ar fi cules şi nu m-ar fi dus la Bagdad.

Şi de-atunci, după ce am văzut trecând pe sub mâna mea norocul şi puterea, m-am văzut adus la starea aceasta de cerşetor pe căile milei. Iar căinţa pentru lăcomia mea şi pentru nechibzuinţa mea faţă de binefacerile Atoateîmpărţitorului mi-a intrat în inimă şi, spre a mă pedepsi singur, mi-am hotărât osânda de-a fi plătit cu câte o palmă de mâna oricărui ins ce şi-ar face pomană cu mine.

Şi-aceasta-i povestea mea, o, emire al drept-credincioşilor. Şi ţi-am istorisit-o fără a ascunde nimic din nelegiuirea mea şi din ticăloşia patimilor mele. Şi iacătă-mă gata să primesc o palmă de la mâna fiecăruia dintre preacinstiţii aci de faţă, măcar că aceasta nu este nicidecum o pedeapsă îndestulă. Ci milos fără de margini este singur numai unul Allah!

După ce ascultă istorisirea aceasta a orbului, califul îi spuse:

— O, Baba-Abdallah, hotărât! nelegiuirea ta este o nelegiuire mare, iar nesaţul ochiului tău este un nesaţ de neiertat! Ci eu gândesc că pocăinţa şi umilinţa ta dinaintea celui Prea-milos ţi-au şi adus iertarea. Şi, pentru aceea, doresc ca de acuma înainte, spre a nu te mai vedea cum înduri osânda aceea obştească pe care ţi-ai hotărât-o, să-ţi fie viaţa pusă la adăpost din vistieria mea. Şi, drept aceea, vizirul vistieriei are să-ţi dea în fiecare zi câte două drahme din haznaua mea, spre a-ţi duce zilele. Şi aibă-te Allah întru mila lui!

Şi porunci ca tot atâta să i se verse şi dascălului cel beteag şi cu gura ruptă. Şi-i opri lângă sine spre a-i cinsti, potrivit cinului lor, cu toată fala ce se cuvenea, pe tânărul stăpân al iepei bălane, şeicul Hassan, şi pe călăreţul pe urma căruia se cântau cântece indieneşti şi chinezeşti.

— Ci să nu care cumva să crezi, o, preafericitule rege, urmă Şeherezada, că povestea aceasta ar fi de asemuit, mai de aproape ori mai de departe, cu cea a domniţei Zuleica!

Iar regele Şahriar necunoscând povestea aceea, Şeherezada spuse:

POVESTEA DOMNIŢEI ZULEICA

Mi s-a povestit, o, rege al vremilor, că se afla în scaunul de domnie al califilor, la Damasc, un rege din neamul omeiazilor, care avea de vizir un om dăruit cu înţelepciune, cu pricepere şi cu harul vorbirii, şi care, citind cărţile celor de demult şi hronicele şi scrierile poeţilor, ţinea minte tot ce citea, şi ştia, când trebuia, să-i povestească stăpânului său povestirile ce fac viaţa plăcută şi vremea desfătătoare. Or, într-o bună zi, văzând că regele, stăpânul său, era cam mohorât, se hotărî să-l înveselească şi îi spuse:

— O, doamne al meu, m-ai întrebat adesea despre întâmplările din viaţa mea şi despre cum am trăit până a nu fi ajuns rob al tău şi vizir al puterii tale. Iar până acuma am tot ocolit să răspund, de teamă să nu par prea băgăreţ sau plin de înfumurare, şi ţi-am istorisit mai degrabă lucruri ce li s-au întâmplat altora, nu mie. Astăzi însă aş vrea, măcar că buna-cuviinţă ne opreşte a ne da de pildă pe noi înşine, să-ţi povestesc întâmplarea ciudată care mi-a pecetluit toată viaţa, şi de pe urma căreia datorez faptul de-a fi răzbătut până la pragul măreţiei tale.

Şi, văzând că stăpânul său se şi arăta plin de luare-aminte, istorisi astfel povestea, spunând:

M-am născut, o, doamne şi cunună a capului meu, în cetatea aceasta preafericită a Damascului, dintr-un tată pe care-l chema Abdallah, şi care era unul dintre negustorii cei mai de vază din toată ţara Şamului. Şi

nimica nu s-a precupeţit pentru învăţătura mea, întrucât am luat învăţătură de la dascălii cei mai iscusiţi în cercetarea teologiei, a legilor, a algebrei, a poeziei, a astronomiei, a caligrafiei, a aritmeticii şi a datinilor credinţei noastre. Şi tot aşa am învăţat toate limbile câte se vorbesc în cuprinsul stăpânirii tale, de la o mare până la cealaltă, aşa că, dacă aş străbate într-o zi lumea, din dorul de-a călători, să-mi poată fi de folos prin ţările oamenilor.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute şaptezeci şi şaptea noapte

Micuţa Doniazada se sculă de pe chilimul unde sta ghemuită şi o sărută pe soră-sa şi îi zise:

— O, Şeherezada, mă rog ţie, grăbeşte de ne istoriseşte povestirea pe care ai început-o, cea a domniţei Zuleica.

Iar Şeherezada spuse:

— Cu tot dragul inimii, şi ca pe o cinstire datorată regelui acesta dăruit cu purtări alese.

Şi spuse:

Vizirul regelui de la Damasc îşi urmă astfel istorisirea pe care o povestea stăpânului său:

După ce, o, doamne al meu, mulţumită osârdiei dascălilor mei, învăţai toate ştiinţele de pe vremea mea, şi graiurile limbii noastre, precum şi vorbirile persanilor, ale grecilor, ale tătarilor, ale kurzilor, ale indienilor şi ale chinezilor, şi când, datorită trudei desăvârşite a dascălilor mei, îmi întipării în minte tot ceea ce învăţasem, părintele meu, liniştit în privinţa soartei mele, văzu fără de amărăciune cum i se apropie ceasul scris ca soroc oricărei făpturi. Şi, până a nu se săvârşi întru mila Domnului, mă chemă lângă sine şi îmi grăi:

— O, fiul meu, iacătă că Atoate-despărţitoarea are să reteze legătura mea cu viaţa, iar tu ai să rămâi fără de un

cap călăuzitor pe marea întâmplărilor. Ci, lăsându-te singur, mă mângâi cu gândul că tu, mulţumită creşterii pe care ai căpătat-o, ai să ştii cum să zoreşti apropierea ursitei prielnice. Ci, o, copilul meu, niciunul dintre fiii lui Adam nu poate să ştie ce-i păstrează soarta, şi nicio chibzuinţă nu poate să înfrunte hotărârile din *Cartea Ursitei.* Dacă, dar, o, fiul meu, are să vină o zi când vremile s-ar întoarce împotriva ta şi când viaţa ţi s-ar înnegura rău, nu ai decât să te duci în grădina acestei case şi să te agăţi de creanga cea mai groasă din copacul cel bătrân pe care îl ştii. Iar ea are să te mântuie!

Şi tatăl meu, după ce rosti aceste cuvinte ciudate, muri în pacea Domnului, fără a avea vreme să-mi spună mai multe ori a mai lămuri în vreun fel o atare povaţă. Iar eu, cât ţinură zilele de înmormântare şi de jale nu contenii să tot cuget la cuvintele acelea atâta de neaşteptate din partea unui om înţelept şi temător de Allah, cum fusese părintele meu în toată viaţa lui. Şi mă tot întrebam: „Cum de s-a putut ca tatăl meu să mă sfătuiască, împotriva poruncilor *Cărţii celei Sfinte,* să-mi dau moartea prin ştreang, în caz de năpastă, mai degrabă decât să mă încredinţez în seama Stăpânului tuturor făpturilor? Acesta-i un lucru ce trece dincolo de orice înţelegere."

Pe urmă, încet-încet, amintirea acestor cuvinte mi se şterse din minte şi, cum îmi plăceau petrecerile şi risipa, de cum mă văzui în fruntea moştenirii bogate de care aveam parte, nu zăbovii să mă dedau la toate ispitele mele. Şi trăii un şir de ani în dârdora nebuniei şi a risipelor, până într-atâta că sfârşii prin a-mi toca toată averea părintească, şi într-o zi mă trezii gol cum ieşisem din pântecele maicii mele. Şi îmi zisei, muşcându-mi degetele: „O, Hassane, fiu al lui Abdallah, iacătă-te ajuns la ticăloşie din vina ta şi nu din răutatea vremilor. Şi nu-ţi mai rămâne, drept orice bun, decât casa aceasta cu grădina ei. Şi ai să fii silit să le vinzi, ca să-ţi mai ţii zilele o vreme. După care, ai să ajungi la cerşetorie, întrucât prietenii tăi au să te părăsească şi niciunul nu are să dea

vreun împrumut cuiva care şi-a irosit avutul cu chiar mâinile lui!”

Şi atunci îmi adusei aminte de vorbele cele de pe urmă ale părintelui meu, vorbe pe care, de data aceasta, le găsii chibzuite, zicându-mi: „Hotărât! este mai bine să mor spânzurat, decât să cerşesc milă pe drumuri!”

Şi, cugetând astfel, luai o frânghie groasă şi coborâi în grădină. Şi, hotărât să mă spânzur, mă îndreptai înspre copacul pomenit, căutai creanga cea mai groasă şi, când ajunsei la ea, aşezând două pietre mari la rădăcina pomului cel bătrân, legai frânghia de ea cu un capăt. Iar cu celălalt capăt întocmii un laţ pe care mi-l petrecui pe după gât; şi, cerând iertare de la Allah pentru fapta mea, mă aruncai în jos de pe cele două pietre. Şi mă bălăngăneam spânzurat, când creanga, îndoindu-se de greutatea mea, trosni şi se rupse de la trunchi. Şi căzui la pământ împreună cu ea, mai înainte ca viaţa să-mi fi părăsit trupul.

Şi, când mă trezii astfel din leşinul în care mă aflam, şi când pricepui că nu eram mort, mă simţii tare umilit că irosisem atâta încordare de voinţă ca să ajung la neizbânda aceasta de la urmă. Şi mă şi ridicam ca să iau de la capăt fapta mea nelegiuită, când văzui o piatră cum cade din pom, şi luai seama că piatra aceea strălucea pe pământ ca un cărbune aprins. Şi, spre uluirea mea cea mare, băgai de seamă că, acolo unde mă prăbuşisem, pământul era aşternut cu pietre de-acestea sclipitoare, şi din care încă mai cădeau din pom, chiar de acolo de unde se rupsese creanga. Şi mă suii iarăşi pe cele două pietroaie şi mă uitai mai îndeaproape la ciot. Şi văzui că în locul acela creanga nu era întreagă, ci era scorboroşită, iar din scorbură lunecau pietrele acelea ce erau numai diamante şi smaralde şi alte nestemate de toate culorile.

La priveliştea aceea, o, doamne al meu, pricepui tâlcul cel limpede al cuvintelor părintelui meu, şi mi le repetai în gând cu înţelesul lor cel adevărat, aducându-mi aminte că tătâne-meu, departe de-a mă sfătui să mă spânzur, mă

sfătuise numai să mă agăţ de creanga cea groasă a copacului, ştiind de la bun început că ea are să se rupă sub greutatea mea şi că are să dea la iveală comoara pe care chiar el, gândind la niscaiva zile rele, o grămădise anume pentru mine în trunchiul cel gol al copacului bătrân.

Şi, cu inima plină de bucurie, detei fuga în casă să caut un topor şi să despic mai larg ruptura. Şi văzui că tot trunchiul urieşesc al copacului cel bătrân era scobit şi era umplut până la rădăcină cu diamante şi rubine şi peruzele şi mărgăritare şi smaralde şi cu toate neamurile de gemme de pe pământ şi din ape.

Eu, atunci, după ce îl preamării pe Allah pentru binefacerile sale, şi după ce binecuvântai în inima mea pomenirea tatălui meu, a cărui înţelepciune cugetase la nebuniile mele şi îmi pusese deoparte mântuirea aceasta nenădăjduită, mă scârbii de viaţa mea de mai înainte şi de năravurile mele, şi de chiolhanuri şi de risipe, şi mă hotărâi să mă fac om de omenie şi de chibzuială. Şi, dintru-ntâi, nu vrusei să mai trăiesc într-o cetate ce fusese martoră la toate trăsnăile mele, şi mă hotărâi să mă duc în împărăţia Persiei, înspre care mă trăgea cu o ispită de neînfrânt cetatea cea vestită a Şirazului, despre care adeseori îl auzisem pe tatăl meu povestind ca despre o cetate în care erau îngemănate toate strălucirile minţii şi toate dulceţile vieţii. Şi îmi zisei: „O, Hassane, în cetatea aceea a Şirazului ai să te aşezi ca negustor de pietre scumpe, şi ai să cunoşti oamenii cei mai plăcuţi de pe pământ. Şi, cum ştii să vorbeşti persieneşte, nu are să-ţi fie deloc greu!”

Şi făcui numaidecât ceea ce hotărâsem să fac. Şi Allah îmi scrise bună-pace şi, după o călătorie lungă, ajunsei fără de necazuri la oraşul Şiraz, unde domnea regele cel mare Sabur-Şah.

Şi descălecai la hanul cel mai bine ţinut din cetate, unde luai cu chirie o odaie frumoasă. Şi, fără a-mi mai lăsa răgaz să mă odihnesc, îmi schimbai îmbrăcămintea

de drum cu nişte haine noi şi tare frumoase, şi plecai să mă preumblu pe uliţele şi prin sukurile oraşului acela strălucit.

Or, pe când tocmai ieşeam din geamia cea mare de farfuriu, care îmi bucurase inima cu frumuseţea ei şi mă cufundase în focul rugăciunii, zării un vizir dintre vizirii regelui Sabur-Şah venind înspre mine. Şi mă zări şi el, şi se opri dinaintea mea, privindu-mă vrăjit de parcă aş fi fost un înger. Pe urmă se apropie de mine şi îmi spuse:

— O, tu, cel mai frumos dintre flăcăi, din ce ţară eşti? Întrucât văd de pe hainele tale că eşti străin în cetatea noastră!

Iar eu răspunsei, temenindu-mă:

— Sunt de la Damasc, o, stăpâne al meu, şi am venit la Şiraz spre a mă şlefui pe lângă locuitorii săi!

Iar vizirul, auzind vorbele mele, se bucură nemărginit şi mă strânse în braţe şi îmi zise:

— O, ce vorbe frumoase ai în gura ta, o, fiul meu! Câţi ani ai?

Iar eu răspunsei:

— Robul tău are şaisprezece ani!

Iar el se bucură încă şi mai mult, întrucât se trăgea dintre soţii lui Loth, şi îmi spuse:

— Frumoşi ani, o, copilul meu! frumoşi ani! Iar dacă nu ai altceva mai bun de făcut, vino cu mine la palat şi am să te înfăţişez regelui nostru, căruia îi plac chipurile frumoase şi are să te căftănească printre cămăraşii lui. Şi, hotărât! ai să fii fala cămăraşilor şi cununa lor!

Iar eu spusei:

— Pe capul şi pe ochii mei, şi ascult şi mă supun!

Atunci el mă prinse de mână. Şi făcurăm drumul împreună, tăifăsuind ba de una, ba de alta. Şi se mira grozav când mă auzea cum vorbesc persieneşte, limbă care nu era a mea, uşor şi curat. Şi se minuna de înfăţişarea şi de hainele mele strălucite. Şi îmi spunea:

— Pe Allah! dacă toţi tinerii din Damasc sunt ca tine, cetatea aceea este un colţ de rai, iar bucata de cer de

deasupra Damascului este chiar raiul!

Şi ajunserăm în felul acesta la palatul regelui Sabur-Şah, şi mă duse dinaintea regelui, şi chiar că regele zâmbi la vederea mea şi îmi spuse:

— Obrazul acesta de la Damasc fie bine venit în palatul meu!

Şi îmi spuse:

— Cum te cheamă, o, flăcău frumos?

Iar eu răspunsei:

— Robul tău Hassan, o, rege al vremilor!

Şi dacă mă auzi vorbind în felul acesta, se bucură şi se lumină, şi îmi grăi:

— Niciun nume nu s-ar fi potrivit mai bine cu un chip ca acesta, o, Hassan!

Şi adăugă:

— Te căftănesc cămăraş al meu, pentru ca ochii mei să se bucure în fiecare dimineaţă de vederea ta!

Iar eu sărutai mâna regelui şi îi mulţumii pentru bunătatea pe care mi-o dovedea. Iar vizirul mă luă şi mă puse să-mi schimb hainele, şi mă îmbrăcă chiar el cu haine de cămăraş. Şi îmi dete cea dintâi învăţătură de cum să mă port în slujba mea cea nouă de copil de casă. Şi nu ştiam cum să-i mărturisesc îndatorinţa mea pentru toată grija ce-mi arăta. Şi mă luă sub oblăduirea lui. Şi ajunsei prietenul său. Şi, la rându-le, toţi ceilalţi copii de casă, care erau toţi tineri şi tare frumoşi, se împrieteniră cu mine. Iar viaţa mea se vestea dulce în palatul acela, care îmi şi dedese atâta bucurie şi îmi făgăduia atâtea gingaşe plăceri.

Or, până atunci, o, doamne al meu, femeia nu însemnase chiar nimic în viaţa mea. Ci avea să-şi facă în curând ivirea. Şi, odată cu ea, avea să se ivească în viaţa mea...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute şaptezeci şi opta noapte

Urmă:

...femeia nu însemnase chiar nimic în viaţa mea. Ci avea să-şi facă în curând ivirea. Şi, odată cu ea, avea să se ivească şi încurcătura în viaţa mea.

Într-adevăr, trebuie să mă grăbesc a-ţi mărturisi, o; doamne al meu, că ocrotitorul meu îmi spusese, încă din prima zi:

— Află, o, scumpul meu, că este oprit tuturor cămăraşilor de la cele douăsprezece odăi, ca şi tuturor dregătorilor de la palat, şi musaipilor, şi paicilor, să se preumble noaptea prin grădinile saraiului, de la un anume ceas. Întrucât începând de la ceasul acela grădinile sunt hărăzite numai pentru femeile din harem, ca să poată să vină acolo să se bucure de reveneală şi să tăifăsuiască între ele. Şi dacă vreunul, spre nenorocirea lui, ar fi prins în grădină la ceasul acela, şi-ar primejdui capul.

Iar eu mă chibzuisem straşnic să nu alerg niciodată după o primejdie ca aceea.

Or, într-o seară, furat de răcoarea şi de dulceaţa adierii, mă lăsai răpit de somn pe o bancă din grădină. Şi nu ştiu câtă vreme şezui aţipit acolo. Iar în somnul meu auzeam nişte glasuri de femei care spuneau: „Of! e un înger! e un înger! e un înger! Of, ce frumos e! ce frumos e! ce frumos e!” Şi mă trezii deodată. Şi nu văzui nimic, decât beznă. Şi pricepui că visasem. Şi mai pricepui că, dacă aş fi prins la ora aceea în grădini, tare m-aş primejdui să-mi pierd capul, în pofida bunăvoinţii ce stârnisem în sufletul regelui şi al vizirului său. Şi, plin de groază la gândul acesta, sării în picioare, spre a fugi la palat până a nu apuca să fiu zărit în locurile acelea oprite. Ci iacătă că un glas de femeie ieşi deodată din negură şi din tăcere, spunându-mi cu un tremur de râs;

— Încotro, încotro, o, frumosule trezit?

Iar eu, mai tulburat decât dacă aş fi fost fugărit de

toate străjile de la harem, detei să-mi slobozesc picioarele în vânt, negândind decât să ajung degrabă la palat. Ci, până să fac eu câţiva paşi, la cotitura unei cărări, sub luna ce ieşea dintr-un nor, văzui ivindu-se o femeie numai frumuseţe şi strălucire, stând în picioare dinaintea mea şi zâmbind, cu doi ochi mari de gazelă îndrăgostită. Iar înfăţişarea ei era falnică, precum împărătească îi era privirea. Iar luna ce strălucea pe cerul lui Allah nu era atâta de strălucitoare ca faţa ei.

Iar eu, dinaintea acelei iviri, din rai coborâtă, fără de îndoială, nu putui să fac altminteri decât să mă opresc. Şi, plin de tulburare, lăsai ochii în jos, şi şezui cu o înfăţişare cuminte. Iar ea îmi spuse, cu glasul ei ispititor:

— Încotro te duceai aşa de grăbit, o, lumină a ochilor! Şi cine te poate sili să fugi aşa?

Iar eu răspunsei:

— O, domniţă! dacă eşti din saraiul acesta, nu ai cum să nu ştii temeiurile ce mă împing a mă depărta atâta de grabnic de locurile acestea. De bună seamă, ştii, într-adevăr, că le este oprit bărbaţilor să întârzie în grădini, peste un anume ceas, şi că este cu primejdia pierderii capului a încălca această popreală. Lasă-mă, dar, rogu-te fierbinte, să mă depărtez, până nu apucă paicii să mă zărească!

Iar tânăra domniţă, râzând întruna, îmi spuse:

— O, răcoare a inimii, te-ai trezit cam târzior să pleci! Ceasul despre care vorbeşti a trecut de mult. Şi, în loc de-a căuta să fugi, ai face mai bine să-ţi petreci aici cât ţi-a mai rămas din noapte, şi are să-ţi fie o noapte binecuvântată, o noapte de lumină!

Ci eu, încă şi mai tulburat, şi tremurând şi mai tare, nu mă gândeam decât la fugă, şi mă văicăream, spunând:

— O, pierirea mea-i fără de scăpare! O, fiică de oameni buni, o, stăpână a mea, oricine ai fi, nu-mi pricinui moartea cu ispita farmecelor tale!

Şi detei să scap. Ci ea mi se aşeză în cale, întinzând mâna stângă, iar cu mâna dreaptă îşi dete iaşmacul cu

totul la o parte, şi îmi spuse, oprindu-se din râs:

— Uită-te, aşadar, la mine, o, tinere fără de minte, şi spune-mi dacă poţi să întâlneşti în orice seară una mai frumoasă ori mai tânără ca mine? De-abia am împlinit optsprezece ani, şi niciun bărbat nu m-a atins. Iar obrazul meu, care nu-i chiar urât la privire, niciun bărbat până la tine nu a putut să se laude că l-ar fi întrezărit. Aşa că m-ai batjocori amarnic dacă tot ai mai căuta să fugi de mine.

Iar eu îi spusei:

— O, sultana mea, hotărât! tu eşti luna plină a frumuseţii şi, măcar că noaptea pizmaşă ascunde ochilor mei o parte din farmecele tale, atâta cât întrezăresc ajunge ca să mă vrăjească! Ci, te rog fierbinte, pune-te o clipă în starea mea, şi ai să vezi cât de jalnică şi de gingaşă-i.

Iar ea răspunse:

— Mă învoiesc cu tine, o, miez al inimii, că, într-adevăr, starea ta-i gingaşă; ci gingăşia ei nu vine nicidecum de la primejdia pe care o înfrunţi, ci chiar de la făptura care o pricinuieşte. Întrucât tu habar nu ai cine sunt eu, nici care este cinul meu la palat! Iar în ce priveşte primejdia pe care o înfrunţi, apoi primejdia aceea ar fi pentru oricare altul afară de tine, de vreme ce te iau sub apărarea şi sub ocrotirea mea. Spune-mi, aşadar, cum te cheamă, cine eşti şi care sunt slujbele tale la sarai!

Iar eu răspunsei:

— O, stăpâna mea, sunt Hassan din Damasc, cămăraşul cel proaspăt al regelui Sabur-Şah, şi oblăduitul vizirului regelui Sabur-Şah.

Iar ea se minună:

— A! tu eşti preafrumosul Hassan, cel care i-a sucit minţile urmaşului lui Loth! O, ce fericire să te am în noaptea aceasta, numai pentru mine, o, iubitule! Vino, inima mea, vino! Şi încetează de-a mai otrăvi ceasurile de dulceaţă şi de har cu negrele gânduri!

Şi, după ce grăi aşa, copila cea frumoasă mă trase cu putere înspre ea, şi îşi alintă obrazul de al meu, şi îşi lipi

buzele pe buzele mele, cu patimă. Iar eu, o, doamne al meu, măcar că atunci pentru întâia oară mi se întâmpla o atare treabă, simţii la atingerea aceea cum viază năprasnic în mine copilul tătâne-său, şi cuprinzând-o cu zvâcnet în braţe pe fetişcana pierită, luai puiul şi-l adusei dinaintea cuibului. Ci, la vederea lui, în loc să se cutremure luând foc, copila mi se smulse dintr-o dată din braţe şi mă împinse repezit, dând un ţipăt de spaimă. Şi de-abia apucai să-mi trag puiul acasă, că şi văzui pe dată ieşind dintr-un tufiş de trandafiri zece copilandre care alergară înspre noi, râzând să moară.

Şi, la ivirea lor, o, doamne al meu, înţelesei că văzuseră tot şi că auziseră tot, şi că tânăra cu pricina se veselise pe seama mea, şi că nu se slujise de mine decât în bătaie de joc, cu scopul vădit de-a le face să râdă pe soaţele sale. Şi, de altminteri, într-o clipeală de ochi, toate fetişcanele se şi aflau împrejurul meu, chiootind şi ţopăind ca nişte căprioare neastâmpărate. Şi, în potopul hohotelor lor de râs, se uitau la mine cu nişte ochi sclipind de vicleşug şi de ispită, şi-i spuneau celei ce mă amăgise:

— O, Kaiiria, sora noastră, ai fost grozavă! Oh, ai fost grozavă! Şi ce frumos mai era copilandrul! şi ce vioi!

Iar alta spuse:

— Şi iute!

Iar alta spuse:

— Şi zgondos!

Iar alta spuse:

— Şi gingaş!

Iar alta spuse:

— Şi frumos!

Iar alta spuse:

— Şi fălos!

Iar alta spuse:

— Şi arătos!

Iar alta spuse:

— Şi zorit!

Iar alta spuse:

— Şi uluitor!
Iar alta spuse:
— Un sultan.
Şi, totodată, se porniră pe nişte hohote lungi de râs, pe când eu stam până peste poate de stânjenit şi de tulburat. Întrucât, o, doamne al meu, eu în viaţa mea nu privisem o femeie în faţă, şi nici nu mă aflasem în tovărăşia femeilor. Iar acelea de-acolo erau de o neruşinare şi de o lipsă de sfiiciune ce nu-şi aveau seamăn în Cronicile neobrăzării. Şi stam acolo, în vâlvora chicotelilor lor, descumpănit, ruşinat şi cu nasul alungit până la picioare, ca un nǎvleg.
Ci deodată, din tufişul de trandafiri, ieşi, ca luna la răsăritul ei, o a douăsprezecea copilandră, a cărei ivire făcu să se curme numaidecât toate râsetele şi toate glumele. Iar frumuseţea sa era sultană şi făcea să se plece la tăcerea ei toate florile. Şi veni înspre ceata noastră, care se desfăcu la apropierea ei; şi se uită la mine îndelung şi îmi spuse:
— Hotărât, o, Hassan din Damasc, cutezanţa ta este o cutezanţă mare, iar năvălirii tale asupra tinerei domniţe de aici i se cade pe drept osânda. Şi, pe viaţa mea! ce păcat de tinereţea şi de frumuseţea ta!
Atunci fetişcana care numai ea fusese pricina întâmplării acesteia, şi pe care o chema Kaiiria, veni şi sărută mâna celei ce rostise asemenea vorbe, şi îi zise:
— O, Zuleica, stăpână a noastră, pe viaţa ta cea scumpă! iartă-i pornirea de adineaori, care nu-i decât dovada năvălniciei lui. Iar soarta îi este în mâinile tale! Aşa încât se cade a-l părăsi, ori a-i aduce mântuire, acestui preafrumos năvălitor, acestui făptuitor de tâlhării asupra tinerelor fete fecioare?
Iar cea pe care o chema Zuleica şezu o clipă pe gânduri şi răspunse:
— Bine, de data aceasta să-l iertăm, de vreme ce chiar tu, care ai suferit încercarea de tâlhărie, pui mărturie pentru el. Să-i fie lăsat capul şi să fie slobozit de primejdia

în care se află! Ba chiar, spre a le ţine minte pe fetele ce l-au slobozit, se cade să ne străduim a-i face oleacă mai plăcută păţania din noaptea aceasta. Să-l luăm, aşadar, cu noi şi să-l ducem în iatacurile noastre, pe care până acuma niciun bărbat nu le-a prihănit cu suflarea lui.

Şi, grăind astfel, făcu semn uneia dintre fetele ce-o însoţeau care pieri îndată, uşoară, pe sub chiparoşi, spre a se întoarce peste o clipită, aducând în braţe o grămadă de mătăsării.

Şi desfăcu la picioarele mele mătăsurile acelea, care alcătuiau o rochie minunată de femeie; şi, cu toatele, mă ajutară s-o petrec peste hainele mele. Şi, străvestit în felul acesta, mă cufundai frumos în ceata lor. Şi, trecând printre copaci, ajunserăm la iatacurile haremului.

Or, când intrarăm în sala de primire a haremului, toată numai din marmură străcurată şi învârstată cu mărgăritare şi cu peruzele, fetele îmi spuseră la ureche că sala aceea era încăperea în care fata regelui avea obicei să-şi primească musafirele şi prietenele. Şi, tot aşa, îmi dezvăluiră că fata regelui nu era alta decât chiar domniţa Zuleica.

Şi băgai de seamă că în mijlocul acelei săli atâta de frumoase şi atâta de goale se aflau douăzeci de preşuri mari de atlaz, aşezate roată peste chilimul cel mare. Şi toate fetişcanele, care nu conteniseră o clipă să-mi facă pe furiş tot felul de ispiteli şi să-mi arunce nişte ocheade pârjolite, se duseră să şadă orânduite frumos pe acele preşuri de atlaz, poftindu-mă să şed şi eu în mijlocul lor, faţă în faţă cu chiar Zuleica, domniţa, care mă privea cu nişte ochi ce-mi străpungeau sufletul.

Atunci Zuleica porunci răcoritoarele, şi şase alte roabe, tot atâta de frumoase şi de bogat îmbrăcate, se iviră într-o clipită şi începură a ne împărţi nişte ştergare de mătasă pe nişte tipsii de aur, pe când altele zece veneau pe urma lor cu nişte farfuriuri mari, care şi numai cu înfăţişarea lor...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute şaptezeci şi noua noapte

Urmă:

...începură a ne împărţi nişte ştergare de mătasă pe nişte tipsii de aur, pe când altele zece veneau pe urma lor cu nişte farfuriuri mari, care şi numai cu înfăţişarea lor erau o răcoreală.

Şi ne puseră dinainte farfuriurile în care se aflau sorbeturi cu gheaţă, lapte prins, dulceţuri de chitră, felii de castraveţi şi lămâi. Iar domniţa Zuleica gustă ea mai întâi şi, tot cu linguriţa de aur pe care o dusese la buzele sale, mă îmbie cu un pic de dulceaţă şi cu o felie de chitră, apoi cu încă o linguriţă de lapte prins. Pe urmă, linguriţa aceea trecu de mai multe ori din mână în mână, până ce toate fetele se înfruptară din bunătăţurile acelea minunate, în mai multe rânduri, cât nu mai rămase nimic în farfuriuri. Şi atunci roabele ne aduseră o apă bună, în nişte cupe de cleştar.

Iar taifasul nu zăbovi a se încinge, de parcă am fi băut toate soiurile de vinuri. Iar eu mă minunam de cutezanţa vorbelor de pe buzele acelor copile, care râdeau în hohote ori de câte ori vreuna dintre ele slobozea vreo năzdrăvănie straşnică şi vârtoasă pe socoteala copilului tătâne-său, a cărui vedere le plăcuse peste măsură. Iar nurlia de Kaiiria, asupra căreia fusese îndreptată tâlhăria mea, de vreme ce fusese tâlhărie, nu-mi mai păstra nicio umbră de supărare şi se aşezase faţă în faţă cu mine. Şi se uita la mine surâzând, şi îmi da de înţeles prin graiul ochilor că mă ierta pentru năvălnicia mea din grădină. Iar eu, la rându-mi, îmi ridicam ochii înspre ea din vreme în vreme, pe urmă îi coboram repede, de îndată ce băgăm de seamă că ea avea privirile asupra mea; căci, în pofida tuturor strădaniilor ce le încercam spre a face să mi se ivească oarecare linişte pe faţă, tot mai păstram,

înconjurat de acele fetişcane fără seamăn, o stânjeneală tare supărătoare. Iar domniţa Zuleica şi soaţele sale, care vedeau limpede starea mea, încercau la rându-le, cu tot soiul de mijloace, să-mi stârnească îndrăzneala. Iar Zuleica, până la urmă, zise:

— Oare când, o, prietene al nostru Hassan din Damasc, ai să iei o faţă mai slobodă şi mai voioasă? Au crezi cumva că fetele acestea neprihănite sunt nişte mâncătoare de carne de om? Şi nu ştii că nicio primejdie nu te paşte în iatacurile fetei regelui, unde niciun hadâmb nu ar cuteza vreodată să intre fără de îngăduinţă? Uită, aşadar, pe-o clipă, că vorbeşti cu domniţa Zuleica, şi închipuie-te la o clacă de taclale cu nişte fete de rând ale vreunor neguţători din Şiraz. Aşa că saltă fruntea, o, Hassane, şi priveşte-le în faţă pe toate aceste tinerele minunate. Şi, după ce ai să le cercetezi cu cea mai mare luare-aminte, grăbeşte de ne spune, cu toată slobozenia şi fără a te teme că ne-ai supăra, care-i aceea dintre noi care îţi place cel mai mult!

Or, vorbele acestea ale domniţei Zuleica, o, rege al vremilor, în loc să-mi dea inimă şi suflet, nu făcură decât să-mi sporească tulburarea şi fâstâceala, şi nu mă pricepui decât să îngaim nişte cuvinte bâlbâite, simţind roşeaţa sfiiciunii cum mi se suie în obraz. Şi aş fi vrut, în clipita aceea, să se caşte pământul şi să mă înghită. Iar Zuleica, văzându-mi zăpăceala, îmi spuse:

— Văd, o, Hasanne, că ţi-am cerut un lucru care te pune în încurcătură. Întrucât, fără de nicio îndoială, te temi că mărturisindu-ţi plăcerea pentru una să nu le superi pe toate celelalte şi să le stâmeşti împotriva ta. Ei bine, greşeşti, dacă o teamă ca aceasta îţi întunecă gândurile. Află, aşadar, că eu şi soaţele mele suntem atâta de prietene, şi că între noi sunt nişte legături sufleteşti atâta de strânse, încât un bărbat, orice-ar face cu vreuna dintre noi, nu ar putea să ne strice prietenia. Aşa că alungă-ţi din inimă temerile care o fac atâta de chibzuită, cercetează-ne cu toată slobozenia şi, chiar

dacă ai vroi să rămânem toate goale dinaintea ta, spune-ne fără de sfială şi avem să ne supunem, pe capetele şi pe ochii noştri! Ci numai grăbeşte de ne spune care-i cea aleasă de tine.

Eu atunci, o, doamne al meu, chemai în ajutor cât mi se mai întorsese din bărbăţie după atâtea îmbărbătări şi, măcar că soaţele Zuleicăi erau desăvârşit de frumoase şi i-ar fi fost cam anevoie până şi ochiului cel mai priceput să facă vreo osebire între ele, şi măcar că, pe de altă parte, domniţa Zuleica era ea însăşi pe puţin tot atâta de minunată ca şi fetişcanele sale, inima mea jinduia fierbinte după aceea care, cea dintâi, o făcuse să bată atâta de năprasnic în grădină, sclipitoarea şi dulcea Kaiiria, mult-iubitoarea de copilul-tătâne-său. Ci mă ferii straşnic, în pofida oricărei ispite, să-mi dezvăluiesc simţămintele acelea, care, cu toate vorbele liniştitoare ale Zuleicăi, tare ar mai fi putut să tragă asupra capului meu ciuda celorlalte fecioare. Şi mă mulţumii, după ce le cercetai pe toate cu cea mai mare luare-aminte, să mă întorc înspre domniţa Zuleica şi să-i spun:

— O, stăpână a mea, se cade să încep cu a-ţi spune că nu aş putea să asemui farmecele tale cu cele ale soaţelor tale, căci nu se asemuie strălucirea lunii cu sclipirea stelelor. Şi-aşa-i frumuseţea ta, faţă de care ochii nu ar putea să aibă priviri decât pentru ea.

Şi, rostind cuvintele acestea, nu putui să mă opresc a nu repezi o aruncătură de ochi plină de înţeles înspre Kaiiria cea dulce, în aşa fel ca s-o fac să priceapă că numai buna-cuviinţă îmi şoptea măgulirea aceea faţă de domniţă.

Iar după ce auzi răspunsul meu, Zuleica îmi spuse zâmbind:

— Ai fost strălucit, o, Hassane, măcar că linguşeala este vădită. Aşa că acuma, când eşti mai slobod la grai, grăbeşte de ne dezvăluie afundul inimii tale, spunându-ne care este, dintre toate aceste fete, aceea ce te ispiteşte cel mai mult!

Şi, la rându-le, fetişcanele îşi împreunară rugăminţile cu cea a domniţei, spre a mă îndemna să le dezvăluiesc gândul meu. Şi, dintre toate, tocmai Kaiiria se arăta cea mai înflăcărată de dorinţa de a mă face să vorbesc, ea cea care îmi şi ghicise gândurile tainice.

Eu atunci, o, doamne al meu, alungând şi ce-mi mai rămăsese din toată sfiiciunea, mă înduplecai faţă de atâtea stăruinţe sporite ale fetelor şi ale stăpânei lor, mă întorsei înspre Zuleica şi îi spusei, arătând-o cu o mişcare de mână pe tânăra Kaiiria:

— O, sultana mea, iacătă, chiar aceasta-i cea pe care o râvnesc! Aşa, pe Allah! chiar înspre dulcea Kaiiria merge dorul meu cel mai mare.

Or, nici nu sfârşisem eu bine de rostit vorbele acestea, că toate fetele şi izbucniră laolaltă în nişte hohote lungi de râs, fără ca pe feţele lor înflorite să se ivească nici cel mai mic semn de ciudă. Şi gândeam în sufletul meu, privindu-le cum îşi dedeau coate şi mureau de râs: „Ce poveste ciudată mai este şi povestea aceasta! Oare acestea-s femei ca toate femeile şi fete ca toate fetele? Oare de când au deprins făpturile de felul lor atâta nepărtinire şi atâta virtute, ca să nu se gelozească şi să nu se zgârie pe ochi dinaintea izbânzii uneia dintre semenele lor? Pe Allah! nişte surori nu s-ar purta cu atâta gingăşie şi cu atâta lipsă de zavistie faţă de surorile lor. Iacătă un lucru ce întrece priceperea mea."

Ci domniţa Zuleica nu mă lăsă prea mult cufundat în această nedumerire şi îmi zise:

— Minunat! minunat! o, Hassan din Damasc! Pe viaţa mea! tinerii din ţara ta au gust ales, ochi iscusit şi pricepere. Şi sunt tare bucuroasă, o, Hassane, că i-ai dat întâietate prietenei mele Kaiiria. Ea este prietena inimii mele, şi-i cea mai îndrăgită. Şi n-ai să te căieşti de alegerea ta, o, craiule! De altminteri, nici nu ai de unde să ştii tot preţul şi toată însemnătatea celei alese, căci noi toate, aşa cum ne vezi, n-am putea năzui, nici pe de aproape, nici pe de departe, să fim asemuite cu ea întru

frumuseţi, întru desăvârşirile trupului şi întru farmecele minţii. Şi chiar că noi suntem roabele ei, măcar că din ce se vede s-ar putea amăgi cineva.

Pe urmă toate la rând începură s-o firitisească pe prea minunata de Kaiiria, şi s-o laude pentru biruinţa pe care o dobândise. Iar ea nu se dovedi nicidecum neajutorată la vorbă, ci dete la fiecare dintre soaţele sale răspunsul cuvenit, pe când eu eram până peste măsură de uluit.

După care Zuleica luă o alăută de alături şi o puse în manile preaiubitei sale Kaiiria, spunându-i:

— Suflet din sufletul meu, se cade să-i arăţi drăguţului tău un pic din ceea ce ştii, ca nu cumva să socoată că ţi-am fi înflorit noi harurile.

Şi mult-plăcuta Kaiiria luă alăuta din mâinile Zuleicăi, o struni şi, după un început vrăjitor, cântă încetişor, însotindu-se de sunetul strunelor:

Sunt ucenica dragostei. Nebună,
M-a învăţat gingaşele alinturi
Şi a binevoit cu drag să pună
Comori de vise-n sufletu-mi, şi jinduri,
Pe care să le-nchin acum buimacă,
Orice-ar fi scris din veci să mi se-ntâmple,
Acestui căprior care mă seacă
Cu scorpionii negri ce se joacă
În jurul preafrumoaselor lui tâmple.

Cât voi trăi sub soare şi sub stele,
Am să-l iubesc cum n-au iubit crăiese,
Căci port credinţă-n veci iubirii mele,
Flăcăului ce inima-l alese,
O, voi îndrăgostiţi, să nu-şi deşerte
Iubirea voastră frunză fermecată!
Păstraţi-o pururi tânără şi verde —
Un bun pierdut, pe veci de veci se pierde
Şi nu se mai găseşte niciodată.

Cât despre mine, fac mărturisirea
Că sunt pe veci de veci îndrăgostită
De căprioru-acesta ca iubirea
Ivindu-se din vis, desăvârşită,
Ca din şoptirea unui zvon de frunze,
Şi nu mai ştiu nici temeri, nici prefaceri.
Privirea lui cu străluciri ascunse
Până-n adâncul inimii-mi pătrunse
Precum tăişul paloşului ager.

Pe tânăra lui frunte de lumină
Condeiul frumuseţii înseşi scrise
Încondeiala vrăjilor deplină
În floarea unor linii nedezise.
Iar ochii lui, blagosloviţi de soartă,
Sunt plini de-un farmec fără-asemănare,
Că inima de vraja lor stă moartă
Sub arcul nemilos care se-ncoardă
Cu negrele-i săgeţi ucigătoare.

O, tu, cel fără care n-am putere
Să mai trăiesc, şi nu mai am cu cine
În suflet să te schimb, că mi te cere
Sufletu-mi tot, hai la hammam cu mine,
Să te slujesc cu dor, iubitul meu,
Sub străluciri de marmură albastră!
Să ardă narduri în căţui mereu,
Să umplă sala aburii, iar eu
Pe pieptul tău să cânt iubirea noastră.

Când sfârşi de cântat, întoarse ochii înspre mine cu atâta duioşie încât, uitându-mi dintr-o dată şi întreaga sfială şi de faptul că se aflau de faţă fiica regelui şi soaţele ei cele chicotitoare, mă aruncai la picioarele Kaiiriei, potopit de iubire şi până peste marginile plăcerii. Şi, dacă simţii mireasma ce se revărsa din hainele ei moi, şi căldura trupului ei deasupra mea, mă năpădi o beţie

de-o cuprinsei deodată în braţe şi începui s-o sărut peste tot pe unde puteam, cu năprăsnicie, în vreme ce ea se alinta ca o turturică. Şi nu-mi venii în fire decât când auzii chicotelile de râs pe care le scoteau fetele văzându-mă dezlănţuit ca un berbec pus la posteală din ceasul...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute optzecea noapte

Urmă:

...nu-mi venii în fire decât când auzii chicotelile de râs pe care le scoteau fetele văzându-mă dezlănţuit ca un berbec pus la posteală din ceasul berbeciei lui.

După asta, începură să mănânce şi să bea, şi să spună la nebunii, şi să-şi facă pe dedesubt tot soiul de zgoande şi de şotii, până ce intră o roabă bătrână care dete de veste întregei liote că în curând avea să se lumineze de ziuă. Şi toate răspunseră laolaltă:

— O, doică a stăpânei noastre, vestea ce ne-ai adus-o este asupra capului şi a ochilor noştri!

Iar Zuleiea se ridică spunându-mi:

— Este vremea, o, Hassane, să mergem la odihnă. Iar tu poţi să te bizui pe ocrotirea mea spre a ajunge să te bucuri de iubita ta, căci nu am să precupeţesc nimic spre a te ajuta să ajungi la împlinirea dorurilor tale. Ci, până una alta, avem să te ajutăm să ieşi fără zarvă din harem.

Şi şopti câteva vorbe la urechea bătrânei sale mance, care mă privi o clipită în ochi şi mă luă de mână spunându-mi să merg după ea. Iar eu, după ce mă temenii dinaintea acelui stol de porumbiţe, şi după ce repezii o aruncătură de ochi pătimaşă înspre dulcea Kaiiria, mă lăsai călăuzit de bătrână, care mă duse printr-un şir de bolte şi printr-o sumedenie de cotituri, şi mă scoase la o portiţă de la care avea cheia. Şi deschise portiţa aceea. Şi mă strecurai afară, şi văzui că mă aflu

dincolo de împrejmuirile palatului.

Or, se şi luminase de ziuă, iar eu grăbii să mă întorc la palat pe poarta cea mare, de-a dreptul, în aşa fel ca să fiu zărit de străjeri. Şi detei fuga în odaia mea, unde, de cum trecui pragul, îl văzui pe oblăduitorul meu, vizirul cel coborâtor din Loth, care mă aştepta până peste poate de nerăbdător şi de îngrijorat. Şi se ridică repede când mă văzu întrând, şi mă strânse în braţe şi mă sărută cu drag, spunându-mi:

— O, Hassane, inima mea era cu tine, şi eram tare tulburat în privinţa ta. Şi n-am închis ochii deloc toată noaptea, gândindu-mă că, străin cum eşti în Şiraz, înfrunţi primejdiile de noapte din partea puşlamalelor care colcăie pe uliţe. Of, scumpule, unde ai fost, departe de mine?

Iar eu mă ferii cu grijă să-i povestesc întâmplarea mea, ori să-i spun că îmi petrecusem noaptea cu nişte femei, şi mă mulţumii numai să-i răspund că mă întâlnisem cu un negustor de la Damasc, aşezat la Bagdad, care tocmai pleca la El Bassra cu toată casa lui, şi că mă oprise la el toată noaptea. Iar oblăduitorul meu fu nevoit să-mi dea crezare şi se mulţumi să scoată câteva oftaturi şi să mă mustre prieteneşte. Şi-atâta cu el!

Cât despre mine, îmi simţeam inima şi mintea legate de farmecele nurliei de Kaiiria, şi îmi petrecui toată ziua aceea şi toată noaptea prefirându-mi prin minte până şi cele mai mici amănunte ale întâlnirii noastre. Iar a doua zi încă mai eram cufundat în amintirile mele, când un hadâmb veni să bată la uşa mea şi să-mi spună:

— Aici locuieşte oare domnia-sa Hassan din Damasc, cămăraşul stăpânului nostru regele Sabur-Şah?

Iar eu răspunsei:

— La el te afli!

El atunci sărută pământul dinaintea mea şi se ridică apoi spre a-şi scoate din sân un sul de hârtie pe care mi-l înmână. Şi plecă precum venise.

Iar eu, numaidecât, desfăşurai hârtia şi văzui că pe ea se aflau aceste rânduri, însemnate cu o scriitură şerpuită:

„Dacă tânărul căprior din ţara Şamului va veni în noaptea aceasta, pe lumină de lună, să se preumble mlădiu pe sub ramuri, are să dea ochii cu o tânără căprioară, zaifă de iubire, topită toată de dorul lui, care-i va spune, în graiul său, cât de tulburată este în inima ei că a fost cea aleasă, dintre căprioarele pădurii, şi cea mai dorită dintre soaţele sale".

Şi, o, doamne al meu, la citirea acelei scrisori mă simţii beat fără de vin. Întrucât, măcar că pricepusem, din cea dintâi seară, că ispititoarea de Kaiiria avea o anume pornire spre mine, nu mă aşteptam nicidecum la o dovadă ca aceasta din partea dragostei sale. Aşa că, de îndată ce izbutii să-mi stăpânesc fiorii, mă înfăţişai dinaintea vizirului, oblăduitorul meu, şi îi sărutai mâna. Şi, după ce dobândii în felul acesta bunăvoinţa lui, îi cerui îngăduinţa de a mă duce să-l văd pe un derviş din ţara mea, de curând sosit de la Mecca, şi care mă poftise să-mi trec noaptea cu el. Şi, după ce mi se dete îngăduinţa, mă întorsei în odaia mea şi alesei dintre nestematele ce le aveam smaraldele cele mai frumoase, rubinele cele mai curate, diamantele cele mai albe, mărgăritarele cele mai mari, peruzelele cele mai gingaşe, safirele cele mai desăvirşite şi, pe un fir de aur, le întocmii într-un şirag de mătănii. Şi, de îndată ce noaptea se aşternu peste grădini, mă înmiresmai cu mosc curat şi mă dusei fără de niciun zgomot la crânguri, pe portiţa cea tainică pe unde ştiam drumul şi pe care o găsii deschisă anume pentru mine.

Şi ajunsei la chiparoşii sub care mă lăsasem furat de somn în seara dintâi, şi aşteptai cu sufletul sugrumat venirea mult-iubitei. Iar aşteptarea îmi ardea sufletul, iar ceasul întâlnirii noastre mi se părea că nu are să mai vină. Şi iacătă că deodată, sub razele de lună, o albeaţă uşoară lunecă printre chiparoşi, iar Kaiiria cea ispititoare se ivi dinaintea ochilor mei răpiţi. Şi mă închinai la picioarele ei, cu faţa la pământ, fără a putea să rostesc un cuvânt, şi şezui aşa până ce, cu glasul ei de izvor

şoptit, îmi spuse:

— O, Hassan al dragostei mele, ridică-te şi, în locul acestei tăceri dulci şi pătimaşe, dă-mi dovezi adevărate despre iubirea ta pentru mine! Este oare cu putinţă, o, Hassane, ca tu chiar să mă fi găsit mai frumoasă şi mai vrednică de dorit decât pe toate însoţitoarele mele, fetele acelea plăcute, mărgăritarele acelea neatinse, şi chiar decât pe domniţa Zuleica? Ar trebui să mă aud încă o dată din gura ta toate acestea spre a-mi crede urechilor.

Şi, grăind astfel, se plecă înspre mine şi mă ajută să mă ridic. Iar eu îi luai mâna şi o dusei la buzele mele pătimaşe, şi îi spusei:

— O, sultană a sultanelor, iată mai întâi pentru tine un şirag de mătănii din ţara mea, să-i depeni pietrele de-a lungul zilelor tale de viaţă fericită, aducându-ţi aminte de robul ce ţi l-a dăruit. Şi, odată cu şiragul acesta de mătănii, un biet dar mărunt, primeşte şi mărturia dragostei, pe care stau gata să o fac legiuită dinaintea cadiului şi a martorilor.

Iar ea îmi răspunse:

— Ce bucuroasă sunt că ţi-am stârnit atâta dragoste, o, Hassane, pentru care îmi supun sufletul la primejdiile acestei nopţi. Ci, vai, nu ştiu dacă inima mea se cade să se bucure de biruinţa ei, ori dacă n-ar trebui să privesc întâlnirea noastră ca pe începutul unor năpaste şi al unor necazuri în viaţa mea.

Şi, grăind astfel, îşi plecă fruntea pe umărul meu, în vreme ce suspinele îi scuturau pieptul. Şi îi spusei:

— O, stăpâna mea, pentru ce vezi lumea atâta de neagră, dinaintea ochilor tăi, în noaptea aceasta de lumină? Şi pentru ce chemi asupra capului tău năpastele, izvodind atâtea presimţiri greşite?

Iar ea îmi spuse:

— Deie Allah, o, Hassane, ca aceste presimţiri să fie greşite! Ci să nu cumva să socoţi că ar fi neîntemeiată teama care, în ceasul acesta al întâlnirii noastre atâta de dorite, vine să ne tulbure bucuria. Of, spaimele mele sunt

mult prea temeinice.

Şi tăcu un răstimp, apoi îmi spuse:

— Află, aşadar, o, tu, cel mai iubit dintre iubiţi, că domniţa Zuleica te îndrăgeşte tainic, şi că e gata să-ţi mărturisească dintr-o clipă în alta dragostea ei. Or, cum ai să întâmpini tu o mărturisire ca aceea? Iar dragostea pe care spui că o ai pentru mine va putea ea să dureze împotriva falei de-a o avea ca iubită pe cea mai frumoasă şi cea mai falnică fiică de rege?

Ci eu îi curmai vorba, spre a mărturisi:

— Da, pe viaţa ta! o, ispititoare Kaiiria, tu ai să fii pururea mai presus decât domniţa Zuleica în inima mea! Şi de-ar da Allah să ai o potrivnică încă şi mai falnică, ai vedea atunci că nimic nu ar putea să clatine statornicia inimii mele robită de frumuseţea ta! Şi chiar dacă regele Sabur-Şah, tatăl domniţei Zuleica, nu ar avea niciun fiu care să-l moştenească, şi i-ar lăsa scaunul de domnie al Persiei aceluia ce s-ar însura cu fata lui, eu ţi-aş jertfi un noroc ca acela, o, tu, cea mai vrednică de iubit dintre toate fecioarele!

Iar Kaiiria se minună, spunând:

— O, Hassan, bietule, ce orbire pe tine! Au tu uiţi că eu nu sunt decât o roabă în slujba domniţei Zuleica? Dacă la mărturia ei de dragoste tu ai să răspunzi cu o neprimire, ai să tragi supărarea ei asupra capului meu şi asupra capului tău, şi amândoi avem să fim pierduţi fără de scăpare. Aşa că este mai bine, spre folosul nostru, să te supui celei mai tari. Aceasta-i singura cale de scăpare. Iar Allah are să-şi pună balsamul pe inima mâhniţilor.

Iar eu, departe de a mă învoi cu povaţa ei, mă simţii până peste poate de supărât de-a fi măcar bănuit de atâta nevolnicie încât să mă dau biruit faţă de nişte socoteli ca acelea, şi mă răzvrătii, strângând-o pe ispititoarea Kaiiria în braţele mele:

— O, rod al darurilor cele mai alese ale Atoate-ziditorului, nu-mi chinui sufletul cu vorbe atâta de grele. Şi, de vreme ce primejdia atârnă asupra capului tău

vrăjitor, hai să fugim amândoi în ţara mea. Acolo se află nişte pustietăţi unde nimeni n-ar mai putea să ne afle urmele. Iar eu, datorită Atoate-împărţitorului, sunt destul de bogat spre a te ţine să trăieşti în toate strălucirile, fie şi la capătul lumii celei locuite de oameni!

La vorbele acestea, iubita mea se lăsă dulce să cadă în braţele mele şi îmi spuse:

— Ei bine, Hassane, nu mă mai îndoiesc de dragostea ta şi vreau să te scot din amăgirea în care anume te-am lăsat să aluneci spre a-ţi pune la încercare simţămintele. Află, aşadar, că nu sunt nicidecum aceea pe care o crezi tu, nu sunt nicidecum Kaiiria, prietena domniţei Zuleica. Domniţa Zuleica sunt chiar eu, iar aceea pe care o credeai a fi domniţa Zuleica este chiar prietena mea Kaiiria. Şi nu am ticluit acest vicleşug decât spre a mă încredinţa şi mai bine de dragostea ta. De altminteri, vei avea numaidecât adeverirea spuselor mele.

Şi, după vorbele acestea, rosti o chemare şi din umbra chiparoşilor se ivi aceea pe care o credeam a fi domniţa Zuleica, şi care de fapt era prietena ei de inimă Kaiiria. Şi veni să-i sărute mâna stăpânei sale, şi să se temenească dinaintea mea precum cere datina. Iar domniţa cea ispititoare îmi spuse:

— Acum, o, Hassane, dacă ştii că mă cheamă Zuleica şi nicidecum Kaiiria, ai să mă mai iubeşti tot atâta şi vei mai avea tu pentru o domniţă simţăminte tot atâta de dulci cum aveai pentru...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute optzeci şi una noapte

Urmă:

...ai să mă mai iubeşti tot atâta şi vei mai avea tu pentru o domniţă simţăminte tot atâta de dulci cum aveai pentru o prietenă de rând de-a domniţei?

Iar eu, o, doamne al meu, nu pregetai să dau răspunsul de cuviinţă, spunându-i Zuleicăi că nu puteam pricepe potopul de fericire ce mă copleşea şi nici pe ce cale mi se putuse cuveni ca ea să binevoiască a-şi coborî privirile până la robul de mine, şi, în felul acesta, să-mi facă soarta mai de pizmuit decât cea a fiilor celor mai mari regi. Ci ea îmi curmă vorba, spre a-mi spune:

— O, Hassane, să nu te minunezi deloc de ce am făcut pentru tine. Au nu te-am văzut eu, dormind seara sub pomi, în lumina lunii? Or, din ceasul acela, inima mea a fost înrobită de frumuseţea ta, şi nu mai pot, fără a-mi zdrobi zborul inimii, să fac altceva decât să fiu a ta.

Cu asta, şi în vreme ce preabuna Kaiiria se preumbla nu departe de noi spre a veghea împrejurimile locului, dederăm zăgazuri slobode râului înflăcărării noastre, ci fără ca nimica nelegiuit să se petreacă. Şi ne trecurăm noaptea sărutându-ne şi stând de vorbă drăgăstos, până ce prietena veni să ne dea de ştire că era vremea să ne despărţim. Ci, până a nu pleca, Zuleica îmi spuse:

— O, Hassane, să te gândeşti mereu la mine! Îţi făgăduiesc că am să-ţi arăt în curând cât îmi eşti de drag.

Iar eu mă aruncai la picioarele ei spre a-i mărturisi îndatorinţa mea faţă de toate hatârurile ce-mi dăruia. Şi ne despărţirăm cu lacrimile simţirii în ochi. Şi ieşii din grădină prin aceleaşi întortocheturi ca şi întâia oară.

Or, a doua zi, nădăjduiam cu tot sufletul un semn de la mult-iubita mea, care să-mi dea temei a mă bizui pe o nouă întâlnire în grădini. Ci ziua trecu fără a aduce împlinirea nădejdii mele cea mai scumpă. Şi nu izbutii să închid ochii în noaptea aceea, neştiitor cum eram asupra pricinii acelei tăceri. Şi, în ziua următoare, în ciuda faptului că se afla lângă mine oblăduitorul meu, ce se străduia să ghicească pricina frământărilor mele, şi în pofida vorbelor pe care mi le spunea ca să mă veselească, vedeam numai negru dinaintea ochilor şi nu vrusei să mă ating de niciun fel de mâncare. Şi, la lăsatul serii, coborâi înspre grădini, până când ceasul de poprire

încă nu sosise, şi, spre marea mea nedumerire, văzui că toate crângurile erau pline de străjeri şi, gândindu-mă la vreo întâmplare năprasnică, detei fuga îndărăt în odaia mea. Şi, când ajunsei acolo, îl găsii pe hadâmbul domniţei aşteptându-mă. Şi tremura tot, şi nu avea o înfăţişare deloc liniştită că se afla în odaia mea, de parcă din toate colţurile urmau să sară nişte inşi înarmaţi spre a-l face bucăţele. Şi îmi dete repede un sul de hârtie, asemeni cu cel pe care mi-l mai adusese, şi plecă zorit.

Iar eu desfăşurai sulul şi citii cele ce urmează:

„Află, o, miez de duioşie, că tânăra căprioară era să fie prinsă de vânători, după ce s-a despărţit de căpriorul ei cel frumos. Iar acuma este păzită de vânătorii care au năpădit toată pădurea. Aşa că ia bine seama să nu care cumva să te duci noaptea, pe lumină de lună, să-ţi cauţi căprioara. Ci mai degrabă caută-ţi scăparea şi fereşte-te de vicleşugurile prigonitorilor noştri. Şi, mai ales, nu te lăsa cuprins de deznădejde, orice-ar fi să se întâmple şi orice-ai putea să auzi zilele acestea. Şi nici măcar moartea mea să nu care cumva să te facă să-ţi pierzi judecata şi să ajungi să uiţi chibzuinţă. Uassalam!”

La citirea acelei scrisori, o, rege al vremilor, spaima şi grijile mele ajunseră până peste fire, şi mă lăsai cuprins de vălmăşagul gândurilor zbuciumate. Încât atunci când, a doua zi, se răspândi în palat zvonul, ca o bătaie de aripi de cucuvea, despre moartea pe cât de repede pe-atâta de greu de priceput a domniţei Zuleica, durerea mea şi ajunsese până peste margini şi, fără de nicio vorbă, mă prăbuşii leşinat în braţele oblăduitorului meu, cu capul lunecându-mi înaintea picioarelor.

Şi rămăsei într-o stare soră cu moartea, vreme de şapte zile şi şapte nopţi, după care, mulţumită îngrijirilor pline de luare-aminte pe care nu mi le precupeţi oblăduitorul meu, mă întorsei la viaţă; ci cu sufletul plin de jale şi cu inima cuprinsă pe totdeauna de sila de viaţă. Şi, neputând să îndur a mai rămâne în palatul acela cernit de jalea morţii mult-iubitei mele, mă hotărâi să fug în

taină, la cel dintâi prilej, spre a mă afunda în sihăstriile unde nu se află nicio suflare în afară de cea a lui Allah şi de iarba cea sălbatică.

Şi, de îndată ce se aşternură negurile nopţii, strânsei tot ce aveam mai de preţ, ca diamante şi nestemate, gândind: „Mai bine-ar fi fost să fi vrut ursita să mor spânzurat de creanga copacului cel bătrân, la Damasc, în grădina părintelui meu, decât să trăiesc o viaţă de jale şi de durere mai amară ca smirna!” Şi mă folosii de o lipsă a oblăduitorului meu spre a mă strecura afară din sarai şi din cetatea Şirazului, căutând singurătăţile, departe de sălaşurile oamenilor.

Şi mersei fără de oprire toată noaptea aceea, şi toată ziua următoare, până ce, spre seară, la un popas pe care îl făcui pe marginea drumului, la un şipot de apă, auzii în urma mea un galop de cal, şi văzui la câţiva paşi, sosind lângă mine, un călăreţ tânăr, cu o faţă care, luminată de roşeaţa soarelui în asfinţit, mi se păru mai frumoasă decât a îngerului Raduan. Şi era îmbrăcat cu nişte haine strălucite, cum nu poartă decât emirii şi fiii de regi. Şi se uită la mine, făcându-mi numai din mână semnul de bun-întâlniş al cuviinţei, fără a rosti şi vorbele îndătinate ale salamalekului obişnuit între musulmani. Iar eu, întorcându-i în acelaşi fel semnele, gândeam: „Ce păcat că tânărul acesta minunat este un necredincios!” Şi, în pofida gândurilor acestea, îl poftii să se odihnească şi să-şi adape calul, spunându-i:

— Doamne, fie-ţi prielnică răcoarea serii, iar apa aceasta fie-i plăcută ostenelii calului tău de soi ales!

Iar el zâmbi a râde la cuvintele acestea şi, sărind din şa, îşi legă calul cu frâul lângă şipotul de apă, veni înspre mine şi, deodată, mă cuprinse în braţe şi mă sărută cu o patimă nespusă. Iar eu, uluit, mă uitai la el mai cu luare-aminte şi detei un strigăt mare când cunoscui în flăcăiandrul acela pe mult-iubita mea Zuleica, pe care o credeam sub piatra mormântului.

Şi acuma, o, doamne al meu, cum aş putea să-ţi spun

bucuria ce-mi umplu sufletul, când o găsii iarăşi pe Zuleica? Întrucât mai degrabă mi-ar creşte părul pe limbă, până să apuc a-ţi da o părere despre tăria voioşiei ce ne umplu inimile în acele clipe fericite. Ci să mă mărginesc a-ţi spune că, după ce şezurăm îndelung unul în braţele celuilalt, Zuleica îmi povesti toate câte se petrecuseră, în toate zilele acelea ale durerii mele proaspete. Şi atunci pricepui că, fiind pârâtă la regele, tatăl său, se văzuse pusă sub o pază aspră şi că, atunci, hotărâtă să îndure orice în locul vieţii ce i se rânduise, se prefăcuse moartă şi, cu ajutorul tainic al prietenei sale de inimă, izbutise să fugă din palat, să-mi pândească toate drumurile, să mă urmeze de departe şi, încredinţată astfel pentru totdeauna de iubirea mea, vroia să trăiască împreună cu mine, departe de măreţii, şi să se dăruiască întru totul numai slujirii fericirii mele. Şi atunci ne petrecurăm noaptea noastră în dulceaţa împărtăşită, sub ochiul cerului. Şi-a doua zi încălecarăm amândoi pe acelaşi cal şi luarăm drumul ce ducea înspre ţara mea. Şi Allah ne scrise bună-pace, şi ajunserăm bine-sănătoşi la Damasc, unde soarta mă aduse dinaintea ta, o, rege al vremilor, şi mă ajută să ajung vizirul măririi tale. Şi-aceasta-i povestea mea. Iar Allah este mai ştiutor!

— Ci să nu care cumva să socoţi, o, preafericitule rege, urmă Şeherezada, că povestea aceasta a domniţei Zuleica ar putea să fie asemuită cât de cât cu istorisirile scoase din *Năzdrăvăniile cele dulci ale tinereţii fără de griji.*

Şi fără a-i lăsa vreme regelui Şahriar să-şi dea părerea despre povestea domniţei Zuleica, spuse:

NĂZDRAVĂNIILE CELE DULCI ALE TINEREŢII FĂRĂ DE GRIJI

Flăcăiaşul cel căpăţânos şi sora lui cea cu picior mic

Se povesteşte – ci numai unul Allah este atoateştiutor – că într-un sat ca toate satele, dintr-o ţară ca toate ţările, trăia un om cinstit şi supus vrerii Celui prea-înalt, şi care avea o soţie minunată şi temătoare de Cel atotputernic, şi de la care dobândise – datorită binecuvântării – doi copii, un băiat şi o fată. Iar băiatul se născuse cu un cap îndărătnic şi pietros, iar fata cu un suflet dulce şi cu nişte picioruşe mici şi gingaşe. Iar când amândoi copiii ajunseră la o vârstă, tatăl lor muri. Ci, la ceasul morţii, o chemase pe soţia sa şi îi spusese:

— O, Cutărică, te povăţuiesc cu toată stăruinţa să veghezi asupra băiatului, lumina ochilor noştri, să nu care cumva să-l bombăni, orice-ar face, să nu care cumva să-l înfrunţi, orice-ar spune, şi mai cu seamă să-l laşi totdeauna să facă aşa cum o vrea, în orice împrejurare ar fi din viaţa lui – fie-i ea cât mai lungă şi cât mai îmbelşugată!

Şi, după ce soţia îi dete făgăduinţa, plângând, bărbatul muri fericit şi nemaidorindu-şi nimica.

Iar mama nu pregetă să se poarte întocmai după povaţa cea din urmă a soţului ei, răposatul. Şi, la

oarecare vreme, se culcă şi ea să moară – că numai unul singur Allah este pururea viu! – şi o chemă pe fiică-sa, sora băiatului, şi îi spuse:

— Fata mea, să ştii că răposatul tată-tău – aibă-l Atoatemilosârdnicul întru mila sa! – m-a pus să jur, când a murit, că nu am să înfrunt niciodată voile fratelui tău. Or, juruieşte-mi-te şi tu, la rându-ţi, ca să mor liniştită, că ai să urmezi povaţa aceasta!

Iar fata făcu legământul faţă de maică-sa, care muri mulţumită, întru tihna Domnului ei.

Or, de îndată ce mama fu îngropată, băiatul se duse la soră-sa şi îi spuse:

— Ascultă, o, fiică a tătălui meu şi a mamei mele! Vreau pe clipă şi pe dată să strângem în casă tot ceea ce avem ca bunuri sub mâna noastră, toate lucrurile, toate roadele, toţi bivolii, toate caprele şi, într-un cuvânt, tot ce ne-a lăsat tatăl nostru, şi să dăm foc la toată casa, cu tot ce se află în ea.

Iar fata, plină de spaimă, făcu ochii mari şi strigă, uitând de povaţă:

— O, frăţioare, păi dacă ai să săvârşeşti una ca asta, noi ce ne facem?

Iar el răspunse:

— Ce-mi pasă mie!

Şi făcu precum zisese, grămădind totul în casă, puse foc. Şi arse tot avutul, se prăpădi tot, până-n temelie. Iar băiatul, băgând de seamă că soru-sa izbutise să mai ascundă felurite lucruri pe la vecini, spre a le scăpa de pârjol, porni să scotocească toate casele acelea, pe care le dibăci ţinându-se de urmele lăsate de picioarele cele micuţe ale soră-si. Şi, găsind lucrurile, le dete foc, unul după altul, şi lor şi la tot ce se afla în ele. Ci gospodarii, cu ochii bulbucaţi, se înarmară cu furci şi se repeziră şi după frate şi după soră, să-i ucidă. Iar fata, moartă de frică, îi spuse:

— Vezi, o, fratele meu, ce-ai făcut? Să fugim! of, să fugim!

Şi o luară amândoi la fugă, slobozindu-şi picioarele în vânt.

Şi fugiră ei vreme de o zi şi-o noapte, şi izbutiră în felul acesta să scape de cei care le vroiau moartea. Şi ajunseră la o moşie mare, unde secerătorii strângeau roadele. Şi, spre a-şi câştiga pâinea, amândoi se rugară să fie primiţi a ajuta la secerat; şi, după feţele lor luminoase, fură primiţi.

Or, peste vreo câteva zile, băiatul, văzându-se rămas singur acasă cu cei trei copii ai vătafului moşiei, îi luă pe aceştia cu un potop de alinturi spre a se împrieteni cu ei şi le spuse:

— Haideţi pe arie să ne jucăm de-a îmblăcitul grâului!

Şi plecară, tuspatru, ţinându-se de mână, la aria cu pricina. Iar băiatul, spre a începe joaca, se făcu el mai întâi a fi grâul, iar copiii se veseliră îmblăcindu-l, ci fără a-i face vreun rău, numai atâta cât să se poată juca jocul. Şi-acuma veni şi rândul lor să fie grâu. Şi se făcură grâu. Iar băiatul îi luă la îmblăcit chiar ca pe nişte grâne. Şi îi îmblăci atâta de straşnic până ce-i făcu zob. Şi muriră pe arie acolo. Şi gata cu ei!

Cât despre fată, sora băiatului, apoi aceasta, când băgă de seamă lipsa fratelui său, se gândi că acela pesemne era în dârdora săvârşirii vreunei fapte stricăcioase. Şi începu să-l caute, şi până la urmă îl găsi desăvârşind zobeala celor trei copii, fiii vătafului.

Şi, când văzu treaba, fata îi spuse:

— Repede, să fugim, o, fratele meu, repede, să fugim! Iacătă ce-ai făcut iar! Şi tare bine o mai duceam pe moşia aceasta! Da hai repede, să fugim! să fugim!

Şi, înşfăcându-l de mână, îl sili s-o ia la fugă împreună cu ea. Şi, întrucât acuma băiatul îşi venise în minţile lui, se lăsă târât. Şi porniră. Iar când tatăl copiilor se întoarse acasă, şi căutându-şi copiii îi găsi făcuţi zob pe arie, şi când băgă de seamă că fratele şi sora pieriseră, strigă, întorcându-se înspre argaţii lui:

— Trebuie să dăm fuga după ticăloşii aceia doi, care

iacătă cum au mulţumit facerii de bine şi găzduirii noastre, omorându-mi tustrei copiii!

Şi se înarmară cumplit cu săgeţi şi cu bâzdoace, şi porniră pe urmele fratelui şi ale surori-si, ţinând aceleaşi cărări ca şi ei. Şi, la căderea nopţii, ajunseră la un copac grozav de mare şi de înalt, sub care se culcară, ca să aştepte să se facă ziuă.

Or, fratele şi sora se aciuaseră chiar în vârful acelui copac. Şi, când se deşteptară, în zori, văzură sub copac toţi inşii care se luaseră după ei şi care încă mai dormeau. Iar băiatul îi spuse soră-si, arătându-i-l pe vătaf, părintele celor trei copii:

— Îl vezi pe găliganul ăla care doarme colo? Eh, am să-mi fac nevoile pe capul lui!

Iar sora, în spaima ei, îşi dete un dos de palmă peste gură şi spuse:

— O, pieirea noastră-i fără de scăpare! Să nu faci una ca asta, frăţiorul meu! Ei încă nu ştiu că suntem ascunşi deasupra capetelor lor şi, dacă stai cuminte, au să se ducă şi avem să scăpăm.

Ci el zise:

— Ba!

Şi adăugă:

— Trebuie să-mi fac cheful asupra capului găliganului ăla!

Şi se chinci pe creanga cea mai de sus, şi făcu ce făcu peste faţa vătafului, pe care îl năclăi. Şi-aşa!

Iar omul, simţind treaba, sări din somn şi îl zări în vârful pomului pe băiatul care se ştergea liniştit cu nişte frunze. Şi, până peste marginile mâniei sale, înşfacă arcul şi îşi slobozi săgeţile înspre frate şi înspre soră-sa. Ci, întrucât copacul era tare înalt, săgeţile nici nu ajungeau până la băiat, că se opreau prin ramuri. Atunci îşi trezi oamenii şi le spuse:

— Tăiaţi copacul!

Iar fata, când auzi vorbele acelea, îi spuse băiatului, fratele său:

— Vezi? Suntem pierduţi!

El întrebă:

— Cine ţi-a spus?

Ea răspunse:

— O, ce chinuri avem să îndurăm, din pricina celor ce-ai făcut!

El spuse:

— Încă nu suntem în mâna lor!

Şi, tot atunci, o pasăre uriaşă rokh, care trecând pe acolo îi zărise, se repezi asupră-le şi îi luă pe amândoi în gheare. Şi îşi văzu de zbor cu ei, în vreme ce copacul se prăvălea sub loviturile de secure, iar vătaful, păcălit, plesnea de turbare şi de mânie înfundată.

Cât despre pasărea rokh, apoi ea se ridică mai departe în văzduhuri, ţinându-i în gheare pe frate şi pe soră. Şi tocmai se pregătea să se ducă să-i lase jos pe vreun loc mai la îndemână, aşteptând pentru aceasta numai să străbată un braţ de mare peste care zbura, când băiatul îi spuse fetei, sora lui...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute optzeci şi doua noapte

Urmă:

...băiatul îi spuse fetei, sora lui:

— Soro, am s-o gâdilesc pe pasărea aceasta la coadă!

Iar fata, cu inima zvâcnind de spaimă, strigă cu glas tremurat:

— O, te rog fierbinte, frăţiorul meu, să nu faci una ca asta, să nu faci una ca asta! Că are să ne lase din gheare şi avem să ne prăbuşim!

El spuse:

— Am mare poftă s-o gâdil pe pasărea aceasta la coadă!

Ea spuse:

— Avem să murim!

El zise:

— Trebuie! Şi gata!

Şi făcu întocmai precum spusese. Iar pasărea, gâdilată, făcu o săritură în lături, atâta de neplăcută îi fu povestea, şi dete drumul la ceea ce ţinea în gheare, adică fratelui şi sorii.

Şi amândoi căzură în mare. Şi se duseră până la fundul mării, care era cumplit de adâncă. Da, cum ştiau să înoate, izbutiră să se ridice iar la faţa apei şi să ajungă la ţărm. Ci nu vedeau nimic şi nu desluşeau nimic, de parcă s-ar fi aflat în toiul unei nopţi negre. Întrucât ţara în care se aflau era ţara beznelor.

Iar băiatul, fără a şovăi, căută pe pipăite nişte pietre, şi izbi două una de alta, până ce începură să scapere. Şi strânse o mulţime de vreascuri, şi le făcu o grămadă mare, pe care o aprinse cu ajutorul celor două pietre. Şi când toată grămada luă foc, văzură limpede. Ci, tot atunci, auziră un muget înfricoşător, ca dintr-un potop de gâtâejuri de bivoli împreunate într-un singur glas. Şi, la lumina focului, văzură venind înspre ei, năprasnică, o gulă neagră şi urieşească, răcnind din toată beregata ei căscată ca o genună:

— Cine-i acela care s-a încumetat să facă lumină în ţara pe care eu am menit-o beznelor?

Şi tare frică-i mai fu sorii de aceasta. Şi-i spuse, cu un glas stins, băiatului, fratele ei:

— O, fiu al tatălui meu şi al mamei mele, hotărât că de data aceasta avem să murim. Oh, mi-e tare frică de gula aceasta!

Şi se ghemui în el, gata să moară şi leşinată de tot. Ci băiatul, fără a-şi pierde firea o clipită, se ridică în picioare, puse piept gulei şi luă una câte una crengile aprinse din jăratic şi începu să le arunce drept în gura cea larg deschisă a gulei. Şi după ce, în felul acesta, aruncă şi cea mai de pe urmă bucată de jăratic, gula cea înfricoşătoare plesni pe din două. Şi soarele străluci iarăşi peste ţara

aceea menită beznelor. Căci numai gula, înturnându-şi spatele cel urieşesc înspre soare, îl oprea să lumineze pământul. Şi iacă-aşa cu spinarea gulei!

Ci în ce îl priveşte pe regele acelor pământuri, iacătă! Când regele ce domnea peste acele pământuri văzu iarăşi soarele strălucind, după atâţia ani trecuţi în beznă neagră, pricepu că gula cea cumplită este moartă, şi ieşi din palatul lui, urmat de străjeri, spre a se duce să-l caute pe viteazul ce scăpase ţara de sub împilare şi de sub întuneric. Şi, ajungând la malul mării, văzu de departe grămada de lemne fumegând încă, şi îşi îndreptă paşii într-acolo. Iar sora, dacă văzu cum venea toată oastea aceea înarmată, în frunte cu măria sa regele strălucind, fu cuprinsă de o mare spaimă şi îi spuse lui frate-său:

— O, fiu al tatălui meu şi al mamei mele, să fugim! Of, să fugim!

Iar el întrebă:

— Pentru ce să fugim! Şi cine ne ameninţă?

Ea spuse:

— Allah fie asupra-ţi! haide repede, până nu ne ajung oamenii aceia înarmaţi care vin înspre noi!

Ci el spuse:

— Iaca ba!

Şi nici nu se clinti.

Iar regele ajunse cu ceata lui la grămada fumegândă, şi găsi gula făcută fărâme. Şi văzu, lângă ea, un papucel mititel de fetiţă. Or, acela era papucul pe care sora îl scăpase din picioruş când fugise să se adăpostească lângă frate-său, pe după o movilă, unde băiatul se dusese să se culce spre a se odihni oleacă. Iar regele spuse oamenilor săi:

— De bună seamă acesta este papucul aceluia care a ucis-o pe gulă şi ne-a scăpat de întunerecime! Căutaţi-l bine şi aveţi să-l găsiţi!

Iar fata auzi vorbele acelea şi se încumetă să iasă de după movilă şi să se ducă înspre rege. Şi se aruncă la picioarele lui, cerându-i semnul de ocrotire. Iar regele

văzu în piciorul ei papucul pereche cu cel pe care îl găsise. Şi o ridică pe fată şi o sărută şi îi zise:

— O, copilă binecuvântată, chiar tu ai ucis gula cea cumplită?

Ea răspunse:

— Ba fratele meu, o, măria ta!

El întrebă:

— Şi unde-i voinicul acela?

Ea răspunse:

— Nu are să-i facă nimenea niciun rău?

El spuse:

— Dimpotrivă!

Atunci fata se duse în spatele stâncii şi îl luă de mână pe băiat, care se lăsă îndrumat de ea. Iar fata îl aduse dinaintea regelui, care îi spuse:

— O, frunte a vitejilor şi cunună a lor, ţi-o dau pe singura mea fată de soţie, iar eu o iau de soţie pe fetişcana aceasta cu picior mititel, al cărei papuc l-am găsit aici.

Iar băiatul spuse:

— Nu stă nimica împotrivă!

Şi toţi văcuiră în desfături, în mulţumiri şi în îmbelşugare.

Pe urmă Şeherezada spuse:

Belciugul de la gleznă

Se zice, între cele câte se zic, că erau odată într-o cetate trei fete tinerele, surori după tată, da nu şi după mamă, şi care trăiau împreună torcând spre a-şi ţine zilele. Şi tustrele erau ca nişte lune, da cea mică era cea mai frumoasă, şi cea mai dulce, şi cea mai fermecătoare, şi cea mai dibace ca îndemânare, întrucât ea singură

torcea mai mult decât amândouă surorile celelalte la un loc, iar ceea ce torcea era mai bine lucrat şi mai fără de cusur cel mai adesea. Şi toate acestea le făceau zavistioase pe cele două surori ale ei, care nu-i erau surori după mamă.

Or, într-o zi, se duse la suk şi, cu banii pe care-i pusese de-o parte de pe urma vânzării tortului ei, îşi cumpără o glastră micuţă de alabastră, pe care-o găsise pe plac, ca să şi-o pună dinainte, cu o floare în ea, atunci când îşi toarce inul. Da când se întoarse acasă cu ghivecelul în mână, cele două surori începură să-şi râdă şi de ea şi de cumpărătura ei, făcând-o de risipitoare şi de zăpăcită. Iar ea, tare tulburată şi tare ruşinată, nu ştiu ce să spună şi, spre a-şi potoli ciuda, luă un trandafir şi-l puse în ghivecel. Şi şezu jos dinaintea ghiveciului şi a trandafirului, şi începu să-şi toarcă inul.

Or, glăstruţa de alabastră pe care o cumpărase torcătoarea cea tinerică era o glăstruţă năzdrăvană. Iar când stăpâna sa vroia să mănânce, glăstruţa îi rostuia nişte bucate gustoase; iar când vroia să se îmbrace, îi da nişte haine minunate; iar când avea vreo dorinţă cât de cât, i-o împlinea. Ci copila, de frică să nu le facă şi mai pizmaşe pe surorile sale, care nu-i erau surori după mamă, se feri cu mare grijă să le dezvăluie puterile ghiveciului ei de alabastră. Şi, faţă de ele, se prefăcea că trăieşte la fel ca ele şi că se îmbracă la fel ca ele, ba chiar şi mai sărăcăcios. Ci, când surorile nu erau acasă, se închidea în odaia sa singurică, îşi punea ghivecelul de alabastră dinainte, îl mângâia încetişor şi-i spunea:

— O, ghivecelul meu! o, ghivecelul meu! astăzi vreau cutare şi cutare lucru!

Şi numaidecât glăstriţa de alabastră îi făcea rost de tot ce-i ceruse, şi rochii frumoase, şi tot felul de zaharicale. Şi, numai cu ea singură-singurică, copila se îmbrăca în rochii de mătasă şi de zarafir, se împodobea cu giuvaieruri, îşi punea inele pe toate degetele, brăţări la gleznele mâinilor şi ale picioarelor, şi mânca nişte

zumaricale tare bune. După care, ghivecelul de alabastră făcea să piară totul. Iar copila îl punea la loc iarăşi, şi se apuca să-şi toarcă inul, faţă de surorile ei, cu ghivecelul dinainte şi cu trandafirul.

Şi trăi în felul acesta o bună bucată de vreme, săracă dinaintea surorilor ei pizmaşe, şi bogată faţă de sine însăşi.

Or, într-o bună zi, regele cetăţii, cu prilejul prăznuirii lui, dete nişte ospeţe mari la saraiul său, la care fură poftiţi toţi locuitorii. Iar cele trei fete fură şi ele poftite. Iar cele două surori mai mari se împodobiră cu tot ce aveau mai acătărea, şi îi spuseră surorii lor mai mici:

— Tu să stai aici, ca să păzeşti casa.

Ci, de cum plecară ele, copila se duse în odaia ei şi îi spuse ghiveciului de alabastră:

— O, ghivecelul meu, în seara aceasta vreau de la tine o rochie de mătasă verde, o hăinuţă de mătase roşie şi o mantie de mătase albă, tot ce ai tu mai strălucit şi mai vrăjitor, şi nişte inele frumoase pentru degetele mele, şi nişte verigi cu peruzele pentru mâinile mele, şi nişte belciuge cu diamante pentru picioarele mele. Şi mai dă-mi, de asemenea, tot ce trebuieşte ca să fiu cea mai frumoasă la palat, în seara aceasta.

Şi căpătă tot ce ceruse. Şi se dichisi, şi se duse la palatul regelui, şi intră în harem, unde nişte ospeţe aparte erau orânduite femeilor. Şi copila fu ca luna în mijlocul stelelor. Şi nimenea nu o cunoscu, nici măcar surorile ei, până într-atâta strălucirea hainelor îi sporise frumuseţea cea firească. Şi toate femeile veneau să se minuneze dinaintea ei, şi se uitau la ea cu nişte ochi pieriţi. Iar ea le primea minunările ca o regină, cu dulceaţă şi cu gingăşie, aşa fel că vrăji inimile, şi le făcu pe toate femeile să se îndrăgească de ea.

Ci când sărbătoarea fu aproape de sfârşit, copila, nevroind ca surorile să ajungă acasă înaintea sa, se folosi de o clipită când cântăreţele atrăseseră toată luarea-aminte înspre ele, şi se strecură afară din harem şi ieşi

din palat. Ci, în graba fugii, îi căzu, din goană, unul dintre belciugele cu diamante de la glezne într-un jgheab ca un şanţ ce slujea la adăpatul cailor regelui. Iar ea nu-şi dete seama de pierderea acelei verigi de la gleznă, şi se întoarse acasă, unde sosi înaintea surorilor sale.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute optzeci şi treia noapte

Urmă:

Or, a doua zi, când grăjdarii duseră caii fiului regelui să-i adape la adăpătoare, niciunul dintre caii fiului regelui nu vroi să se apropie de adăpătoare. Şi, toţi la fel, se traseră îndărăt speriaţi, cu nările umflate şi sforăind amarnic. Căci văzuseră ceva ce strălucea şi arunca stele pe fundul apei. Iar grăjdarii îi mânară iar să se apropie de apă, fluierându-le stăruitor, ci fără a izbuti să-i înduplece; întrucât caii trăgeau îndărăt de frânghie, închiondorându-se şi zvârlind din copite. Atunci grăjdarii cercetară adăpătoarea şi deteră de veriga cu diamante care căzuse de la glezna copilei.

Iar fiul regelui, care, după obiceiul lui, priveghea la îngrijirile ce se dedeau cailor săi şi la ţesălatul lor, când cercetă veriga cu diamante pe care i-o arătaseră grăjdarii, se minună de gingăşia gleznei pe care veriga trebuia s-o înconjoare, şi gândi: „Pe viaţa capului meu! nu se află gleznă de femeie atâta de gingaşă încât să fie cuprinsă într-o verigă atâta de mică!” Şi suci veriga în toate chipurile, şi văzu că nestematele erau atâta de frumoase, încât până şi cea mai mică dintre ele preţuia cât toate gemmele ce împodobeau cununa regelui, părintele său. Şi îşi zise: „Pe Allah! trebuie s-o iau de soţie pe făptura ce are o gleznă atâta de vrăjită şi care-i stăpâna acestei brăţări”. Şi se duse pe clipă pe dată să-l scoale pe tatăl său şi să-i arate brăţara, spunându-i:

— Vreau s-o iau de soţie pe făptura care are o gleznă atâta de vrăjită şi care-i stăpâna acestei brăţări.

Şi regele îi răspunse:

— O, fiul meu, nu stă nimica împotrivă. Ci treaba aceasta o priveşte pe mama ta, şi trebuie să vorbeşti cu ea. Întrucât eu nu mă pricep deloc, iar ea se pricepe!

Şi fiul regelui se duse la maică-sa şi, după ce îi arătă veriga şi îi povesti cum stă treaba, îi spuse:

— Numai tu, o, maică a mea, poţi să mă însori cu făptura care are o gleznă atâta de vrăjită, şi de care mi s-a legat inima. Întrucât tatăl meu mi-a spus că te pricepi, şi că el nu se pricepe!

Iar maică-sa îi răspunse:

— Ascult şi mă supun.

Şi se sculă în picioare, şi îşi chemă femeile, şi plecă împreună cu ele s-o caute pe stăpâna brăţarei.

Şi străbătură toate casele din cetate, şi intrară în toate haremurile, încercând pe picioarele tuturor femeilor şi ale tuturor fetelor belciugul acela pentru gleznă. Ci toate picioarele se dovediră prea mari pentru strâmteţea podoabei. Şi, după cincisprezece zile de căutări zadarnice şi de încercări, ajunseră la casa celor trei surori. Şi regina, cu chiar mâinile sale, încercă brăţara de diamante la gleznele celor trei fete, şi dete un ţipăt mare de bucurie când văzu că brăţara se potrivea de minune la glezna surorii celei mici.

Şi regina o sărută pe copilă; iar celelalte jupâniţe, urmând-o pe regină, o sărutară şi ele. Şi o luară de mână şi o duseră la sarai, unde nunta ei cu fiul regelui fu hotărâtă numaidecât. Şi se sărbători nunta, care avea să dureze patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi.

Or, în ziua cea din urmă, după ce copilandra fu dusă la hammam, surorile sale, pe care le luase cu ea ca să-şi împartă cu ele bucuria şi ca să le facă jupâniţe mari la palat, o îmbrăcară şi o pieptănară. Şi cum fata, crezătoare în dragostea pe care i-o arătau, le dezvăluise taina şi puterile ghivecelului de alabastră, nu le fu

anevoie să capete de la ghiveciul cel năzdrăvan toate rochiile, toate podoabele şi toate giuvaierurile ce trebuiau spre a o împodobi pe proaspăta mireasă cum nu mai fusese împodobită vreodată o fată de crai ori de sultan. Şi, când sfârşiră de-a o pieptăna, îi prinseră în pletele cele frumoase nişte ace mari de diamant, ca nişte pene albe de erodiu.

Or, nici nu apucară ele bine să pună şi cel de pe urmă ac la locul lui, că tânăra mireasă se şi preschimbă deodată într-o turturea cu un moţ pe cap. Şi îşi luă zborul cu bătăi de aripi pe fereastra palatului. Întrucât acele pe care surorile i le înfipseră în păr erau nişte ace vrăjitoreşti, dăruite cu puterea de a preschimba fetele în turturele. Şi numai zavistia le făcuse pe cele două surori să ceară asemenea ace de la ghivecelul de alabastră.

Iar cele două surori care la ceasul acela fuseseră singure cu mezina lor, se feriră să-i povestească fiului regelui adevărul. Şi se mulţumiră să-i spună că sora lor ieşise pe-o clipită din odaie şi că nu se mai întorsese. Iar fiul regelui, văzând că mireasa lui nu se mai iveşte, puse să fie căutată în toată cetatea şi în toată împărăţia. Ci căutările nu duseră la nimic. Iar pieirea copilandrei se cufundă în jale şi amărăciune. Şi iacă-aşa cu necăjitul fecior de rege, mistuitul de dor!

Iar turtureaua venea în toate dimineţile şi în toate serile şi se aşeza pe fereastra soţului ei cel tânăr, şi îngurluia cu glas trist, îndelung, îndelung. Iar feciorului regelui i se părea că îngurluitul ei răspundea la jalea lui; şi o îndrăgi cu o dragoste mare. Şi, într-o zi, văzând că turturica nu-şi ia zborul când se apropie de ea, întinse mâna şi o prinse. Iar ea începu să se zbuciume în mâinile lui şi să se scuture îngurluind mai departe cu jale. Iar el începu s-o mângâie încetişor, să-i netezească penele şi s-o alinte pe cap. Şi iacătă că simţi sub degetele lui, pe când o alinta pe cap, nişte bolduri mici şi tari, ca nişte capete de ace. Şi le scoase încetişor, unul câte unul, de sub moţul turturelei. Şi, când trase şi cel din urmă ac,

turturica se scutură şi se făcu iar fată.

Şi trăiră amândoi în huzururi, mulţumiţi şi înfloritori. Iar cele două surori rele muriră de pizmă şi de o aprindere a sângelui. Iar Allah le dărui celor doi îndrăgostiţi o puzderie de copii, tot atâta de frumoşi ca şi părinţii lor.

Iar Şeherezada, în noaptea aceea, mai spuse:

Povestea cu ţapul şi cu fata regelui

Se povesteşte, printre câte se povestesc, că a fost odată într-o cetate din ţara Indului un sultan pe care Allah; carele este singur mare şi darnic, îl făcuse tată a trei domniţe ca nişte lune, desăvârşite din toate privinţele şi o desfătare pentru ochiul celui ce se uita la ele. Iar sultanul, părintele lor, care le îndrăgea până peste fire, vroi, de cum ajunseră la vremea măritişului, să le găsească nişte soţi care să fie vrednici a le preţui cum li se cuvenea şi să le facă fericite. Şi, drept aceea, o chemă pe regină, soţia lui, şi îi spuse:

— Iată că fetele noastre tustrele, mult-iubitele tatălui lor, au ajuns la vremea măritişului, iar atunci când pomul se află la primăvara lui se cuvine ca, sub primejdia de a nu se usca, să se încunune cu flori vestitoare de roade frumoase. Drept aceea, ni se cade să găsim, pentru fetele noastre, nişte soţi care să le facă fericite.

Iar regina spuse.

— Gândul este minunat.

Şi, după ce se sfătuiră între ei asupra celor mai bune căi de a ajunge la acel scop, hotărâră să-i pună pe pristavii obşteşti să dea de ştire, peste tot întinsul împărăţiei, cum că cele trei domniţe se aflau la anii de măritat şi că toţi feciorii de emiri şi de mai-mari, ba şi de oameni fără dregătorii, ori chiar şi de oameni de rând, erau chemaţi să se înfăţişeze, la zi hotărâtă, sub

ferestrele palatului. Întrucât regina îi spusese soţului ei:

— Norocul în căsnicie nu ţine nici de bogăţie, nici de obârşie, ci numai de judeţul Celui atotputernic. Mai bine-i, aşadar, să lăsăm soarta să aleagă chiar ea pe soţii fetelor noastre. Iar ele nu vor avea, atunci când va veni ziua să aleagă, decât să-şi arunce fiecare năframa pe fereastră, peste grămada de peţitori. Iar cei peste care au să cadă cele trei năframe au să fie soţii celor trei fete ale noastre.

Iar sultanul răspunsese:

— Gândul este minunat!

Şi-aşa făcură.

Încât, atunci când ziua pristăvită de crainicii domneşti veni, şi când meidanul ce se întindea sub zidurile palatului se umplu de mulţimea de peţitori, fereastra se deschise şi fata cea mai mare a regelui, ca o lună, se ivi cea dintâi cu năframa în mână. Şi fata aruncă năframa. Iar vântul o duse şi o lăsă pe capul unui emir tânăr, strălucit de frumos.

Pe urmă, cea de-a doua fată a regelui se ivi la fereastră, ca o lună, şi îşi aruncă năframa, care căzu pe capul unui crai tânăr, tot atâta de frumos şi tot atâta de plăcut ca şi cel dintâi.

Iar cea de-a treia fată a sultanului de la Ind îşi aruncă şi ea năframa asupra mulţimii. Iar năframa se roti o clipită, şi-apoi coborî spre a se agăţa drept în coarnele unui ţap, ce se vânzolea şi el printre peţitori. Ci sultanul, măcar că o făgăduise cu sfinţenie pe fiică-sa oricui o fi să fie de faţă şi asupra căruia avea să cadă năframa, socoti încercarea ca neîmplinită şi porunci să fie luată de la capăt. Şi tânăra domniţă îşi aruncă iarăşi în văzduh basmaua care, după ce se opri între două adieri de vânt, deasupra meidanului, căzu cu iuţeală şi de-a dreptul iarăşi pe coarnele ţapului. Iar sultanul, până peste poate de nedumerit, socoti ca neîmplinit şi acest al doilea judeţ al soartei, şi o puse pe fiică-sa să ia de la capăt iarăşi încercarea. Iar năframa, a treia oară...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute optzeci şi patra noapte

Urmă:

...sultanul, până peste poate de nedumerit, socoti ca neîmplinit şi acest al doilea judeţ al soartei, şi o puse pe fiică-sa să ia de la capăt iarăşi încercarea. Iar năframa, a treia oară, se roti o vreme în văzduh, şi se duse apoi de se lăsă drept pe capul cel încornorat al ţapului.

La priveliştea aceea, ciuda sultanului, părintele copilei, ajunse până peste poate, şi măria sa strigă:

— Nu, pe Allah! mai degrabă s-o văd că îmbătrâneşte fecioară în saraiul meu, decât s-o văd cum ajunge soţia unui ţap împuţit!

Ci, la vorbele acestea ale tatălui său, copila începu să plângă; şi lacrimile curgeau şiroaie pe obrajii ei; şi, până la urmă, spuse, între două suspine:

— De vreme ce aşa mi-e ursita, o, părinte al meu, pentru ce vrei s-o opreşti din calea ei? Pentru ce te aşezi între mine şi orânda mea? Au nu ştii că fiecare făptură îşi poartă ursita legată la gâtul său? Iar dacă soarta mea este legată de acest ţap, pentru ce mă opreşti să-i fiu soţie?

Şi, la rându-le, cele două surori ale ei, care pe sub ascuns erau tare zavistioase pe ea din pricină că era cea mai tânără şi cea mai frumoasă, îşi împreunară nemulţumirea cu a ei, chitind că măritişul copilei cu acel ţap avea să le răzbune până peste aşteptările lor. Şi tustrele făcură atâta zarvă, că sultanul, tatăl lor, îşi dete până la urmă îngăduinţa la un măritiş atâta de ciudat şi de anapoda.

Şi se dete poruncă numaidecât ca nunţile celor trei domniţe să fie făcute cu toată vâlva cerută şi urmând făloşeniile îndătinate. Şi toată cetatea fu luminată şi împodobită, vreme de patruzeci de zile şi patruzeci de

nopţi, cât se deteră petreceri mari şi ospeţe falnice, cu danţuri şi cu cântece. Şi bucuria nu mai contenea să stăpânească în inimile toate, şi ar fi fost deplină dacă fiecare oaspete nu ar fi fost oleacă îngândurat de urmările unei atare uniri, între o domniţă fecioară şi un ţap cu o înfăţişare de ţap mai amarnic decât toţi ţapii. Şi, în răstimpul zilelor acelea de pregătire a nopţii de nuntă, sultanul şi soţia sa, la fel ca şi femeile vizirilor şi ale dregătorilor, îşi trudiră limba vrând s-o facă pe copilă să-şi schimbe gândul de a-şi săvârşi măritişul cu o dihanie atâta de urât mirositoare, cu ochiul de foc şi cu beleaua înfricoşătoare.

Ci domniţa, la toţi şi la toate, răspundea de fiecare dată cu vorbele acestea:

— Fiecare îşi poartă ursita legată la gât, iar dacă ursita mea este de-a fi soţia unui ţap, nimenea nu va putea să se pună împotrivă.

Or, când veni şi noaptea de împlinire, domniţa fu dusă, cu surorile ei, la hammam. După care fură împodobite, meremetisite şi pieptănate. Şi fiecare fu dusă în odaia de nuntă ce-i fusese pregătită. Şi fu poftit după fiecare domniţă soţul ce-i fusese scris de ursitoare. Şi se petrecu ce se petrecu, cu amândouă surorile mai mari!

Ci, în ce priveşte pe domniţa cea mică şi pe ţap, soţul ei, iacătă! De îndată ce ţapul fu poftit în odaia copilei şi fu închisă uşa după ei, ţapul sărută pământul dintre mâinile soţiei sale şi, scuturându-se deodată, îşi lepădă blana de ţap şi se schimbă într-un flăcău frumos ca îngerul Harut. Şi veni lângă fată şi o sărută între ochi, pe urmă pe vârful bărbiei, pe urmă pe gât, pe urmă cam mai peste tot şi îi spuse:

— O, viaţă a sufletelor, să nu carecumva să încerci a afla cine sunt! Ajungă-ţi să ştii că sunt mai puternic şi mai bogat decât tatăl tău, sultanul, şi decât cei doi soţi, fiii socrilor celor două surori ale tale. Şi-i multă vreme de când dragostea de tine sălăşluia în inima mea, şi nu am izbutit decât acuma să ajung până la tine. Şi, dacă mă

găseşti potrivit ţie, şi dacă vrei să mă păstrezi, nu ai decât să-mi faci o făgăduinţă!

Iar copila, care îl găsi pe flăcăul cel frumos întru totul potrivit şi întocmai pe gustul ei, răspunse:

— Şi care este făgăduinţa ce trebuie să-ţi fac? Spune-mi-o, iar eu am s-o îndeplinesc, oricât de grea ar fi să fie, din dragoste pentru ochii tăi!

El spuse:

— Lucrul este lesne, ya setti. Îţi cer numai să-mi făgăduieşti că nu ai să dezvăluieşti niciodată nimănuia puterea pe care o am de a mă schimba cum îmi place. Întrucât dacă vreodată cuiva numai i-ar trece prin minte că eu sunt când ţap, când făptură omenească, aş pieri pe dată şi ţi-ar fi anevoie să mai dai de urma mea.

Iar copila îi făgădui, cu toată încredinţarea, şi adăugă:

— Mai bine să mor decât să pierd un soţ atâta de frumos ca tine!

Atunci, nemaiavând nicio pricină întemeiată de a sta bănuielnici, se lăsară să lunece pe şleaul pornirii lor fireşti. Şi se iubiră cu o iubire mare, şi petrecură, în noaptea aceea, o noapte de binecuvântare, buză pe buză şi picior pe picior, în desfătări curate şi în schimburi vrăjite. Şi nu-şi curmară zbegurile şi trudele decât odată cu ivirea zorilor. Iar flăcăul se ridică dintre albiturile copilei şi îşi luă iarăşi chipul său dintâi de ţap bărbos, cu coarne, cu copite despicate, cu belea năprasnică şi cu tot ce mai urmează. Şi din toate câte se petrecuseră nu mai rămase nimic, afară de câteva picături de sânge pe ştergarul cinstei.

Or, dimineaţa, când mama domniţei veni, cum e datina, să afle veşti despre copila sa şi să cerceteze cu chiar ochiul ei ştergarul cinstei, rămase până peste măsură de uluită văzând că cinstea fetei era zugrăvită pe ştergar şi că împlinirea trebii era vădită. Şi văzu că fiică-sa era dulce şi fericită, şi că la picioarele ei, pe covor, sta ţapul şi rumega înţelepţeşte. Şi, dacă văzu aşa, dete fuga să-l aducă şi pe sultan, soţul ei, părintele domniţei, care

văzu ceea ce văzu şi nu rămase întru nimica mai puţin uluit ca sultana. Şi îi spuse fiicei sale:

— O, copila mea, adevăratu-i?

Ea răspunse:

— Adevăratu-i, tată!

El întrebă:

— Şi nu ai murit de ruşine şi de durere?

Ea răspunse:

— Pe Allah! pentru ce să fi murit, când soţul meu a fost atâta de gingaş şi atâta de dulce?

Iar mama domniţei întrebă:

— Şi atunci nu ai a te plânge de nimic?

Ea spuse:

— De nimic!

Atunci sultanul spuse:

— De vreme ce nu se plânge de soţul ei, înseamnă că este fericită cu el. Şi asta-i tot ce putem să-i dorim fetei noastre!

Şi o lăsară să trăiască în tihnă cu ţapul, soţul ei.

Or, peste o bucată de vreme, dete regele, cu prilejul praznicului său, o întrecere mare pe câmpul meidanului, sub ferestrele palatului. Şi pofti la întrecerea aceea pe toţi dregătorii de la palatul său, precum şi pe cei doi soţi ai fetelor sale. Ci pe ţap sultanul nu-l pofti, ca să nu se facă batjocura privitorilor.

Şi întrecerea începu. Iar călăreţii, pe bidiviii lor care mâncau pământul, năvăliră răcnind amarnic şi zvârlindu-şi geridele. Iar cei ce se dovediră mai presus de toţi fură cei doi soţi ai domniţelor. Şi mulţimea privitorilor îi şi preamărea cu urale de-a valma, când intră pe meidan un călăreţ strălucit, care numai cu înfăţişarea lui şi îi şi făcea să-şi plece fruntea pe toţi luptătorii. Şi îi chemă la întrecere, unul după altul, pe cei doi emiri biruitori şi, de la cea dintâi lovitură cu geridul său, îi şi trânti jos din şa. Şi fu slăvit de uralele mulţimii, ca biruitor în ziua aceea.

Şi-aşa, când tânărul călăreţ trecu pe sub ferestrele palatului, salutându-l pe rege cu geridul său, cum cere

obiceiul, cele două domniţe îi aruncară nişte priviri pline de ură. Cea mai mică însă, cunoscând în el pe chiar soţul său, nu lăsă a se ivi nimic pe faţă, spre a nu-şi da taina în vileag; ci luă un trandafir din plete şi i-l aruncă. Iar regele şi regina şi surorile o văzură şi rămaseră până peste poate de supăraţi.

Iar în cea de-a doua zi întrecerea se urmă iarăşi pe meidan. Şi iarăşi tinerelul cel frumos şi necunoscut fu biruitorul zilei. Şi, când trecu pe sub ferestrele palatului, cea mai mică dintre domniţe îi aruncă făţiş o iasomie, pe care şi-o luase din păr. Iar regele şi regina şi cele două surori o văzură şi rămaseră peste măsură de sugrumaţi. Iar regele îşi zise în sine: „Iacătă că acuma neruşinata aceasta de fată îşi mărturiseşte în ochii tuturora simţămintele faţă de un venetic, şi nu se mulţumeşte că ne-a făcut să vedem neagră lumea, măritându-se cu ţapul pierzaniei!” Iar regina îi aruncă nişte priviri poncişe. Iar cele două surori îşi scuturară hainele, de silă, uitându-se la ea.

Iar în cea de-a treia zi, când biruitorul în cea de pe urmă înfruntare, care fusese tot călăreţul cel frumos, trecu pe sub ferestrele palatului, tânăra domniţă, soţia ţapului, îşi luă din păr, spre a i-o arunca, o floare de tamariscă. Întrucât nu putuse a se stăpâni văzându-l pe soţul ei atâta de strălucitor.

La priveliştea aceea, mânia sultanului şi nemulţumirea sultanei şi ciuda celor două surori răbufniră cu năprasnicie. Iar ochii sultanului se făcură roşii, şi urechile îi tremurară, şi nările i se umflară. Şi o luă pe fiică-sa de plete şi vroi s-o omoare şi s-o spulbere de pe pământ. Şi zbieră la ea:

— A, dezmăţată afurisită, nu te-ai mulţumit numai să aduci un ţap în neamul meu, ci iacătă că acuma îi stârneşti faţă de toată lumea pe venetici şi le aţâţi dorinţele după tine. Mori, dară, şi izbăveşte-ne de ticăloşia ta!

Şi se pregătea să-i sfarme capul de lespezile de

marmură. Şi săraca domniţă, cuprinsă de spaimă văzându-şi moartea dinaintea ochilor, nu se putu opri, aşa de scump lucru şi drag este sufletul, să nu strige:

— Am să spun adevărul! Cruţă-mă, şi am să spun adevărul!

Şi, fără a-şi mai trage sufletul, povesti lui tătâne-său, mumână-si şi surorilor tot ce i se întâmplase cu ţapul, şi ce era cu ţapul, şi cum era ţapul când ţap, când făptură omenească. Şi le spuse că era chiar soţul ei călăreţul acela frumos, ce ieşise biruitor la întreceri.

Şi-aşa!

Iar sultanul, şi soţia sultanului, şi cele două fete ale sultanului, surorile tinerei domniţe...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute optzeci şi cincea noapte

Urmă:

...Iar sultanul, şi soţia sultanului, şi cele două fete ale sultanului, surorile tinerei domniţe, rămaseră năuci de uimire şi se minunară de ursita fetei. Şi-atâta cu ei!

Ci în ce îl priveşte pe ţap, apoi acesta pieri. Şi nu mai fu nici ţap, nici flăcău frumos, nici mireasmă de ţap, nici pomeneală de flăcău. Iar tânăra domniţă, după ce îl aşteptă în zadar zile în şir şi nopţi în şir, înţelese că el nu are să se mai ivească, şi umbla tot tristă, şi îndurerată, şi plânsă, şi fără de nădejde.

Şi trăi ea aşa o bună bucată de vreme, în bocete necurmate şi în istovire, nevroind să primească nicio mângâiere şi nicio tihnă. Şi răspundea la toţi câţi încercau s-o facă să-şi uite amarul:

— Degeaba, că sunt făptura cea mai năpăstuită, şi am să mor, de bună seamă.

Ci, până a nu muri, vroi să ştie singură de se mai află pe toată întinderea pământului lui Allah o femeie la fel de

părăsită de soartă ca ea, şi la fel de năpăstuită. Şi hotărî dintru-ntâi să plece la drum şi să le iscodească pe toate femeile din toate cetăţile pe unde avea să umble. Pe urmă, părăsi gândul acesta, dintâi, şi puse să se zidească, cu cheltuieli mari, un hammam strălucit ce nu-şi avea seamăn în toată împărăţia Indului. Şi trimise crainici să dea de veste în toată împărăţia că intrarea la hammam avea să fie fără de plată pentru toate femeile câte vor vrea să vină să se scalde acolo, ci numai dacă fiecare femeie ce se va prileji de această treabă îi va povesti fetei regelui, spre a o însenina, nenorocirea cea mai mare sau jalea cea mai mare ce-i va fi întunecat viaţa. Cât despre cele ce nu aveau nimica de felul acesta spre povestit, apoi acelea nu aveau îngăduinţa de a intra la hammam.

Încât nu zăboviră a începe să curgă înspre hammamul domniţei toate năcăjitele din împărăţie, toate părăsitele de soartă, năpăstuitele de toate culorile, nevolnicele de toate soiurile, cele ce erau văduve şi cele ce erau despărţite, şi toate câte fuseseră lovite, într-un chip ori într-altul, de răutatea vremilor ori de prăpădurile vieţii. Şi fiecare, înainte de a se scălda, îi povestea fetei regelui tot ce îndurase mai jalnic în viaţa ei. Unele îi povestiră cu câte lovituri le cinsteau soţii lor, iar altele vărsau lacrimi înşiruind povestea văduviei lor, pe când altele îşi spuneau amărăciunea de a-şi vedea soţul cum îndrăgeşte pe vreo potrivnică de-a lor, cumplită şi bătrână, ori pe vreo arăpoaică cu buze de cămilă; ba unele găsiră nişte vorbe tare înduioşătoare spre a înşira povestea morţii vreunui fiu singur la părinţi, ori a vreunui soţ tare iubit. Şi un an se scurse în felul acesta la hammam, în dârdora istorisirilor negre şi a bocetelor. Ci domniţa nu găsi nicio femeie, în mulţimea de femei pe câte le văzuse, a cărei jale să poată fi asemuită cu a ei ca tărie şi ca adâncime. Şi tot mai mult se cufunda în jale şi în deznădejde.

Şi iacătă că într-o zi intră în hammam o biată bătrână, tremurând sub răsuflarea morţii, ce se sjprijinea într-o

cârjă spre a păşi. Şi veni la fata regelui, şi îi sărută mâna, şi îi spuse:

— Necazurile mele, ya setti, sunt mai multe decât anii câţi i-am trăit, şi mi s-ar usca limba până să apuc a sfârşi să ţi le istorisesc. Drept care, nu am să-ţi spun decât necazul cel mai din urmă care mi s-a întâmplat, şi care de altminteri este cel mai mare dintre toate, întrucât numai lui nu i-am priceput nici tâlcul, nici pricina. Iar necazul acesta mi s-a întâmplat chiar ieri, pe cale. Şi, dacă tremur aşa dinaintea ta, ya setti, tremur numai din pricină că am văzut ce-am văzut. Or, iacătă. Află, ya setti, că toată averea pe care o am nu este decât numai cămaşa aceasta albastră de stambă pe care o vezi pe mine. Şi, cum era de trebuinţă să fie numaidecât spălată, spre a-mi fi cu putinţă să mă înfăţişez într-un chip cuviincios la hammamul milei tale, mă gândii să mă duc pe malul vreunei ape curgătoare, în vreun loc pustiu, unde să-mi fie îngăduit a mă dezbrăca fără a fi zărită de cineva, şi să-mi spăl cămaşa. Iar treaba se petrecu fără de necazuri, şi îmi isprăvisem de spălat cămaşa şi o întinsesem pe pietroaie la soare, când văzui cum venea înspre mine un catâr fără catârgiu, încărcat cu două burdufuri pline cu apă. Iar eu, socotind că şi catârgiul are să se ivească numaidecât, detei zor să mă îmbrac iarăşi cu cămaşa care nu era decât pe jumătate zvântată, şi lăsai catârul să treacă. Ci întrucât nu vedeam nici catârgiu, nici umbră de catârgiu, rămăsei tare nedumerită, gândindu-mă la catârul acela fără de stăpân, ce se ducea bălăgănind din cap pe ţărmul râului, neabătut de la drumul şi de la ţinta lui. Şi mă împinse ispita să mă scol în picioare şi să mă iau pe urmele lui, de departe. Şi ajunse dinaintea unei măguri, nu departe de malul apei, şi se opri să bată în pământ cu copita. Şi de trei ori bătu aşa cu copita de la piciorul lui al drept. Şi, la cea de a treia bătaie, măgura se întrecrăpă, iar catârul o lua în jos pe o vale dulce, înspre miezul măgurii. Iar eu, cu toată uluiala mea până peste poate, nu putui să-mi opresc sufletul de a se lua după

catârul acela. Şi intrai pe urma lui în hruba aceea de sub pământ. Şi nu avusei mult până ce să ajung în felul acesta într-o bucătărie mare, care pesemne că era, fără de nicio îndoială, bucătăria vreunui palat de sub pământul acela. Şi văzui nişte cratiţe roşii şi frumoase, rânduite cu grijă pe plitele cuptoarelor, şi care cântau revărsând o mireasmă de cea mai aleasă, ce-mi umflă toate jindurile inimii şi îmi înfiora nările. Şi o poftă mare îmi răscoli lăuntrurile, iar sufletul meu fu amarnic momit să guste din bucatele acelea minunate. Şi nu putui să-mi înfrân jindurile sufletului. Şi, cum nu vedeam nici bucătar, nici ajutor de bucătar, nici pe nimeni de la care să cer ceva în numele lui Allah, mă dusei la cratiţa ce revărsa mireasma cea mai plăcută şi-i săltai capacul. Şi un abur tare mirositor mă învălui; ci un glas strigă la mine deodată din fundul cratiţei: „Hei, hei! Hei, hei! aceasta-i pentru stăpâna noastră! Nu pune mâna, că mori!” Iar eu, cuprinsă de spaimă, lăsai capacul să cadă la loc pe cratiţă şi fugii din bucătărie. Şi ajunsei în altă sală, oleacă mai mică, unde pe nişte tăvi erau orânduite tot felul de dulciuri alese, şi nişte plăcinte plăcut aromitoare, şi o grămadă de alte lucruri de cel mai ales soi, numai bune de mâncat. Iar eu, nemaiputând să-mi înfrân îndemnurile sufletului, întinsei mâna spre o tavă şi luai o plăcintă, caldă încă, şi moale. Şi iacătă că mă lovi ceva peste mână, şi lăsai plăcinta; iar un glas care ieşea din mijlocul tăvii strigă la mine: „Hei, hei! hei, hei! acestea-s pentru stăpâna noastră! Nu pune mâna, că mori!” Iar înfricoşarea mea ajunse până peste fire, şi o luai la fugă drept înainte, tremurând toată pe picioarele mele cele bătrâne care se topeau sub mine. Şi, după ce trecui printr-un şir de săli, şi-apoi prin alt şir de săli, mă pomenii dintr-o dată într-o sală mare, zidită boltit, de-o mândreţe şi de-o bogăţie ce nu avea nimica de pizmuit nici la saraiurile regilor, ba dimpotrivă! Şi, în mijlocul acelei săli, era un havuz mare plin cu apă strâcurată. Iar împrejurul havuzului erau patruzeci de jeţuri, dintre care unul era

mai înalt şi mai strălucit decât celelalte. Şi nu văzui pe nimenea în sala aceea, în care nu se afla decât răcoare şi desăvârşire. Şi şedeam acolo de-o bună bucată de vreme, minunându-mă de toată frumuseţea aceea, când, în toiul tăcerii, urechile-mi tresăriră la o zarvă ca aceea pe care o fac copitele unui ciopor de capre pe pietre. Şi, neştiind cam ce treabă s-ar fi putut să fie, mă ghemuii degrabă pe după un divan ce se afla lângă un perete, în aşa fel ca să pot să văd fără ca eu să fiu văzută. Iar zarva de copite tocănind pe podea se apropie de sală, şi văzui în curând cum intrară în încăpere patruzeci de ţapi cu nişte bărbi lungi. Iar ţapul cel de la urmă era călare pe cel de dinaintea lui. Şi se duseră cu toţii de şezură rânduiţi frumos, fiecare dinaintea câte unui jeţ, împrejurul havuzului. Iar cel care călărea pe soţul său se dete jos din spinarea celui care îl purta, şi se duse de şezu dinaintea jeţului cel mare. Pe urmă toţi ţapii se temeniră înaintea lui, cu capul pe podea, şi şezură aşa un timp, fără a se mişca. Pe urmă se sculară iarăşi cu toţii deodată şi, odată cu căpetenia lor, se scuturară de trei ori. Şi, tot atunci, blănile lor de ţapi căzură de pe ei. Şi văzui patruzeci de feciori ca nişte lune, iar cel mai frumos dintre ei era căpetenia. Şi intrară în havuz, cu căpetenia lor în frunte, şi se scăldară în apă. Şi ieşiră de-acolo cu nişte făpturi ca de iasomie care îl binecuvântau pe Zămislitorul lor. Şi se duseră de şezură în jeţuri, goi toţi cu frumuseţea lor. Şi, pe când eu mă uitam la flăcăul ce şedea pe jeţul cel mare, şi mă minunam în inima mea de înfăţişarea lui, văzui deodată nişte lacrimi mari cum îi picurau din ochi. Şi nişte lacrimi la fel cădeau şi din ochii celorlalţi feciori, da nu chiar atâta de multe. Şi toţi începură să ofteze, spunând: „O, stăpâne al nostru! o, stăpâne al nostru!” Iar flăcăul, căpetenia lor, suspina: „O, domniţă a gingăşiei şi a frumuseţii!” Pe urmă auzii nişte gemete ce ieşeau din pământ, se revărsau din boltă, răzbăteau din ziduri, din uşi şi din toate lucrurile, rostind cu jale şi cu durere tot vorbele astea: „O, stăpână a noastră! o, sultană a

gingăşiei şi a frumuseţii!” Şi, după ce plânseră şi suspinară şi oftară vreme de un ceas, flăcăul se ridică şi spuse: „Când ai să vii? Că eu nu pot să ies! O, sultana mea, când ai să vii, întrucât eu nu pot să ies?” Şi coborî de pe jeţul său şi intră iarăşi în blana lui de ţap. Şi toţi la fel coborâră de pe jeţurile lor şi intrară iarăşi în pieile lor de ţapi. Şi se duseră aşa cum veniseră. Iar eu, când nu mai auzii pe lespezi zgomotul copitelor lor, mă sculai din ascunzătoarea mea şi plecai şi eu precum venisem. Şi nu putui să răsuflu în voie decât când mă văzui afară de sub pământ. Şi-aceasta-i, o, domniţă, povestea mea. Or, ea-i nenorocirea cea mai mare din viaţa mea. Întrucât nu numai că nu am putut să-mi satur din cratiţe şi de pe tablale, ispitele, ci nici n-am priceput nimic din toate minunăţiile câte le-am văzut acolo sub pământ. Şi tocmai aceasta-i nenorocirea cea mai mare din viaţa mea!

Iar când baba îşi sfârşi astfel povestea, fata regelui, care o ascultase cu inima zvâcnind, nu se mai îndoi că ţapul care călărea pe tovarăşul său, şi care era flăcăul cel mai frumos, n-ar fi cumva multiubitul ei, şi era să moară de tulburare. Şi, când într-un sfârşit izbuti să vorbească, îi spuse bătrânei:

— O, maică a mea, Allah cel milosârdnic nu te-a mânat aici decât pentru ca bătrâneţele tale să-ţi fie fericite de pe urma mea. Întrucât de-acuma înainte ai să-mi fii ca o maică a mea, şi tot ceea ce stăpâneşte mâna mea va fi şi sub mâna ta. Ci, fie-ţi milă! dacă ai vreo îndatorinţă faţă de binefacerile lui Allah asupra capului tău, ridică-te pe clipă pe dată şi du-mă la locul unde l-ai văzut pe catâr intrând cu cele două burdufuri. Şi nu-ţi cer să vii cu mine, ci numai să-mi arăţi unde este locul!

Iar bătrâna răspunse că ascultă şi că se supune. Şi, când luna se ridică peste terasa hammamului, plecară amândouă şi se duseră pe malul râului.

Şi văzură în curândă vreme catârul ce venea înspre ele, încărcat cu cele două burdufuri ale lui pline cu apă. Şi se luară după el, de departe, şi îl văzură cum bătea cu copita

la poala măgurii, şi cum se afundă în hruba de sub pământ, deschisă dinainte-i. Iar fata regelui îi spuse bătrânei:

— Tu aşteaptă-mă aici!

Ci bătrâna nu vroi nicicum s-o lase să intre singură în hrubă, şi se ţinu după ea, în pofida spaimei.

Şi intrară în hruba de sub pământ, şi ajunseră în bucătărie. Şi din toate cratiţele cele roşii şi mândre, orânduite frumos pe plite, şi care cântau cu dulceaţă, se revărsau nişte miresme de soiul cel mai ales, care umflau foalele inimii, înfiorau nările şi risipeau grijile din sufletele necăjite. Iar capacele cratiţelor se ridicau singure la trecerea lor, şi nişte glasuri răsunau voioase, zicând:

— Bun venit stăpânei noastre, bun venit!

Iar în cea de-a doua sală văzură tablalele orânduite, în care se aflau dulciuri minunate, şi clătite presărate cu zahăr, şi nişte lucruri atâta de bune şi atâta de ispititoare încât îl săturau numai cu înfăţişarea lor pe cel ce le privea. Şi din toate tăvile şi din afundul căpisterelor cu pâinea proaspătă nişte glasuri voioase se învâlurau la trecerea lor:

— Bun venit! bun venit!

Şi până şi aerul dimprejurul lor parcă ridica nişte freamăte de fericire şi răsuna de strigăte de bucurie.

Iar bătrâna, dacă văzu şi auzi toate acestea, îi spuse fetei regelui, arătându-i intrarea înspre bolţile ce duceau la sala cea mare:

— O, stăpâna mea...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute optzeci şi şasea noapte

Urmă:

...bătrâna, dacă văzu şi auzi toate acestea, îi spuse fetei regelui, arătându-i intrarea înspre bolţile ce duceau

la sala cea mare:

— O, stăpâna mea, iată pe aici trebuie să intri. Iar eu am să te aştept colea, căci locul slujnicelor este la bucătărie şi nu în sălile scaunului împărătesc!

Iar domniţa porni singură, prin acele bolte, şi ajunse în sala cea mare pe care i-o zugrăvise bătrâna, în vreme ce la trecerea ei glasurile făceau să se audă nişte cântări de bun venit. Şi în loc să se ascundă pe după divan, cum făcuse bătrâna, domniţa se duse de şezu pe jeţul cel falnic ce se înălţa la locul de cinstire, pe marginea havuzului. Şi nu mai făcu nimic alta decât îşi trase iaşmăcuţul peste faţă.

Or, de-abia se aşezase ea astfel, ca o regină în jeţul său, că un vuiet tare dulce se auzi, nicidecum ca de nişte copite bocănind pe podele, ci ca un pas uşor ce venea în fugă vestindu-l pe stăpânul său. Şi, ca un diamant, intră voinicul.

Şi se petrecu ceea ce se petrecu.

Iar în inimile celor doi îndrăgostiţi bucuria urmă după vârtejuri. Şi se îmbrăţişară aşa cum un iubit se îmbrăţişează cu iubita lui, pe când din boltă şi din ziduri şi din toate ungherele sălii răsunau dulce cânturile şi se înălţau glasurile slujnicelor întru slava fetei sultanului.

Şi, după o bucată de vreme petrecută de cei doi îndrăgostiţi în desfături şi în huzururi vrăjite, se întoarseră la palatul sultanului, unde sosirea lor fu întâmpinată cu încântare, şi de rudele lor, ca şi de toţi cei mici şi cei mari, în vâlvora bucuriilor şi a cântecelor, şi a împodobirii întregii cetăţi de către târgoveţii ei.

Şi de-atunci trăiră mulţumiţi şi înfloritori. Ci numai unul singur Allah este cel mai mare!

Iar Şeherezada, întrucât nu se simţea obosită în noaptea aceea, mai spuse:

Povestea cu fiul regelui şi cu broaca-ţestoasă

Se povesteşte, între câte se povestesc, că în vechimea vremilor şi în curgerea veacurilor şi a clipelor, a fost un sultan puternic, pe care Atoateîmpărţitorul îl dăruise cu trei copii. Şi pe aceşti trei copii, care erau nişte flăcăi neînfricaţi şi nişte luptători viteji, îi chema: pe cel mai mare Şater-Ali; pe cel de al doilea, Şater-Hossein; iar pe cel mai mic, Şater-Mohammad. Iar acesta cel mai mic era de departe cel mai frumos, cel mai viteaz şi cel mai mărinimos dintre cei trei fraţi. Iar tatăl lor îi iubea cu o dragoste la fel, într-atâta că hotărâse să le lase la fiecare, după moartea lui, o parte aşişderea din bunurile şi din împărăţia sa. Întrucât era om drept şi cinstit. Şi nu vroia să-l căpătuiască pe unul în paguba celorlalţi.

Iar când flăcăii ajunseră la vârsta de însurătoare, regele, părintele lor, rămase încurcat şi şovăind, şi, spre a se sfătui cu careva, îl chemă pe vizirul său, un om înţelept, cinstit şi plin de socotinţă, şi îi spuse:

— O, vizire al meu, tare aş vrea să găsesc nişte soţii pentru cei trei feciori ai mei care sunt la vârsta de a se însura, şi te-am chemat ca să capăt un sfat de la tine în privinţa aceasta.

Iar vizirul cugetă vreme de un ceas, pe urmă săltă capul şi răspunse:

— O, rege al vremilor, asta-i o treabă tare gingaşă!

Pe urmă adăugă:

— Norocul şi nenorocul sunt învăluite în nevăzut; şi nimenea nu ar putea să siluiască judeţele ursitei. Drept aceea gândul meu este că tustrei feciorii stăpânului nostru regele să lase în seama soartei lor de-a le alege soţiile. Şi, pentru aceasta, tot ceea ce au mai bun de făcut cei trei coconi este de-a se sui pe terasa palatului, cu arcurile şi cu săgeţile lor. Şi, acolo, să fie legaţi la ochi, şi să fie puşi să se învârtească pe loc de mai multe ori. După care, fiecare dintre ei să tragă cu o săgeată înspre partea faţă de care s-a oprit. Iar casele pe care au să

cadă săgeţile să fie cercetate; iar stăpânul nostru sultanul să cheme pe fiecare dintre stâpânii acelor case şi să le ceară de soţie fata pentru coconul cu săgeata, dat fiind că fata aceea i-a fost scrisă astfel întru norocul său de către ursită.

Când auzi vorbele acestea ale vizirului său, sultanul îi spuse:

— O, vizire al meu, sfatul tău este un sfat minunat, iar povaţa ta este primită.

Şi trimise numaidecât după cei trei fii ai săi, care tocmai se întorceau de la vânătoare, îi vesti de înţelegerea hotărâtă în privinţa lor între el şi vizir, şi se sui cu ei pe terasa palatului, urmat de toţi vizirii şi de toţi dregătorii.

Iar cei trei coconi, care se suiră pe terasă ducându-şi fiecare arcurile şi tolbele, îşi aleseră câte o săgeată şi îşi apucară arcurile. Şi fură legaţi la ochi.

Şi, cel dinâi, fiul cel mai mare al regelui, după ce fu pus să se învârtească pe loc, îşi aţinti săgeata înspre partea faţă de care se afla întors. Iar săgeata, zvârlită din coarda slobozită năprasnic, zbură prin văzduhuri şi ajunse de căzu pe casa unui emir mare.

Şi, la rându-i, cel de-al doilea fiu al regelui îşi slobozi săgeata, care ajunse de căzu pe terasa baş-căpeteniei oştilor împărăţiei.

Iar cel de-al treilea fiu al regelui, care era beizadea Şater-Mohammad, îşi slobozi săgeata înspre partea spre care se afla întors. Şi săgeata ajunse de căzu pe o casă pe al cărei stăpân nu-l ştia nimenea.

Şi plecară să cerceteze cele trei case cu pricina. Şi se văzu că fata emirului cel mare şi fata capului oştirii erau două fetişcane ca nişte lune. Iar părinţii lor fură peste măsură de bucuroşi să le mărite cu cei doi feciori ai regelui. Ci când se duseră să cerceteze şi casa cea de a treia, care era casa unde căzuse săgeata lui Şater-Mohammad, văzură că nu era locuită decât de o broască-ţestoasă mare şi singuratică.

Iar sultanul, părintele lui Şater-Mohammad, şi toţi vizirii şi emirii şi musaipii se uitară la broasca aceea mare, care trăia singură-singurică în casa aceea, şi se minunară ca de-o minune. Ci, întrucât nici nu era de visat măcar o clipită de a i-o da de soţie lui beizadea Şater-Mohammad, sultanul hotărî că trebuie să se ia de la cap iarăşi încercarea. Şi, ca urmare, coconul cel tânăr se sui iarăşi pe terasă, ducându-şi pe umăr arcul şi tolba, şi, dinaintea tuturor celor de faţă, îşi slobozi a doua oară săgeata asupra norocului său. Şi săgeata, dusă de ursită, ajunse de căzu taman chiar pe casa locuită de broasca aceea mare şi singuratică.

La priveliştea aceasta, sultanul rămase până peste fire de nedumerit, şi îi spuse beizadelei:

— Pe Allah, o, fiul meu, mâna ta nu are astăzi asupra-i binecuvântarea. Roagă-te întru Proroeul!

Iar coconul cel tânăr răspunse:

— Mântuirea şi binecuvântările şi toate milele să fie asupra lui, asupra soţilor lui şi asupra drept-credincioşilor lui!

Iar sultanul adăugă:

— Cheamă în ajutor numele lui Allah, şi slobozeşte-ţi săgeata pentru cea de-a treia încercare!

Iar coconul cel tânăr spuse:

— În numele lui Allah cel fără de margini milosârdnic, Atoate-făcătorul-de-bine!

Şi, încordându-şi arcul, slobozi a treia oară săgeata, care ajunse, dusă de ursită, de căzu încă o dată tot pe casa în care trăia, în singurătate, broasca aceea mare.

Când văzu, fără putinţă de tăgadă, că încercarea era atâta de limpede şi de vădită în folosul broaştei-ţestoase, sultanul hotărî ca fiul său, beizadea Şater-Mohammad, să rămână neînsurat. Şi îi zise:

— O, fiul meu, întrucât broasca aceasta nu este nici de neamul, nici de soiul, nici de legea noastră, este mai bine ca tu să nu te însori deloc, până ce Allah are să ne trimită milele sale!

Ci Şater-Mohammad strigă spunând:

— Pe harurile Prorocului – cu el fie rugăciunea şi pacea! – vremea burlăciei mele a trecut; şi, întrucât broasca-ţestoasă mi-a fost scrisă de ursită, primesc să mă însor cu ea.

Iar sultanul, până peste măsură de uluit, răspunse:

— Hotărât, o, fiul meu, broasca aceea ţestoasă ţi-a fost scrisă de ursită; ci de când oare fiii lui Adam îşi iau de soţii broaşte-ţestoase? Acesta-i un lucru de-a mirărilea!

Ci beizadeaua răspunse:

— Eu pe broasca aceasta o vreau de soţie şi pe niciuna alta!

Iar sultanul, care îşi iubea feciorul, nu vroi să-l supere cumva, nici să-i facă vreun necaz, şi, schimbându-şi hotărârea, îşi dete învoirea la căsătoria aceea ciudată.

Şi se porniră nişte petreceri mari şi nişte ospeţe mari şi nişte zaiafeturi mari, cu danţuri şi cu cântece, în cinstea nunţii coconilor Şater-Ali şi Şater-Hossein, cei doi fii mai mari ai sultanului. Iar când cele patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi cât ţinură petrecerile pentru fiecare nuntă se scurseră, cei doi coconi intrară în iatacurile soţiilor lor, pentru noaptea de nuntă, şi îşi împliniră însurătoarea cu deplină fericire şi bărbăţie.

Ci, când fu rândul nunţii coconului cel mic, Şater-Mohammad, cu soţia lui broasca ţestoasă cea singuratică, amândoi fraţii mai mari, şi amândouă soţiile celor doi fraţi, şi părinţii, şi toate femeile emirilor şi ale dregătorilor nu vroiră să vină la sărbătorire, şi nu cruţară nimic spre a face acea sărbătoare cât mai jalnică şi mai mohorâtă. Încât coconul cel mic fu umilit în sufletul său, şi îndură tot felul de jigniri, atât de la privirile cât şi de la rânjetele şi întoarcerile de spate ale tuturora. Ci în ce priveşte ceea ce se petrecu în noaptea nunţii, când domnişorul intră la soţia sa, nimeni nu putu să ştie nimic, întrucât totul se petrecu sub vălul pe care numai ochii lui Allah pot să-l străbată. Şi tot aşa fu şi în noaptea următoare şi, de altminteri, în toate celelalte nopţi. Şi toată lumea se

minuna că o legătură ca aceea putuse să se înfăptuiască! Şi nimenea nu pricepea cum un fiu de-al lui Adam putea să sălăşluiască alături cu o broască-ţestoasă, fie ea chiar şi mare cât un chiup de cel mai mare. Şi iacă-aşa cu nunta lui beizadea Şater-Mohammad cu soţia sa broasca-ţestoasă!

Ci iacătă că anii, grijile domniei şi tulburările de tot felul, fără a mai socoti şi durerea ce-i pricinuise însurătoarea fiului său cel mic, îi gârboviră sultanului spinarea şi îi subţiară oasele. Şi slăbi, şi se gălbeji, şi îşi pierdu pofta de mâncare. Iar vederea i se topi odată cu puterile; şi ajunse aproape orb de-a binelea.

Când cei trei fii, care îl iubeau pe părintele lor aşa cum îl iubeau, văzură starea în care se afla sultanul, chibzuiră să nu mai lase grija sănătăţii sale în seama femeilor din harem, care erau nişte neştiutoare şi nişte bântuite de eresuri; şi se sfătuiră asupra căilor cele mai bune de folosit spre a-i întoarce tatălui lor puterile, odată cu sănătatea. Şi veniră la el şi, după ce îi sărutară mâna, îi spuseră:

— O, taică al nostru, iacătă că faţa ta îngălbeneşte, şi că pofta ta de mâncare scade, şi că vederea îţi slăbeşte. Iar dacă lucrurile au să urmeze tot aşa, nu o să mai avem decât a ne sfâşia hainele, în durerea noastră de a ne pierde şi noi odată cu tine, care eşti sprijinul şi îndrumarea noastră! Se cade, dar, să asculţi de sfatul nostru, întrucât suntem fiii tăi, iar tu eşti părintele nostru. Or, noi am chibzuit ca de-aci înainte soţiile noastre să-ţi gătească mâncarea, şi nicidecum femeile din haremul tău. Căci soţiile noastre sunt tare pricepute la bucătăreală, şi au să-ţi facă nişte bucate care să-ţi întoarcă pofta de mâncare, şi odată cu pofta să-ţi întoarcă puterile, şi odată cu puterile sănătatea, şi odată cu sănătatea să-ţi aducă îndărăt strălucirea vederii şi tămăduirea ochilor tăi bolnavi.

Iar sultanul fu nespus de înduioşat de grija aceasta a fiilor săi, şi le răspunse:

— Reverse-şi Allah asupră-vă milele sale, o, fii ai tătânelui vostru! Da treaba aceasta are să fie o supărare cam prea mare pentru soţiile voastre...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute optzeci şi şaptea noapte

Urmă:

...treaba aceasta are să fie o supărare cam prea mare pentru soţiile voastre.

Ci ei strigară, spunând:

— Cum supărare? Da oare nu sunt ele roabele tale? Şi ce altceva au de făcut mai degrabă, decât să gătească bucatele pentru întremarea ta? Şi ne-am gândit, o, tată, că pentru tine ar fi cel mai bine ca fiecare dintre ele să-ţi facă o tavă cu bucate, gătite de ele, aşa ca sufletul tău să poată să-şi aleagă dintre tăvi pe aceea ce-ţi va fi cea mai pe plac ca înfăţişare, ca mireasmă şi ca gust. Şi, în felul acesta, sănătatea are să ţi se întoarcă, iar ochii au să ţi se zviduiască.

Iar sultanul îi sărută şi le spuse:

— Voi ştiţi mai bine decât mine ceea ce mi se cuvine!

Şi, ca urmare a acestei înţelegeri care îi bucură până peste marginile bucuriei, cei trei coconi se duseră la soţiile lor şi le porunciră să pregătească, fiecare, câte o tavă cu bucate care să fie minunate ca înfăţişare şi ca mirosnă. Şi fiecare dintre ei stârni mândria soţiei sale, spunându-i:

— Trebuie ca tatăl nostru să aleagă bucatele gătite în casa noastră, şi nu pe cele gătite în casa fraţilor mei!

Şi, estimp, cei doi fraţi mai mari nu conteneau să-şi râdă de fratele lor mezin, întrebându-l cu mare batjocură cam ce-ar putea să trimită soţia lui, broasca-ţestoasă, spre a face să se întoarcă pofta de mâncare a tatălui lor şi spre a-i îndulci cerul gurii. Ci el nu răspundea la

întrebările şi la iscodelile lor decât cu un zâmbet cuminte.

Cât despre soţia lui Şater-Mohammad, care era broasca-ţestoasă cea singuratică, apoi ea nu aştepta decât un prilej ca acela spre-a arăta de ce era în stare. Şi, pe clipă pe dată, se apucă de lucru. Şi începu cu a o trimite la soţia fiului cel mai mare al regelui pe slujnica sa de credinţă, cu sarcina de a-i cere să binevoiască a strânge, pentru ea, broasca, toate căcărezele de şobolani şi de şoareci de prin casă, dat fiind că ea, broasca, avea numaidecât trebuinţă de ele spre-a drege orezul, umpluturile şi celelalte bucate, şi că ea niciodată nu se folosea de alte mirodenii decât de acestea. Iar soţia lui Şater-Ali, când auzi una ca asta, îşi zise: „Nu, pe Allah! ferească-mă sfântul să dau căcărezile de şobolani şi de şoareci pe care mi le cere afurisita aceea de broască-ţestoasă. Întrucât o să pot să mă cam folosesc şi eu de ele, ca mirodenii, mai bine decât ea!” Şi îi răspunse slujnicei:

— Îmi pare rău să răspund cu un refuz. Ci, pe Allah! căcărezele pe care le am de-abia dacă îmi ajung mie!

Şi slujnica se întoarse acasă, aducând răspunsul acesta stăpână-si, broasca-ţestoasă.

Atunci broasca se puse pe râs; şi se cutremură de bucurie. Şi o trimise pe slujnica de credinţă şi la soţia celui de-al doilea fiu al regelui, cu sarcina de a-i cere tot găinaţul de la găini şi de la porumbei pe care îl avea la îndemână, întrucât, chipurile, ea, broasca, ar fi având o grabnică trebuinţă de aşa ceva spre a presăra bucatele ce le gătea pentru sultan. Ci slujnica se întoarse la stăpână-sa cu mâna goală şi cu nişte vorbe jignitoare pe limbă, din partea soţiei lui Şater-Hossein. Iar broasca, dacă o văzu pe slujnică cu mâna goală, şi dacă auzi vorbele cele jignitoare pe care le aducea pe limbă din partea soţiei celui de-al doilea fiu al sultanului, se înfioră de voioşie şi de mulţumire, şi se puse pe un râs de se prăbuşi pe spate.

După care, găti bucatele, aşa cum ştia ea, le orândui pe

tavă, puse tava într-un coş de răchită, şi acoperi totul cu un ştergar de in mirosind a trandafir. Şi o trimise pe slujnica ei de credinţă să ducă tava la sultan, pe când, la rândul lor, cele două soţii ale beizadelor îşi trimiteau tăvile lor cu nişte roabe.

Şi iacătă că veni şi ceasul mesei: iar sultanul şezu jos dinaintea celor trei tablale; ci, de îndată ce fu ridicat capacul de pe tava celei dintâi domniţe, o miasmă se revărsă, spurcată şi siloasă, de căcăreze de şoarece, în stare să-l înăbuşe şi pe un elefant. Iar sultanul fu atâta de rău izbit de miasma aceea, încât îşi întoarse capul şi se prăbuşi ameţit, cu picioarele sub barbă. Iar fiii lui se repeziră împrejurul său, şi îl stropiră cu apă de trandafiri, şi îl vânturară, şi izbutiră a-l face să-şi vină în fire. Şi-atunci, aducându-şi aminte de pricina ameţelii sale, nu putu să se oprească a-şi lăsa mânia să răbufnească împotriva noră-si şi s-o copere cu toate afurisirile.

Şi, de la o vreme, ajunseră de-l domoliră, şi făcură câte şi mai câte până ce îl înduplecară să guste şi din tava a doua. Ci, de îndată ce o dezveliră, o miasmă cruntă şi împuţită umplu sala, de parcă s-ar fi ars acolo găinaţul tuturor orătăniilor din cetate. Şi miasma aceea pătrunse în beregăţile, în nasul şi în ochii bolnavi ai prăpăditului de sultan, care gândi că de data aceasta avea să ajungă orb de-a binelea, şi să-şi dea duhul. Ci toţi se repeziră să deschidă ferestrele şi să ducă de-acolo tablaua, pricină a răului întreg, şi să aprindă tămâie şi smirnă spre a curăţa aerul şi a risipi miasma aceea urâtă.

Iar după ce sultanul îngreţoşat trase oleacă de aer curat în piept şi izbuti să grăiască, strigă:

— Da ce rău le-am făcut eu soţiilor voastre, o, copiii mei, de-l chinuie aşa pe un bătrân şi-i sapă groapa de viu? Aceasta-i o nelegiuire neiertată la Allah!

Şi cei doi coconi, soţii celor care gătiseră tablalele, îşi lăsară nasul în jos şi răspunseră că aceasta-i o treabă care trece de înţelegerea lor.

Şi, estimp, coconul cel tânăr Şater-Mohammad veni să-i

sărute mâna părintelui său, şi îl rugă să-şi uite silele ce simţise, spre a nu se mai gândi decât la plăcerea pe care avea s-o aibă de la cea de a treia tavă. Iar sultanul, când auzi aşa, fu cuprins de o mânie şi de o supărare până peste poate, şi strigă:

— Au ce spui tu, o, Şater-Mohammad? Şi-ţi baţi joc de părintele tău bătrân? Eu acuma să mă ating de bucatele gătite de broasca-ţestoasă, când şi cele gătite de nişte degete de femei sunt atâta de greţoase şi atâta de înfricoşătoare? Văd bine că v-aţi jurat tustrei să faceţi să se verse fierea din mine şi să mă faceţi să-mi sorb moartea dintr-o înghiţitură.

Ci coconul cel mic se aruncă la picioarele părintelui său şi îi jură, pe viaţa lui şi pe adevărul cel sfânt al credinţei, că tablaua cea de-a treia are să-l facă să-şi uite necazurile, şi că el, Şater-Mohammad, se leagă să înghită toate bucatele dacă n-au să fie pe placul tatălui său. Şi îl rugă fierbinte şi îl îndemnă şi stărui cu atâta căldură şi cu atâta smerenie să-i facă hatârul de a se uita la tavă, că regele, până la urmă, se lăsă înduplecat şi-i făcu semn unuia dintre robi să ridice capacul de pe cea de a treia tabla, rostind însă rugăciunea: „Mă adăpostesc întru Allah cel atoateocrotitorul!”

Ci iacătă că, odată capacul ridicat, se revărsă de pe tablaua broaştei o aromă închipuită din cele mai dulci mirosne de bucătărie, şi-atâta de aleasă şi-atâta de plăcut pătrunzătoare că, tot atunci, se şi deznodară băierile inimii sultanului, şi i se deschiseră florile boşogilor, şi i se înfiorară vânturătoarele nărilor, şi i se întoarse pofta de mâncare cea de atâta vreme pierită, şi i se deschiseră ochii, şi i se limpezi vederea. Şi ca trandafirul i se făcu obrazul, şi hodinită icoana chipului. Şi se porni să mănânce fără de răgaz, vreme de un ceas. După care, bău dintr-un sorbet minunat cu mosc şi cu îngheţată mărunţită, şi, de plăcere, râgâi de câteva ori nişte răgâieli pornite din afundul pântecelui său mulţumit. Şi, simţindu-se până peste poate de voios şi de

îndestulat, îi mulţumi Atoateîmpărţitorului pentru darurile sale, zicând: „Al Gamdu lillah!”

Şi nu mai ştia cum să-i mărturisească fiului său cel mic mulţumirea ce-o avea de la bucatele gătite de broasca-ţestoasă, soţia acestuia. Iar Şater-Mohammad primi laudele sfios, spre a nu-i face pizmaşi pe fraţii lui şi a-i stârni împotrivă-i. Şi îi spuse tatălui său:

— Aceasta, o, tată al meu, nu este decât o parte din harurile soţiei mele! Ci, cu voia lui Allah, are să vină o zi când soţiei mele are să-i fie dat să-şi merite şi mal bine firitiselile tale!

Şi îl rugă, de vreme ce era mulţumit, să îngăduie ca pe viitor numai broasca-ţestoasă să aibă grija de a-i pregăti tăvile cu bucate, în fiecare zi. Iar sultanul primi, spunând:

— Din toată inima mea părintească şi plină de dragoste, o, copilul meu!

Şi, cu mâncărurile acelea, se întremă iarăşi pe deplin. Iar ochii i se zviduiră şi ei.

Şi, spre a sărbători vindecarea sa şi întoarcerea vederii, sultanul dete o petrecere mare la sarai, cu un ospăţ falnic, la care îi pofti pe cei trei fii ai săi cu soţiile lor. Iar domniţele se gătiră cât putură mai bine, ca să se arate dinaintea sultanului într-un chip care să facă fala soţilor şi să le lumineze obrazul dinaintea părintelui lor.

Iar broasca-ţestoasă se găti şi ea spre a-i lumina obrazul soţului ei în faţa lumii, cu frumuseţea podoabelor şi cu hainele-i zarife. Şi, după ce fu dichisită întocmai precum vroise, o trimise pe slujnica ei de credinţă la cumnată-sa cea mare s-o roage să-i împrumute, ei, broaştei-ţestoase, gâsca cea mai mare pe care o avea în poiată, întrucât dorea, ea, broasca, să se ducă la sarai călare pe acea pasăre bună de călărit. Ci domniţa îi dete răspuns, prin mijlocirea limbii slujnicei, că dacă ea, domniţa, ar avea o gâscă atâta de frumoasă, s-ar folosi ea însăşi de o asemenea pasăre. Iar broasca, la răspunsul acesta, se prăvăli pe spate de râs, şi o trimise pe slujnică la cea de a doua domniţă, cu sarcina de a-i cere, numai

ca împrumut pe-o zi, ţapul cel mai mare pe care îl avea. Ci slujnica se întoarse la stăpână-sa aducându-i pe limbă un refuz însoţit de vorbe amare şi de cleveteli neplăcute. Şi broasca se stâlci şi se cutremură de râs, şi fu până peste poate de înveselită şi de bucurată.

Şi, când veni ceasul petrecerii, şi când femeile sultanului se rânduiră frumos, sub porunca stăpânei lor, dinaintea uşii celei mari de la harem, spre a le întâmpina pe cele trei soţii ale fiilor regelui, văzură deodată un nor de pulbere ce se apropia cu mare repeziciune. Şi, din mijlocul acelui nor, se ivi în curând o gâscă urieşească ce zbura la faţa pământului, cu picioarele zvâcnind, cu gâtul întins şi cu aripile zbătute, şi ducând-o cocoţată amarnic în spinare-i, şi cu faţa răvăşită de spaimă, pe cea dintâi domniţă. Şi, numaidecât după ea, călare pe un ţap ce behăia şi zvârlea din copite, îngălată şi colbuită toată, se ivi şi cea de-a doua domniţă.

Şi, la priveliştea aceea, şi sultanul şi soţia sa rămaseră până peste poate de îmbufnaţi, şi se făcură vineţi la chip, de ruşine şi de supărare. Iar sultanul izbucni împotriva lor în boscorodeli şi în mustrări, spunându-le:

— Iacătă-vă că nu sunteţi mulţumite de a-mi fi vroit moartea prin greaţă şi otrăvire, mai vreţi să mă faceţi şi de râsul lumii, şi să ne umiliţi şi să ne necinstiţi pe toţi în ochii norodului!

Iar sultana, şi ea, le primi cu nişte vorbe scorţoase şi cu nişte ochi poncişi. Şi nu se ştie ce s-ar fi întâmplat, de nu s-ar fi dat de veste chiar atunci de apropierea alaiului celei de-a treia domniţe. Iar inima sultanului şi a soţiei sale se umplură de spaimă; întrucât îşi ziceau: „Dacă aşa a fost alaiul celor două domniţe dintâi, care-s de spiţa noastră de făpturi omeneşti, cum are să fie alaiul celei de-a treia, care-i din neamul broaştelor-ţestoase?” Şi chemară într-ajutor numele lui Allah, zicând: „Nu este ajutor şi mântuire decât întru Allah, carele este mare şi puternic!” Şi aşteptară năpasta, ţinându-şi răsuflarea.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute optzeci şi opta noapte

Urmă:

Şi iacătă că ceata celor dintâi vestitori se ivi pe meidan, dând de ştire sosirea soţiei coconului Şater-Mohammad. Şi îndată se şi văzură patru saizi frumoşi, îmbrăcaţi cu atlazuri şi cu nişte mantii strălucite cu mânecile fluturând, care veneau, cu nişte vergele lungi în mână, strigând:

— Faceţi loc fetei de regi!

Şi palanchinul, acoperit cu stofe scumpe şi frumos colorate, se ivi purtat pe umeri de nişte arapi tuciurii, şi veni de se opri în josul scării de la intrare. Şi coborî din el o domniţă înveşmântată în strălucire şi în frumuseţe, pe care nimeni nu o cunoştea. Şi, cum se aşteptau să vadă coborând tot aşa şi broasca-ţestoasă, crezură că domniţa aceea era însoţitoarea broaştei. Da dacă o văzură că suie numai ea scara, şi că palanchinul se îndepărtează, fură cam nevoiţi să cunoască în ea pe soţia lui Şater-Mohammad, şi s-o întâmpine cu toate cinstirile datorate cinului ei şi cu toată dragostea cuvenită. Iar inima sultanului se umflă de drag la vederea frumuseţii, a gingăşiei, a iscusinţei, a purtării ei alese şi a farmecului a tot ce se revărsa din ea, şi până şi din paşii ori din mişcările ei cele mai mărunte.

Şi, întrucât venise ceasul de-a se aşeza la ospăţ, sultanul îi pofti pe fiii săi şi pe soţiile fiilor săi să ia loc împrejurul lui şi al sultanei. Şi începu masa.

Or, felul cel dintâi de bucate aduse pe tablale fu, precum este datina, o tavă mare de orez fiert în unt. Ci, până a avea vreme careva să ia o înghiţitură, domniţa cea frumoasă apucă tava şi şi-o turnă pe toată în cap. Şi, tot atunci, toate boabele de orez se preschimbară în mărgăritare, care se revărsară de-a lungul pletelor domniţei, şi se împrăştiară împrejurul ei, şi căzură pe

podea cu un zuruit vrăjit.

Şi, până să apuce cei de faţă să se dezmeticească din uluiala lor dinaintea unei minuni atâta de strălucite, domniţa luă un castron mare, plin cu nişte ciorbă verde şi grasă de mulukhia, şi şi-o turnă de-a valma pe cap. Iar ciorba cea verde se preschimbă pe dată într-un potop de smaralde cu cea mai frumoasă apă, ce se revărsară de-a lungul pletelor şi al hainelor ei, şi ajunseră de se împrăştiară împrejuru-i, îngemănându-şi culorile lor frumoase cu albeaţa neprihănită a mărgăritarelor de pe podea.

Iar priveliştea acelor minuni îi ului până peste poate pe sultan şi pe musafirii săi. Iar slujnicele se repeziră să aducă la masă alte tablale cu orez şi cu ciorbă de mulukhia. Iar celelalte două domniţe, îngălbenind de-a binelea de pizmă, nu vroiră să rămână cumva atâta de şterse sub izbânda cumnatei lor, şi apucară şi ele la rându-le farfuriurile cu bucate. Iar cea mai mare apucă tava cu orez, pe când cea de-a doua luă castronul cu ciorba cea verzuie. Şi şi le turnară fiecare pe cap. Iar orezul rămase orez în părul uneia, şi începu să se scurgă greţos pe capul pe care îl îngălă cu unt. Iar ciorba cea verde rămase ciorbă, şi se scurse pe părul şi pe faţa şi pe hainele celei de-a doua, învăluind-o pe toată într-o năclăială verde, ca-ntr-o ocară de vacă, scârboasă şi cleioasă până peste poate.

Iar sultanul, la priveliştea aceea, rămase îngreţoşat până peste marginile îngreţosării, şi ţipă la cele două nurori mai mari ale sale să se scoale de acolo şi să iasă din sală, departe de ochii lui. Şi le dete de înţeles că nu mai vroia să le vadă de-aci înainte, nici măcar să nu le mai simtă mireasma. Iar ele se sculară, pe clipă pe dată, şi plecară din faţa lui, cu soţii lor, ruşinate, umilite, şi siloase. Şi-atâta cu ele!

Ci în ce o priveşte pe domniţa cea minunată şi pe beizadea Şater-Mohammad, soţul ei, apoi aceştia rămaseră numai ei în sală cu sultanul, care îi sărută şi îi

strânse la piept cu bucurie, şi le spuse:

— Numai voi sunteţi copiii mei!

Şi dori să-şi scrie pe dată scaunul de domnie pe numele fiului său cel mic, şi porunci să se adune toţi emirii şi toţi vizirii, şi scrise de faţă cu ei scaunul de domnie pe capul lui Şater-Mohammad, ca lăsată şi ca moştenire, singur el, fără ceilalţi urmaşi ai sultanului. Şi le spuse celor doi:

— Voiesc ca de aici înainte să locuiţi cu mine, în palat, întrucât fără de voi aş muri fără doar şi poate.

Iar ei răspunseră:

— A asculta înseamnă a ne supune! Iar dorinţa ta este asupra capului şi asupra ochilor noştri!

Iar domniţa cea năzdrăvană, ca nu care cumva să fie ispitită a-şi mai lua vreodată chipul de broască-ţestoasă, care ar fi putut să işte vreo tulburare neplăcută bătrânului sultan, dete poruncă slujnicei sale să-i aducă pe dată carapacea pe care o lăsase acasă. Şi când avu carapacea în mâinile sale, o arse şi o făcu cenuşă. Şi de-atunci rămase pe totdeauna sub chipul de domniţă. Şi slavă lui Allah, carele a dăruit-o cu un trup fără de cusur, minune a ochilor!

Iar Atoateîmpărţitorul îi coperi mai departe cu milele sale, şi le dărui o puzderie de copii. Şi trăiră mulţumiţi şi înfloritori.

Iar Şeherezada, dacă văzu că regele o ascultă nu fără plăcere, mai spuse, în noaptea aceea, povestea cu

Fata neguţătorului de boabe de năut

Mi s-a povestit, printre câte mi s-au povestit, că era odată în cetatea Cairo un neguţător de boabe de năut, cinstit şi preţuit de toţi, pe care Atoate-dătătorul îl dăruise cu trei fete şi alt nimica să-i ducă stirpea mai departe. Şi, măcar că îndeobşte fetele nu aduc cu ele vreo

binecuvântare, neguţătorul de năut primise cu împăcare darul Zămislitorului său; şi îşi iubea fetele cu o iubire mare. Şi-apoi, fetele erau ca nişte lune, iar cea mai mică le întrecea pe cele două surori ale ei, şi la frumuseţe, şi la farmec, şi la gingăşie, şi la cuminţenie, şi la deşteptăciune, şi la desăvârşiri. Iar pe micuţa aceea o chema Zeina.

Or, în fiecare dimineaţă, cele trei fete se duceau la o meşteră care le învăţa meşteşugul cusutului de horbote pe mătăsuri şi pe catifeluri. Căci vânzătorul de năut, părintele lor, omul acela de treabă, dorise ca fetele lui să aibă o creştere aleasă, aşa ca ursita să poată să scoată în calea măritişului lor niscaiva feciori de negustori mari, şi nu nişte fii de precupeţi de rând ca el.

Şi, în fiecare dimineaţă, când se duceau la meştera lor de horbote, fetele treceau pe sub fereastra fiului sultanului, cu mijlocul lor mlădiu, cu înfăţişarea lor de domniţe, şi cu cele şase perechi de ochi babilonici ce răzbăteau în toată frumuseţea prin iaşmacul ce-l purtau peste obraz.

Iar fiul sultanului, în fiecare dimineaţă, când le vedea că vin, le striga de la fereastră, cu un glas aţâţător:

— Salamaleikum asupra fetelor precupeţului de boabe de năut! Salamaleikum asupra celor trei slove drepte ale alfabetului!

Iar cea mai mare şi cea mai mijlocie răspundeau totdeauna cu un zâmbet uşor din ochi, la urarea fiului sultanului; cea mai mică însă nu răspundea deloc, şi îşi vedea de drumul ei, fără ca măcar să-şi ridice capul. Da dacă fiul sultanului stăruia, cerând de pildă veşti despre boabele de năut, şi despre preţul pe piaţă al boabelor de năut, şi despre vânzarea boabelor de năut, şi despre cât de bune sau cât de rele sunt boabele de năut, şi despre sănătatea neguţătorului de boabe de năut, atunci fata cea mică, numai ea, răspundea, fără ca baremi să se ostenească a-i arunca o privire şahzadelei:

— Da ce-i între boabele de năut şi tine, o, faţă de năut?

Şi tustrele pufneau în râs şi-şi vedeau de drumul lor.

Or, fiul sultanului, care era îndrăgostit cu patimă de fata cea mai mică a neguţătorului de boabe de năut, micuţa Zeina, nu mai contenea să se amărască de batjocura, de nepăsarea şi de nezorul la dorurile lui. Şi, într-o zi, când fata îşi râsese de el mai tare ca de obicei, în răspunsul la întrebările lui, văzu că nu are să dobândească nimica de la ea cu vorbe dulci, şi hotărî să-i plătească umilind-o şi pedepsind-o.

Şi-aşa, cum era fiu de sultan şi avea putere deplină asupra sufletelor, porunci să vină la el neguţătorul de boabe de năut şi îi spuse:

— Eşti chiar tatăl celor trei fete?

Iar precupeţul, tremurând, răspunse:

— Da, pe Allah! ya sidi.

Iar fiul sultanului îi spuse:

— Păi, bre omule, vreau ca mâine, la ceasul de rugăciune, să te întorci aici, dinaintea mea, îmbrăcat şi gol totodată, râzând şi plângând în aceeaşi clipită, şi călare în vreme ce ai să mergi pe picioarele tale. Şi dacă, spre nenorocul tău, ai să-mi vii aşa cum eşti, fără a-mi mulţumi cererile, ori dacă ai să mă mulţumeşti cu una, da nu ai să le îndeplineşti şi pe celelalte două, pieirea ta va fi fără izbavă, iar capul tău are să-ţi zboare de pe grumazi!

Şi bietul precupeţ de boabe de năut sărută pământul, şi plecă gândind: „Aceasta, cu adevărat, este o treabă până peste poate! Iar pieirea mea este fără de izbavă, hotărât!”

Şi, galben de-a binelea la chip, ajunse la fetele sale, cu burdihanul pântecelui întors pe dos şi cu nasul alungit până la picioare.

Iar fetele îi văzură îngrijorarea şi necazul, iar cea mai mică, tinerica Zeina, îl întrebă:

— Pentru ce, o, părinte al meu, te văd atâta de galben la chip, iar lumea s-a înnegurat dinaintea feţei tale?

Şi el răspunse:

— O, fata mea, am în lăuntrurile fiinţei mele o năpastă,

iar în piept o apăsare!

Iar ea îi zise:

— Povesteşte-mi năpasta, o, taică, întrucât poate că soarta are să curme apăsarea şi are să-ţi uşureze pieptul...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute optzeci şi noua noapte

Urmă:

...poate că soarta are să curme apăsarea şi are să-ţi uşureze pieptul.

Iar el îi povesti tot necazul, de la început până la sfârşit, fără a uita niciun amănunt. Ci nu este de nicio trebuinţă să-l mai spunem şi noi încă o dată.

Când auzi povestea necazului tatălui său, şi când înţelese pricina supărării, a schimbării la chip şi a apăsării din pieptul lui, se porni pe-un râs, da un râs de era să leşine de râs. Pe urmă se întoarse înspre el şi îi spuse:

— Aşadar numai atâta era, o, taică al meu? Pe Allah! atuncea fii fără de păs şi fără de grijă, şi ţine-te de poveţele mele în necazul acesta! Şi are să-i vie rândul şi fiului sultanului, nimicură ăla, să-şi muşte degetele şi să crape de ciudă. Iacă-aşa!

Şi chibzui o clipă, şi zise:

— În ce priveşte porunca dintâi, nu ai decât să te duci la vecinul nostru pescarul, şi să-l rogi să-ţi vândă un năvod de-al lui. Şi să-mi aduci năvodul acela, şi am să-ţi fac o mantie pe care să ţi-o pui pe trup, după ce ai să-ţi lepezi toate hainele. Şi, în felul acesta, ai să fii şi gol şi îmbrăcat totodată. Iar în ce priveşte cea de-a doua poruncă, nu ai decât, atunci când ai să te duci la palatul sultanului, să iei cu tine o ceapă. Şi să te freci cu ea la ochi, încă din prag. Şi ai să şi plângi şi ai să râzi în aceeaşi clipită. Şi, într-un sfârşit, în ce priveşte ce-a de-a treia

poruncă, du-te, o, taică al meu, la vecinul nostru asinarul şi, roagă-l să-ţi dea împrumut mânzul lui de măgar fătat anul acesta. Şi să iei măgăruşul cu tine şi, când ai să ajungi la fiul sultanului, neisprăvitul acela, să încaleci pe măgăruş şi, întrucât picioarele tale au să atingă pământul, ai să mergi totodată pe picioarele tale, pe măsură ce măgăruşul are să meargă sub tine. Şi, în felul acesta, ai să fii şi călare şi pe jos totodată! Şi-aceasta-i povaţa mea! Ci Allah este cel mai puternic, şi singur el este înţelept!

Când vânzătorul cu boabe de năut, tatăl mintoasei Zeina, auzi vorbele acelea ale fetei sale, o sărută pe fată între ochi şi îi spuse:

— O, fiică a tatălui tău şi a mamei tale, o, Zeina, cine aduce pe lume fete ca tine, acela nu mai moare! Slavă Aceluia carele ţi-a pus atâta deşteptăciune şi atâta minte în cap!

Şi, pe clipă pe dată, lumea i se însenină dinaintea ochilor, grijile i se spulberară din inimă, şi pieptul i se umflă. Şi mâncă oleacă, şi bău un ulcior de apă, şi se duse să facă tot ce-l învăţase fiică-sa.

Şi-a doua zi, când totul fu gata, cum trebuia, neguţătorul de boabe de năut se duse la palat şi intră la fiul sultanului, cu chipul şi cu înfăţişarea cerute, îmbrăcat şi gol totodată, râzând şi plângând într-aceeaşi clipită, mergând pe jos şi tot atunci călărind, pe când măgăruşul speriat începuse să zbiere şi să se vântuie în mijlocul sălii de primire.

La priveliştea aceea, fiul sultanului se mânie şi se îmbufnă până peste fire şi, neputând nicicum să-l pună pe neguţătorul de năut să îndure pedeapsa cu care îl probozise, dat fiind că omul îndeplinise poruncile ce i se dase, simţi că-i plesneşte băşica fierii din ficat. Şi se jură în sineşi că acum are să-şi plătească asupra chiar a fetei, şi că are s-o nimicească fără de scăpare. Şi îl izgoni pe neguţătorul de boabe de năut, şi începu să chibzuiască în ce fel să-şi împlinească răutăţile asupra fetei. Şi-aşa cu el!

Ci în ce o priveşte pe tinerica de Zeina, cum era tare mintoasă şi cum avea un ochi care vedea departe, iar nasul ei adulmeca mersul întâmplărilor, îi cam dete prin gând, din felul cum taică-său îi zugrăvise starea de furie a fiului sultanului, că afurisitul de băiat are să se ia de ea într-un chip primejdios. Şi îşi zise: „Până a se lua el de noi, ia să ne luăm noi de el!” Şi se sculă în picioare şi se duse să caute un meşter de arme tare priceput în meseria lui, şi îi zise:

— Vreau să-mi întocmeşti, o, taică al mâinilor dibace, o platoşă toată numai din oţele, pe măsura mea, şi nişte pulpare şi nişte brăţare şi un coif tot din oţel. Da-i numaidecât ca aceste lucruri să fie făcute în aşa fel încât la cea mai uşoară mişcare în mers şi la cea mai uşoară atingere să scoată un zăngăt ascuţit şi un vuiet înfricoşător.

Iar meşterul răspunse că ascultă şi că se supune, şi nu zăbovi mult până ce să-i făurească lucrurile cerute, întocmai aşa precum fuseseră poruncite.

Or, când se lăsă noaptea, tinerica Zeina se străvesti cumplit îmbrăcând hainele de fier, şi luă în buzunar o pereche de foarfece şi un brici de bărbierit, şi înşfăcă în mână o furcă ascuţită, şi plecă la palat, întrarmată astfel.

Şi, când văzură de departe cum venea viteazul acela înfricoşător, străjerul de la poartă şi paicii palatului o luară la fugă în toate părţile. Şi, înlăuntrul saraiului, robii înspăimântaţi de vuietul asurzitor pe care îl scoteau feluritele părţi ale hainelor de fier, şi de înfăţişarea cruntă a celui ce le purta, şi de ţăpoiul pe care îl rotea pe sus, urmară pilda străjerului porţii şi a paicilor, şi deteră zor să se pitească fiecare cu burta lipită de pământ prin vreun ungher bine ferit. Şi, în felul acesta, fata precupeţului de boabe de năut, neîntâlnind nicio piedică şi nici cea mai uşoară năzăreală de împotrivire, răzbătu fără de supărare până la odaia în care şedea de obicei licheluţa aceea de fecior al sultanului.

Iar fiul sultanului, când auzi tot zăngănitul năprasnic, şi

când văzu că intră peste el acela care îl stârnea, fu cuprins, la vederea lui, de o spaimă mare, şi gândea că are să vadă ivindu-se vreun efrit răpitor de suflete. Şi îngălbeni de tot, începu să dârdâie şi să clănţăne din dinţi, şi se prăbuşi pe podea, strigând:

— O, preaputernicule efrit răpitor de suflete, cruţă-mă, şi Allah are să te cruţe!

Ci fata îi răspunse, luând un glas cumplit:

— Leagă-ţi cleanţa şi fălcile, o, puşlamao, că de nu, îţi înfig furca aceasta în ochi!

Iar băiatul, înfricoşat, strânse din buze şi din fălci, şi nu cuteză nici să mai scoată vreo vorbă, nici să mai facă vreo mişcare. Iar fata precupeţului de boabe de năut se duse la el, pe când băietanul sta aşa pe podea, nemişcat şi pierit; şi, scoţând foarfecele şi briciul de bărbierit, îi rase jumătate de mustăcioară şi jumătate de barbă din partea stângă, jumătate de păr din partea dreaptă, şi amândouă sprâncenele. După care, îl mânji pe faţă cu balegă de măgar şi-i băgă o bucată în gură. Şi, când sfârşi, plecă aşa cum venise, fără a cuteza cineva să i se aţină în cale. Şi se întoarse fără de niciun necaz acasă, unde se dezbrăcă repede de hainele de sârmă, şi se culcă lângă surorile sale, ca să doarmă un somn bun până dimineaţa.

Şi, în ziua aceea, ca de obicei, cele trei surori, după ce se spălară, şi se pieptănară şi se dichisiră, plecară de-acasă spre a se duce la meşteriţa lor întru ale chindiselilor. Şi, ca în toate dimineţile, trecură pe sub fereastra fiului sultanului. Şi îl văzură cum sta, după năravul lui, acolo la fereastră, ci cu faţa şi cu capul înfofolite într-o basma. În aşa chip că numai ochii i se vedeau. Şi tustrele, altmintrelea de cum le era felul obişnuit de-a se purta faţă de el, se uitară la fiul sultanului cu stăruinţă şi cu marghioleli. Iar fiul sultanului îşi zise: „Nu ştiu, da socot că se cam dau pe brazdă! Poate că, datorită basmalei care îmi învăluie capul şi faţa, se face că ochii mi se arată mai frumoşi!” Şi strigă înspre

ele:

— Hei, voi cele trei litere drepte ale alfabetului, o, puiandre ale inimii mele, salamaleikum asupra voastră tustrele! Ce vă mai fac boabele de năut în dimineaţa aceasta?

Iar cea mai mică dintre cele trei surori, tinerica Zeina, săltă capul spre el şi îi răspunse pentru surorile ei:

— Hei, uallah! şi asupra ta să fie salamalekul, o, chip înfofolit! Ce-ţi mai fac în dimineaţa aceasta partea stângă a bărbii şi mustăţile, şi ce-ţi mai face jumătatea cea dreaptă a capului, şi ce-ţi mai fac sprâncenele, şi ţi-a fost pe gust balega de măgar, o, drăguţule? Deie Allah să ai o mistuire plăcută la inima ta!

Şi, după *ce* grăi acestea, o luă la fugă împreună cu surorile sale, chicotind de râs şi făcând din depărtare înspre fiul sultanului nişte semne de zeflemea şi de batjocoră. Şi-aşa!

Şi, când auzi şi văzu toate astea, fiul sultanului pricepu, fără de vreo îndoială, că efritul de cu noapte nu fusese altul decât fata precupeţului de boabe de năut. Şi, mânios peste măsură, simţea cum fierea din beşica lui i se suie la nas, şi se jurui că ori are să-i vie de hac fetişcanei, ori moare. Şi, ticluind un gând, aşteptă un răstimp ca să-i crească la loc barba, mustăţile, sprâncenele şi păru; şi-apoi porunci să vie dinainte-i precupeţul de boabe de năut, tatăl potrivnicei cea tinerea; şi precupeţul îşi zise, mergând înspre palatul împărătesc: „Cine ştie, de data aceasta, ce belea mă mai aşteaptă din partea puşlamalei aceea?” Şi ajunse cam nu prea înseninat dinaintea fiului sultanului, care îi spuse:

— Ia ascultă, bre! vreau să mi-o dai de soţie pe fata ta, cea de-a treia, de care sunt îndrăgostit amarnic! Şi de-ai să cutezi să nu vrei, are să-ţi zboare căpăţâna de pe grumaz!

Iar precupeţul de boabe de năut răspunse:

— Nu stă împotrivă nimica! Ci fiul sultanului nostru îngăduiască-mi numai un răspăs scurt de vreme, ca să

mă duc s-o întreb şi pe fata mea, înainte de-a o mărita!

Iar el răspunse:

— Du-te şi întreab-o, da să ştii bine că, dacă n-o să vrea, are să guste ca şi tine moartea cea neagră!

Şi năucitul de precupeţ de boabe de năut se duse la fiică-sa şi-i povesti cum stă treaba, şi spuse:

— O, fata mea, aceasta-i o năpastă de neabătut!

Ci copilandra începu să râdă şi-i zise:

— Pe Allah! o, taică, nu-i în treaba aceasta niciun fel de năpastă şi nici măcar mireasmă de năpastă. Întrucât căsătoria aceasta este o binecuvântare pentru mine, şi pentru tine, şi pentru surorile mele, fetele acestea. Iar eu îmi dau învoirea.

Şi precupeţul de boabe de năut se duse să ducă răspunsul fetei la fiul sultanului, care se înfioră de bucurie şi de mulţumire. Şi dete poruncă să se facă fără de zăbavă pregătirile de nuntă, care începură numaidecât. Şi-aşa cu el!

Ci în ce o priveşte pe copilandră, apoi ea se duse să caute un cofetar priceput în meşteşugul de a face păpuşi de zahăr, şi îi spuse:

— Vreau de la tine să-mi faci o păpuşă toată de zahăr, care să fie de mărimea mea, şi să semene cu mine, şi să aibă culoarea mea, cu părul făcut din fire de zahăr, şi cu nişte ochişori negri, şi cu o guriţă şi un năsuc drăgălaş, şi cu nişte sprâncene lungi şi subţirele, şi cu tot ce trebuie peste tot.

Şi cofetarul, care avea nişte degete foarte îndemânatice, îi ticlui o păpuşă pe măsura şi pe asemănarea ei, atât de bine lucrată că nu-i lipsea decât graiul spre a fi o fiică de-a lui Adam.

Or, când veni noaptea de împreunare a nunţii, fata, ajutată de surorile ei, care ajunseră domniţele sale de fală, îşi petrecu cămaşa peste trupul păpuşii, pe care o culcă pe pat, în locul ei, şi coborî asupra-i pologul patului. Şi le dete surorilor sale poveţele de trebuinţă, şi se duse să se culce în odaie în dosul patului.

Şi, când veni ceasul de împreunare, cele două fete, surorile mintoasei Zeina, ieşiră înaintea soţului şi îl poftiră în odaia de nuntă. Şi, după ce îi făcură urările de cuviinţă şi îl dădăciră cum să se poarte cu sora lor, adăugară:

— Este gingaşă, şi ţi-o încredinţăm! Şi-i drăgălaşă şi dulce, şi nu o să ai a te plânge de ea!

Apoi îşi luară rămas-bun de la el şi îl lăsară singur în odaie.

Şi fiul sultanului, aducându-şi aminte atunci toate jignirile câte îl făcuse să le îndure fata precupeţului de boabe de năut, şi toate mâniile strânse în el împotriva ei, şi toate umilinţele lui, şi toate batjocurile cu care îl năpădise, se apropie de copila pe care o socotea că e culcată sub polog, şi care îl aştepta nemişcată. Şi îşi trase deodată sabia cea mare din teacă, şi-i arse o izbitură din toate puterile lui, de-i zbură capul făcut ţăndări în toate părţile. Iar una dintre bucăţi îi intră în gura pe care o ţinea deschisă revărsând un potop de sudalme asupra celei căsăpite. Şi simţi gustul de zahăr, şi se minună cu minunare mare, şi strigă: „Pe viaţa mea! iacătă că după ce m-a făcut, pe când era vie, să mănânc balega amară a măgarilor, mă face acuma, când a murit, să gust dulceaţa cea mai aleasă a cărnii ei”.

Şi, încredinţat că retezase capul unei făpturi atâta de dulci, îşi lăsă durerea să răbufnească, şi vru să-şi spintece pântecele cu sabia ce-i slujise să ţăndărească păpuşa.

Ci deodată copilandra cea vie ieşi din ascunzătoarea ei şi, pe la spate, îl apucă de mână şi îl sărută spunându-i:

— Să ne iertăm, iar Allah are să ne ierte şi el!

Iar fiul sultanului îşi uită toate necazurile când văzu zâmbetul fetişcanei cea dulce pe care o jinduise atâta. Şi o iertă şi-o iubi.

Şi trăiră în spornicie, lăsând o puzderie de urmaşi.

Iar Şeherezada, nesimţindu-se deloc ostenită în noaptea aceea, îi mai povesti regelui Şahriar povestea următoare, care-i povestea Dezlegătorului.

Dezlegătorul

Se povesteşte că trăia odată, în prăvălia lui, din cetatea Damascului, din ţara Şamului, un tânăr neguţător care era ca luna în cea de a patrusprezecea noapte a ei, atâta de frumos şi atâta de ispititor încât niciuna dintre cele ce târguiau în suk nu putea să steie împotriva frumuseţii lui minunate. Căci, cu adevărat, flăcăul era o bucurie pentru ochiul care îl privea, şi o osândă pentru sufletul celui ce-l vedea. Şi anume despre el a zis poetul:

Stăpân îmi e sultanul frumuseţii,
Iar în făptura-i, parcă plămădită
De însuşi Ziditorul lumii, creţii
Sunt toţi de fală, pentru că-i zidită
Fără prihană şi desăvârşită.

Înfăţişarea-i dulce-i şi gingaşă,
Pe cât îi este inima de crudă;
Iar ochii-i lungi, cu geană pătimaşă,
Stârnesc război, zavistie şi ciudă
Acelora ce-ar vrea să nu le pese
De-atâtea haruri şi mândreţi alese,
Şi pun pojaruri, jinduiri şi roşeaţă
Şi-n inimile cele mai de gheaţă.

Cârlionţate, pletele-catran
Ca scorpionii-s; mijlocu-i subţire
Precum e ramul arborelui ban,
Ca bambusul, mlădiul peste fire.

Bine-ntocmite-s şoldurile-i coapte,
Ce tremură, când calcă-n mersu-i lin,
Precum iaurtul crud al unui lapte
În strachina vreunui beduin.

Or, într-o bună zi, flăcăul şedea, ca de obicei, la geamlâcul prăvăliei sale, cu ochii lui mari şi negri şi cu ispita chipului său, când intră o jupâniţă ca să facă vreo târguială. Iar el o întâmpină cu cinstire, şi se porni între ei tocmeala asupra vânzării şi cumpărării. Ci, peste o clipită, jupâniţă, înrobită cu totul de farmecele lui, îi spuse:

— O, chip de lună, am să viu şi mâine să te văd. Şi ai să fii mulţumit de mine!

Şi îl lăsă, după ce cumpără oarece, plătind fără a se precupeţi, şi plecă în calea ei.

Şi, aşa cum făgăduise, veni iar la prăvălie, a doua zi, la acelaşi ceas. Da ţinea de mână o copilandră cu mult mai tânără decât ea, şi mai drăgălaşă, şi mai ispititoare, şi mai lipicioasă. Iar neguţătorul cel tânăr, când o văzu pe noua venită, nu mai avu ochi decât pentru ea, şi nu o mai luă în seamă pe cea dintâi, de parcă nici nu o mai vedea. Iar aceasta, până la urmă, îi spuse:

— O, chip binecuvântat, pe Allah! nu ai ales rău. Şi, dacă vrei, am să slujesc de mijlocitoare între tine şi fetişcana aceasta, care este chiar fata mea.

Iar flăcăul spuse:

— Binecuvântarea se află în mâna ta, o, prealeasă jupâniţă! Hotărât, pe Prorocul! – asupra lui fie rugăciunea şi pacea! – dorul meu este până peste poate pentru copilandra aceasta, fiica ta. Ci, vai! dorul nu este împlinit aievea, şi, dacă stau să judec din cele ce se văd, fiica ta este prea bogată pentru mine.

Ci ea se împotrivi, spunând:

— Pe Prorocul! o, fiul meu, nu este nimica! Întrucât avem să te iertăm de zestrea pe care soţul este dator s-o scrie pe numele soţiei, şi luăm pe seama noastră toate angaralele nunţii şi toate cheltuielile. Aşa că nu ai decât să te învoieşti, şi ai să dobândeşti un culcuş bun, o pâine caldă, un trup proaspăt şi bunăstare! Întrucât, atunci când dai de o făptură atâta de frumoasă ca tine, o iei aşa cum este, fără a-i mai cere altceva decât să se poarte cu

volnicie la ceea ce ştii, vârtos, dârz şi îndelung.

Iar flăcăul răspunse:

— Nu este nimica împotrivă.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute nouăzecea noapte

Urmă:

Şi, acolo pe loc, căzură la învoială în toate privinţele, şi se hotărî ca nunta să se sărbătorească în cel mai scurt răstimp, fără de slujbe şi fără de mosafiri, fără de meterhanale, fără de dănţuitoare şi de cântăreţe, şi fără de preumblări şi alaiuri.

Şi, la ziua hotărâtă, se trimise după cadiu şi după martori. Şi fu scris senetul, precum învaţă Legea. Iar mama, de faţă cu cadiul şi cu martorii, îl pofti pe flăcău în odaia de nuntă şi îl lăsă singur cu soţia sa, spunându-i:

— Bucuraţi-vă de norocul vostru, o, copiii mei!

Şi, în noaptea aceea, nu se mai află în toată cetatea Damascului, din ţara Şamului, o pereche mai frumoasă decât a celor doi tineri îmbrăţişaţi, care se potriveau unul cu celălalt ca două jumătăţi dintr-o migdală.

Şi-a doua zi, după o noapte petrecută în desfătări, mirele se sculă şi se duse să-şi facă spălările cele de datină la hammam. După care se duse la prăvălia lui, ca de obicei, şi şezu acolo până la închiderea sukului. Iar atunci se sculă şi plecă la casa lui cea nouă, la nevastă-sa.

Şi intră la harem, şi se duse drept la odaia de nuntă, unde în ajun se dedulcise cu atâtea lucruri minunate. Şi iacătă că, sub pologul patului, soţia lui, cu pletele desfăcute, dormea lipită de un copilandru cu obrazul neadumbrit de-un fir de păr, şi care o strângea cu patimă la piept.

La priveliştea aceea, lumea se înnegură pe chipul

mirelui, care se buluci afară din odaie spre a se duce s-o caute pe soacră-sa şi s-o aducă să vadă ceea ce era de văzut. Şi chiar că dete de soacră-sa care sta în pragul odăii şi care, când îl văzu galben la chip şi tare tulburat, îi zise:

— Ce ai, o, fiul meu? Roagă-te întru Prorocul!

Iar el răspunse:

— Asupra lui fie rugăciunea şi pacea! Ce e asta, o, maică? Ce este ceea ce văd eu pe pat? Mă adăpostesc întru Allah împotriva vicleniilor Celui bătut cu pietre?

Şi scuipă năprasnic pe jos, ca asupra cuiva ce-ar fi fost la picioarele sale. Iar soacra spuse:

— Şi pentru ce, o, fiul meu, toată mânia aceasta şi toată tulburarea aceasta? Oare din pricină că soţia ta este cu altcineva? Ci, pe vredniciile Prorocului! au tu socoţi că poate cineva să se hrănească cu văzduhul vremurilor? Şi socoţi că ţi-am dat-o pe fata mea de soţie, fără a-ţi cere nimica de zestre şi de diată, iar tu acuma să te-apuci să-i osândeşti purtarea şi să-i strici toanele? Da asta-i un naz mare din partea ta, fiul meu! Întrucât mai degrabă ar trebui să-ţi spui că două femei ca noi nu ar fi izbândit să-şi trăiască zilele dacă nu ar fi fost slobode să facă ce vor! Acuma pricepi?

Iar mirele, buimăcit de toate câte auzea, nu izbuti decât să îngaime:

— Mă adăpostesc întru Allah! El este Atotmilosârdnicul!

Iar soacra urmă:

— Ce, tot te mai plângi? Păi, copile al meu, dacă felul nostru de-a trăi nu îţi este pe plac, nu ai decât să ne arăţi cât îţi sunt de late spetele!

La vorbele acestea, tinerelul, până peste măsură de mânios, strigă, în aşa fel ca să fie auzit şi de mamă şi de fiică:

— Mă despărţesc de ea! pe Allah şi pe Prorocul! mă despărţesc!

Şi, tot atunci, de sub polog, tânăra nevastă se ridică trosnindu-şi oasele şi, auzind rostirea despărţeniei, îşi

trase degrabă iaşmacul peste faţă, ca să nu mai stea dezvelită dinaintea aceluia care de aci încolo nu mai era pentru ea decât un străin. Şi, odată cu ea, ieşi de sub polog şi făptura cu care şezuse îmbrăţişată atâta de drăgăstos. Or, făptura aceea, care de departe semăna cu un băieţandru fără barbă, era, numai văzându-i valul părului desfăşurat deodată, de-i ajungea până la glezne, era o copilă.

Şi, pe când bietul tinerel sta înţepenit de uluială, doi martori, pe care soacra îi ascunsese în dosul unei perdele, se iviră şi-i spuseră:

— Am auzit rostirea de despărţenie şi adeverim că te-ai despărţit de soţia ta!

Iar mama îi spuse, râzând:

— Eh, fiul meu, nu-ţi mai rămâne decât să pleci! Şi, ca să nu te duci cu o părere greşită, află că fetişcana de colea, şi care era culcată cu soţia ta, este fata mea cea mai mică. Iar ceea ce ai gândit tu este un păcat pe sufletul tău! Da să mai ştii că soţia ta a fost mai întâi măritată cu un tinerel care-i era drag şi care o avea şi el dragă. Ci, într-o zi, s-au certat, şi, în toiul dihoniei, ginerele meu i-a spus fetei mele: „Mă despărţesc de trei ori!” Şi tu ştii că acesta-i jurământul de despărţenie cel mai greu şi cel mai sfânt. Iar acela care l-a rostit nu poate să se mai însoare cu soţia lui de până aci, dacă i-ar veni cheful într-o zi, decât dacă soţia lui nu leagă alt măritiş cu alt bărbat, care, la rându-i, s-o lase şi el. Şi-aşa că aveam trebuinţă de un dezlegător, fiul meu. Şi l-am căutat multă vreme pe dezlegătorul acela, fără a-l găsi. Şi, până la urmă, am dat de tine. Şi am priceput, de cum te-am văzut, că ai să fii un dezlegător desăvârşit. Şi te-am ales. Şi s-a petrecut ceea ce s-a petrecut. Uassalm!

Şi, cu asta, îl împinse afară din casă, şi încuie poarta, în vreme ce soţul dintâi, de faţă cu tot acelaşi cadiu şi cu tot aceiaşi martori, scrise al doilea senet de căsătorie cu soţia lui dintâi.

— Şi-aceasta-i, o, preafericitule rege, povestea

Dezlegătorului. Ci ea-i departe de-a fi la fel de desfătătoare ca povestea căpeteniei de agii.

Povestea căpeteniei de agii

Era odinioară la Cairo un kurd, venit în Egipt pe vremea domniei regelui cel atotbiruitor Saladin – aibă-l Allah întru milosârdiile sale! – Şi kurdul acela era un ins cumplit de voinic, cu nişte mustăţi mari şi cu o barbă de-i ajungea până la ochi, şi cu nişte sprâncene de-i cădeau peste ochi, şi cu nişte smocuri de păr de-i ieşeau din nas şi din urechi. Iar chipu-i era atâta de amarnic, încât ajunse repede căpetenie de agii. Iar puşlamalele din mahala numai cât ce-l vedeau de departe şi o şi luau la fugă slobozindu-şi picioarele în vânt, mai sprinteni decât dacă ar fi zărit ivindu-se vreo gulă. Iar mamele îşi speriau copiii spunându-le că au să-l cheme pe kurd, atuncea când aceştia nu erau cuminţi. Într-un cuvânt, era spaima mahalalei şi a cetăţii.

Or, într-o bună zi, căpitanul simţi cum îl apasă singurătatea şi se gândi că tare bine ar fi, seara, când se întoarce acasă, să găsească şi el nişte carne proaspătă bună de luat în gură. Drept aceea, se duse să caute o peţitoare şi-i zise:

— Vreau să-mi iau femeie. Da am păţit multe şi ştiu câte belele aduc îndeobşte femeile cu ele. Drept aceea, întrucât doresc să am cât mai puţine încurcături cu putinţă, vreau să-mi găseşti o fată fecioară oare să nu se fi depărtat vreodată de poalele maică-si, şi care să fie gata a trăi cu mine într-o casă care-i alcătuită numai dintr-o odaie. Şi pun învoiala ca niciodată să nu iasă din casa şi din odaia aceea. Şi ia vezi dacă poţi ori dacă nu poţi să găseşti o atare fată!

Iar peţitoarea răspunse:

— Pot! Şi pune jos arvuna!

Iar căpitanul de agie îi dete un dinar drept arvună, şi plecă în calea lui. Iar peţitoarea se sculă în picioare şi porni să caute fata cu pricina. Şi după mai multe zile de căutări şi de umblete, de întrebări şi de răspunsuri, găsi până la urmă o fată ce se învoia să trăiască cu kurdul, fără să iasă vreodată din casa alcătuită numai dintr-o odaie. Şi peţitoarea se duse să-i dea de ştire căpeteniei de agii despre izbânda strădaniilor ei, şi îi spuse:

— Cea pe care ţi-am găsit-o este o fată fecioară care nu s-a dezlipit vreodată de lângă maică-sa şi care mi-a spus, când i-am arătat dorinţa ta: „Ori că am să trăiesc cu căpetenia cea vitează, ori că stau aici încuiată cu maică-mea, tot aia-i!”

Iar kurdul fu mulţumit foarte de răspuns şi o întrebă pe peţitoare:

— Şi cum este fata!

Ea răspunse:

— Este grasă şi durdulie şi albă!

El spuse:

— Aşa-mi place!

Şi-aşa că, întrucât şi tatăl fetei se învoia, şi mama fetei se învoia, şi fata se învoia, şi kurdul se învoia, nunta fu sărbătorită fără de zăbavă. Iar kurdul, taică al acelor mustăţi vajnice, o aduse pe fata aceea grasă şi durdulie şi albă în casa lui alcătuită numai dintr-o odaie, şi se încuie acolo cu ea şi cu ursita sa. Şi numai unul Allah ştie ce s-a petrecut în noaptea aceea. Şi, a doua zi, plecând să-şi vadă de treburile de la agie, kurdul îşi zise: „Mi-am întemeiat norocul cu fata aceasta”. Iar seara, întorcându-se acasă, îi ajunse numai o privire, spre a-şi da seama că totul era bine orânduit în casă. Şi în fiecare zi îşi zicea: „Încă nu s-a născut acela căruia să-i fie dat a-şi băga nasul în ciorba mea”. Iar liniştea-i era desăvârşită, şi tihna deplină. Şi habar n-avea că, în pofida priceperii lui cea multă, femeia-i iscusită din naştere, şi că, dacă-şi doreşte ceva, nimica nu poate să-i steie în cale. Şi-avea să capete şi el în curând învăţătura aceasta.

Se afla, într-adevăr, pe uliţă, chiar peste drum de fereastra casei, un zalhanagiu de carne de oaie. Şi măcelarul acela avea un fiu, un pezevenghi desăvârşit, care din firea lui era plin de viaţă şi de voioşie, şi care de dimineaţa până seara cânta necurmat, cu un glas tare frumos. Iar tânăra soţie a kurdului căpetenie de agii fu înrobită de farmecele şi de glasul fiului măcelarului, şi se petrecu între ei ceea ce se petrecu.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute nouăzeci şi una noapte

Urmă:

Şi jupânul kurd se întoarse acasă în ziua aceea mai devreme ca de obicei, şi băgă cheia în broască, spre a descuia uşa. Iar soţia lui, care în clipa aceea se afla tocmai în dârdora bucuriei, auzi scârţâitul cheii, şi lăsă toate ca să sară drept în picioare. Şi dete zor să-l ascundă pe drăguţul ei într-un ungher al odăii, pe după frânghia pe care atârnau toate hainele, şi ale soţului şi ale ei. Pe urmă îşi luă izarul cel mare, cel cu care se învăluia de obicei, şi coborî scăriţa să-l întâmpine pe bărbatul său, căpitanul, care, urcând scara până la jumătate, apucase să adulmece că se petrecea în casa lui ceva ce nu se petrecea de obicei. Şi îi zise neveste-si:

— Ce-i aici? Şi ce faci cu izarul acesta?

Iar ea răspunse:

— Povestea cu izarul acesta, o, stăpâne al meu, este o poveste care, dacă ar fi scrisă cu acul pe colţul din lăuntru al ochiului, ar sluji de învăţătură aceluia care ar citi-o cu cinstire! Ci, mai întâi, vino şi stai colea pe divan, ca să ţi-o povestesc!

Şi îl trase înspre divan, îl rugă să şadă jos, şi urmă astfel:

— Află, dar, că era în oraşul Cairo o căpetenie de agii, om amarnic şi zuliar, care o veghea pe nevastă-sa fără de răgaz. Şi, ca să fie încredinţat de credinţa sa, o închisese într-o casă, cumu-i aceasta, care nu avea decât numai o odaie. Ci, în pofida tuturor iscodelilor lui, muieruşca îl încornora din toată inima, şi se împreuna pe coarnele lui cele nesimţitoare cu fiul unui măcelar vecin al lor, până ce, într-o zi, întorcându-se acasă mai devreme ca de obicei, căpetenia de agii mirosi ceva. Şi, într-adevăr, când femeia îl auzise la uşă, dedese zor să-l ascundă pe drăguţul ei, iar pe bărbatu-său îl trăsese pe un divan, întocmai precum făcui eu cu tine. Şi-atunci muierea îi aruncă pe cap o basma pe care o avea în mână şi îl strânse cu ea de gât din toate puterile, uite-aşa!

Şi, spunând acestea, nevestica aruncă izarul pe capul kurdului, şi i-l strânse pe după gât, râzând, şi urmându-şi povestirea astfel:

— Şi când puiul de lele fu bine prins în năframă şi cu capul şi cu gâtul, femeiuşca strigă la drăguţul ei ascuns pe după hainele soţului: „Hei, drăguţule, iute, iute! fugi!” Iar măcelarul cel tânăr dete zor să iasă din ascunzătoarea lui şi să se repeadă pe scară în uliţă. Şi-aceasta-i povestea cu izarul pe care-l ţineam în mână, ya sidi!

Şi, după ce povesti astfel povestea aceasta şi văzând că drăguţul ei este de mult în afară de orice primejdie, nevestica lăsă izarul pe care îl răsucise vârtos împrejurul gâtului soţului ei kurdul, şi se puse pe-un râs de se prăvăli pe spate.

Iar căpitanul kurd scăpând în felul acesta din sugrumare, nu ştiu dacă se cade să râdă ori să se supere de povestea şi de joaca soţiei lui. Şi-apoi kurd era şi kurd rămânea. Şi drept aceea nu pricepu niciodată nimic din toată păţania aceea. Iar mustăţile şi smoacele lui de păr nu se feştelură întru nimic. Şi muri ca un om fericit, mulţumit şi îndestulat, lăsând multă prăsilă pe urma lui.

Iar Şeherezada, în noaptea aceea, mai spuse şi povestea ce

urmează, şi care-i o înfruntare între mărinimia a trei inşi de soiuri osebite, şi-anume între un sot, un drăguţ şi un hoţ.

Care este cel mai mărinimos?

Se povesteşte că erau la Bagdad un văr şi o vară care de când erau copii se îndrăgiseră cu o dragoste mare. Iar părinţii lor îi meniseră unul altuia, zicând totdeauna: „Când s-o face mare Habib, avem să-l însurăm cu Habiba!” Şi copiii trăiseră şi crescuseră împreună, şi odată cu ei crescuse şi dragostea lor. Ci, când ajunseră la vârsta să se însoare, ursita nu hotărî însurătoarea lor. Întrucât părinţii, loviţi de prăvaliştea vremilor, rămăseră tare săraci; iar tatăl şi mama Habibei se socotiră norocoşi primindu-l ca soţ pentru fata lor pe un preacinstit şeic, unul dintre negustorii cei mai bogaţi din Bagdad, care o ceruse de soţie.

Şi, după ce măritişul ei cu şeicul fu hotărât în felul acesta, tânăra Habiba vroi să-l vadă pe Habib pentru cea din urmă oară, şi îi spuse plângând:

— O, fiu al unchiului meu, o, multiubilule, tu ştii ce s-a întâmplat, şi ştii că părinţii mei m-au dat de soţie unui şeic pe care nu l-am văzut niciodată şi care nu m-a văzut niciodată. Şi iacătă că, prin căsătoria aceasta, suntem prădaţi pe totdeauna de iubirea noastră, o, verişorul meu! Şi poate că moartea noastră ar fi mai de dorit decât viaţa!

Iar Habib răspunse suspinând:

— O, multiubita mea verişoară, amară-i soarta noastră, iar viaţa noastră de-acuma înainte nu mai are nicio însemnătate! Cum am mai putea noi, departe unul de altul, să mai simţim gustul vieţii şi să ne mai bucurăm de frumuseţile pământului? Of! of! o, verişoara mea, cum avem să mai îndurăm noi povara ursitei noastre?

Şi se plânseră unul pe altul, de era să se topească de durere. Pe urmă veniră şi-i despărţiră, spunându-le că

mireasa este aşteptată spre a fi dusă la casa soţului.

Iar deznădăjduita Habiba fu dusă cu alai la casa şeicului. Şi, după slujbele cele îndătinate, şi după urările şi vorbele de binecuvântare, nunta luă sfârşit, şi toată lumea plecă, lăsând-o pe tânăra mireasă la soţul ei.

Iar când veni şi ceasul de împreunare, şeicul intră în odaia de nuntă şi o văzu pe nevastă-sa cum plângea în perne şi cum pieptul i se zbătea plin de suspine. Şi gândi: „De bună seamă, plânge şi ea aşa cum plâng toate fetele când se despărţesc de mama lor. Ci noroc că nu ţine prea mult, îndeobşte. Cu un pic de ulei izbuteşti să-i dai de hac până şi lacătului cel mai ruginit, iar cu dulceaţă se domesticesc până şi puii de leu!” Şi se duse lângă fată, pe când ea plângea, şi îi zise:

— Ya setti Habiba, o, lumină a sufletului, pentru ce îţi prăpădeşti tu aşa frumuseţea ochilor? Şi ce durere-i pe tine, de te face să uiţi până şi că lângă tine se află cineva pe care nu l-ai cunoscut până acuma?

Ci fata, auzind glasul soţului ei, fu cuprinsă de alt val de lacrimi şi de suspine, şi îşi cufundă capul şi mai tare în căpătâie. Iar şeicul, cam încurcat, îi spuse:

— Ya setti Habiba, dacă plângi după mama ta, din pricină că te-ai despărţit de ea, spune-mi şi mă duc după ea pe dată!

Iar copila, drept orice răspuns, scutură din cap între perne, plângând şi mai tare, şi nimic altceva. Iar soţul zise:

— Dacă după tatăl tău, ori după vreuna dintre surorile tale, ori după doica ta, ori după vreo dihanie dragă, vreun cocoş, ori vreo pisică, ori vreo gazelă, plângi tu cu atâta jale, spune-mi şi, pe Allah! plec să ţi-o aduc!

Ci numai o mişcare tăgadnică din cap între perne fu răspunsul. Iar şeicul cugetă o clipă, şi zise:

— Poate că plângi chiar după casa părinţilor tăi, în care ţi-ai petrecut pruncia şi copilăria, o, Habiba? Dacă după ea plângi, spune-mi, şi te iau de mână şi-acolo te duc!

Iar copila, oleacă mai alinată de vorbele cele bune ale

soţului ei, ridică un pic capul; şi ochii ei frumoşi erau plini de lacrimi, iar obrazul ei vrăjitor era ca o flacără. Şi răspunse, cu un glas tremurând de plâns:

— Ya sidi, nu după mama mea plâng, nici după tatăl meu, nici după surorile mele, nici după doica mea, nici după altele dragi mie! Te rog, dară, fierbinte, să mă ierţi a-ţi dezvălui pricina lacrimilor şi a jalei mele.

Iar şeicul cel minunat, care vedea pentru întâia oară dezvelit obrazul soţiei sale, rămase tare tulburat de frumuseţea sa, de vraja copilărească ce se revărsa din toată făptura ei şi de dulceaţa graiului său. Şi îi zise:

— Ya setti Habiba, o, tu cea mai frumoasă dintre fete şi cunună a lor, dacă nu despărţirea de ai tăi şi de casa ta îţi face jale, înseamnă că-i altă pricină. Şi te rog să mi-o spui, ca să-i caut leacul.

Iar ea răspunse:

— Fie-ţi milă! Iartă-mă de a-ţi spune!

El grăi:

— Înseamnă atunci că pricina nu-i alta decât neplăcerea şi sila ce ai faţă de mine. Or, pe viaţa ta! dacă mi-ai fi spus, prin mijlocirea mamei tale, că nu vroiai să fii soţia mea, eu hotărât că nu te-aş fi silit să intri împotriva voiei tale în casa mea!

Şi ea spuse:

— Nu, pe Allah! o, stăpâne al meu, pricina chinului meu nu este nicidecum neplăcerea ori sila! Cum să am simţămintele acestea faţă de cineva pe care nu l-am văzut niciodată? Ci se datorează cu totul altui lucru, pe care n-aş putea să ţi-l dezvăluiesc!

Ci el stărui mai departe, atâta de dibaci şi cu atâta bunătate, că fata, cu ochii în jos, sfârşi cu a-i mărturisi dragostea ce-o avea pentru vărul ei, spunând:

— Pricina lacrimilor şi a jalei mele este o făptură dragă, care a rămas acasă, şi anume fiul unchiului meu, cel cu care am crescut laolaltă, care m-a îndrăgit şi pe care l-am îndrăgit din pruncie! Iar dragostea, o, stăpâne al meu, este o buruiană care îşi are rădăcinile înfipte în inimă, şi,

ca s-o smulgi, ar trebui să smulgi şi inima odată cu ea!

La dezvăluirea aceasta a soţiei sale, şeicul lăsă capu-n jos, fără a scoate o vorbă. Şi cugetă un ceas de vreme, pe urmă săltă capul şi-i spuse fetei:

— O, stăpâna mea, legea lui Allah şi a Profetului său – asupra-i fie rugăciunea şi pacea! – îl opreşte pe drept-credincios să dobândească cu sila fie ce-o fi de la un drept-credincios. Iar dacă bucata de pâine nu se cade a fi luată cu sila de la un drept-credincios, ce va fi când este vorba să-i răpească inima? Aşa că linişteşte-ţi sufletul şi înseninå-ţi ochii! Şi nimic nu are să se întâmple, decât ceea ce a fost scris la ursitoarea ta!

Şi adăugă:

— Ridică-te, dar, o, soţie a mea de-o clipă, şi, cu îngăduinţa şi cu deplina mea voie, du-te la acela care are asupra ta nişte drepturi mai temeinice decât ale mele, şi fii a lui în toată slobozenia. Şi să te întorci aici de cu zori, până a se deştepta slugile şi a te vedea când te întorci. Întrucât din ceasul acesta eşti ca o copilă a mea, din carnea şi din sângele meu! Iar părintele nu se atinge de fata lui. Şi, după ce am să mor. Tu ai să fii moştenitoarea mea!

Şi mai adăugă:

— Ridică-te, fiica mea, fără a şovăi, şi du-te de-l alină pe vărul tău, care pesemne că te plânge cum se plâng morţii!

Şi o ajută să se scoale, şi îi puse cu chiar mâna lui rochiile cele frumoase şi nestematele de mireasă, şi o însoţi până la poartă. Iar ea ieşi în uliţă, cu hainele cele frumoase şi cu nestematele ei, ca o idoliţă purtată în zilele de sărbătoare de către necredincioşi.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute nouăzeci şi doua noapte

Urmă:

Da nu apucă ea să facă nici douăzeci de paşi pe uliţă, pe unde niciun suflet nu trecea la ceasul acela de noapte, că deodată o umbră neagră sări din beznă şi se repezi la ea. Or, era un hoţ, pândind vreo pradă de noapte, şi care, văzându-i sclipirea nestematelor, îşi zisese: „Iacătă cu ce am să mă îmbogăţesc pe toată viaţa!” Şi o înşfăcă vârtos şi se gătea s-o prade, spunându-i cu glas înfundat şi înfricoşător:

— Dacă deschizi gura să strigi, lungimea are să ţi se amestece cu lăţimea!

Şi şi pusese mâna pe salbe, când privirea lui dete de frumuseţea obrazului fetei; şi, năucit cu totul, gândi: „Pe Allah! am s-o prad pe ea întreagă, că-i mai scumpă decât toate comorile!” Şi îi zise:

— O, stăpâna mea, nu ţi se va face niciun rău! Da nu mi te împotrivi, ci vino de bunăvoia ta cu mine. Şi noaptea noastră are să fie o noapte binecuvântată!

Căci gândea: „Asta-i o almee! Căci numai almeele ies noaptea îmbrăcate cu atâta strălucire. Şi pesemne ca vine de pe la vreo nuntă de emir!”

Iar copila, drept orice răspuns, începu să plângă. Şi hoţul îi zise:

— Pe Allah! pentru ce plângi? Fac jurământ că n-am să te jefuiesc, dacă mi te dai de bunăvoie!

Şi, totodată, o luă de mână şi vru s-o tragă după el. Atunci, printre plânsete, fata îi spuse cine era şi îi istorisi mărinimia şeicului, soţul ei, şi nu-i ascunse nimica din toată povestea sa. Şi adăugă:

— Iar acuma sunt în mâinile tale. Fă cu mine ce-ai vrea!

Când hoţul, care era cel mai afurisit tâlhar la drumul mare din tot isnaful hoţilor de la Bagdad, auzi povestea ciudată a fetei, şi când pricepu toată strălucirea purtării mărinimoase a şeicului, soţul ei, lăsă o clipă capu-n jos şi chibzui adânc. Pe urmă ridică fruntea şi-i spuse fetei:

— Şi unde locuieşte fiul unchiului tău, cel pe care îi ai drag?

Ea spuse:

— În cutare mahala, pe cutare uliţă, unde şade în odaia ce dă spre grădina casei!

Iar hoţul spuse:

— O, stăpâna mea, nu se va putea spune vreodată că doi îndrăgostiţi au fost păgubiţi de dragostea lor de către un hoţ! Dăruiască-ţi Allah milele lui cele mai alese în noaptea aceasta, pe care te duci s-o petreci cu vărul tău! Iar eu am să te călăuzesc şi am să te însoţesc, spre a te feri de întâlnirile nedorite cu alţi hoţi de-ai ca mine!

Şi adăugă:

— O, stăpâna mea, dacă vântul este al tuturora, caicul nu este al meu!

Şi, rostind acestea, hoţul o luă pe fetişcană de mână şi o însoţi, cu toate cinstirile ce se dovedesc faţă de o regină, până la casa iubitului ei. Şi îşi luă rămas-bun de la ea, după ce îi sărută poala rochiei, şi îşi văzu de drumul său.

Iar fata împinse poarta de la grădină, străbătu grădina şi se duse drept la odaia vărului ei. Şi îl auzi cum suspina, singur singurel, cu gândul la ea. Şi bătu la uşă; şi glasul plin de plânsete al vărului ei întrebă:

— Cine este la uşă?

Ea spuse:

— Habiba!

Iar el dinlăuntru strigă:

— O, glas al dulcei Habiba!

Şi mai spuse:

— Habiba este moartă! Cine eşti tu, care îmi vorbeşti cu glasul ei?

Ea spuse:

— Sunt eu, Habiba, fiica unchiului tău!

Şi uşa se deschise, iar Habib căzu leşinat în braţele verişoarei sale. Şi când, în urma îngrijirilor dulcei Habiba, se trezi din leşinul lui, Habiba îl puse să se culce lângă ea, îi aşeză capul pe genunchii ei şi îi istorisi ce i se întâmplase cu şeicul, soţul ei, şi cu hoţul cel mărinimos.

Iar Habib, când auzi, fu atâta de tulburat că dintru-ntâi nu izbuti să rostească o vorbă. Pe urmă se sculă deodată şi îi spuse verişoarei lui:

— Vino, o, verişoara mea mult-iubită!

Şi o luă de mână, fără a vroi să se prilejuiască de ea. Şi ieşi cu ea în uliţă, şi o duse, fără a rosti o vorbă, la casa şeicului, soţul ei.

Când şeicul o văzu pe soţia sa întorcându-se cu tânărul Habib, vărul ei, şi când înţelese pricina care îi aducea astfel pe amândoi la casa lui, îi pofti în chiar odaia lui şi îi sărută aşa cum un părinte îşi sărută copiii, şi le spuse cu un glas plin de greutate:

— Când un drept-credincios i-a spus soţiei lui: „Tu eşti fata mea, din carnea şi din sângele meu!” nicio putere nu mai poate să-l dezlege de vorbele lui! Încât, dar, o, copiii mei, nu-mi datoraţi nimic! Întrucât sunt legat cu chiar vorbele mele!

Şi, după ce le grăi astfel, scrise pe numele lor şi casa şi bunurile ce le avea, şi se duse să locuiască în altă cetate.

Iar Şeherezada lăsă în seama regelui Şahriar să tragă învăţătura, fără a-l întreba nimic în privinţa aceasta. Şi, în noaptea aceea, mai spuse:

Bărbierul jugănit

Cică era la Cairo un băieţandru, fără seamăn de frumos şi de dăruit. Şi avea ca prietenă, care îl iubea mult şi pe care şi el o iubea, o fetişcană al cărei soţ era un yuzbaşiu, vătaf peste o sută de caralii de agie, om plin de năprăsnicie şi de vitejie, care avea nişte mâini de numai cu un deget de-al lor şi ar fi fost de-ajuns spre a-l strivi pe băieţandru. Şi yuzbaşiul acela avea toate însuşirile cele minunate în stare să mulţumească haremul său; ci băieţandrul nu avea pic de barbă, iar soţia era dintre

femeile acelea care poftesc mai mult la carnea de miel; şi era ca o cârlană dintre acelea cărora le place să se simtă strunite mai cu seamă de către flăcăiandri.

Or, într-o bună zi, yuzbaşiul intră în casă şi îi spuse puiandrei, soţia sa:

— O, Cutare, sunt poftit în după-amiaza aceasta să mă duc în cutare loc, în nişte grădini, ca să răsuflu văzduh curat cu nişte prieteni. Dacă, dar, pentru o treabă sau alta, va fi nevoie de mine, vei şti unde să mă cauţi.

Iar soţia îi spuse:

— Nimenea nu are să dorească altceva de la tine decât să te ştie în bucurie şi mulţumire! Du-te de te veseleşte în grădini, o, stăpâne al meu, şi aceasta să te însenine şi să te înflorească, spre bucuria noastră!

Şi yuzbaşiul se duse pe drumul lui, firitisindu-se, încă o dată, că are o soţie atât de grijulie, şi atâta de mult dăruită, şi atâta de mult ascultătoare, şi atâta de mult politefsită.

Şi, de cum întoarse el spatele, soţia strigă:

— Mărire lui Allah, carele îl depărtează de la noi, în după-amiaza aceasta, pe yuzbaşiul acesta crunt! Iacătă că am să trimit după clenciul inimii mele!

Şi îl chemă pe hadâmbuţul pe care îl avea în slujba ei, şi-i spuse:

— O, băiatule, du-te degrabă după Cutărică, din partea mea. Iar dacă nu ai să-l găseşti acasă, să-l cauţi peste tot până ce ai să-l găseşti, şi să-i spui: „Stăpâna mea îţi trimite salamalekul, şi îţi spune să te duci la ea acasă, chiar acuma!”

Iar hadâmbul cel micuţ ieşi de la stăpâna lui şi, negăsindu-l pe flăcăiandru acasă, porni să străbată, în căutarea lui, toate prăvăliile din suk pe unde avea năravul de-a se duce să stea. Şi, până la urmă, îl găsi în prăvălia unui bărbier, unde intrase spre a se rade pe cap. Şi se apropie de el taman în clipa când bărbierul îi înfăşură gâtul cu un ştergar curat şi îi spunea:

— Deie Allah ca bărbieritul să-ţi fie plăcut!

Iar hadâmbuţul, apropiindu-se aşadar de flăcău, se plecă înspre el şi-i spuse la ureche:

— Stăpâna mea Cutare îţi trimite salamalekurile ei cele mai alese, şi mă însărcinează să-ţi spun că astăzi ţărmul este limpede şi că yuzbaşiul este la grădini! Dacă, dar, ţii să te bucuri, nu ai decât să vii fără de amânare şi fără de zăbavă.

Iar băieţandruî, auzind acestea, nu mai putu să rabde a mai zăbovi acolo nicio clipită, şi-i strigă bărbierului:

— Şterge-mă repede pe cap, că mă duc; şi am să mă întorc altă dată!

Şi, rostind vorbele acestea, îi puse în mână o drahmă de argint, întocmai ca şi când ar fi fost dichisit pe cap de bărbier. Iar bărbierul, văzând atâta dărnicie, îşi zise: „Îmi dă o drahmă când nici nu l-am ras pe cap! Ce-are să fie când are să şi fie ras pe cap? Pe Allah! iacătă un muşteriu pe care n-am să-l scap din ochi. Fără de nicio îndoială, când am să-l rad pe cap are să-mi dea un pumn de drahme de-acestea!”

Estimp, flăcăiandrul se ridică repede şi ieşi în uliţă. Iar bărbierul îl însoţi până în pragul prăvăliei, spunându-i:

— Allah fie cu tine, o, stăpâne al meu! Nădejdea mea-i că, după ce ai să-ţi orânduieşti daravelile cele zornice, ai să te întorci în prăvălia aceasta, din care ai să ieşi încă şi mai frumos decât la intrare. Allah fie, cu tine!

Iar flăcăul răspunse:

— Taiieb! prea bine! am să mă întorc!

Şi o zbughi degrabă, şi pieri după colţul uliţei.

Şi ajunse dinaintea casei drăguţei sale, soţia yuzbaşiului. Şi tocmai era gata să bată în uşă, când, spre uluirea lui nespusă, văzu răsărindu-i dinainte, venind din partea cealaltă a uliţei, bărbierul. Şi, neştiind cam care putea să fie treaba ce-l făcea să fugă aşa pe bărbier, care de departe îi făcea nişte semne de chemare, nu mai bătu în poartă. Iar bărbierul îi spuse:

— O, stăpâne al meu, Allah fie cu tine! Mă rog ţie să nu uiţi de prăvălia mea, care s-a înmiresmat de venirea ta şi

s-a luminat. Iar înţeleptul spune: „Când te-ai dedulcit într-un loc, să nu mai cauţi altul!” Iar doftorul cel mare al arabilor, Abu Ali el Hossein Ibn Sina – asupra-i fie milele Celui prea-înalt! a spus: „Niciun lapte nu este de asemuit, pentru copil, cu laptele mamei! Şi nimica nu-i este mai dulce capului decât mâna unui bărbier dibaci!” Nădăjduiesc, dar, de la tine, o, stăpâne al meu, că ai să cunoşti prăvălia mea dintre toate celelalte prăvălii din suk.

Iar flăcăiandrul zise:

— Hei, uallah! de bună seamă, am s-o cunosc, o, bărbierule!

Şi împinse poarta, care se şi deschisese de dinlăuntru; şi grăbi s-o închidă pe urma lui. Şi urcă să se întâlnească cu drăguţa sa, spre a-şi face treaba cea îndătinată cu ea.

Ci bărbierul, în loc să se întoarcă la prăvălia lui, rămase înfipt în uliţă, dinaintea porţii, zicându-şi: „Cel mai bine-i să-l aştept chiar aici pe muşteriul acesta, ca să-l călăuzesc chiar eu la prăvălie, de teamă să nu care cumva să greşească la cele ale vecinilor mei!”

Şi, fără a slăbi uşa măcar o clipită din ochi, se proţăpi acolo.

Ci în ce îl priveşte pe yuzbaşiu, după ce ajunse la locul de întâlnire, prietenul său îi zise:

— Ya sidi, iartă-mi necuviinţa fără de pereche de care mă fac vinovat faţă de tine. Ci a murit maică-mea şi trebuie să-i orânduiesc înmormântarea. Iartă-mă, dar, de-a nu putea să mă bucur astăzi cu tine, şi iartă-mi purtarea cea urâtă. Allah e milos! şi avem să venim altă dată împreună aici, cât mai curând.

Şi îşi luă rămas-bun de la el, tot cerându-şi întruna iertăciune, şi plecă pe drumul lui. Iar yuzbaşiul, cu nasul cam alungit, îşi zise în sineşi: „Bătu-le-ar Allah pe babele cele afurisite care înnegurează într-un chip atâta de ticălos zilele de voioşie! Şi afunda-le-ar Pârdalnicul în hăurile cele mai adânci dintr-al cincilea iad!”

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute nouăzeci şi treia noapte

Urmă:

Şi, grăind acestea, scuipă o dată cu năduf, mormăind în barbă: „Scuip pe tine şi pe pământul care-o să te astupe, o, mumă a pacostelor!” Şi îşi luă calea îndărăt înspre casă. Şi ajunse pe uliţa lui, cu nişte ochi bulbucaţi de mânie.

Şi îl zări pe bărbierul ce sta înţepenit, cu privirile pe ferestrele de la casa lui, ca un câine care aşteaptă să i se arunce un os. Şi îl umflă şi-i zise:

— Ce-i cu tine, bre! Şi ce treabă-i între tine şi casa aceasta?

Iar bărbierul se temeni până la pământ şi răspunse:

— O, sidi yuzbaşiule, îl aştept aici pe cel mai bun muşteriu al prăvăliei mele! Întrucât pâinea mea este în mâinile lui!

Iar yuzbaşiul, tare uimit, îl întrebă:

— Ce băsădeşti tu, mă, javră de efriţi? Nu cumva casa mea o fi acuma loc de întâlnire pentru muşteriii unor bărbieri de teapa ta? Cară-te, o, puşlamao, că, de nu, ai să-mi afli greutatea mâinii!

Iar bărbierul spuse:

— Numele lui Allah fie asupra-ţi, o, stâpine al meu, yuzbaşiule, şi asupra casei tale, şi asupra celor care locuiesc în preacinstita-ţi casă, sălaş al bunei-cuviinţe şi al tuturor virtuţilor! Ci, pe preascumpa-ţi viaţă! mă juruiesc că muşteriul meu cel mai bun a intrat chiar aci! Şi, întrucât iacătă că-i cam demultişor de când se află aici, iar meseria şi prăvălia mea mă pun în neputinţă de a-l mai aştepta, mă rog ţie să-i spui, când ai să-l vezi, să nu zăbovească mai mult!

Iar soţul fetişcanei îi zise:

— Şi ce fel de om este muşteriul tău, o, plod de codoşi

şi prăsilă de pezevenghi?

El spuse:

— Este un tinerel frumos, cu nişte ochi iacă-aşa, şi cu un mijlocel iacă-aşa, şi cilibiu foc! E un şalabi întru totul, zarif la purtări şi la strai, şi filotim! şi dulce! o bucată de zahăr, ya sidi, un fagure de miere, uallahi!

Când vătaful cel de peste o sută de caralii de agie auzi asemenea laudă şi asemenea zugrăvire a celui ce intrase în casa lui, îl înşfăcă pe bărbier de ceafă şi, zgâlţâindu-l de câteva ori, îi spuse:

— O, prăsilă de puşlamale şi pui de lele!

Iar bărbierul cel zgâlţâit strigă:

— Nu am nimic împotrivă!

Iar yuzbaşiul urmă:

— Încă mai cutezi să rosteşti asemenea vorbe despre casa mea?

Iar bărbierul zise:

— O, stăpâne al meu, ai să vezi ce are să-ţi spună muşteriul meu când ai să-i spui: „Bărbierul cel cu mână dulce te aşteaptă la poartă!”

Iar yuzbaşiul, spumegând, răcni la el:

— Dacă-i aşa, şezi aci şi-aşteaptă până mă duc să-ţi cercetez spusele!

Şi se repezi în casă.

Or, estimp, muieruşca, văzând şi auzind de după fereastră tot ce se întâmpla în uliţă, avusese destul răgaz să-l ascundă pe drăguţul ei în fântâna casei. Şi când yuzbaşiul intră în odaie, nu mai era acolo nici flăcău, nici nimic ce să se asemuie cât de cât cu aşa ceva. Şi o întrebă pe nevastă-sa:

— Hei, pe Allah! o, femeie, oare chiar este cumva de crezut că un bărbat să fi intrat în casa noastră?

Iar nevasta, ca supărată până peste poate de o atare bănuială, strigă:

— O, ce ruşine asupra casei noastre şi asupra mea! Cum să fi putut, o, stăpâne al meu, să intre aici un bărbat? Izgonit fie Cel-rău!

Iar yuzbaşiul spuse:

— Păi un bărbier, care se află în uliţă, mi-a spus că aşteaptă să iasă de la noi un tinerel, muşteriu de-al lui!

Ea spuse:

— Şi nu l-ai sfărâmat de zid?

El spuse:

— Mă duc să-l sfărâm!

Şi coborî, şi îl înşfăcă pe bărbier de ceafă, şi începu să-l răsucească, răcnind la el:

— O, codoş al maică-ti şi-al neveste-ti! Ai cutezat să rosteşti asemenea vorbe despre haremul unui drept-credincios?

Şi urma, fără de îndoială, să-i facă dintr-o dată lungimea să-i treacă prin lăţime, când bărbierul strigă:

— Pe adevărul pe care ni l-a dezvăluit Profetul, o, yuzbaşiule, l-am văzut cu ochii mei pe flăcău când a intrat în casă! Da nu l-am văzut să fi ieşit!

Iar celălaltul îl opri din răsuceală şi rămase până peste măsură de uluit auzindu-l pe insul acela stăruind a mărturisi asemenea lucru până şi dinaintea morţii. Şi îi zise:

— Nu vreau să te ucid până a nu-ţi dovedi că minţi, o, câine! vino-ncoace!

Şi îl târî în casă, şi începu să străbată cu el toate odăile, şi de jos, şi de sus, şi peste tot. Şi, după ce cercetară şi răscoliră tot, coborâră în curte şi scotociră prin toate colţurile, fără să găsească nimic. Şi yuzbaşiul se întoarse înspre bărbier şi-i spuse:

— Nu este nimic!

Iar celălalt spuse:

— Dreptu-i, da mai este şi fântâna aceasta pe care încă nu am cercetat-o.

Şi-aşa! Iar flăcăul auzea toată vânzoleala şi toate vorbele lor. Şi, la vorba din urmă, despre fântână şi despre cercetarea fântânii, îl blestemă în inima lui pe bărbier, gândind: „A, puiul de codoaşe ale puşlamalâcului! Are să mă ducă la spânzurătoare!” Iar

nevestica, la rându-i, îl auzi şi ea pe bărbier vorbind de cercetarea fântânii, şi cobori în graba mare, strigându-i soţului ei:

— Da până când, o, bărbate, ai să-l mai laşi să-ţi bată curtea şi haremul pe plodul ăsta dintr-un potop de încornoraţi ai neruşinării? Şi au nu ţi-e ruşine ţie să-l bagi aşa în tihna sălaşului tău pe un străin de teapa ăstuia de colea? Ce mai aştepţi de nu-l osândeşti după nelegiuirea lui?

Iar yuzbaşiul spuse:

— Drept spui tu, o, femeie, trebuie să-l pedepsesc. Ci tu eşti cea ponegrită, aşa că tu se cade să-l osândeşti. Pedepseşte-l după greutatea şi după fapta clevetirilor lui!

Atunci puicana se sui în casă şi luă un cuţit de la bucătărie, şi îl încinse la foc până ce se făcu alb de fierbinte. Şi veni la bărbierul pe care yuzbaşiul îl şi aşternuse la pământ dintr-o smunciturǎ. Şi, cu cuţitul cel încins, îi arse vinişoarele, şi îi scoase ouşoarele, în vreme ce yuzbaşiul îl ţinea proptit la pământ. După care, îl aruncară în uliţă, strigând în urma lui:

— Asta are să te înveţe minte să mai pălăvrăgeşti despre haremurile oamenilor cinstiţi!

Iar amărâtul de bărbier zăcu acolo până ce nişte trecători miloşi îl ridicară şi îl duseră la prăvălia lui. Şi gata cu el!

Ci în ce îl priveşte pe flăcăiandrul închis în fântână, apoi acesta, de îndată ce toată zarva din casă conteni, dete zor să iasă din ascunzătoarea lui şi să-şi slobozească picioarele în vânt. Şi Allah coperi ceea ce avea de coperit!

Iar Şeherezada nu vroi să lase cumva noaptea aceea să treacă fără a-i mai povesti regelui Şahriar şi povestea lui Faiiruz şi a soţiei sale.

Povestea lui Faiiruz şi a soţiei sale

Se povesteşte că un rege şedea într-o zi pe terasa palatului său, revenindu-se şi bucurându-şi ochii cu priveliştea cerului de deasupra capului şi cu grădinile cele frumoase de la picioarele sale. Şi dete deodată cu privirea, pe terasa unei case aşezate peste drum de palatul său, de o femeie cum nu mai văzuse nicicând alta asemenea ca frumuseţe. Şi se întoarse înspre cei care îl înconjurau şi îi întrebă:

— A cui este casa aceea?

Iar ei răspunseră:

— A slujitorului tău Faiiruz. Iar femeia aceea este soţia lui!

Atunci el coborî de pe terasă; iar patima îl şi lăsase beat, fără de vin, şi dragostea era în inima lui. Şi îl chemă pe slujitorul său Faiiruz şi îi spuse:

— Ia scrisoarea aceasta şi du-te în cutare oraş, şi adu-mi răspunsul!

Şi Faiiruz luă scrisoarea, şi se duse acasă la el, şi îşi puse scrisoarea sub cap, şi îşi trecu aşa noaptea aceea. Iar când se făcu dimineaţă, se sculă, îşi luă bun-rămas de la soţie, şi plecă înspre oraşul cu pricina, habar neavând ce rosturi avea domnul său împotriva lui.

Estimp, regele se ridică degrabă, numaidecât după ce soţul plecă, şi se îndreptă, îmbrăcat în haine străvestite, înspre casa lui Faiiruz, şi bătu la uşă. Iar soţia lui Faiiruz întrebă:

— Cine este la uşă?

Şi el răspunse:

— Sunt eu, regele, stăpânul soţului tău!

Şi ea deschise. Iar el intră, şi spuse, aşezându-se:

— Am venit ca musafir.

Iar ea zâmbi şi răspunse:

— Mă adăpostesc întru Allah de musafirlâcul acesta. Întrucât chiar că nu mă aştept la nimica bun de la el!

Ci regele spuse:

— O, alean al inimilor, noi suntem stăpânul soţului tău, şi socotim că nu ne prea cam cunoşti!

Iar ea răspunse:

— Ba te cunosc, o, doamne şi stăpâne al meu, şi cunosc şi ce gând ai, şi ştiu şi ce vrei, şi că eşti stăpânul soţului meu. Şi, spre a-ţi dovedi că pricep prea bine care ţi-e treaba, te povăţuiesc, o, sultane al meu, să ai sufletul atâta de sus înălţat cât să ţi se potrivească şi ţie stihurile acestea ale poetului:

Nu am să-mi fac vreodată cale
Pe drumul către vreun izvor
Ce stă cu ghizdul buzei sale
La bunăvoia tuturor
Şi-şi lasă proaspetele ape
Toţi trecătorii să-i adape.

Când muştele cele murdare
Şi-abat pe farfuria mea
Roirea lor bâzâitoare,
De mi-ar fi foamea cât de grea,
Las farfurie şi bucate,
Că altceva nu se mai poate.

La fel şi leul ocoleşte
Un drum ce duce la vreun vad
La care, strecuraţi hoţeşte,
Şi câinii vin la adăpat,
Să lăpăie şi ei la fel
De unde se-adăpase el.

Şi, după ce spuse stihurile acestea, soţia lui Faiiruz adăugă:

— Ci tu, o, măria-ta, ai bea din fântâna pe care alţii înaintea ta şi-au pus buzele?

Iar regele, auzind vorbele acestea, se uită la ea cu uimire. Şi fu atâta de tulburat încât întoarse spatele, fără

a mai găsi o vorbă de răspuns; şi, în graba lui de a fugi, îşi pierdu acolo unul dintre papuci. Şi-aceasta-i fu păţania.

Ci în ce îl priveşte pe Faiiruz, iacătă! După ce ieşi din casă, spre a se duce unde îl trimisese regele, căută scrisoarea în buzunar şi nu o găsi. Şi îşi aduse aminte că o pusese sub căpătâi. Şi se întoarse din drum, şi intră în casă chiar la o clipită de când regele tocmai ieşise. Şi văzu imineul regelui, pe prag. Şi numaidecât înţelese pricina trimiterii lui afară din oraş, în nişte locuri depărtate. Şi îşi zise: „Regele, stăpânul meu, nu mă trimite acolo decât ca să-şi dea frâu slobod la o patimă tăinuită!” Da păstră tăcerea şi, intrând fără zarvă în odaie, luă scrisoarea de unde o lăsase şi plecă iar, fără ca soţia să fi prins de veste de întoarcerea lui. Şi părăsi oraşul în grabă, şi se duse să-şi îndeplinească solia cu care fusese însărcinat de regele stăpânul său. Şi Allah îi scrise bună pace, şi omul duse scrisoarea la locul poruncit, şi se întoarse în cetatea regelui aducând răspunsul cerut. Şi, până a se duce să se odihnească la el acasă, dete zor să se înfăţişeze dinaintea regelui, care, spre a-l răsplăti pentru vrednicia lui, îl dărui cu o sută de dinari. Şi nimica nu se pomeni despre ceea ce ştim.

Iar Faiiruz, luând cei o sută de dinari, se duse la sukul giuvaiergiilor şi al argintarilor, şi cumpără, de toţi banii, nişte lucruri strălucite, tot felul de podoabe plăcute femeilor. Şi le duse pe toate neveste-si, spunându-i:

— Acestea-s spre a sărbători întoarcerea mea!

Şi adăugă:

— Ia-le şi pe astea şi tot ce ai aici, şi întoarce-te la casa tatălui tău!

Iar ea îl întrebă:

— Pentru ce?

— Pentru că regele, stăpânul meu, m-a coperit cu bunătatea lui. Şi pentru că vreau ca toată lumea să afle, şi ca tatăl tău să se bucure văzând la tine toate podoabele acestea, drept aceea doresc să te văd cum pleci acolo unde îţi spun.

Iar ea răspunse:

— Cu drag şi cu toată inima bucuroasă!

Şi se împodobi cu tot ce-i adusese bărbatu-său, şi cu tot ce mai avea, şi plecă la casa tatălui ei. Şi taică-său se bucură foarte de venirea ei şi de toate mândreţele pe care le vedea pe ea. Şi şezu în casa tatălui său vreme de o lună întreagă, fără ca soţul ei Faiiruz să se mai fi gândit să vină după ea, şi fără ca baremi să fi trimis să ceară ştiri despre ea.

Încât, la capătul lunii aceleia de despărţire, fratele tinerei neveste veni la Faiiruz şi-i zise:

— O, Faiiruz, dacă nu vrei să dezvăluieşti pricina mâniei ce-o ai împotriva soţiei tale, şi pricina părăsirii în care ai lăsat-o, vino măcar şi apără-te în pricina cu noi dinaintea regelui, stăpânul nostru!

Iar Faiiruz răspunse:

— Dacă voi vreţi să vă judecaţi, eu nu am să mă judec!

Iar fratele tinerelei spuse:

— Ci vino totuşi şi ai să mă auzi ce pâră am!

Şi se duse cu el dinaintea regelui.

Şi îl găsiră pe rege în sala de judeţe, cu cadiul stând jos lângă el. Şi fratele tinerei femei, după ce sărută pământul dinaintea regelui, spuse:

— O, stăpâne al nostru, vin să mă judec pentru o pricină!

Iar regele îi spuse:

— Pricinile de judecat îl privesc pe domnia-sa cadiul. Cu el se cade să vorbeşti!

Iar fratele tinerei femei se întoarse înspre cadiu şi zise:

— Allah lumineze judeţele domnului nostru, cadiul! Or, iacătă pâra şi jalba noastră: i-am închiriat, numai ca închiriere, omului acesta, o grădină frumoasă, bine ocrotită cu ziduri înalte şi păzite; minunat îngrijită şi sădită cu flori şi cu pomi roditori. Ci omul acesta, după ce a strâns toate florile şi a mâncat toate poamele, a dat jos zidurile, a lăsat grădina vraişte în cele patru vânturi şi a adus totul în stare de jaf. Şi-acuma vine să rupă învoiala

şi să ne dea îndărăt grădina în starea în care a adus-o! Şi-aceasta-i plângerea noastră şi pricina noastră, yasidi'l cadi!

Şi cadiul se întoarse înspre Faiiruz şi îi zise:

— Da tu ce ai a spune, o, tinere!

Şi el răspunse:

— Într-adevăr, le dau îndărăt grădina într-o stare mai bună decât era înainte!

Iar cadiul îi spuse fratelui:

— Este adevărat că dă îndărăt grădina în stare mai bună, precum ne mărturiseşte?

Iar fratele zise:

— Nu. Ci aş vrea să aflu de la el pricina care l-a împins să ne-o dea îndărăt!

Şi cadiul întrebă, întorcându-se înspre Faiiruz:

— Ce ai de zis, o, tinere?

Şi Faiiruz răspunse:

— Le-o dau îndărăt din toată inima mea şi în pofida inimii mele! Iar pricina acestei dări îndărăt, întrucât doreşte s-o afle, este că am intrat în grădina cu pricina şi am văzut pe pământul ei urmele trecerii leului şi ale piciorului lui. Şi mi-a fost frică să nu mă sfâşie leul, de m-aş mai încumeta încă o dată. Şi pentru aceea am dat grădina îndărăt stăpânului ei. Şi nu am făcut treaba aceasta decât din cinstire faţă de leu şi din frică pentru mine.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada, văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a opt sute nouăzeci şi patra noapte

Urmă:

Iar regele, care sta tolănit pe perne, şi asculta fără a lăsa să se vadă, când auzi vorbele lui Faiiruz, slujitorul său, şi pricepu unde bate tâlcul, se ridică pe jumătate şi îi spuse tânărului:

— O, Faiiruz, linişteşte-ţi sufletul, alungă-ţi temerile şi întoarce-te la grădina ta. Întrucât, pe adevărul şi pe sfinţenia Islamului! grădina ta este cea mai bine apărată şi cea mai bine păzită din câte am văzut eu în viaţa mea; iar zidurile ei sunt la adăpost de orice călcare; iar pomii, roadele şi florile ei sunt cele mai curate şi cele mai frumoase din câte am văzut vreodată!

Şi Faiiruz înţelese. Şi se întoarse la soţia lui. Şi o iubi. Şi, în felul acesta, nici cadiul, nici nimenea dintre cei mulţi câţi se aflau de faţă în sala de judeţe nu putu să priceapă nimic din pricina aceea, care rămase tăinuită între rege şi Faiiruz şi fratele soţiei. Ci, numai unul Allah este Atoate-ştiutor!

Iar Şeherezada spuse:

Obârşia şi deşteptăciunea

Era odată un om, şamit de baştină, pe care Allah îl dăruise, ca pe toţi şamiţii din neamul său, cu un sânge vârtos şi cu minte întunecată. Întrucât este lucru ştiut că, atunci când Allah a împărţit darurile sale oamenilor, a pus în fiecare pământ însuşirile cele bune şi însuşirile cele rele care urma să se treacă din neam în neam tuturor celor ce aveau să se nască acolo. Şi-aşa îi dărui el cu minte şi cu isteciune pe locuitorii din Cairo, cu putere bărbătească pe cei din Egiptul-de-Sus, cu dragoste de poezie pe părinţii noştri arabi, cu vitejie pe călăreţii din pustie, cu obiceiuri cuviincioase pe locuitorii din Irak, cu prietenie faţă de oaspeţi pe triburile cele rătăcitoare, şi cu multe alte daruri, multe alte pământuri; ci sirienilor nu le dete decât patima după chilipir şi dorul de neguţătorie, şi îi uită cu totul când împărţi darurile cele plăcute. Drept aceea, orice-ar face, un şamit, din ţările care se întind de la marea cea sărată până la marginile pustiului

Damascului, are să fie pururea un mocofan cu sânge vârtos, iar mintea lui nu are să fie vreodată deschisă decât la ispita cea grosolană a chilipirului şi a pişicherlâcului.

Şi-aşa că sirianul cu pricina se trezi într-o bună zi cu dorinţa de a se duce să chilipirgească pe la Cairo. Şi, fără de nicio îndoială, numai soarta lui cea păcătoasă i-a suflat gândul acesta de a se duce să trăiască printre oamenii cei mai plăcuţi şi mai isteţi de pe pământ. Ci, ca toţi cei din neamul lui, era plin de îngâmfare, şi gândi că avea să-i năucească pe oamenii de acolo, întrucât avea să ducă nişte lucruri frumoase cu el. Luă, într-adevăr, în nişte lăzi, tot ceea ce avea mai strălucit ca mătăsării, ca bogasiuri scumpe, ca arme luminate şi alte lucruri asemenea, şi se cărăuşi în cetatea cea ocrotită, Misr Al-Kahirah, Cairo!

Şi purcese cu a închiria un local pentru mărfurile sale, şi o odaie pentru sine într-un han din oraş, în inima sukurilor. Şi începu să se ducă în fiecare zi pe la muşterii şi pe la neguţători, poftindu-i să vină să-i vadă mărfurile. Şi urmă să lucreze tot aşa o bucată de vreme, până când într-o bună zi, cum se duse să se preumble şi se tot uita ba la dreapta, ba la stânga, se întâlni cu trei fetişcane ce veneau aplecate şi legănate, şi care râdeau spunându-şi nişte lucruri aşa şi-aşa. Şi erau toate una mai frumoasă decât cealaltă, şi mai ispititoare, şi mai plăcute. Şi, când le zări, mustăţile i se zburliră şi i se şi cutremurară; şi se apropie de ele, când fetele îi aruncară nişte ochiade, şi le zise:

— Se poate oare să veniţi a-mi ţine tovărăşie plăcută, la hanul meu, spre a ne veseli în noaptea aceasta?

Iar ele răspunseră, zâmbăreţe:

— Binevoim, într-adevăr, şi vom face ceea ce ne vei spune să facem, spre a-ţi fi pe plac.

Iar el întrebă:

— La mine sau la voi, o, stăpânele mele?

Ele spuseră:

— Eh, pe Allah! la tine! Ce, tu crezi cumva că soţii

noştri ne-ar lăsa să aducem acasă bărbaţi străini?

Şi adăugară:

— În noaptea aceasta vom veni la tine! Spune-ne, aşadar, unde locuieşti.

El spuse:

— Locuiesc într-o odaie la cutare han, pe cutare uliţă.

Iar ele spuseră:

— Dacă-i aşa, pregăteşte-ne o cină, şi ţine-ne-o la cald; iar noi vom veni la tine după ceasul rugăciunii de noapte.

Iar el spuse:

— Vorbele voastre sunt desăvârşite!

Şi fetele îl lăsară, spre a-şi vedea de drum. Iar el, la rându-i, se duse după merinde, şi cumpără peşte, castraveţi, stridii, vin şi mirodenii, şi le aduse pe toate în odaia lui; şi pregăti cinci feluri de bucate cu carne, fără a mai pune la socoteală şi orezul şi legumele; şi le găti chiar el, cu mâna lui; şi ţinu totul gata, cât mai bine cu putinţă.

Iar când se făcu vremea de cină, cele trei femei veniră, aşa cum făgăduiseră, învăluite în nişte căbăniţe albastre ce le făceau de nerecunoscut. Ci, după ce intrară, îşi aruncară hainele acelea de pe umeri şi şezură jos ca nişte lune. Iar sirianul se sculă şi veni dinaintea lor, stând apoi şi el jos, ca un ulcior, după ce rânduise cum se cuvine farfuriile pline cu bucate. Şi fetele mâncară fiecare atâta cât încăpu în ele. Iar el le aduse pe urmă sofraua cu vinuri. Şi cupa începu să se poarte între ei. Şi sirianul, la îndemnurile lor stăruitoare, nu lăsă să-l treacă niciun rând de la băutură, şi bău până ce începu capul să i se bălăngăne în toate părţile. Şi atunci, prinzând oarecare inimă, începu să se uite în ochii tovarăşelor sale; şi putu să se minuneze de frumuseţea fetelor şi să se bucure de nurii lor. Şi se învârti între uluială şi năuceală. Şi se clătină între aiureală şi zăpăceală. Şi nu mai ştiu să osebească bărbat de femeie. Iar starea lui fu nemaipomenită, şi soarta jalnică. Şi privea fără a vedea, şi mânca fără a bea. Şi dete să se slujească de picioare, şi

căzu-n cap. Şi îşi roti ochii împrejur, şi scutură din nas mahmur. Şi suflă şi strănută. Şi râse şi plânse. După care, se întoarse înspre una dintre cele trei fecioare, şi îi făcu întrebare:

— Allah fie asupra ta! ya setti, ce nume-i fi având tu, oare?

Ea răspunse, cum se cuvine:

— Ai-mai-văzut-vreodată-pe-cineva-ca-mine?

Iar mintea lui zbură şi mai tare, şi strigă în gura mare:

— Nu, uallahi, nu am mai văzut pe cineva ca tine!

Pe urmă se întinse pe jos, sprijinindu-se în coate, şi o întrebă şi pe cea de-a doua:

— Da pe tine, ya setti, o sângele vieţii inimii mele, cum te cheamă?

Ea răspunse:

— N-ai-văzut-vreodată-pe-cineva-care-să-semene-cu-mine!

Iar el strigă:

— Inşallah! fie voia lui Allah, o, stăpână a mea N-ai-văzut-vreodată-pe-cineva-care-să-semene-cu-mine!

Pe urmă se întoarse înspre cea de-a treia şi o întrebă:

— Da pe tine, ya setti, o, pojar al inimii mele, cam care poate fi preacinstitul tău nume?

Ea răspunse:

— Uită-te-la-mine-şi-ai-să-mă-cunoşti!

Şi auzind acest al treilea răspuns, sirianul se rostogoli pe duşumea, strigând cât îl ţinea gura:

— Nu am nimica împotrivă, o, stăpână a mea Uită-te-la-mine-şi-ai-să-mă-cunoşti!

Şi ele preumblară pocalul necontenit, şi îl deşertară în gâtlejul lui, până ce se prăbuşi, cu capu-naintea picioarelor şi cu suflarea împiedicată. Atunci, văzându-l în starea aceea, fetele se ridicară şi îi scoaseră turbanul şi îi puseră pe cap o tichie de nebun. Pe urmă se uitară împrejurul lor şi puseră gabja pe tot ce găsiră la îndemână, şi bani şi lucruri de preţ. Şi, încărcate cu prada, şi cu inima uşoară, îl lăsară în hanul lui să grohăie

ca un bivol, şi lăsară odaia în seama stăpânului ei. Iar Atoate-acoperitorul acoperi ceea ce avea de acoperit.

Or, a doua zi, când se trezi din beţia lui, sirianul se văzu singur în odaie şi nu zăbovi a băga de seamă că odaia fusese măturată de tot ce se afla în ea. Şi deodată îşi dobândi pe deplin simţurile şi strigă:

— Nu este măreţie şi putere decât numai întru Allah slăvitul şi marele!

Şi se repezi afară din han, cu tichia de nebun pe cap. Şi începu să-i întrebe pe toţi trecătorii dacă nu întâlniseră pe numitele Cutare şi Cutare şi Cutare. Şi rostea numele pe care i le spuseseră cele trei femei. Iar oamenii, văzându-l împopoţonat în felul acela, îl credeau scăpat de la maristan şi răspundeau:

— Nu, pe Allah! nu am văzut niciodată pe cineva ca tine!

Iar alţii ziceau:

— Niciodată nu am văzut pe cineva care să ţi se asemuie!

Iar alţii răspundeau:

— Ne uităm la tine, într-adevăr, da nu te cunoaştem!

Încât, la capătul întrebărilor, nu mai ştiu ce să facă şi nici cui să se plângă şi, până la urmă, întâlni un trecător milos şi bun de sfat, care îi spuse:

— Ascultă-mă pe mine, o, şamitule! Cel mai bun lucru pe care îl ai de făcut, în împrejurarea aceasta, este de a te întoarce în ţara Şamului, fără de amânare şi fără de zăbavă, întrucât la Cairo, vezi tu, oamenii ştiu să răsucească şi capetele tari, şi pe cele uşoare, şi ştiu să se joace cu ouăle tot atâta de bine ca şi cu pietrele.

Iar şamitul, cu nasul alungit până-n pământ, se întoarse în ţara lui, din care n-ar fi trebuit să iasă niciodată.

Şi, întrucât adesea li s-au întâmplat asemenea păţanii, cei de baştina lor din ţara Şamului îi clevetesc cu gura mare pe copiii Egiptului.

Iar Şeherezada, sfârşind de istorisit povestea aceasta, tăcu.

Şi regele Şahriar îi zise:

— Numai unul Allah este Învăţător şi Luminător!

Iar ea adăugă:

— Da ce-ar mai rămâne din snoavele acestea, dacă ar fi asemuite cu *Povestea Cărţii magice?*

Iar regele Şahriar zise:

— Care-i cartea aceea magică, o, Şeherezada, şi care-i povestea ei?

Iar ea spuse:

— Las să ţi-o povestesc, o, măria ta, în noaptea următoare, de-o vrea Allah, şi dacă aşa este plăcerea ta!

Iar regele zise:

— De bună seamă! vreau să ascult, în noaptea următoare, povestea aceasta pe care nu o ştiu.

Cuprins

o mie şi una de nopţi

DIN CUPRINSUL VOLUMELOR URMĂTOARE

Vol. 13

Povestea cărţii magice,
Povestea cea strălucită a crăişorului Diamant,
Cîteva trăsnăi şi cîteva rostiri de-ale Dascălului snoavelor şi poznelor
Povestea cadînei Tohfat Al-Kulub, căpităneasa păsărilor,
Povestea lui Baîbars şi a ispravnicilor de agie,

Vol.14

Povestea rozmarinului şi a copilandrei din China,
Povestea plăcintei unse cu miere de albină şi a belelei de neveste a cavafului,
Bageacurile istoriei,
Sfîrşitul lui Giafar şi al Barmakizilor,
Povestea cea gingaşă a crăişorului Iasomie şi a domniţei Migdală.
Încheiere

